

1 | 2011

duševné

REVUE PRE TEÓRIU A PRAX
V OBLASTI DUŠEVNÉHO VLASTNÍCTVA
| ŠTVRŤROČNÍK | ROČNÍK XV

INTELLECTUAL PROPERTY | GEISTIGES EIGENTUM | LA PROPRIÉTÉ INTELLECTUELLE

vlastníctvo

ÚRAD PRIEMYSELNÉHO VLASTNÍCTVA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Tentoraz bez ocenení, no opäť s čistým štítom
s. 6

Dobré treba chrániť!

www.patentovat.sk

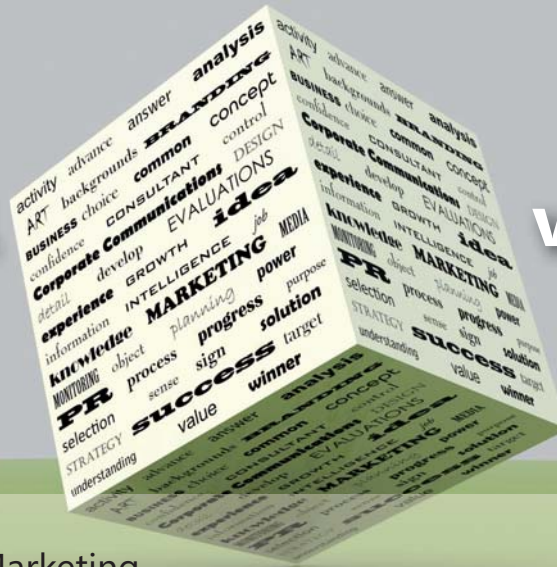
DEŇ OTVORENÝCH DVERÍ

SVETOVÝ DEŇ DUŠEVNÉHO VLASTNÍCTVA

Konferencia DUŠEVNÉ VLASTNÍCTVO NA SLOVENSKU XI

27. apríl 2011

v ÚPV SR

Téma konferencie: PR & Marketing

Sprievodné akcie:

- Výstava dizajnu z tvorby F. Chrenku a jeho študentov
- 10-tisíc patent udelený ÚPV SR

Photos: © iStockphoto.com, Cevdet Gökhan Palas & Uyen Le

PROJEKTOVANIE
BUDÚCNOSTI

DESIGNING THE FUTURE

Šetrenie až príliš „in“

Vážení čitatelia,

pred pár rokmi som si prečítala jednu zaujímavú glosu o význame – nevýzname štátnych inštitúcií. Autor sa v nej zameral najmä na tie inštitúcie, ktorých názov (činnosť) občanom nič nehovorí. Navyše ani nevedia, že existujú. Glosa bola ukončená konštatovaním, že existencia inštitúcie, o ktorej spoločnosť nič nevie, nie je opodstatnená. Extrémny názor? Určite nie. Daňový poplatník by mal vedieť (byť informovaný) a mal by sa aj zaujímať (aktívny postoj), aký význam a poslanie má inštitúcia, na chod ktorej prispieva.

Otázku škrtov v oblastiach priamo nesúvisiacich s kompetenciami riešili inštitúcie už v predkrízovom období. Situácia sa však vyhrotila v posledných štyroch rokoch. Pod nesúvisiacimi činnosťami treba chápať okrem iného popularizačné, propagačné a osvetové aktivity. Ved'... nezalost' zákona neospravedlňuje a nakoniec všetky informácie sú na nete.

Prenesené do pôsobnosti Úradu priemyselného vlastníctva SR, výkon štátnej správy v oblasti ochrany riešení patentom, úžitkovým vzorom, topografiou, zapísaným dizajnom, ochrannou známkou, označením pôvodu výrobkov a zemepisným označením by určite nebol ohrozený v prípade zastavenia osvetových činností. V hre je však niečo iné – budovanie klientskeho úradu, reputácia v zahraničí, ale aj medzinárodné záväzky SR (Parížsky dohovor na ochranu priemyselného vlastníctva) a zmluvné záväzky úradu.

Budovanie klientsky orientovaného úradu bolo formalizované prijatím Strategického plánu Úradu priemyselného vlastníctva SR (2007 – 2011), ktorého vízia „zvyšovanie kvality a efektívnosti činností úradu a ich orientácia na klientsky servis“ bola premietnutá do všetkých výkonných a obslužných činností úradu. Orientáciou činností a produktov úradu na klientsky servis v rámci zákonom zverených kompetencií sa úrad nechal inšpirovať zahraničnými patentovými úradmi, ktoré sú etalónom client-friendly verejných inštitúcií, napríklad fínskym a francúzskym úradom.

Ale existujú aj medzinárodné záväzky, ktoré zaväzujú Slovenskú republiku informovať verejnosť (klientov) o dianí v oblasti ochrany priemyselných práv. Parížsky dohovor na ochranu priemyselného vlastníctva v článku 12 zaväzuje úniijnú krajinu (SR) „zriadiť osobitný úrad pre priemyslové vlastníctvo a ústrednú prihlasovňu, aby sa mohli verejnosti oznamovať patenty na vynálezy, úžitkové vzory, priemyselné vzory alebo modely a továrenské alebo obchodné známky“.

Tretou kategóriou sú medzinárodné zmluvné záväzky úradu. Tie sú realizované formou technickej spolupráce s Európskym patento-

vým úradom (EPÚ), Svetovou organizáciou duševného vlastníctva (WIPO) a Úradom pre harmonizáciu vnútorného trhu (ochranné známky a dizajny) (OHIM) a ich súčasťou sú aj činnosti zamerané na zvyšovanie povedomia verejnosti o význame ochrany duševného vlastníctva, resp. popularizačné, propagačné a osvetové činnosti.

Časopis Duševné vlastníctvo je najstarším popularizátorom problematiky ochrany duševného vlastníctva. A na Slovensku jediným. Jeho štrnásťročná história je v určitom zmysle aj dôkazom toho, že pre určitú odbornú komunitu je to jediný zdroj aktuálnych a komplexných informácií o tom, čo sa deje v tejto oblasti. Do určitej miery preto, lebo ak by mal existovať na čisto komerčnej báze, asi by neprežil. Určite nie v nebulvárnej, odbornej podobe.

V roku 2000 ÚPV SR prevzal náklady spojené s vydávaním časopisu. Od tej doby sa hľadajú a aplikujú rôzne spôsoby na zatraktívnenie štruktúry, formátu, ale najmä obsahu časopisu. Už dva roky je časopis plnofarebný, texty sú v ňom hutnejšie, obsah sa venuje tak výsostne odborným témam z práva duševného vlastníctva, ako aj odľahčeným populárno-vedeckým témam. Okrem tradičnej papierovej formy vychádza aj v elektronickej a je voľne dostupný návštevníkom webového sídla úradu.

Ak by sme chceli posúdiť príčiny na prvý pohľad nízkeho záujmu o časopis (vychádza v náklade 250 ks), žiada sa zhodnotiť reálne možnosti absorpcie jeho obsahu v kontexte monotematickej orientácie ekonomiky na pásovú výrobu a dlhodobé živorenie vedy a výskumu na Slovensku. Nie je nízky záujem o prostriedky priemyselno-právnej ochrany aj odrazom stavu vedeckovýskumnej a vývojárskej základne a jej schopnosti generovať nové potenciálne priemyselno-právne chránené riešenia? Existuje na Slovensku dostatočne široká komunita, ktorá by potrebovala sledovať trendy v oblasti ochrany duševného vlastníctva? Odpovedať nie je jednoduché, ale štatistické ukazovatele v oblasti využívania priemyselno-právnej ochrany majú určitú vypovedaciu hodnotu. Výstupov v podobe patentov, úžitkových vzorov či dizajnov je málo. Až príliš málo na krajinu, ktorá sa môže pochváliť takou bohatou vynálezcovskou históriou a významnými novátormi. Nakoniec, viacerých z nich nájdete aj za tirážou časopisu Duševné vlastníctvo.

Ing. Darina Kyliánová
predsedníčka ÚPV SR

Tentoraz bez ocenení, no opäť s čistým štítom

s. 6

OBSAH

- 3 Editoriál**
Šetrenie až príliš „in“
(Kyliánová, D.)
- 6 Tentoraz bez ocenení, no opäť s čistým štítom**
(Kyliánová, D.)
- 10 Možná alternatíva jednotnej patentovej ochrany v Európe**
(Marčoková, L.)
- 15 Kolektívne a certifikačné ochranné známky**
(Fraňo, I.)
- 21 Aktuálne z autorského práva**
- 23 Výluky z patentovania biotechnologických vynálezov**
(Riečanová, J.)
- 28 Pohnime rozumom! – 19. časť**
3D – aj s vašim fotoaparátom
(Holakovský, Š., Holakovský, P.)
- 34 Z galérie tvorcov**
CHIRANA v Starej Turkej naďalej úspešne napreduje
Dizajnér F. Chrenka a M. O. C., s. r. o., Stará Turá (Cena Jána Bahýľa 2010)
- 40 Úspešné príbehy**
Patentovaná funkčnosť – jedinečná obchodná ponuka „dýchajúcich“ topánok: GEOX
- 43 Spektrum dobrých nápadov a riešení**
- 45 Zaujalo nás**
V OHIM-e umožňujú aj teleworking
EPÚ pokračuje v podpore inovatívnych riešení na zmiernenie klimatických zmien
- 48 Z rozhodnutí ÚPV SR**
- 51 Z rozhodnutí Súdneho dvora EÚ**
... k inzercii na kľúčové slová
(Husovec, M.)
Vybrané rozhodnutia vo veciach prejudiciálnych otázok z oblasti ochranných znáмок
(Midriaková, L.)
- 60 Správy z ÚPV SR**
- 64 Správy z WIPO**
- 66 Správy z EPO**
- 69 Správy z OHIM-u**
- 70 Správy z EÚ**
- 70 Správy zo sveta**
- 73 Nové publikácie**
- 74 Z obsahov vybraných časopisov**

- 3 Editorial**
Saving “Fashionable” too much
(Kylíanová, D.)
- 6 This Time without any Award but with a Clean Slate**
(Kylíanová, D.)
- 10 Possible Alternative of a Unitary Patent Protection in Europe**
(Marčoková, L.)
- 15 Collective and Certification Marks**
(Fraňo, I.)
- 21 Actual Issues of Copyright Law**
- 23 Exceptions to Patentability of Biotechnological Inventions**
(Riečanová, J.)
- 28 Think it! – Part XIX**
3D – Also with Your Camera
(Holakovský, Š., Holakovský, P.)
- 34 From the Gallery of Creators**
CHIRANA in Stará Turá Moves Forward Successfully
Designer F. Chrenka and M. O. C., Ltd., Stará Turá (Ján Bahýľ Award 2010)
- 40 Success Stories**
Patented Functionality – Unique Selling Proposition of “Breathing” Shoes: GEOX
- 43 Spectrum of Useful Ideas and Solutions**
- 45 Story that Caught Our Eye**
Also Teleworking possible at OHIM

EPO Continues in Support of Innovative Solutions for Climate Changes Reductions
- 48 Issues from Decisions of the IPO SR**
- 51 Issues from Decisions of the Court of Justice of the EU**
... about Keyword Advertising
(Husovec, M.)

Selected Decisions on Matters of Preliminary Issues from Trade Marks Area
(Midriaková, L.)
- 60 News from the IPO SR**
- 64 News from WIPO**
- 66 News from the EPO**
- 69 News from OHIM**
- 70 News from the EU**
- 70 World News**
- 73 New Publications**
- 74 Tables of Contents of Selected Journals**

CONTENTS ▲ ▼ INHALT

- 3 Leitartikel**
Sparen allzu „in“
(Kylíanová, D.)
- 6 Diesmal keine Preise, aber wieder mit einer sauberen Weste**
(Kylíanová, D.)
- 10 Mögliche Alternative zu einheitlichem Patentschutz in Europa**
(Marčoková, L.)
- 15 Kollektiv- und Prüfzeichen**
(Fraňo, I.)
- 21 Aktuelles aus dem Urheberrecht**
- 23 Ausschluss von der Patentierung den biotechnologischen Erfindungen**
(Riečanová, J.)
- 28 Klügeln wir! – 19. Teil**
3D – auch mit Ihrem Fotoapparat
(Holakovský, Š., Holakovský, P.)
- 34 Aus der Galerie der Schöpfer**
Chirana aus Stará Turá setzt weiter erfolgreich fort
Designer F. Chrenka und M. O. C. GmbH Stará Turá (Ján Bahýľ-Preis 2010)
- 40 Erfolgsgeschichten**
Patentierete Funktionalität – ein einzigartiges Geschäftsangebot den „Atmen“ Schuhe: GEOX
- 43 Spektrum der guten Ideen und Lösungen**
- 45 Wir haben bemerkt**
In OHIM ist möglich auch Teleworking

EPA weiterhin unterstützt innovative Lösungen zur Eindämmung des Klimawandels
- 48 Aus den Entscheidungen des IPO SR**
- 51 Aus den Entscheidungen des Gerichtshofes der EU**
... zur Werbung den Stichworten
(Husovec, M.)

Ausgewählte Entscheidungen über Vorlagefragen aus Gebiet der Marken
(Midriaková, L.)
- 60 Nachrichten aus dem IPO SR**
- 64 Nachrichten aus der WIPO**
- 66 Nachrichten aus der EPO**
- 69 Nachrichten aus dem OHIM**
- 70 Nachrichten aus der EU**
- 70 Nachrichten aus der Welt**
- 73 Neue Publikationen**
- 74 Inhalt von ausgesuchten Zeitschriften**

Tentoraz bez ocenení, no opäť s čistým štítom

Ing. Darina KYLIÁNOVÁ

Úrad priemyselného vlastníctva SR, Banská Bystrica

Stalo sa už dobrým zvykom, že v prvom vydaní časopisu Duševné vlastníctvo v novom roku zvykneme bilancovať pôsobenie Úradu priemyselného vlastníctva SR v uplynulých mesiacoch a pozrieť sa aj dopredu, na nasledujúce dni, týždne a mesiace.

Aký bol rok 2010 pre ÚPV SR? **Napriek hektickej dobe, v ktorej žijeme, vyšším požiadavkám na ľudí pri úspornom režime sme sa snažili plniť svoje povinnosti čo najlepšie.**

V minulom roku síce úrad nedostal žiadne významné ocenenie ako v predchádzajúcich dvoch rokoch (Cena predsedu Banskobystrického samosprávneho kraja a Cena primátora Banskej Bystrice za rok 2008, strieborná Cena ITAPA 2009 – Informačné technológie a verejná správa), ale zasa ocenenia nie sú všetko, aj keď určite potešia. Pre náš úrad je v prvom rade dôležité, aby v súlade so zákonom rozhodoval o udeľovaní priemyselnoprávnej ochrany, bol klientsky orientovaný, pôsobil efektívne, flexibilne a za výsledkami našej spoločnej práce bolo vidieť aj kvalitu a tieto požiadavky spĺňame.

Pokiaľ ide o **prihlášky predmetov priemyselných práv**, minuloročná štatistika je pomerne priaznivá a čo je tiež potešiteľné, zásluhu na tom majú slovenskí prihlasovatelia. Podali napríklad o 34 % viacej patentových prihlášok, čím sa celkove ich počet oproti predchádzajúcemu roku zvýšil o 18,5 % (+ 44). Pri prihláškach úžitkových vzorov došlo k nárastu o 16,5 % (+ 55) a nárast sme zaznamenali aj pri prihláškach dizajnov o 2 % (+ 2). Pri prihláškach ochranných známok síce došlo k poklesu o 12 % (- 677), ale spôsobil to 29 %-ný „prepad“ v počte prihlášok medzinárodných ochranných známok. Slovenské subjekty však podali o takmer 2,5 % viacej prihlášok ochranných známok (+ 53).

Dostali sme aj tri žiadosti o zápis chráneného zemepisného označenia do registra Európskej komisie – Klenovecký syr, Klenovecký syrec a Karpatský syr.

V súvislosti s uvedenou štatistikou treba podotknúť, že **klienti nášho úradu stále viac využívajú možnosť elektronického podávania prihlášok a následných súvisiacich dokumentov** prostredníctvom systému EPTOS, ktorý zastrešuje Európsky patentový úrad (EPÚ). V porovnaní s predchádzajúcim rokom výrazne vzrástol počet elektronicky podaných súvisiacich dokumentov, no určite aj z toho dôvodu, že 1. februára 2010 nadobudol účinnosť novelizovaný zákon Národnej rady SR o správnych poplatkoch, čím došlo pri podaniach doručených elektronickými prostriedkami, podpísaných elektronickým podpisom k 50 %-nému zníženiu správnych poplatkov.

Nie náhodou ÚPV SR v priebehu minulého roka zorganizoval už **VI. užívateľský deň elektronického podávania prihlášok** a nadväzne, v tematicky širšom

meradle, aj tretie **Stretnutie používateľov elektronických služieb**. O online podávanie, najmä vo vzťahu k národnému konaniu o prihláškach, sa dokonca zaujímali aj hostia z brazílskeho Národného inštitútu priemyselného vlastníctva (INPI), ktorí do Banskej Bystrice zavítali v novembri. Zároveň vyjadrili presvedčenie, že pri zavádzaní takéhoto systému v INPI pomôžu i pracovníci ÚPV SR.

V roku 2010 **počet nevybavených patentových prihlášok**, v porovnaní s predchádzajúcim rokom, **znížil úrad o ďalších takmer 800**. Podklady na zverejnenie prihlášok úžitkových vzorov spolu s výsledkami

rešerší vykonávanými na ich predmety, ak tomu nebránili objektívne skutočnosti, sme pripravovali v takých lehotách, aby prihlášky mohli byť zverejnené do šiestich mesiacov odo dňa ich podania a podklady na zápis úžitkových vzorov do úradného registra boli pripravované bezprostredne po uplynutí zákonom stanovenej lehoty na podanie námietok proti ich zápisu do registra.

Vlani sa však mierne zväčšil **časový sklz vo vybavovaní prihlášok ochranných známok a dizajnov**, ale bolo to spôsobené i tým, že 1. januára 2010 vstúpil do platnosti nový zákon o ochranných známkach a v tejto súvislosti bolo potrebné zapracovať zmeny do relevantných dokumentov. **Nemálo úsilia však bolo potrebné vynaložiť aj, z pohľadu slovenského jazyka, na overenie a zároveň odsúhlasenie termínov tovarov a služieb** obsiahnutých v databáze Úradu pre harmonizáciu vnútorného trhu (OHIM), berúc do úvahy Medzinárodné triedenie výrobkov a služieb (Niceské triedenie). Deje sa to v rámci rozšírenia projektu EuroClass, do systému ktorého sa Slovensko podľa vopred dohodnutého harmonogramu pripojilo v júni 2009 a ktorý pomáha prihlasovateľom ochranných známok napríklad správne uviesť a zatriediť jednotlivé tovary a služby, pre ktoré je požadovaná ochrana.

Do polovice decembra 2010 z **celkového počtu 88-tisíc termínov s viacerými možnosťami výberu bolo v ÚPV SR zvalidovaných približne 69-tisíc**.

Pri tejto príležitosti spomeniem aj vyhľadávaciu databázu **TMview**, rovnako pod gesciou OHIM-u, prostredníctvom ktorej môžu používatelia bezplatne prezerať údaje z národných registrov ochranných známok zatiaľ jedenástich členských krajín EÚ, ktoré sa už zapojili do projektu, a tiež údaje z registrov OHIM-u s ochrannými známkami Spoločenstva a Svetovej organizácie duševného vlastníctva (WIPO) s medzinárodnými ochran-

nými známkami s vyznačením EÚ. Údaje o slovenských ochranných známkach sú v európskom známkovom informačnom systéme (www.tmviev.europa.eu) dostupné od 13. októbra 2010.

Už spomínaný nový zákon o ochranných známkach mal vplyv aj na počet vydaných rozhodnutí **v oblasti sporových konaní**. Vlani v porovnaní s predchádzajúcim rokom (415) ich bolo o 151 menej. Namietatelia mali totiž k dispozícii trojmesačnú zákonnú lehotu na zosúladenie námietok podaných ešte podľa starého zákona. A keďže došlo aj k celkovému poklesu novopodaných námietok proti zápisu označenia ako ochrannej známky do registra (o takmer 33 %), pod čo sa zrejme podpísalo i nedostatočné monitorovanie porušovania práv v podnikateľskom prostredí, ÚPV SR pokračuje v nastolenom trende priebežného vybavovania námietkových konaní vo veciach ochranných známok, ktoré sú najčastejším predmetom sporov.

Situácia v sporových konaniach zákonite ovplyvnila **konania druhoінстанčné**. Bolo podaných celkovo o 64 menej rozkladov ako v predchádzajúcom roku (najväčší pokles bol pri rozkladoch týkajúcich sa ochranných známok), čo zasa prispelo k tomu, že sa nám podarilo znížiť celkový počet nevybavených druhoінстанčných konaní na 177, pričom doba konania sa skrátila približne na jeden rok.

Keď bilancujeme činnosť ÚPV SR v minulom roku, nemožno, samozrejme, **vynchať Svetový deň duševného vlastníctva (SDDV)**, ktorý sme si pripomenuli 26. apríla. Pri tejto príležitosti sme zorganizovali aj konferenciu Duševné vlastníctvo na Slovensku X venovanú problematike ochrany označení tovarov a služieb ochrannou známkou.

V rámci SDDV sme sprístupnili v priestoroch úradu dve výstavy – výstavu pozostávajúcu zo zaujímavostí súvisiacich s najvýznamnejšími ochrannými známkami akciovej spoločnosti SHP Harmanec a jej históriou a výstavu plagátov, ktoré WIPO vydalo v doterajšej histórii organizovania SDDV.

Jednou z minuloročných priorít ÚPV SR bolo aj zorganizovanie **6. ročníka Ceny Jána Bahýľa** za mimoriadne hodnotné priemyselnoprávne chránené slovenské riešenie. Slávnostný akt odovzdávania ceny sa uskutočnil 21. októbra v banskobystrickom Barbakane. Prvýkrát sa o cenu súťažilo v troch kategóriách, čím sme chceli dať väčšiu šancu uspieť v súťaži individuálnym prihlasovateľom, malým podnikom a mikro podnikom do 49 zamestnancov a tiež vysokým školám a výskumným centram. Žiaľ, obe spomínané kategórie sa nestretli s takým záujmom, ako sme očakávali. ÚPV SR dostal deväť návrhov na udeľenie ceny a do ďalšieho kola prešlo sedem technických a dizajnerských riešení, ktoré

posudzovala 6-členná hodnotiaci komisia.

Myslím si, že 6. ročník Ceny Jána Bahýla bol tiež dôstojným podujatím, oslavou úspešných pôvodcov, resp. spolupôvodcov technických a dizajnerských riešení, len žiada sa, aby sme mali na Slovensku viac tvorivých ľudí s dobrými a realizovateľnými nápadmi, ktorí by sa vo väčšej miere zapojili i do nami organizovanej súťaže, jednej svojej druhu na Slovensku.

Samozrejme, tých rôznych podujatí, ktoré sme vlni zorganizovali alebo sme boli ich spoluorganizátormi, bolo viac. Išlo napríklad o semináre zamerané na vzdelávanie v oblasti priemyselného vlastníctva, o aktivity smerom k malým a stredným podnikom, podnikateľom v rámci informačno-poradenských miest ÚPV SR pre inovácie – innoinfo, pokračovali sme v prediagnostike priemyselných práv (bolo vypracovaných 32 hodnotiacich správ o duševnom vlastníctve v inovatívnych podnikoch), v aktivitách vo vzťahu k strediskám patentových informácií a kontaktným a informačným miestam ÚPV SR.

Z množstva vzdelávacích podujatí konkrétne spomeniem napríklad odborný seminár – **Vymožiteľnosť práv duševného vlastníctva**, ktorý sme zorganizovali v októbri v spolupráci s WIPO v priestoroch Štátnej vedeckej knižnice v Banskej Bystrici. Boli naň veľmi priaznivé ohlasy. V spolupráci s WIPO a tiež so Slovenskou technickou univerzitou v Bratislave (STU) sme v novembri v priestoroch STU pripravili konferenciu **Ochrana duševného vlastníctva v podmienkach vysokých škôl II**.

Môže nás tešiť, že zatiaľ čo v roku 2009 sme z vysokých škôl dostali len 7 patentových prihlášok, vlni ich už bolo 32, a zrejme je to aj dôsledok vzdelávacích aktivít nášho úradu.

Opacnou stranou „mince“ sú snahy tzv. tiežpodnikateľov porušovať práva z duševného vlastníctva a prižívať sa na myšlienkach iných. Aj preto v apríli 2009 bolo zriadené **Európske stredisko pre sledovanie falšovania a autorského pirátstva** a nadväzne Európska komisia vyzvala členské štáty, aby v tejto súvislosti vypracovali národné stratégie a v danej oblasti zabezpečili aj spoluprácu príslušných vnútroštátnych orgánov. Keďže Slovensko zatiaľ nemá zavedený koordinovaný systém spolupráce pri potláčaní falšovania a pirátstva (riešenie existujúcich problémov je zatiaľ ponechané na príslušné rezorty), **iniciatívy s podporou rezortov sa chopil ÚPV SR**.

V minulom roku sme vypracovali návrh na zriadenie medzirezortnej komisie, ako aj jej štatút, ktorá by bola zodpovedná za uvedenú problematiku, a gestorom tejto komisie by mal byť práve náš úrad. Po me-

dzirezortnom pripomienkovom konaní by náš návrh mala schváliť vláda.

Keď sme sa už dotkli legislatívy, v roku 2010 sme pripravili aj návrh novely zákona č. 495/2008 Z. z. o poplatku za udržiavanie platnosti patentu, o poplatku za udržiavanie platnosti európskeho patentu s účinkami pre Slovensku republiku a o poplatku za udržiavanie platnosti dodatočného ochranného osvedčenia na liečivá a výrobky na ochranu rastlín a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 600/2008 Z. z. s cieľom precizovať ustanovenie upravujúce rozpočtové určenie príjmov z udržiavacích poplatkov. **Novela nadobudla účinnosť 1. januára tohto roka** (v Zbierke zákonov SR vyšla pod číslom 519/2010).

Pokiaľ ide o pôsobenie, resp. spoluprácu ÚPV SR v medzinárodnom meradle, o niektorých projektoch či podujatiach som sa už zmienila. Spolupráca so zahraničím je však širokospektrálna.

Napríklad v Správnej rade OHIM-u má Slovensko **podpredsednícky post už druhé volebné obdobie** (do 12. februára 2013), pričom jeden a pol roka som vykonávala aj predsednícku funkciu. Pre reprezentanta Slovenska to nebolo ľahké obdobie, pretože sa rozhodovalo o výbere kandidátov na kľúčové politické i nepolitické posty v OHIM-e.

V rámci spolupráce s národnými úradmi zvyknú v Alicante pôsobiť aj prieskumový pracovníci nášho úradu. Vlni v auguste sa po dvoch rokoch jeden z nich vrátil domov a vystriedali ho ďalší dvaja.

Dôvera OHIM-u k nášmu úradu sa prejavuje i tým, že dvaja naši pracovníci sa v závere minulého roka stali aj členmi pra-

covných komisií, ktoré od januára 2011 zodpovedajú za dva zo siedmich nových projektov v rámci prvého balíka projektov kooperačného fondu – projekt elektronického vzdelávania – *E-learning* a projekt na vytvorenie nástroja uľahčujúceho vykonávanie prieskumu zápisnej spôsobilosti označení – *Common Examiner's Support Tool – CESTO*.

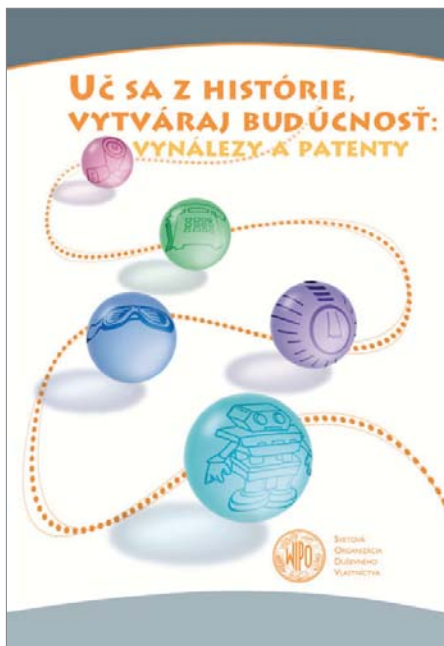
V septembri minulého roka v rámci 48. zasadania Valného zhromaždenia členských štátov WIPO som zastupovala Slovensko i **na audiencii u generálneho riaditeľa WIPO Francisca Gurryho**. Požiadala som ho o spoluprácu a finančnú podporu v oblasti zvyšovania povedomia Slovákov o význame duševného vlastníctva a jeho ochrany. Toto povedomie stále nie je na patričnej úrovni, hoci náš úrad aj v tomto smere, často nad rámec svojich kompetencií, vyvíja nemálo aktivít.

Spomínaná problematika, a to sa už doštvárame k **tohtoročnému plánu ÚPV SR**, by mala dominovať i na konferencii Duševné vlastníctvo na Slovensku XI, ktorú pripravíme 27. apríla pri príležitosti **Svetového dňa duševného vlastníctva**. Spolu s odborníkmi sa zamyslíme a dáme si aj poradiť, ako čo najlepšie robiť marketing na dosiahnutie efektívnejšej komunikácie s cieľovými skupinami, tzn. s politickými predstaviteľmi, médiami a so širokou verejnosťou.

V prvom rade je dôležité, aby tí, čo riadia našu spoločnosť, vytvárali priaznivejšie legislatívne podmienky na podporu využívania ochrany duševného vlastníctva vrátane podpory inovácií, produktov s vyššou pridanou hodnotou. Pre túto cieľovú skupinu chceme zorganizovať **kolokvium na pôde HNClubu**.

Pokiaľ ide o spoluprácu s médiami, vychádzame s nimi dobre, v rámci možnosti sa zaujímajú o problematiku duševného vlastníctva, no je evidentné, že v nej nie sú „doma“. Chceli by sme teda aj pre ich zástupcov pripraviť **vzdelávací seminár**, pričom nie je vylúčené, že niektorým redaktorom poskytneme i možnosť zúčastniť sa na takomto seminári priamo v ženevskej centrále WIPO.

Pred tromi rokmi sme v kongresovej sále ÚPV SR pripravili pre žiakov ôsmeho ročníka Základnej školy na Spojovej ulici v Banskej Bystrici ukázkovú, hravou formou vedenú vyučovaciu hodinu zameranú na prácu s učebnicou, v tomto prípade so slovenskou verziou publikácie WIPO – **Uč sa z histórie, vytváraj budúcnosť: vynálezy a patenty**. Vyučovacia hodina s netradičnou učiteľkou i učivom mala úspech tak u žiakov, ako aj u „ozajstnej“ učiteľky. No

a predšavzali sme si už systematicky pokračovať v organizovaní takýchto vyučovacích hodín na základných i stredných školách.

Plánujeme vytvoriť aj **mobilitnú expozíciu** a vo vybraných slovenských mestách, v prenajatých priestoroch, napríklad aj v obchodných strediskách, prezentovať širokej verejnosti priemyselno-právne chránené produkty i možnosti takejto ochrany.

Aj kvôli pripravovaným aktivitám na zvýšenie povedomia o význame ochrany duševného vlastníctva, vyššej efektívnosti práce, no v neposlednom rade aj úsporným opatreniam prijatých vládou, došlo v ÚPV SR k 1. januáru 2011 k **viacerým organizačným zmenám**.

Napríklad z útvaru kancelárie predsedníčky ÚPV SR vznikol personálne posilnený odbor kancelárie predsedu a vonkajších vzťahov. Ešte vlni napríklad aktivity súvisiace s informačno-poradenskými miestami ÚPV SR pre inovácie (innoinfo) a s prediagnostikou priemyselných práv boli riadené z dvoch úrovní, hoci tie aktivity sú úzko späté. V súčasnosti ich má „pod palcom“ už spomínaný nový odbor.

Informačné centrum, ktoré vlni poskytol záujemcom vyše 7 000 informácií, čo je v porovnaní s rokom 2009 viac ako 20 %, sme z odboru registrov a technickej podpory presunuli na odbor patentových fondov a informácií. Užšie prepojenie infocentra s ďalšími najmä rešeršnými službami úradu by malo ešte viac obohatiť komunikáciu so súčasnými i potenciálnymi klientmi úradu.

V súvislosti s organizačnými zmenami je potrebné prepracovať aj viacero dokumentov vrátane kariet procesov. V júni tohto roka nás čaká totiž **recertifikačný audit** súvisiaci s udelením certifikátu systému manažérstva kvality podľa normy STN EN ISO 9001/EN ISO 9001:2000 (ÚPV SR získal takýto certifikát 7. júla 2008) medzičasom revidovanej na STN EN ISO 9001/EN ISO 9001:2008. Po dvoch dozorných auditoch certifikačný auditor konštatoval, že systém manažérstva kvality je v našom úrade funkčný a efektívny s tendenciou neustáleho zlepšovania, a teraz po troch rokoch od udelenia certifikátu pôjde o jeho obhajobu.

Jednu z priorit ÚPV SR aj v roku 2011 zostáva **optimalizácia doby konania**

o prihláškach predmetov priemyselných práv. Napríklad v rámci konania o národných prihláškach ochranných známok sa žiada znížiť počet neukončených prihlášok na približne 500, čo sa už dá považovať za únosný počet.

Keďže na 48. zasadaní Valného zhromaždenia členských štátov WIPO boli prijaté ďalšie **zmeny vo Vykonávacom predpise k Zmluve o patentovej spolupráci**, treba spracovať podklady na zverejnenie týchto zmien v Zbierke zákonov SR.

Medzi priority úradu patrí aj kurz duševné vlastníctvo. V novembri do funkcie odborného garanta kurzu bola Ministerstvom školstva SR menovaná Ing. Zdena Hajnalová, podpredsedníčka ÚPV SR. Verím, že vďaka jej angažovanosti dôjde k zvýšeniu úrovne vzdelávania v kurze.

Nemožno zabúdať ani na to, že v tomto roku sa končí platnosť **Strategického plánu ÚPV SR** na roky 2007 – 2011. Znamená to opäť doň nahliadnuť, skontrolovať, čo sme urobili, a v prípade, že sme neurobili, mali by sme sa vyrovnáť s restami. Zároveň je potrebné pripraviť návrh zmysluplného strategického plánu **na ďalšie obdobie** tak, aby ho vedenie úradu mohlo schváliť ešte v tomto roku a vstúpil do platnosti od 1. januára 2011. Strategický plán stanovuje poslanie, zámery a strednodobé ciele úradu aj smerom k verejnosti, a preto k jeho tvorbe treba pristupovať zodpovedne.

Na druhej strane ma mrzí, že **viacerých strategických dokumentoch Slovenska sa len minimálne spomína problematika duševného vlastníctva** a už sa toľko nehovorí ani o podpore znalostnej ekonomiky. Viacej sa hovorí o tom, kde a od koho vyzbierať viac peňazí, komu ich škrtnúť, aby sme sa pričínili o zotavenie ekonomiky. Uznávam, že treba šetriť a pracovať efektívnejšie, no šetriť aj na vede, výskume a vývoji je krátkozraké. Práve táto oblasť je totiž podhubím pre vznik vynálezov, nových technológií a nadväzne by mohla byť aj zdrojom príjmom, ktoré zabezpečia dlhodobejšiu prosperitu Slovenska. Lenže výsledky investovania do vedy, výskumu a vývoja sa zvyčajne prejavujú v dlhšom časovom horizonte a nie v danom volebnom období, a zrejme aj preto je táto oblasť zanedbávaná. Nemožno sa preto ani čudovať, že Slovensko vo svetovom rebríčku konkurencieschopnosti, v rámci ktorého Svetové ekonomické fórum hodnotí napríklad aj podnikateľské prostredie a kvalitu vzdelávacieho systému, vlni kleslo o 13 miest na historicky najnižšiu pozíciu v rebríčku – na 60. pozíciu, a predbehli nás dokonca štáty ako Vietnam či Azerbajdžan...

Európska komisia v októbri minulého roka podrobnejšie predstavila jednu z hlavných iniciatív stratégie Európa 2020 – Únia inovácií, ktorá má podnietiť a urýchliť inovácie v Európe, ako aj odstrániť prekážky brániace prieniku dobrých nápadov na trh. Chcem veriť, že vláda Slovenskej republiky zmysluplne využije túto rámcovú stratégiu a integruje ju do strategických dokumentov Slovenska.

ÚPV SR, ktorý je špecifickým a jedinečným úradom uchovávajúcim rozum Slovenska v oblasti vynálezov, technických riešení, označení tovarov a služieb a pod., **bude i tohto roku pôsobiť za sťažených podmienok**. V porovnaní s vlnajškom celkové výdavky v tomto roku budú nižšie o 11,5 % a dochádza aj k 9 %-nému poklesu osobných výdavkov (mzdy a poistné platené zamestnávateľom). V rámci úsporných opatrení prijatých vládou sme k 31. decembru 2010 zrušili šesť štátnozamestnanec-kých miest a ďalšie takéto miesto zrušíme k 31. marcu 2011.

V tejto situácii je dôležité minimalizovať dosah finančných škrtov v našom úrade racionálnymi a efektívnymi pracovnými postupmi pri zachovaní kvality. Je potrebné, **aby sa náš kolektív ešte viac zomkol**, lepšie spolupracoval a využil „kapitál znalostí“ v prospech celku, aby sme vedeli lepšie komunikovať nielen navonok úradu, ale aj medzi sebou.

Foto: archív ÚPV SR

THIS TIME WITHOUT ANY AWARD
BUT WITH A CLEAN SLATE
KYLIÁNOVÁ, D.:

Annual balance of the IPO SR activities in 2010. Relatively positive statistics of applications for industrial rights subjects with credit of Slovak subjects. One of the last year's priorities – the 6th Year of the Ján Bahýľ Award for extraordinary valuable Slovak technical solution protected by industrial rights; the Award was – for the first time – presented in three categories to provide a better opportunity in competition to individual applicants, small and micro enterprises with up to 49 employees and also to Universities and research centres. Active operations of the Office in the international standard. Organisational changes in the Office by January 1, 2011 to intensify its activities to increase the awareness of intellectual property importance and protection – target groups: political representatives, media and public. Other tasks of the IPO SR in 2011; necessity to minimise an impact of financial cuts in the Office by rational and effective working processes with preserving the quality.

Možná alternatíva jednotnej patentovej ochrany v Európe

Ing. Lukrécia MARČOKOVÁ

Úrad priemyselného vlastníctva SR, Banská Bystrica

Rok 2010 bol sklamaním pre tých, ktorí koncom roka 2009, keď Rada ministrov pre konkurencieschopnosť (Rada) jednomyseľne prijala **Záveru k posilnenému patentovému systému v Európe**¹ (ďalej závery Rady) a dohodla sa na všeobecnom prístupe k návrhu **nariadenia Rady o patente Európskej únie**² (ďalej nariadenie o patente EÚ), dúfali, že konečne nastal prelom v niekoľko desaťročí trvajúcich neúspešných rokovaniach o vytvorení patentu EÚ.

Dlhodobou neriešiteľnú agendu vytvorenia jednotnej patentovej ochrany v EÚ sa v decembri 2009 zdanlivo podarilo posunúť o krok vpred najmä vďaka tomu, že z návrhu nariadenia o patente EÚ boli vylúčené kontroverzné ustanovenia týkajúce sa režimu prekladov, ktorý mal byť upravený v samostatnom nariadení.

Podľa návrhu nariadenia o patente EÚ by patentmi EÚ mali byť **európske patenty s určením pre EÚ**, ktoré by na základe Európskeho patentového dohovoru (EPD) udeľoval Európsky patentový úrad (EPÚ), čo predpokladá revíziu príslušných ustanovení EPD a prístupenie EÚ k tomuto dohovoru. Patenty EÚ by mali **jednotný a autonómny charakter**. Mali by rovnaké účinky na celom území EÚ a podliehali by len ustanoveniam nariadenia o patente EÚ a všeobecným zásadám práva EÚ, pričom ustanovenia nariadenia by sa uplatňovali bez toho, aby bolo dotknuté uplatňovanie práva EÚ v oblasti hospodárskej súťaže alebo práva členských štátov týkajúceho sa trestnej zodpovednosti, nekalej súťaže a splynutia alebo zlúčenia podnikov. Ustanovenia EPD by mali byť aplikovateľné na patenty EÚ a ich prihlášky len vtedy, ak nariadenie neobsahuje príslušnú osobitnú úpravu.

Ako bolo uvedené, návrh nariadenia o patente EÚ neobsahuje ustanovenia týkajúce sa jazykového režimu aplikovateľného na patenty EÚ a ich prihlášky. Podľa záverov Rady by sa nariadenie o patente EÚ malo doplniť **samostatným nariadením** upravujúcim **režim prekladov patentov EÚ**, ktorého prijatie si v súlade s druhým odsekom článku 118 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej ZFEÚ alebo zmluva) bude vyžadovať jednomyseľnosť v Rade. Nariadenie o patente EÚ by malo vstúpiť do platnosti spolu so samostatným nariadením upravujúcim režim prekladov pre patenty EÚ.

Nariadenie o režime prekladov pre patenty EÚ

Koncom júna 2010 Európska komisia (Komisia) predložila návrh **nariadenia Rady o režime prekladov pre patenty Európskej únie**³ (ďalej nariadenie o režime prekladov pre patenty EÚ). Spolu s návrhom nariadenia Komisia predložila dva sprievodné pracovné dokumenty – **Posúdenie vplyvu**⁴ a **Zhrnutie posúdenia vplyvu**⁵.

Ako vyplýva zo sprievodných pracovných dokumentov, Komisia v rámci prípravy nariadenia o režime prekladov pre patenty EÚ hodnotila kladné a záporné stránky **štyroch rôznych jazykových režimov** aplikovateľných na patenty EÚ – jednojazyčného, trojjazyčného, päťjazyčného a úplného jazykového režimu.

V prípade uplatňovania **jednojazyčného režimu** by celé konanie o prihláške patentu EÚ prebiehalo v **angličtine**, patent EÚ by bol udelený v jazyku konania o prihláške (t. j. v angličtine), pričom majiteľ by nepredkladal preklad patentu, ani žiadnej jeho časti, do iných jazykov.

Ak by sa uplatňoval **trojjazyčný, päťjazyčný alebo úplný jazykový režim**, konanie o prihláške patentu EÚ by prebiehalo v jednom z troch pracovných jazykov EPÚ, ktorými sú **angličtina, nemčina a francúzština** (čl. 14 ods. 1 EPD). Patent EÚ by bol udelený v jazyku konania o prihláške a pri udelení patentu by prihlasovateľ na vlastné náklady zabezpečil preklad patentových nárokov do:

- **ďalších dvoch pracovných jazykov EPÚ** v prípade uplatňovania **trojjazyčného režimu**,

1 Dokument Rady č. 17229/09.

2 Dokument Rady č. 16113/09 ADD 1.

3 Dokument Rady č. 11805/10.

4 Dokument Rady č. 11805/10 ADD 1.

5 Dokument Rady č. 11805/10 ADD 2.

- **ďalších štyroch najbežnejšie používaných jazykov EÚ** v prípade uplatňovania **päťjazyčného režimu** (za päť najbežnejšie používaných jazykov EÚ sú považované angličtina, nemčina, francúzština, španielčina a taliančina) alebo
- **ostatných úradných jazykov EÚ** (t. j. do ďalších dvoch pracovných jazykov EPÚ a do bulharčiny, češtiny, dánčiny, estónčiny, fínčiny, gréčtiny, holandčiny, litovčiny, lotyštiny, maďarčiny, poľštiny, portugalciny, rumunčiny, slovenčiny, slovinčiny, španielčiny, švédčiny a taliančiny) v prípade uplatňovania **úplného jazykového režimu**.

V prípade uplatňovania **jednojazyčného režimu** by boli náklady na preklad patentu EÚ nulové (majiteľ by nepredkladal žiadne preklady patentu EÚ). Z uplatňovania jednojazyčného režimu by profitovali najmä prihlasovatelia, ktorí v súčasnosti podávajú európske patentové prihlášky v angličtine, pretože by im odpadla povinnosť predložiť pri udelení patentu preklad patentových nárokov do nemčiny a francúzštiny, ktorú im ukladá pravidlo 71 Vykonávacieho predpisu k EPD (podľa Komisie bolo v roku 2009 v angličtine podaných 45 % európskych patentových prihlášok). Naopak, uplatňovanie tohto jazykového režimu by malo negatívny dosah na tých prihlasovateľov, ktorí podávajú európske patentové prihlášky v nemčine alebo francúzštine, pretože možnosť podať prihlášku patentu EÚ v týchto jazykoch by neexistovala (podľa Komisie bolo v roku 2009 v nemčine podaných 39 % a vo francúzštine 9 % európskych patentových prihlášok).

Uplatňovanie **trojjazyčného režimu** by podľa Komisie malo pozitívny dosah na všetkých používateľov patentového systému. Prihlasovatelia by pri podaní prihlášky mohli využiť jeden z troch pracovných jazykov EPÚ a pri udelení patentu by predkládali preklad patentových nárokov do zvyšných dvoch pracovných jazykov tohto úradu. Žiadne ďalšie preklady by majitelia patentov nepredkládali, vďaka čomu by náklady na preklad jedného patentu EÚ boli **približne 680 eur**. Trojjazyčný režim by mal negatívny vplyv len na profesionálnych poskytovateľov služieb súvisiacich s predkladaním prekladu európskych patentov do úradných jazykov členských štátov.

Päťjazyčný režim by bol pre používateľov patentových informácií výhodnejší ako trojjazyčný režim (používatelia patento-

vých informácií by mali k dispozícii znenie patentových nárokov v piatich najbežnejšie používaných európskych jazykoch). Náklady na preklad jedného patentu EÚ by sa však v prípade uplatňovania tohto jazykového režimu zvýšili z približne 680 na **približne 1 360 eur**.

Vďaka uplatňovaniu **úplného jazykového režimu** by používatelia patentových informácií a verejnosť mali k dispozícii znenie patentových nárokov vo všetkých úradných jazykoch EÚ. Úplný jazykový režim by bol výhodný aj pre profesionálnych poskytovateľov služieb súvisiacich s predkladaním prekladu patentových nárokov do úradných jazykov jednotlivých členských štátov. Náklady na preklad jedného patentu EÚ by sa však zvýšili až na približne **6 800 eur**, v dôsledku čoho by sa výrazne znížila atraktivita tohto druhu patentovej ochrany.

Na základe porovnania výhod a nevýhod analyzovaných jazykových režimov Komisia ako najvýhodnejší vyhodnotila trojjazyčný režim a z neho vychádzala pri vypracovávaní návrhu nariadenia o režime prekladov pre patenty EÚ.

Podľa návrhu nariadenia predloženého Komisiou by konanie o prihláške patentu EÚ malo prebiehať **v jednom z troch pracovných jazykov EPÚ**, pričom prihlasovateľom, ktorí majú bydlisko alebo hlavné sídlo podnikateľskej činnosti v členskom štáte EÚ, ktorého úradným jazykom nie je niektorý z pracovných jazykov EPÚ, by boli **refundované náklady na preklad prihlášky** do jazyka konania o prihláške.

Patent EÚ by bol udelený v tom jazyku, v ktorom prebiehalo konanie o prihláške a pri udelení patentu by prihlasovateľ na vlastné náklady zabezpečil preklad patentových nárokov do zvyšných dvoch jazykov EPÚ. Za **autentický text** patentu EÚ by sa považoval text v tom jazyku, v ktorom prebiehalo konanie o prihláške.

V prípade **sporu** by majiteľ patentu EÚ na základe žiadosti a výberu údajného porušovateľa patentových práv poskytol úplný preklad patentu:

- do úradného jazyka členského štátu, v ktorom došlo k údajnému porušeniu práv alebo
- úradného jazyka členského štátu, v ktorom má údajný porušovateľ práv bydlisko alebo sídlo.

Na základe žiadosti príslušného súdu by majiteľ patentu poskytol aj úplný preklad patentu do jazyka súdneho konania. Náklady na uvedené preklady by znášal majiteľ patentu.

Návrh Komisie predpokladal, že od majiteľa patentu EÚ nebudú požadované žiadne ďalšie preklady. Tretím osobám mali byť poskytnuté vysoko kvalitné **strojové preklady** patentov EÚ a ich prihlášok **do všetkých úradných jazykov EÚ**. Strojové preklady mali byť k dispozícii bezprostredne po zverejnení prihlášky a mali mať len informatívny charakter.

Rokovania o návrhu nariadenia na expertnej úrovni prebiehali od júla do septembra 2010 na zasadnutiach pracovnej skupiny Rady EÚ pre duševné vlastníctvo (patenty). Už tieto rokovania ukázali, že dosiahnuť jednomyselnosť v Rade, ktorá sa požaduje na prijatie nariadenia, nebude jednoduché.

Španielsky návrh na riešenie otázky jazykového režimu patentu EÚ

Španielsko, ktoré od začiatku rokovaní patrilo k najväčším kritikom návrhu nariadenia predloženého Komisiou, koncom augusta 2010 predložilo **alternatívny návrh na riešenie otázky prekladu patentov EÚ**⁶. Podľa tohto návrhu by prihlášku patentu EÚ malo byť možné podať v ktoromkoľvek úradnom jazyku EÚ, pričom prihlasovateľ by následne zabezpečil jej preklad do angličtiny. Náklady na preklad prihlášky by znášal systém. Celé konanie o prihláške by prebiehalo v angličtine a patent EÚ by bol tiež udelený v tomto jazyku. Návrh ďalej predpokladal, že po udelení patentu EÚ majiteľ zabezpečí jeho preklad do **druhého úradného jazyka EÚ**. Týmto jazykom by mohol byť aj ten úradný jazyk EÚ, v ktorom bola prihláška podaná.

Autentickým znením patentu EÚ by bolo anglické znenie, ale **preklad do druhého úradného jazyka EÚ** by mal mať **právne účinky analogické článku 70 ods. 3 a 4 EPD**. V tejto súvislosti je vhodné pripomenúť, že podľa článku 70 ods. 3 EPD každý zmluvný štát môže stanoviť, že ak z európskej patentovej prihlášky alebo európskeho patentu v jazyku prekladu vyplýva užšia ochrana ako z prihlášky alebo patentu v jazyku konania, za autentické znenie sa bude považovať preklad prihlášky, resp. patentu

do úradného jazyka zmluvného štátu. Podľa článku 70 ods. 4 písm. a) EPD každý zmluvný štát, ktorý uplatňuje ustanovenie článku 70 ods. 3 EPD, musí prihlasovateľovi alebo majiteľovi umožniť predložiť opravený preklad európskej patentovej prihlášky alebo európskeho patentu, pričom opravený preklad nadobúda právne účinky po tom, ako je sprístupnený verejnosti. Podľa článku 70 ods. 4 písm. b) EPD každý zmluvný štát, ktorý uplatňuje ustanovenie článku 70 ods. 3 EPD, môže stanoviť, že každý, kto v tomto štáte v dobrej viere využíval vynález alebo vykonal podstatné prípravy na využívanie vynálezu, ktorý podľa prekladu platného v rozhodujúcom období nepatrí do rozsahu ochrany vyplývajúcej z prihlášky alebo patentu, môže aj po tom, ako právne účinky nadobudne opravený preklad, bezplatne pokračovať v jeho využívaní vo svojom podniku alebo pre potreby svojho podniku.

V prípade *sporu* by podľa španielskeho návrhu mal majiteľ patentu EÚ na základe žiadosti a výberu údajného porušovateľa patentových práv poskytnúť úplný preklad patentu:

- do úradného jazyka členského štátu, v ktorom došlo k údajnému porušeniu práv alebo
- úradného jazyka členského štátu, v ktorom má údajný porušovateľ bydlisko alebo sídlo.

Na základe žiadosti príslušného súdu by majiteľ patentu EÚ poskytol aj úplný preklad patentu do jazyka súdneho konania. Náklady na uvedené preklady by znášal majiteľ patentu.

Podľa španielskeho návrhu by akýkoľvek *európsky patent* malo byť možné *zmeniť na patent EÚ*, a to na základe žiadosti podanej EPÚ. V prípade konverzie európskeho patentu, ktorý bol udelený v angličtine, by sa za autentické považovalo anglické znenie patentu a majiteľ by v stanovenej lehote predložil preklad patentu do druhého úradného jazyka EÚ. Ak by išlo o konverziu európskeho patentu, ktorý bol udelený v nemčine alebo francúzštine, za autentické by sa považovalo nemecké, resp. francúzske znenie patentu a majiteľ by v stanovenej lehote predložil preklad patentu do angličtiny. Ak by však z anglického prekladu vyplývala užšia ochrana ako z autentického znenia patentu, členské štáty by za autentické znenie patentu EÚ mohli považovať jeho anglický preklad.

Španielsky návrh na riešenie otázky jazykového režimu patentu EÚ bol prediskutovaný na zasadnutí pracovnej skupiny 8. septembra 2010 a získal len minimálnu podporu zo strany členských štátov. Návrh bol kritizovaný hlavne z toho dôvodu, že preklady do druhého úradného jazyka EÚ mali mať právne účinky analogické článku 70 ods. 3 a 4 EPD, v dôsledku čoho by v prípade, keď by z prekladu do druhého úradného jazyka EÚ vyplývala užšia ochrana ako z autentického znenia, patent neposkytoval rovnakú ochranu na celom území EÚ.

Návrh politického smerovania pre režim prekladov patentov EÚ

V druhom polroku roku 2010 sa otázkou režimu prekladov patentov EÚ viackrát zaoberala aj Rada. Na jej neformálnom zasadnutí 29. septembra 2010 boli prediskutované najkontroverzejšie a politicky najcitlivejšie otázky jazykového režimu navrhnutého Komisiou. Na zasadnutí Rady, ktoré sa konalo 11. októbra 2010, predložilo belgické predsedníctvo prvý návrh **politickéj orientácie pre režim prekladov patentov EÚ**⁷, ktorý obsahoval kompromisné návrhy na riešenie týchto otázok.

Na základe pripomienok členských štátov belgické predsedníctvo vo viacerých bodoch návrh politickej orientácie prepracovalo a 10. novembra 2010 predložilo Rade na opätovné prerokovanie. Prepracovaný návrh politickej orientácie⁸ okrem iného upravoval **režim predkladania manuálnych prekladov patentov EÚ**, ktorý sa mal uplatňovať **počas prechodného obdobia**. Predkladaním manuálnych prekladov v prechodnom období sa mala znížiť právna neistota tretích osôb, ktorá by s najväčšou pravdepodobnosťou vznikala v dôsledku toho, že strojené preklady by bezprostredne po vytvorení patentu EÚ nezodpovedali požadovaným kvalitatívnym kritériám.

Podľa návrhu belgického predsedníctva v prechodnom období, ktoré malo trvať minimálne 12 rokov od nadobudnutia účinnosti nariadenia o patente EÚ a nariadenia o režime prekladov pre patenty EÚ, mal majiteľ patentu EÚ udeleného v akomkoľvek pracovnom jazyku EPÚ predkladať úplný manuálny preklad patentu **do ďalšieho úradného jazyka EÚ**, pričom počas prvých šiestich rokov prechodného obdobia by takýmto prekladom **patentov EÚ udelených v nemčine alebo vo francúzštine** musel

byť preklad do **angličtiny**. Preklad do ďalšieho úradného jazyka EÚ mal byť súčasťou špecifikácie patentu EÚ zverejňovanej v súlade s článkom 98 EPD pri udelení patentu a mal mať len informatívny charakter.

Dvanásťročné prechodné obdobie na predkladanie manuálneho prekladu do ďalšieho úradného jazyka sa malo automaticky predĺžiť o ďalších 12 rokov, ak by sa Rada jednomyselne nedohodla na jeho ukončení. Prechodné obdobie na predkladanie prekladu patentov EÚ udelených v nemčine alebo vo francúzštine do angličtiny sa malo po uplynutí šiestich rokov automaticky ukončiť, ak by sa Rada jednomyselne nedohodla na jeho predĺžení.

Požadovanú jednomyselnú podporu nezískal ani prepracovaný návrh politickej orientácie. Pokiaľ ide o dosiahnutie dohody všetkých 27 členských štátov EÚ, väčšina zainteresovaných strán po mimoriadnom zasadnutí Rady 10. novembra 2010 dospela k názoru, že nastala patová situácia. Krátko po zasadnutí Rady, 12. novembra 2010, belgické predsedníctvo oznámilo, že nebude vyvíjať ďalšie aktivity smerujúce k nájdeniu kompromisného riešenia otázky jazykového režimu navrhnutého Komisiou.

Posilnená spolupráca

Niekoľko členských štátov už na zasadnutí Rady 11. októbra 2010 oznámilo, že zvažujú možnosť vytvorenia patentu poskytujúceho jednotnú ochranu **mechanizmom posilnenej spolupráce**, ak Rada nebude schopná dosiahnuť dohodu do konca roka 2010. Päť členských štátov (Írsko, Holandsko, Slovinsko, Spojené kráľovstvo a Švédsko) listom z 9. novembra 2010 požiadalo Komisiu, aby zvažila realnosť takejto možnosti.

V tejto súvislosti je vhodné pripomenúť, že posilnenú spoluprácu upravuje článok 20 Zmluvy o Európskej únii (ďalej ZEÚ alebo zmluva) a články 326 až 334 ZFEÚ. Podľa článku 20 ods. 2 ZEÚ rozhodnutie, ktorým sa povoľuje posilnená spolupráca, prijme Rada **ako poslednú možnosť**, keď zistí, že ciele takejto spolupráce nemôže Únia ako celok dosiahnuť v primeranom čase. Podľa článku 20 ods. 4 ZEÚ sú akty prijaté v rámci posilnenej spolupráce **záväznú len pre zúčastnené členské štáty**. Nepovažujú sa za *acquis*, ktoré musia prijať kandidát-

7 Dokument Rady č. 14377/10.

8 Dokument Rady č. 15395/10.

ske štáty na prístupenie k Únii. Článok 326 ZFEÚ ustanovuje, že posilnená spolupráca nesmie narušiť vnútorný trh ani hospodársku, sociálnu a územnú súdržnosť. Tiež nesmie predstavovať prekážku alebo diskrimináciu v obchode medzi členskými štátmi ani medzi nimi narušiť hospodársku súťaž. Podľa článku 329 ZFEÚ členské štáty, ktoré si želajú nadviazať medzi sebou posilnenú spoluprácu v jednej z oblastí, na ktoré sa vzťahujú zmluvy, s výnimkou oblastí výlučnej právomoci a spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky, predložia žiadosť Komisii a spresnia rozsah pôsobnosti a ciele navrhovanej posilnenej spolupráce. **Povolenie nadviazať posilnenú spoluprácu udeľuje Rada na návrh Komisie a po udelení súhlasu Európskeho parlamentu.**

Otázkou možnosti využitia mechanizmu posilnenej spolupráce na vytvorenie jednotnej patentovej ochrany sa Rada zaoberala na zasadnutí 25. novembra 2010. K pochýbnostiam niektorých členských štátov, či by bolo využitie mechanizmu posilnenej spolupráce zlučiteľné *de jure* s ustanoveniami zmlúv, hlavne s ustanoveniami upravujúcimi vnútorný trh, sa na zasadnutí Rady vyjadrilo aj právne oddelenie Rady. Podľa jeho názoru by za daných okolností aplikovanie uvedeného mechanizmu nebolo v rozpore s ustanoveniami upravujúcimi vnútorný trh ani žiadnymi inými ustanoveniami zmlúv. Názor právneho oddelenia Rady potvrdila aj Komisia.

Vlády desiatich členských štátov (Dánska, Estónska, Fínska, Francúzska, Holandska, Litvy, Luxemburska, Nemecka, Slovinska a Švédska) listom zo 7. decembra 2010

v súlade s článkom 329 ZFEÚ požiadali Komisiu, aby predložila Rade návrh na nadviazanie posilnenej spolupráce v oblasti vytvorenia jednotnej patentovej ochrany na území členských štátov, ktoré sa spolupráce zúčastnia. **Rozsah a ciele navrhovanej posilnenej spolupráce** by podľa žiadosti mali vychádzať z Komisiou predložených návrhov nariadenia o patente Spoločenstva¹⁰ a režime prekladov pre patenty EÚ¹¹. Legislatívne návrhy prijaté v rámci posilnenej spolupráce by mali zohľadňovať výsledky doterajších rokovaní v Rade a z tohto dôvodu by posilnená spolupráca mala vychádzať z:

- príslušných častí záverov Rady,
- všeobecného prístupu k návrhu nariadenia o patente EÚ, na ktorom sa Rada dohodla 4. decembra 2009 a
- niektorých prvkov týkajúcich sa režimu prekladov patentov EÚ predložených belgickým predsedom.

Jazykový režim patenty vytvoreného mechanizmom posilnenej spolupráce by mal vychádzať z existujúceho jazykového režimu EPÚ.

Na druhej strane, premiéri Španielska a Talianska José Luis Zapatero a Silvio Berlusconi v liste zo 7. decembra 2010 adresovanom predsedovi Európskej rady Hermanovi van Rompuyovi, predsedovi Európskej komisie José Manuelovi Barrosovi a premiérovi Belgického kráľovstva Yvesovi Letermeeovi vyjadrili názor, že aplikovanie mechanizmu posilnenej spolupráce by bolo predčasné a v rozpore so zmluvami, pretože doteraz **neboli vyčerpané všetky možnosti dosiahnuť dohodu na úrovni celej Únie**. Poukázali pritom najmä na sku-

točnosť, že od začiatku rokovaní o návrhu nariadenia predloženého Komisiou uplynulo len päť mesiacov a počas tohto obdobia neboli podrobne preskúmané všetky možné alternatívy riešenia otázky jazykového režimu patenty EÚ.

Napriek vážnym výhradám Španielska a Talianska voči zámeru niektorých členských štátov nadviazať posilnenú spoluprácu v danej oblasti, na zasadnutí Rady 10. decembra 2010 úmysel zapojiť sa do posilnenej spolupráce avizovali ďalšie členské štáty, pričom do polovice februára 2011 žiadosť o jej povolenie Komisii adresovalo ďalších 15 štátov (Belgicko, Bulharsko, Cyprus, Česká republika, Grécko, Írsko, Lotyšsko, Maďarsko, Malta, Poľsko, Portugalsko, Rakúsko, Rumunsko, Slovensko a Spojené kráľovstvo).

So žiadosťou o povolenie nadviazať posilnenú spoluprácu sa na Komisiu síce obrátilo **25 členských štátov EÚ** (okrem Španielska a Talianska všetky členské štáty), ale viaceré z nich zapojenie sa do tejto spolupráce podmienili vypracovaním štúdie analyzujúcej náklady a vplyv patentového systému vytvoreného mechanizmom posilnenej spolupráce, dobudovaním systému poskytujúceho vysoko kvalitné strojové preklady do všetkých úradných jazykov EÚ a doriešením otázky súdneho systému.

Je vhodné pripomenúť, že otázka riešenia sporov týkajúcich sa patentov vytvorených mechanizmom posilnenej spolupráce zostáva otvorenou z toho dôvodu, že Súdny dvor EÚ (ESD) doteraz nevydal stanovisko¹² k zlučiteľnosti pripraveného návrhu dohody o Súde pre európske patenty a patenty Spoločenstva¹³ so zmluvami. Očakáva sa, že Súdny dvor EÚ stanovisko v predmetnej veci vydá 8. marca 2011.

Rozhodnutím Rady pre vzdelávanie, mládež, kultúru a šport zo 14. februára 2011 bola žiadosť o nadviazanie posilnenej spolupráce v oblasti vytvorenia jednotnej patentovej ochrany v súlade s článkom 329 ZFEÚ postúpená na schválenie Európskemu parlamentu. O deň neskôr Európsky parlament žiadosť schválil.

Predpokladá sa, že Rada **rozhodnutie, ktorým sa povoľuje posilnená spolu-**

9 Dokument Rady č. 17220/10.

10 COM (2000) 412.

11 COM (2010) 350.

12 Stanovisko Európskeho súdneho dvora č. 1/09.

13 Dokument Rady č. 7928/09.

práca v oblasti vytvárania jednotnej ochrany patentov¹⁴, prijme na svojom zasadaní 9. a 10. marca 2011. Na základe dohody členských štátov na zasadnutí Výboru stálych predstaviteľov, ktoré sa konalo 7. februára 2011, by do zápisnice z Rady malo byť začlenené aj vyhlásenie Komisie, podľa ktorého *ktorýkoľvek členský štát, ktorý požiadal o nadviazanie posilnenej spolupráce v oblasti vytvorenia jednotnej patentovej ochrany, môže Rade a Komisii oznámiť, že z posilnenej spolupráce vystupuje, ak v čase tohto oznámenia neboli ešte v rámci posilnenej spolupráce prijaté žiadne dohody.*

Stanovisko Slovenskej republiky

Po predložení návrhu nariadenia o režime prekladov pre patenty EÚ Komisiou koncom júna 2010 sa predmetnou otázkou zaoberali aj vecne príslušné výbory Národnej rady Slovenskej republiky, konkrétne Výbor pre európske záležitosti a Výbor pre hospodárstvo, výstavbu a dopravu. V súlade s rozhodnutím týchto výborov zástupcovia Slovenskej republiky na zasadnutí Rady 11. októbra 2010 vyjadrili podporu uplatňovaniu finančne najnenáročnejšieho a najmenej diskriminačného **jednojazyčného režimu**. Zároveň však vyjadrili ochotu zohľadniť politickú realitu a neblokovať dosiahnutie dohody o trojjazyčnom režime, ktorého uplatňovanie predpokladá návrh nariadenia predložený Komisiou.

Pokiaľ ide o účasť na posilnenej spolupráci, na základe rozhodnutia Výboru pre európske záležitosti minister hospodárstva Slovenskej republiky Juraj Miškov listom zo 4. februára 2011 adresovaným komisárovi Michelovi Barnierovi požiadala Komisiu, aby predložila Rade návrh na nadviazanie posilnenej spolupráce v oblasti vytvorenia jednotnej patentovej ochrany. Slovensko sa tak stalo 21. členským štátom, ktorý sa s takouto žiadosťou obrátil na Komisiu.

Slovenská republika, podobne ako iné členské štáty, podmienila svoje zapojenie sa do posilnenej spolupráce vypracovaním analýzy nákladov a vplyvu, dobudovaním systému strojových prekladov a doriešením otázky súdneho systému.

Záver

Ako bolo uvedené, všeobecne sa predpokladá, že Rada na zasadnutí 9. a 10. marca 2011 členským štátom definitívne povolí nadviazať posilnenú spoluprácu zameranú na vytvorenie patentu poskytujúceho na ich území jednotnú ochranu. To, či sa 25 členským štátom, ktoré o nadviazanie posilnenej spolupráce požiadali, takýto patent skutočne podarí vytvoriť, či niektoré štáty z posilnenej spolupráce vystúpia, prípadne či sa do posilnenej spolupráce zapojí aj Španielsko alebo Taliansko, ukážu až nasledujúce mesiace.

Poznámka: Článok opisuje situáciu ku dňu redakčnej uzávierky časopisu *Duševné vlastníctvo*, t. j. k 20. februáru 2011. Ako sa očakávalo, po tomto dátume Rada na zasadnutí 10. marca 2011 prijala rozhodnutie, ktorým sa povoľuje posilnená spolupráca v oblasti vytvárania jednotnej ochrany patentov, a to aj napriek tomu, že dlho očakávané stanovisko Súdneho dvora EÚ k zlučiteľnosti pripravovaného návrhu dohody o Súde pre európske patenty a patenty Spoločenstva so zmluvami bolo negatívne (v tlačovom komuniké Súdneho dvora k predmetnej veci sa okrem iného uvádza: „...dohoda zasahuje do podstaty právomocí zverených inštitúciám

Únie a členským štátom, ktoré sú základom zachovania samotnej povahy práva Únie“.

Po prijatí rozhodnutia, ktorým sa povoľuje posilnená spolupráca, Komisia oznámila, že do konca marca Rade predloží následne legislatívne návrhy – návrh nariadenia o samotnom patente, ktorý bude v rámci posilnenej spolupráce vytvorený, a návrh nariadenia o režime prekladov pre tento druh patentov.

POSSIBLE ALTERNATIVE OF A UNITARY PATENT PROTECTION IN EUROPE MARČOKOVÁ, L.:

Adoption of a general approach to the proposal for a Regulation on the EU Patent in December 2009. Brief description of a Draft Regulation on the Translation Arrangements for the EU Patent submitted by the Commission, an alternative Spanish proposal and a compromise proposal submitted by the Belgian Presidency. Requests of member states to establish an enhanced cooperation with regard to creation of a unitary patent protection covering territories of member states, which shall participate in the enhanced cooperation. Expected future development.

14 Dokument Rady č. 5538/11.

Kolektívne a certifikačné ochranné známky

Ing. Ivan FRAŇO

Úrad priemyselného vlastníctva SR, Banská Bystrica

Úvod

Kolektívne a certifikačné ochranné známky vo svete, v Európskej únii aj v Slovenskej republike **majú** v porovnaní s bežnými individuálnymi ochrannými známkami **pomerne malé zastúpenie**, no svojím zameraním predstavujú nemalý význam pre príslušnú oblasť priemyselného vlastníctva.

Pre väčšinu štátov, ktoré sú v prevažnej miere aj členmi Parížskeho dohovoru na ochranu priemyselného vlastníctva (ďalej Parížsky dohovor), **neboli doteraz bližšie špecifikované** a čo možno najviac zjednotené **spoločné pravidlá** pre takýto druh konaní. Okrem iného aj tento faktor vplýval na pomerne nízky nárast počtu ochranných známok tohto typu.

V tomto článku sa teda pokúsime poskytnúť zainteresovaným osobám zo strany prihlasovateľov, známkových úradov, ale aj používateľov kolektívnych a certifikačných ochranných známok prehľad o technických a procedurálnych aspektoch týkajúcich sa ich zápisu.

Spoločné a špecifické črty kolektívnych a certifikačných ochranných známok

Kolektívne a certifikačné ochranné známky majú mnohé črty spoločné. Obidva druhy môžu byť používané inými subjektmi než je majiteľ kolektívnej alebo certifikačnej ochrannej známky, a to za podmienok, že spĺňajú **pravidlá a normy stanovené držiteľom, resp. majiteľom predmetnej ochrannej známky** (ďalej pravidlá). V niektorých prípadoch v rámci národných jurisdikcií môžu byť súvisiace pravidlá **dané existujúcimi zákonnými normami a nariadeniami alebo normami** stanovenými treťou odborne kompetentnou stranou.

Vo väčšine členských krajín Parížskeho dohovoru, ktoré poskytujú ochranu pre kolektívne aj certifikačné ochranné známky, hlavný rozdiel spočíva v tom, že **kolektívne ochranné známky môže používať len špecifická skupina subjektov**, napríklad členovia združenia, zatiaľ čo **certifikačné ochranné známky môžu byť používané kýmkoľvek, kto spĺňa definované štandardy** bez toho, aby bol viazaný k akémukoľvek členstvu.

Certifikačná ochranná známka má garančnú funkciu, zatiaľ čo **kolektívna ochranná známka má funkciu identifi-**

kačnú. Takéto rozlíšenie však môže mať aj určité nedostatky. Umiestnenie certifikačnej ochrannej známky na tovaroch znamená proklamovať určitú kvalitu, ale tiež odlišenie tovarov od konkurenčných, ktoré nemajú overenú, resp. certifikovanú kvalitu. Na druhej strane použitie kolektívnej ochrannej známky spotrebiteľovi umožňuje rozpoznať tovar, ktorý má prisúdenú určitú kvalitu. V skutočnosti zmysel záruky poskytnutej kolektívnou ochrannou známkou je limitovaný vytvorením väzby medzi ochrannou známkou a kolektívom subjektov, ktorý ju používa, pričom certifikačná ochranná známka nemôže zaručiť takéto prepojenie, keďže akákoľvek osoba ju môže používať časovo neobmedzene, pokiaľ ju používa v súlade s danými pravidlami.

Dokument SCT 22/3 – ťažiskový zdroj informácií

Zdroj poskytujúci zjednocujúci a približný model pre postup podávania prihlášok kolektívnych a certifikačných ochranných známok pre väčšinu národných systémov tvorí **revidovaný pracovný dokument SCT 22/3** Stáleho výboru Svetovej organizácie duševného vlastníctva (WIPO) pre právo ochranných známok, priemyselných dizajnov a zemepisných označení (SCT), týkajúci sa technických a procedurálnych

aspektov vo vzťahu k zápisu certifikačných a kolektívnych ochranných známok, prerokovaný na 23. zasadaní v Ženeve 30. júna až 2. júla 2010.

Spomínaný dokument je **ťažiskovým zdrojom informácií** o možnom, do istej miery zjednocujúcom postupe pri podávaní prihlášok kolektívnych a certifikačných ochranných známok a ich ďalšom konaní, pre čo najväčší možný počet členských štátov Parížskeho dohovoru. Pracovný dokument SCT je výsledkom niekoľkých diskusií podmienených pripomienkami, návrhmi a príspevkami delegátov členských štátov.

Postup pri podávaní a prieskume prihlášok

Požiadavky týkajúce sa prihlášok kolektívnych a certifikačných ochranných známok sú v podstate **rovnaké ako pre individuálne ochranné známky**, tzn. od prihlasovateľa môžu byť dodatočne vyžiadané ďalšie údaje alebo podporné doklady. Prihlášky sú zverejňované kvôli prípadným námietkam alebo pripomienkam. V niektorých krajinách je za tieto prihlášky účtovaný vyšší poplatok alebo dodatočné poplatky.

Aj certifikačné a kolektívne ochranné známky sú **posudzované na základe možných dôvodov na zamietnutie**, vyplývajúcich z národnej legislatívy. Cieľom takéhoto posúdenia je uistenie sa v tom, že ochranná známka je spôsobilá plniť svoju základnú rozlišovaciu funkciu. Pri zvažovaní dištinktívnosti takýchto známok je dôležité si uvedomiť, že **rozlišovacia funkcia** certifikačných a kolektívnych ochranných známok **sa líši od obvyklých individuálnych ochranných známok**.

Rozlišovacia funkcia kolektívnej ochrannej známky môže byť definovaná ako **rozlíšenie tovarov alebo služieb členov združenia, ktoré vlastní danú kolektívnu ochrannú známku, od tovarov a služieb ostatných podnikov**. Účelom rozlišovacej funkcie certifikačnej ochrannej známky je **rozlíšenie certifikovaných tovarov alebo služieb od necertifikovaných**. Výnimkou pre zvyčajné dôvody zamietnutia vzťahujúce sa na prihlášky bežných individuálnych ochranných známok môže byť skutočnosť, že označenia, ktoré slúžia v obchode na označenie zemepisného pôvodu tovarov alebo služieb, môžu plniť funkciu kolektívnych alebo certifikačných ochranných známok.

Dôvody zamietnutia prihlášok kolektívnych a certifikačných ochranných známok môžu byť aj také, **ktoré nie sú uplatniteľné pri prihláškach individuálnych ochranných známok**. Napríklad môžu byť zamietnuté v prípade, že by verejnosť mohla byť uvedená do omylu, pokiaľ ide o charakter alebo význam ochrannej známky, najmä **ak je pravdepodobné, že takáto známka bude považovaná za inú ako kolektívnu alebo certifikačnú ochrannú známku**.

Štatút a kompetencie prihlasovateľa

Väčšina národných systémov pripúšťa zásadu, že **prihlasovateľom kolektívnej ochrannej známky je združenie**. Pojem „združenie“ je všeobecne vykladaný ako skupina alebo organizácia pozostávajúca z jednotlivých členov. V niektorých národných systémoch **však prihlasovateľmi môžu byť aj štátne orgány, verejnoprávne organizácie, odbory alebo združenia odborových zväzov**. Členmi združenia môžu byť buď **fyzické, alebo právnické osoby**. Združenie zvyčajne pozostáva z výrobcov, poskytovateľov služieb alebo obchodníkov.

Združenie môže podávať prihlášky kolektívnych ochranných známok, ktoré sa skladajú z označení alebo údajov slúžiacich v obchode na označenie zemepisného pôvodu tovarov alebo služieb, čo predstavuje výnimku zo všeobecného pravidla, ktoré inak bráni zápisu takýchto označení alebo údajov ako individuálnych ochranných známok. **Majiteľ** kolektívnej ochrannej známky, ktorá pozostáva zo zemepisných označení alebo údajov, **nie je oprávnený brániť používaniu** takýchto označení osobe, ktorá je oprávnená využívať zemepisný názov. Podľa jurisdikcie Európskej únie, pravidlá pre kolektívne ochranné známky **majú poskytovať oprávnenie akejkolvek osobe**, ktorej tovary a služby pochádzajú z príslušnej zemepisnej oblasti, aby sa mohla **stať členom združenia**.

Obsah prihlášky

Prihláška kolektívnej alebo certifikačnej ochrannej známky obsahuje prvky prihlášky individuálnej ochrannej známky s niektorými zvláštnosťami. **Malo by ísť o nasledujúce prvky a údaje:**

- žiadosť o zápis,
- meno a adresa prihlasovateľa,
- názov štátu, ktorého je prihlasovateľ štátnym príslušníkom; ak je štátnym príslušníkom iného štátu, v tom prípade názov štátu, v ktorom prihlasovateľ má svoje trvalé bydlisko, prípadne názov štátu, v ktorom prihlasovateľ má skutočný a činný priemyselný alebo obchodný podnik,
- ak je prihlasovateľ právnickou osobou, právna podstata právnickej osoby a štát, prípadne územná jednotka v rámci tohto štátu, podľa práva ktorého bola spomenutá právnická osoba vytvorená,
- ak má prihlasovateľ zástupcu, meno a adresa tohto zástupcu,
- ak chce žiadateľ využiť právo prednosti z predchádzajúcej prihlášky, vyhlásenie potvrdzujúce prioritu spomenutej skoršej prihlášky spolu s údajmi a preukaznými dokladmi potvrdzujúcimi vyhlásenie o práve prednosti,
- vyobrazenie označenia,
- prípadne vyhlásenie určujúce druh označenia, t. j. údaj o tom, či sa prihláška týka kolektívnej alebo certifikačnej ochrannej známky, ako aj všetky špecifické požiadavky pre tento druh označenia,
- prípadne vyhlásenie, že prihlasovateľ si želá, aby označenie bolo zapísané a zverejnené za štandardných podmienok uplatňovaných na danom úrade,

- prípadne vyhlásenie, že prihlasovateľ si želá stanoviť farbu ako dištinktívny prvok v predmetnom označení,
- prepis písmen, resp. slov daného označenia z pôvodnej abecednej sústavy do požadovanej abecednej sústavy (transliterácia),
- preklad označenia alebo určitých častí označenia,
- zoznam tovarov alebo služieb, pre ktoré je zápis požadovaný rozčlenený do príslušných číselných tried podľa Niceskej dohody o medzinárodnom triedení výrobkov a služieb pre zápis ochranných známok, pričom jednotlivé triedy sú usporiadané vzostupne podľa čísel umiestnených na ich začiatku,
- prípadne vyhlásenie o úmysle používať označenie alebo vyhlásenie o aktuálnom používaní označenia.

Vyžaduje sa, aby údaj o tom, či ide o prihlášku kolektívnej alebo certifikačnej ochrannej známky, prihlasovateľ doložil spolu s prihláškou a pravidlami týkajúcimi sa používania ochranných známok. V mnohých prípadoch, ak tieto **pravidlá chýbajú, sú chybné alebo neúplné**, bude prihlasovateľovi poskytnutý **zodpovedajúci časový priestor na ich dodanie, doplnenie alebo pozmenenie**. Pravidlá upravujúce používanie daných ochranných známok majú byť jasné a prístupné tak, aby každý, kto chce použiť ochrannú známku, mohol mať ľahký prístup k príslušným informáciám a mohol tak pochopiť požiadavky, ktoré musia byť splnené skôr, ako oprávnený používateľ bude môcť pristúpiť k jej používaniu.

Kolektívne a certifikačné ochranné známky môžu byť slovné, obrazové alebo kombinované, t. j. obsahujú slovné aj obrazové prvky. Zvyčajne sa nevyžaduje, aby tieto označenia boli v konkrétnom formáte alebo obsahovali nejaký špecifický text. Pri ktorejkoľvek ochrannej známke však môže vzniknúť **nárok na štandard písma a nárok na farbu, ako na typické znaky, resp. vlastnosti ochrannej známky**.

Aj keď **uplatňovanie pravidiel** týkajúcich sa kolektívnych a certifikačných ochranných známok má spoločný cieľ normatívne upraviť podmienky ich používania, je v nich aj **množstvo rozdielov**, kvôli ktorým je potrebné špecifikovať pravidlá pre dané druhy ochranných známok samostatne.

Pravidlá pre kolektívne ochranné známky

Je žiaduce, aby **pravidlá** pre kolektívne ochranné známky boli dodané **spolu s prihláškou**. Ak sa táto požiadavka nedodrží, prihlasovateľovi sa **predĺži pôvodná lehota** na dodanie pravidiel, pričom v niektorých národných systémoch môže ísť o predĺženie takejto lehoty o dva mesiace, v iných až o deväť mesiacov od dátumu podania prihlášky s možnosťou ďalšieho predĺženia.

Už uvedený opis obsahu pravidiel pre kolektívne ochranné známky nie je úplný. Skôr poukazuje na obsah, ktorý môže byť považovaný za „štandard“ vo väčšine národných legislatív.

Údaje o prihlasovateľovi

Prihlasovateľom kolektívnej ochrannej známky je zvyčajne **združenie výrobcov, poskytovateľov služieb alebo obchodníkov**, ktoré má právnu subjektivitu ako majiteľ práv. V údajoch o prihlasovateľovi majú byť uvedené: názov združenia, adresa jeho sídla, resp. kancelárie, zameranie združenia a osoba oprávnená zastupovať danú organizáciu.

Osoby oprávnené používať kolektívnu ochrannú známku

Pokiaľ ide o osoby prípadne subjekty v rámci združenia, ktoré majú oprávnenie používať kolektívnu ochrannú známku, môžu nastať dva prípady. **V prvom prípade každý člen** prihlasujúceho združenia môže používať ochrannú známku, **v druhom prípade** je takéto používanie obmedzené na tých členov, ktorí majú určitú kvalifikáciu.

Podmienky členstva v združení

Tieto podmienky musia byť zvyčajne stanovené **skôr**, než je daný člen prijatý do združenia. Musia byť určené tak, aby potenciálni používatelia kolektívnej ochrannej známky **presne vedeli, aké podmienky** musia splniť predtým, než získajú možnosť pripojiť sa k združeniu a následne používať danú kolektívnu ochrannú známku. Ak má byť kolektívna ochranná známka používaná na identifikáciu len **niektorých členov združenia**, potom podmienky vzťahujúce sa na týchto členov by mali byť **podrobne opísané**.

Podmienky používania kolektívnej ochrannej známky

Združenie si môže určiť vlastné pravidlá, podľa ktorých by mala byť používaná daná kolektívna ochranná známka. Takéto pod-

mienky používania by mali byť špecifikované v pravidlách.

Sankcie v prípade zneužitia kolektívnej ochrannej známky

K zneužitiu kolektívnej ochrannej známky dochádza v prípade, **ak nie sú dodržané podmienky jej používania**, teda ide o **nepovolené konanie**. Zneužitie môže predstavovať aj jej používanie v reklame, ktorá klame spotrebiteľa, v rámci nekalej súťaže alebo porušenie zákonov na ochranu spotrebiteľa. Sankcie môžu spočívať **v dočasnom alebo trvalom odňatí oprávnenia** na používanie kolektívnej ochrannej známky alebo **vo vylúčení člena zo združenia**.

Pravidlá pre certifikačné ochranné známky

Aj pre certifikačné ochranné známky platí, že pravidlá by mali byť dodané **spolu s prihláškou**, prípadne čo najskôr po jej podaní. Národná legislatíva zvyčajne zvažuje možnú úľavu na splnenie takejto požiadavky. Môže ísť o **predĺženie pôvodnej lehoty** v rozsahu od dvoch do deviatich mesiacov alebo poskytnutie primeranej lehoty stanovenej úradom.

Pravidlá sú podrobené prieskumu, a to aj v takom prípade, keď sú dodané ako samostatný dokument, pričom úrad môže vzniesť námietky v prípade, že nie je spokojný s jednou, prípadne viacerými časťami dodaných pravidiel. **Kvalitatívne normy by nemali pochádzať od samotného prihlasovateľa**.

Vo väčšine národných systémov pravidiel týkajúce sa certifikačných ochranných známk obsahujú nasledujúce informácie.

Údaje o prihlasovateľovi

Ak nie je v národnej legislatíve uvedené inak, neexistujú žiadne obmedzenia, pokiaľ ide o to, kto môže podať prihlášku certifikačnej ochrannej známky. **Jedinou podmienkou je**, aby prihlasovateľ mal **právnu subjektivitu**. Prihlasovateľ a neskôr majiteľ certifikačnej ochrannej známky **nemôže byť zapojený do zásobovania** tovarmi certifikovanými na základe danej certifikačnej ochrannej známky. Prihlasovateľ **musí mať príslušnú kvalifikáciu** na certifikáciu tovarov a služieb, pre ktoré má byť ochranná známka zapísaná.

Osoby oprávnené používať certifikačnú ochrannú známku

Väčšinu certifikačných ochranných zná-

mok môže používať každá osoba, ktorej tovary alebo služby **spĺňajú príslušné vlastnosti v zmysle certifikácie**. Môže však nastať aj prípad, keď vzhľadom na povahu tovarov alebo služieb, ktoré majú byť certifikované, ochrannú známku môže používať len **určitá kategória používateľov**, ako napríklad používateľa **so špecifickou kvalifikáciou**. Takéto obmedzenie by malo byť v daných pravidlách uvedené.

Vlastnosti, ktoré majú byť certifikované certifikačnou ochrannou známkou

Tieto vlastnosti predstavujú kľúčový prvok v súvislosti s významom a poslaním certifikačnej ochrannej známky. Jej majiteľ v certifikačnom procese testuje, či predmetné tovary alebo služby spĺňajú celý súbor vlastností deklarovaných pravidlami, a len v **prípade splnenia týchto vlastností poskytne osvedčenie** v podobe certifikačnej ochrannej známky. Prihlasovateľ však musí v pravidlách jednoznačne určiť a definovať špecifické vlastnosti tovarov a služieb, ktoré majú byť certifikované. Cieľom pravidiel je poskytnúť jasné a objektívne vyhlásenie, ktoré po jeho prečítaní umožní komukoľvek **presne sa oboznámiť s tým, aké znaky a vlastnosti tovarov a služieb sú predmetom certifikácie**.

Testovanie a dohľad nad používaním certifikačnej ochrannej známky

V pravidlách je zvyčajne uvedené, **akým spôsobom bude majiteľ testovať prítomnosť požadovaných znakov a vlastností** predmetných tovarov alebo služieb, pričom potvrdenie **prítomnosti týchto znakov a vlastností je základnou podmienkou** na ich certifikáciu a následne udelenie oprávnenia na ich označovanie danou certifikačnou ochrannou známkou. Testovanie nemusí vykonávať majiteľ sám, ak je zrejme, kto bude realizovať testovanie v mene majiteľa a akým spôsobom bude testovanie vykonávané. Objasnenie by malo obsahovať aj to, ako bude majiteľ následne dohliadať na používanie ochrannej známky. Účel pravidiel je v tomto bode dvojaký. Po prvé, každému, kto chce používať certifikačnú ochrannú známku, bude umožnené oboznámiť sa s tým, **čomu všetkému režim testovania podlieha**. Po druhé, úrad vo verejnom záujme musí byť uistený, že zodpovedajúce testovanie je vykonávané s cieľom zabezpečiť, **aby verejnosť nepochybovala o tom, či majiteľ certifikačnej ochrannej známky skutočne vykonáva certifikačný proces**.

Poplatky spojené s používaním certifikačnej ochrannej známky

Poplatky sú spravidla uvedené v pravidlách alebo sú k nim pripojené ako príloha. Potenciálnym používateľom táto informácia umožňuje nielen jednoznačný prístup k informáciám o poplatkoch, ale na jej základe sa úrad môže ubezpečiť, že **poplatky nie sú príliš vysoké**, čo by inak mohlo **brániť potenciálnym používateľom v prístupe k systému certifikácie**. Certifikačný systém nemusí byť spravovaný na neziskovej báze, ale poplatky by mali byť **úmerne povahy potreby certifikácie**.

Konanie na urovanie sporu

Pravidlá zvyčajne obsahujú postupy na riešenie sporov. Tie môžu vzniknúť medzi **majiteľom** certifikačnej ochrannej známky a **používateľom** v otázke, či tovary alebo služby **spĺňajú certifikačné požiadavky**. Spor môže vzniknúť aj v inej záležitosti týkajúcej sa certifikačnej ochrannej známky. Je dôležité, aby mechanizmus odvolania sa používateľa proti rozhodnutiu majiteľa certifikačnej známky zabezpečil spravodlivosť a rovnosť. Preto by sa mala takouto záležitosťou zaoberať **nezávislá osoba alebo inštitúcia**, akými sú špecializovaný sudca alebo súdny senát.

Záležitosti týkajúce sa obdobia po zápise

Pokiaľ ide o **zmeny v pravidlách** upravujúcich používanie zapísaných kolektívnych alebo certifikačných ochranných známok, **úrad ich pred schválením preskúma** a v prípade potreby zverejní. Po ich zverejnení môžu byť vznesené prípadné námietky alebo pripomienky, ktoré úrad taktiež preskúma. Až v prípade schválenia daných zmien úradom je možné ho požiadať o ich záznam do registra.

Licencia

Býva bežnou praxou, že majitelia ochranných známok poskytujú licencie tretím osobám na používanie ich ochranných známok. Aj v prípade kolektívnych a certifikačných ochranných známok môže byť poskytnutá licencia v zmysle zákonov konkrétnych krajín, pričom licenčná zmluva **musí byť zaevidovaná v úrade, ak má byť účinná**. Vnútroštátne právne normy však môžu vo výnimočných prípadoch predstavovať špecifické obmedzenia brániace majiteľom týchto druhov ochranných známok v uzavretí licenčnej zmluvy. Platí to aj v **Slovenskej republike**, kde **nie je možné poskytnúť**

licenciu na používanie kolektívnych ochranných známok, pretože by to v daných podmienkach mohlo mať negatívne následky napríklad v otázke uvádzania spotrebiteľa do omylu ohľadne obchodného pôvodu tovarov.

Obmedzenia v niektorých členských štátoch ukázali, že podľa vnútroštátneho práva nie je možné poskytovať licencie kolektívnych ochranných známok, vzhľadom na to, že používanie takýchto ochranných známok je vyhradené pre členov združenia výrobcov, obchodníkov alebo poskytovateľov služieb.

Prevod kolektívnych alebo certifikačných ochranných známok

Tieto známky môžu byť prevedené na nového majiteľa rovnakým spôsobom ako individuálna ochranná známka s výnimkou Ruskej federácie, Srbska, ako aj **Slovenskej republiky**, kde podľa tamojších právnych noriem **takýto prevod nie je možný**. Ale pokiaľ ide o certifikačné ochranné známky, vnútroštátne zákony môžu stanoviť, že prevod nie je účinný bez súhlasu úradu. Tým je zabezpečené, že nový majiteľ bude disponovať potrebnou právomocou na začatie certifikačného procesu.

Zmena vo vlastníctve či už kolektívnej, alebo certifikačnej ochrannej známky si tiež vyžiada zmenu v pravidlách.

Vyhlásenie kolektívnych a certifikačných ochranných známok za neplatné

Kolektívne alebo certifikačné ochranné známky môžu byť vyhlásené za **neplatné**, ak boli zapísané **v rozpore s akýmikoľvek požiadavkami na ich zápis**. Môžu však nastať aj iné dôvody neplatnosti zápisu v prípade certifikačných ochranných známok, a to v prípade, že prihlasovateľ obchodoval s certifikovanými tovarmi, prípadne poskytoval certifikované služby, alebo prihlasovateľ nebol oprávnený dať certifikovať predmetné tovary a služby.

Ďalšie dôvody neplatnosti pre zapísané kolektívne i certifikačné ochranné známky môžu spočívať v tom, že verejnosť môže byť uvedená do omylu, pokiaľ ide o charakter alebo významnosť ochrannej známky, že pravidlá neobsahujú požadované informácie alebo boli v rozpore s verejným poriadkom alebo dobrými mravmi. Podnet k neplatnosti môže byť iniciovaný podaním v úrade.

Zrušenie zápisu kolektívnych alebo certifikačných ochranných známok

Možné dôvody zrušenia zápisu sú rovnaké ako tie, ktoré sa vzťahujú na individuálne ochranné známky. Certifikačné a kolektívne ochranné známky je však možné zrušiť aj na základe týchto doplnkových dôvodov:

- v prípade certifikačných ochranných známok majiteľ certifikačnej ochrannej známky začal podnikat' v oblasti dodávok certifikovaných tovarov alebo služieb;
- spôsob akým je kolektívna alebo certifikačná ochranná známka používaná, viedol ku klamlivosti, pokiaľ ide o jej charakter alebo významnosť;
- majiteľ nedodržiaval a ani nezabezpečil dodržiavanie predpisov používania ochrannej známky;
- zmeny v predpisoch zmenili podstatu ich obsahu do takej miery, že už nie sú v súlade s požadovaným obsahom predpisov, ktorými má byť ochranná známka spravovaná, prípadne, ak zmenené predpisy pre certifikačnú ochrannú známku sú v rozpore s verejným poriadkom alebo s dobrými mravmi;
- majiteľ ochrannej známky už nie je kompetentný certifikovať tovary alebo služby, pre ktoré je ochranná známka zapísaná.

Vybrané prípady týkajúce sa kolektívnych a certifikačných ochranných známok

Vybrané prípady či už kolektívnych alebo certifikačných ochranných známok majú poukázať na to, že aj napriek už uvedeným zjednocujúcim pravidlám má každý konkrétny prípad konania o prihláškach v rôznych štátoch svoje špecifické črty.

Pokiaľ ide o **prípady registrácie kolektívnych ochranných známok** na území Slovenskej republiky, v databáze Úradu priemyselného vlastníctva SR je doteraz zapísaných celkovo 38 kolektívnych ochranných známok, pričom aktuálne platných je len 20. Tento údaj potvrdzuje, že **počet zapísaných ochranných známok** tohto typu na **Slovensku** je v porovnaní s individuálnymi ochrannými značkami **skutočne malý**.

Medzi **najstaršie zapísané** a platné kolektívne ochranné známky v Slovenskej republike patrí kolektívna kombinovaná ochranná známka z čias bývalej ČSFR **ČSAD** s číslom zápisu 169238 – je zapísaná od 7. februára 1992 vo vzťahu k viacerým

druhom služieb hlavne v oblasti opráv, údržby, renovácie a prevádzky dopravných prostriedkov.

Takmer v rovnakom čase bola zapísaná ďalšia z najstarších kombinovaných kolektívnych ochranných známkov v Slovenskej republike vo vlastníctve toho istého združenia **Tex TRANSPORTEXPRES** s číslom zápisu 169971 – je zapísaná od 13. mája 1992 vo vzťahu k podobným službám ako pri predošlej uvedenej kolektívnej ochrannnej známke.

Dosiaľ najnovšou zapísanou a platnou kolektívnou ochrannou známkou v Slovenskej republike je kolektívna kombinovaná ochranná známka **Cech bryndziarov SLOVENSKEJ BRYNDZE – ZÁRUKA KVALITY** s číslom zápisu 209147 – je zapísaná od 8. apríla 2005 vo vzťahu k tovarom, ako sú mlieko a mliečne výrobky, syry vrátane bryndze, syrové výrobky, bryndzové výrobky.

Druhou najnovšou platnou kolektívnou ochrannou známkou zapísanou v Slovenskej republike je kolektívna ochranná známka **ELVEX** s číslom zápisu 205538 – je zapísaná od 4. marca 2004 hlavne pre elektrické a elektronické výrobky a niektoré obchodné, vysielačie a tlačiarenské služby.

Môžeme skonštatovať, že v rámci Slovenskej republiky je len pomerne malý počet zápisov tohto typu a v ostatných šiestich rokoch ÚPV SR nezapísal žiadnu ďalšiu kolektívnu ochrannú známku. K opačné-

mu trendu by však do budúcnosti mohli do istej miery napomôcť zjednotené pravidlá zosumarizované v pracovnom dokumente SCT.

Pokiaľ ide o prípady zápisu kolektívnych ochranných známkov v medzinárodnom kontexte, jedným z najnovších prípadov je označenie **loga ekologickej výroby v Európskej únii**, ktoré bolo zapísané ako kolektívna ochranná známka pre ekologické poľnohospodárstvo v Beneluxskom úrade pre duševné vlastníctvo v zmysle nariadenia komisie (EÚ) č. 271/2010 z 24. marca 2010.

Logo ekologickej výroby v EÚ

Toto logo bude takisto zapísané do registra Spoločenstva a v medzinárodných registroch, pričom umožní spotrebiteľovi lepšie identifikovať ekologické výrobky, pre ktoré platia nariadenia EÚ týkajúce sa ekologickej výroby.

Od 1. júla 2010 nadobudli v EÚ účinnosť nové pravidlá na označovanie ekologických potravín, v ktorých je zahrnutá aj požiadavka zobraziť toto nové logo EÚ pre ekologické výrobky. Na predbalených ekologických potravinách, ktoré boli vyrobené v ktoromkoľvek členskom štáte EÚ a ktoré spĺňajú potrebné normy, sa bude povinne zobrazovať tzv. eurolist (Euro-Leaf). Komisár pre poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka Dacian Cioloș vyhlásil, že cieľom Európskej komisie je, aby sa z nového loga EÚ stal široko uznávaný symbol ekologickej produkcie potravín dodávajúci spotrebiteľom istotu, že tovar je vyrobený v úplnom súlade s prísnyimi predpismi EÚ týkajúcimi sa ekologického poľnohospodárstva.

V prípade žiadosti o zápis certifikačných ochranných známkov zákon o ochranných známkach v podmienkach slovenskej legislatívy neupravuje konanie o prihláške ochrannej známky tohto druhu. Zapísané ochranné známky v registri ÚPV SR, ktoré

plnia prakticky rovnakú funkciu ako certifikačné ochranné známky vo svete, predstavujú podobne ako kolektívne ochranné známky malý počet, pričom sú zapísané v režime individuálnych ochranných známkov.

Ako príklad uvádzame jednu z najznámejších ochranných známkov tohto typu v Slovenskej republike **SLOVAK GOLD** s číslom zápisu 194122 – je zapísaná od 9. februára 2001. Hoci ide o kombinovanú individuálnu ochrannú známku, v praxi plní funkciu certifikačnej známky.

čiernobiela verzia

farebná verzia

Vlastní ju Slovak Gold, spol. s r. o., Bratislava, vo vzťahu k veľkej časti tovarov vo všetkých tovarových triedach 1 až 34.

Slovak Gold predstavuje hodnotiaci systém, poslaním ktorého je odborné hodnotenie a certifikácia produkcie nadštandardnej kvality a jej propagácia na spoločnom európskom trhu prostredníctvom rovnomennej ochrannej známky. Je vybudovaný tak, že garantuje odbornosť, kompetentnosť a nezáujatosť pri procese certifikácie.

Prípadoom zahraničnej certifikačnej ochranej známky je napríklad dvojica austrálskych certifikačných ochranných známkov zapísaných od roku 1964 a od roku 1974.

osvedčuje tovary z čistej novej vlny

osvedčuje tovary z vlnárskej zmesi

Vlastní ich Woolmark Company Pty Ltd. vo vzťahu k širokej škále tovarov vrátane odevov, textílií, čistiacich výrobkov.

Záver

Kolektívne ochranné známky sú všeobecne vnímané ako **výsledok dohody o spolupráci viacerých subjektov**, umožňujúci zakladanie hospodárskych združení, združovanie ich ekonomických aktivít a zdrojov. Kolektívne ochranné známky môžu pomôcť členom združenia **zlepšiť ich pozíciu na trhu**, budovať svoje **dobré meno**, chrániť ho **proti nekalej súťaži** a lepšie organizovať ich **ekonomické aktivity**.

Certifikačné ochranné známky sú zapísované a uplatňované v záujme verejnosti s cieľom **garantovať povahu, vlastnosti alebo kvalitu** nimi označených tovarov alebo služieb. Certifikačné ochranné známky označujúce príslušné tovary alebo služby poskytujú spotrebiteľovi informáciu, na základe ktorej sa rozhoduje, či si konkrétny tovar kúpi alebo nie, resp. využije službu.

Certifikačné ochranné známky sa bežne vzťahujú na tovary alebo služby v spojitosti s individuálnymi ochrannými známkami.

Vo všeobecnosti je však potrebné zlepšiť znalosti o kolektívnych a certifikačných ochranných známkach v rôznych národných legislatívach, čo môže prispieť k väčšej efektívnosti pri využívaní týchto práv duševného vlastníctva, ako aj k zlepšeniu prístupu k ochrane a registračným systémom po celom svete vrátane Slovenska. A to by tiež malo do značnej miery zvýšiť počet tak kolektívnych, ako aj certifikačných ochranných známkov.

Literatúra a internetové zdroje

Dokument WIPO z 23. zasadania Stáleho výboru pre právo ochranných známkov, priemyselných dizajnov a zemepisných označení ohľadom technických a procedurálnych aspektov týkajúcich sa registrácie certifikačných a kolektívnych ochranných známkov – Ženeva 30. júna až 2. júla 2010.

Nariadenie Komisie (EÚ) č. 271/2010 z 24. marca 2010, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 889/2008 stanovujúce podrobné pravidlá implementácie nariadenia Rady (ES) č. 834/2007 so zreteľom na logo ekologickej výroby EÚ.

Parížsky dohovor na ochranu priemyselného vlastníctva (čl. 7bis)

Zákon č. 506/2009 Z. z. o ochranných známkach.

Databáza informačného systému Úradu priemyselného vlastníctva SR – Inventio.

<http://www.ochranne-znamky.info/index.php?page=historie&lang=sk> (30. 1. 2011)

http://peniaze.pravda.sk/na-ekologickych-potravinach-pribudne-eurolist-fl7-/sk-spotrebiteľ.asp?c=A100630_150502_sk-pspotrebiteľ_p45 (30. 1. 2011)

(Príspevok je skrátanou verziou záverečnej práce kurzu duševné vlastníctvo – ÚPV SR : 2010)

COLLECTIVE AND CERTIFICATION MARKS
FRAŇO, I.:

Working document of the World Intellectual Property Organization – 22/3 as a source of uniting process of filing applications for collective and certification marks. The process of applications filing and examining. Content of an application. Related regulations. Post registration matters. Selected cases of registration.

Aktuálne z autorského práva

Koniec minulého roka a začiatok roka 2011 bol „produktívny“ najmä z hľadiska konaní pred Súdny dvorom EÚ, menej už z hľadiska európskej legislatívy. Malú výnimku tvorí slovenská legislatíva, ktorá svojou novelou vysokoškolského zákona, ktorá bude účinná od 1. septembra 2011, otvorila aj autorskoprávne otázky.

Viacere subjekty však očakávali dlho sľubované návrhy smernice o kolektívnej správe práv a smernice o osirelých dielach, ako sa už dlhodobo avizovalo v rámci tzv. digitálnej agendy.¹ Ich cieľom by malo byť zjednotenie poskytovania celoeurópskych licencií na online použitie diel a ochrana osirelých diel a diel, ktoré už nie sú v tlači na európskom trhu. Dosiaľ však nielenže neboli zverejnené texty návrhov smerníc, ale ani súvisiace dopadové štúdie.

Naopak, bohatou aktivitou sa môže pochváliť Súdny dvor EÚ, ktorý koncom roka 2010 vydal niekoľko rozhodnutí z oblasti autorského práva, ako aj z iných súvisiacich oblastí.

Osobitnú pozornosť treba venovať najmä rozsudku z 22. decembra 2010 vo veci C-393/09, *Bezpečnosť softwarová asociácie – Svaz softwarové ochrany proti Ministerstvu kultúry Českej republiky*. O tomto prejudiciálnom konaní zaoberajúcom sa použitím počítačových programov formou verejného prenosu, konkrétne vysielaním a káblou transmisíou, sme bližšie informovali v časopise *Duševné vlastníctvo* 1/2010.

Podľa záverov súdu grafické užívateľské rozhranie nepredstavuje formu vyjadrenia počítačového programu v zmysle článku 1 ods. 2 smernice 91/250/EHS² a nemôže sa naň vzťahovať autorskoprávna ochrana k počítačovým programom podľa tejto

smernice. Súd si teda osvojil právny názor generálneho advokáta Y. Bota a skonštatoval, že konkrétne grafické užívateľské rozhranie je interakčným rozhraním, ktoré umožňuje komunikáciu medzi počítačovým programom a používateľom (bod 40 rozsudku). Za týchto podmienok sa grafickým užívateľským rozhraním neumožňuje vyhotovovanie rozmnoženiny takéhoto počítačového programu, ale predstavuje len jeho prvok, prostredníctvom ktorého používateľ využíva funkcie uvedeného programu (bod 41 rozsudku).

Súdny dvor EÚ však išiel ešte ďalej, keď uviedol, že hoci vnútroštátny súd svoju otázku obmedzil na výklad článku 1 ods. 2 smernice o právnej ochrane počítačových programov, táto okolnosť nebráni Súdnemu dvoru podať vnútroštátnemu súdu všetky aspekty výkladu práva Únie, ktoré môžu byť užitočné pre rozhodnutie v prejednávanej veci, bez ohľadu na to, či ich vnútroštátny súd uviedol alebo neuviedol v znení svojej otázky.³ Za takéto relevantné aspekty súd považuje posúdenie, či sa na grafické užívateľské rozhranie počítačového programu môže vzťahovať všeobecná úprava autorskoprávnej ochrany podľa smernice 2001/29/ES.⁴ Súd (s odkazom na rozhodnutie *Infopaq*)⁵ skonštatoval, že grafické užívateľské rozhranie môže ako dielo požívať autorskoprávnu ochranu, pokiaľ je autorovým vlastným duševným výtvorom. Vnútroštátny súd musí pri posúdení zohľadniť najmä osobitnú konfiguráciu a umiestnenie všetkých zložiek, ktoré sú súčasťou grafického užívateľského rozhrania, aby mohol určiť, ktoré z týchto zložiek spĺňajú kritérium pôvodnosti. V tejto súvislosti uvedené kritérium nebudú spĺňať tie zložky grafického užívateľského rozhrania,

ktoré sa vyznačujú len svojou technickou funkciou (body 46 a 48 rozsudku).

Možno teda konštatovať, že napriek tomu, že na grafické užívateľské rozhranie sa nemôže vzťahovať autorskoprávna ochrana k počítačovým programom podľa smernice o právnej ochrane počítačových programov, na takéto rozhranie sa môže vzťahovať autorskoprávna ochrana podľa informačnej smernice, za predpokladu, že toto rozhranie predstavuje autorov vlastný duševný výtvor. Nezodpovedané však ostáva, prečo súd v závere rozhodol, že *televízne vysielanie grafického užívateľského rozhrania nepredstavuje verejný prenos autorského diela* v zmysle článku 3 ods. 1 informačnej smernice, čo zjavne nekorešponduje s predchádzajúcim záverom.

-o0o-

Okrem prvého českého prejudiciálneho konania z oblasti práva duševného vlastníctva európske súdy rozhodli vo viacerých ďalších zaujímavých sporoch. Takým je nepochybne rozhodnutie Všeobecného súdu EÚ zo 16. decembra 2010, ktorým sa Európska komisia zaviazala zaplatiť viac ako 12 mil. eur z dôvodu spôsobenia škody spoločnosti Systran.⁶ Podľa záverov súdu škoda vznikla porušením autorského práva, ako aj práva ku know-how.

V minulosti spoločnosť Systran Luxemburg adaptovala svoj počítačový program na strojový preklad s názvom Systran Unix pre potreby Európskej komisie (EC-Systran Unix). Tá však v roku 2003 zverejnila výzvu na verejné obstarávanie údržby a zlepšenia prekladateľského systému, inými slovami na spracovanie počítačového programu. Komisia tvrdila, že Systran Luxemburg ani

1 Pozri http://ec.europa.eu/information_society/digital-agenda/index_en.htm (14. 2. 2011).

2 Smernica Rady 91/250/EHS zo 14. 5. 1991 o právnej ochrane počítačových programov v znení smernice Rady 93/98/EHS (ďalej **smernica o právnej ochrane počítačových programov**).

3 Pozri bod 43 s odkazom na bod 64 rozsudku Súdneho dvora EÚ, C-392/05 z 26. 4. 2007 *Georgios Alevizos vs. Ypourgos Oikonomikon*.

4 Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2001/29/ES z 22. 5. 2001 o harmonizácii niektorých aspektov autorských práv a s nimi súvisiacich práv v informačnej spoločnosti (ďalej **informačná smernica**).

5 Rozsudok Súdneho dvora EÚ, C-5/08 zo 16. 7. 2009 *Infopaq International A/S vs. Danske Dagblades Forening*. Bližšie tiež ADAMOVÁ, Z.: Aktuálne z autorského práva. In *Duševné vlastníctvo*, 2009, č. 3, s. 20.

6 T-19/07, *Systran SA a Systran Luxemburg SA vs. Komisia*.

jej materská spoločnosť nepredložili „dôkazné dokumenty“ na preukázanie ich práv k dielu.⁷ Komisia po výbere ponuky v rámci verejného obstarávania neoprávnene zverejnila know-how tretej osobe a porušila autorské právo, keďže verzia EC- Systran Unix bola neoprávnene vyvíjaná úspešným účastníkom verejného obstarávania.

Rozhodnutie je zaujímavé minimálne v dvoch aspektoch. Súd potvrdil, že subjektom, ktorý porušil autorské právo, nie je úspešný účastník súťaže, ale Komisia, ktorá umožnila, aby bol počítačový program vyvíjaný úspešným účastníkom. Súd v rozhodnutí okrem vzniku mimozmluvnej zodpovednosti konštatoval porušenie všeobecných princípov spoločných pre právo členských štátov⁸ aplikovateľných na autorské právo a know-how.

Komisia je teda v zmysle rozhodnutia Všeobecného súdu EÚ povinná uhradiť spoločnosti Systran sumu 7 mil. eur, čo zodpovedá odmene, ktorá by bola zaplatená, ak by EK žiadala povolenie na použitie práva duševného vlastníctva spoločnosti Systran, sumu 5 mil. eur ako náhradu za účinok, ktorý mohlo mať správanie EK na obrat spoločnosti Systran v rokoch 2004 – 2010 (a všeobecne aj na vývoj spoločnosti), a sumu 1 000 eur ako (symbolickú) nemajetkovú ujmu.

-o0o-

Z hľadiska európskeho autorského práva si zaslúži pozornosť návrh konania o predbežnej otázke C-604/10 *Football Dataco Limited e.a.*, ktoré sa týka autorského práva a právnej ochrany databáz, konkrétne či sú rozpisy futbalových zápasov anglickej a škótskej ligy chránené autorským právom. Tým sa okrem iného nadväzuje na svojho času významný rozsudok Súdneho dvora EÚ C-444/02 *Fixtures Marketing*,⁹ ktorý rozhodol, že rozpis futbalových zápasov je databázou v zmysle čl. 1 ods. 2 smernice 96/9/ES.¹⁰ Pojem vklad do získania obsahu databázy v zmysle článku 7 ods. 1 tejto smernice sa má chápať ako označujúci

prostriedky určené na vyhľadávanie existujúcich materiálov a na ich zhromažďovanie do uvedenej databázy. Pod pojmom vklad nemožno rozumieť prostriedky použité na vytvorenie základných materiálov obsahu databázy. V súvislosti s vypracovaním rozpisu zápasov na účel organizácie futbalových súťaží nie sú vkladom prostriedky určené na stanovenie dátumov, hodín a dvojíc futbalových mužstiev, ktoré sa týkajú rôznych zápasov týchto súťaží.

Tentoraz sa však bude Súdny dvor EÚ zaoberať autorskoprávnou ochranou, ktorú by bolo možné poskytnúť vytvoreným dátam, pokiaľ by boli výsledkom tvorivej duševnej činnosti autora.

-o0o-

V kontexte aktuálnych prác na novele zákona o slobode informácií¹¹ dávame do pozornosti správu *Creative Commons and Public Sector Information*¹²: *Flexible tools to support PSI creators and re-users*,¹³ ktorú pripravili a aktuálne zverejnili Timothy Vollmer a Diane Peters z *Creative Commons*. V danom dokumente sa opätovne zdôrazňuje vhodnosť aplikácie nástrojov *Creative Commons* vo verejnom sektore tak, ako sa to prizvukuje v smernici o opakovanom použití informácií verejného sektora.¹⁴

Ako sa uvádza v dokumente, informácie vo verejnom sektore sú určené na široké opätovné použitie, ale maximálny možný vplyv dosiahnu, iba ak subjekty pochopia, ako ich môžu používať. Nástroje *Creative Commons* sú pritom ideálnym prostriedkom ako dosiahnuť ciele stanovené v smernici o PSI.

V zmysle ustanovenia čl. 8 ods. 2 tejto smernice členské štáty zabezpečia, aby boli na opakované použitie dokumentov verejného sektora k dispozícii v digitálnom formáte štandardné licencie, ktoré sa môžu prispôbiť tak, aby spĺňali osobitné licenčné požiadavky a aby ich bolo možné elektronicky spracovávať. Práve aplikácia licencie *Creative Commons* zvanej *Attribution Licence* (CC BY) alebo venovanie do

public domain (v súčasnosti reprezentované CC0)¹⁵ sú najviac kompatibilné s princípmi opätovného použitia informácií verejného sektora.

V tomto smere možno vyjadriť nádej, že ak raz dôjde k novelizácii slovenského autorského zákona a konečne sa umožní portovanie licencií *Creative Commons* na Slovensku, na používanie informácií verejného sektora sa budú môcť aplikovať aj spomenuté nástroje.

-o0o-

Na záver treba spomenúť aktuálne prijatú novelu vysokoškolského zákona,¹⁶ ktorá sa zásadným spôsobom dotýka výkonu osobnostných aj majetkových autorských práv študenta. Podľa tejto novely zákona všetky záverečné, rigorózne a habilitačné práce budú musieť byť povinne sprístupnené na internete a podmienkou pripustenia k obhajobe bude udelenie súhlasu na zverejnenie a sprístupnenie takejto práce verejnosti. V zmysle § 63 ods. 9 novelizovaného vysokoškolského zákona sa súhlas na zverejnenie a sprístupnenie práce bude udeľovať formou nevýhradnej, (samozrejme) bezodplatnej a územne neobmedzenej licencie na 70 rokov.

Podľa platného autorského zákona je však zrejmé, že kým sprístupnenie diela je majetkovým právom autora, ktoré možno realizovať formou licenčnej zmluvy, zverejnenie diela je už osobnostným právom podľa § 17 AZ, ku ktorému sa neviažu dispozičné oprávnenia. A teda rovnako ako nemožno udeliť súhlas na to, aby sa za autora diela označovala iná osoba (a teraz nemáme na zreteli pseudonymné dielo), nemožno súhlasiť so zverejnením svojho diela. Keďže nový vysokoškolský zákon nastolil i mnohé ďalšie právne i etické otázky, ktorých odpovede sú otvorené, komplexnejšie sa touto problematikou budeme zaoberať v najbližšom čísle Duševného vlastníctva.

Zuzana Adamová

7 Tlačové vyhlásenie Všeobecného súdu Európskej únie č. 123/10 zo 16. 12. 2010.

8 Pozri napr. body 69 a 204.

9 Rozsudok Súdneho dvora EÚ, C-444/2002 z 9. 11. 2004 *Fixtures Marketing Ltd vs. Organismos prognostikon agonon podosfairou AE (OPAP)*. Pozri tiež rozsudok Súdneho dvora EÚ, C-203/02 z 9. 11. 2004 *The British Horseracing Board Ltd a i. vs. William Hill Organization Ltd*.

10 Smernica Európskeho parlamentu a Rady 96/9/ES z 11. 3. 1996 o právnej ochrane databáz.

11 Zákon č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov.

12 Ďalej len PSI.

13 Voľne preložené: Creative Commons a informácie verejného sektora: Flexibilné nástroje na podporu autorov a opätovných používateľov informácií verejného sektora.

14 Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2003/98/ES zo 17. 11. 2003 o opakovanom použití informácií verejného sektora (ďalej len **smernica o PSI**).

15 *Bližšie* ADAMOVÁ, Z.: Aktuálne z autorského práva. In *Duševné vlastníctvo*, 2010, č. 4, s. 23.

16 Zákon č. 6/2011 zo 14. 12. 2010, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Novela vysokoškolského zákona nadobudne účinnosť 1. 9. 2011.

Výluky z patentovania biotechnologických vynálezov

Ing. Jana RIEČANOVÁ

Úrad priemyselného vlastníctva SR, Banská Bystrica

Oblasť biotechnológií vo všeobecnosti nesie v sebe množstvo pozitív a tiež problémov, medzi ktoré patria i otázky týkajúce sa etiky. Biotechnológie vo viacerých priemyselných odvetviach predstavujú stále dôležitejšiu úlohu, a preto ochrana súvisiacich vynálezov má neraz zásadný význam. Pri génovom inžinierstve to platí dvojnásobne, pretože výskum a vývoj v tomto smere si vyžadujú vysoko rizikové investície a práve adekvátna právna ochrana môže zabezpečiť návratnosť investícií, resp. rentabilitu.

Základným dokumentom na ochranu biotechnologických vynálezov je **smernica č. 98/44/ES** Európskeho parlamentu a Rady zo 6. júla 1998 o právnej ochrane biotechnologických vynálezov, ktorá bola implementovaná aj do patentovo-právnych predpisov jednotlivých členských štátov Európskej únie.

V roku 1973 bol podpísaný **Dohovor o udeľovaní európskych patentov (Európsky patentový dohovor - EPD)**, ktorý v roku 2000 revidovali.

Výluky z patentovania sú v EPD definované **v článku 53 a v pravidlách 26 - 34** Vykonávacieho predpisu k EPD.

Patentom môže byť chránený vynález z akejkoľvek oblasti techniky, v tomto smere nie sú žiadne obmedzenia. Ale existujú určité výluky z patentovateľnosti.

Výluky z patentovateľnosti

Aj keď sa súčasne právne predpisy v oblasti priemyselného vlastníctva venujú špeciálne aj biotechnologickým vynálezom a presne definujú, čo je v tejto oblasti možné patentovať a čo nie, vyskytujú sa i sporné prípady, keď je potrebné vysvetliť literu zákona.

Sporné záležitosti na úrovni európskych patentov riešia sťažnostné senáty Európskeho patentového úradu (EPÚ).

Ich rozhodnutia následne napomáhajú pri riešení otázok patentovateľnosti v podobných prípadoch.

Pre lepšiu názornosť rozmanitosti problémov týkajúcich sa patentovateľnosti rôznych biotechnologických vynálezov a tým aj lepší výklad zákonných ustanovení uvádzame vybrané rozhodnutia sťažnostných senátov EPÚ.

1. Odrody rastlín

Podľa článku 53(b) EPD patentom nemožno chrániť predmet vynálezu, ktorý je v patentovom nároku zameraný priamo na rastlinnú odrodu. Ak konkrétna odroda nie je v nároku na predmet presne identifikovaná, nárokován predmet nepredstavuje priamo rastlinnú odrodu v zmysle článku 53(b) EPD. Patent teda nemožno udeliť na samotnú rastlinnú odrodu, ale môže byť udelený, ak sú rastlinné odrody zahrnuté v nároku.

Ak sú nárokované samotné odrody, nie sú patentovateľné bez ohľadu na to, ako boli získané (G¹ 1/98 (OJ² 2000, 111)). Z tohto dôvodu rastlinné odrody obsahujúce gény zavedené do jej predkov (rodičovského materiálu) pomocou rekombinantnej génovej technológie sú vylúčené z patentovateľnosti.

Zo starších rozhodnutí treba spomenúť T³ 49/83 (OJ 1984, 112), ktoré prvé definovalo pojem „odroda rastlín“ ako skupinu rastlín, ktoré boli vo vlastnostiach z veľkej časti rovnaké a rovnaké zostali aj v rámci špecifických tolerancií po každom rozmnožovaní cyklu. Senát dodal, že v tomto zmysle odrody rastlín boli všetky kultivované odrody, klony, línie a hybridy, ktoré by mohli byť pestované takým spôsobom, že by boli jasne odlišiteľné od ostatných odrôd, dostatočne homogénne a stabilné vo svojich podstatných vlastnostiach.

Takýto prístup bol uplatnený aj v rozhodnutí T 320/87 (OJ 1991, 71). Senát dospel k záveru, že hybridné semeno a rastliny z neho nemajú stabilitu v niektorých črtách celej generácie populácie, a preto nemôžu byť klasifikované ako rastlinné odrody v zmysle článku 53 (b) EPD.

V rozhodnutí T 356/93 (OJ 1995, 545) senát konštatoval, že rastlinné bunky ako také, ktoré pomocou moderných technológií môžu byť kultivované takmer ako baktérie a kvasinky, nemôžu spadať pod definíciu rastliny alebo rastlinnej odrody. Bolo to potvrdené aj v prípade rozhodnutia G 1/98 (OJ 2000, 111), podľa ktorého by rastlinné bunky mali byť posudzované ako mikroorganizmy.

Veľký sťažnostný senát EPÚ v G 1/98 (OJ 2000, 111) v zmysle článku 53(b) EPD vymedzil hranice medzi ochranou patentom a ochranou udelením šľachtiteľských práv na rastlinnú odrodu.

2. Plemená zvierat

Všeobecný princíp, že výluka z patentovateľnosti v zmysle článku 53(b) EPD platí pre určité skupiny živočíchov a nie pre živočíchy ako také, bol potvrdený v rozhodnutí T 19/90 (OJ 1990, 476). V ňom senát v súvislosti s termínom „plemená zvierat“ zdôraznil potrebu uplatnenia úzkej interpretácie danej článkom 53(b) EPD, berúc do

úvahy, že pre zvieratá, na rozdiel od odrôd rastlín, neexistujú žiadne iné priemyselno-vlastnícke práva.

V súvislosti s patentovateľnosťou zvierat bolo tiež vydané rozhodnutie T 315/03 (OJ 2006, 15), v ktorom sa skonštatovalo, že G 1/98 (OJ 2000, 111) možno uplatniť aj v otázke patentovateľnosti plemien zvierat. To znamená, že patent by nemohol byť udelený na samotné plemeno zvierat, ale mohol by byť udelený, ak plemeno patria do rozsahu nárokov.

Senát poukázal aj na rôzne termíny používané v jednotlivých úradných jazykoch v súvislosti s plemenami zvierat, ktoré označujú rôzne taxonomické kategórie, z čoho môžu vzniknúť podstatné nejasnosti.

3. V podstate biologické spôsoby vytvárania rastlín alebo zvierat

Spôsoby získavania rastlín alebo zvierat nie sú patentovateľné, ak ich možno charakterizovať ako „v podstate biologické spôsoby“. Na druhej strane, procesy, ktoré nie sú v podstate biologické spôsoby, sú patentovateľné.

Podľa rozhodnutia T 320/87 (OJ 1990, 71) nevyhnutnosť samotného ľudského zásahu nie je dostatočným kritériom na to, aby bol spôsob v podstate biologický, keďže zásah človeka môže znamenať iba toľko, že daný spôsob nie je vyslovene biologický a jeho prínos by bol iba na základnej úrovni. A nejde len o to, či má tento zásah človeka kvantitatívny alebo kvalitatívny charakter.

V T 19/90 (OJ 1990, 476) senát potvrdil, že patentový nárok na produkt geneticky manipulovaného zvieratá zahŕňa aj potomstvo, ktoré nebolo priamo geneticky manipulované, ale získané pomocou v podstate biologického spôsobu pohlavného rozmnožovania. Podľa rozhodnutia senátu ide o patentový nárok na výrobky definované postupom ich výroby a takýto nárok zostáva nárokom na produkt bez ohľadu na spôsob, na ktorý sa odvoláva.

Ďalšie rozhodnutie T 315/03 (OJ 2006, 15) sa vzťahovalo na spôsob, ktorý zahŕňa genetickú manipuláciu. Takýto spôsob podľa senátu nemôže byť považovaný za v podstate biologický, neskôr definovaný v pravidle 23b(5) EPD (teraz 26(5)).

Pravidlo 26(5) EPD charakterizuje v podstate biologický spôsob vytvárania rastlín a živočíchov ako spôsob predstavujúci len prirodzené javy, akými sú kríženie a selekcia (výber).

Mikrobiologické spôsoby a ich produkty

Rozhodnutie T 356/93 (OJ 1995, 545) vychádzalo z T 19/90 (OJ 1990, 476), ktoré hovorí, že plemená zvierat sú patentovateľné, ak sú produktom mikrobiologických procesov v zmysle článku 53(b) EPD, a stanovilo, že tento princíp je v adekvátnej úprave aplikovateľný aj na rastlinné odrody.

Senát definoval „mikroorganizmus“ ako zahŕňajúci nielen baktérie a kvasinky, ale aj huby, riasy, prvoky a ľudské, zvieracie i rastlinné bunky, t. j. všetky jednobunkové organizmy voľným okom neviditeľné, ktoré sa môžu rozmnožovať a možno s nimi pracovať v laboratóriu, vrátane plazmidov a vírusov.

Senát tiež definoval termíny „mikrobiologický“, „mikrobiologické spôsoby“ a „produkty z nich“.

Veľký sťažnostný senát EPÚ v rozhodnutí G 1/98 (OJ 2000, 111) potvrdil uvedenú definíciu mikroorganizmov a vyhlásil, že postupy genetického inžinierstva nie sú identické s mikrobiologickými postupmi. Výraz „mikrobiologický postup“ v zmysle článku 53(b) EPD bol použitý ako synonymum postupu využívajúceho mikroorganizmy.

Mikroorganizmy nemožno považovať za zhodné s organizmami používanými pri genetickej modifikácii rastlín. Označovanie geneticky modifikovaných rastlín ako produktov mikrobiologických procesov v zmysle článku 53(b) EPD by narúšalo účel vylúčenia rastlinných odrôd v zmysle článku 53(b) EPD, t. j. vylúčenie z patentovateľnosti predmetov, ktoré sú spôsobilé na ochranu udelením šľachtiteľských práv.

V T 356/93 (OJ 1995, 545) senát tiež rozhodol, že „technické spôsoby zahŕňajúce mikrobiologický krok“ nemôžu byť jednoducho porovnateľné s „mikrobiologickými spôsobmi“. Ani výsledný produkt takéhoto spôsobu (napr. rastlinná odroda) nemôže byť definovaný ako „produkt mikrobiologického spôsobu“ v zmysle uvedeného ustanovenia.

Pravidlo 26(6) EPD (predtým 23b(6)) definuje „mikrobiologický spôsob“ ako spô-

1 G – rozhodnutia Veľkého sťažnostného senátu EPÚ

2 OJ – Úradný vestník EPÚ (Official Journal)

3 T – rozhodnutia Technického sťažnostného senátu EPÚ

sob zahŕňajúci mikrobiologický materiál alebo pracujúci s mikrobiologickým materiálom, alebo je jeho výsledkom.

4. Verejný poriadok a morálka

Senát v rozhodnutí **T 19/90** (OJ 1990, 476) riešil otázku genetickej manipulácie na živočíchoch prostredníctvom pridaného aktivovaného onkogénu z hľadiska výluky z patentovateľnosti v zmysle článku 53(a) EPD.

Bolo potrebné zvážiť utrpenie zvierata a možnosti rizika životného prostredia vzhľadom na užitočnosť vynálezu pre ľudstvo v zmysle pravidla 23d(d) EPD (teraz 28 (d)). Senát zistil, že nároky zamerané priamo na potkany porušujú pravidlo 23d(d) EPD (teraz 28 (d)), a preto budú zamietnuté v zmysle článku 53(a) EPD, pretože opisujú možnosť utrpenia zvierata, ale nie možnosti medicínskeho využitia.

Problém morálky bol riešený aj v **T 356/93** (OJ 1995, 545) súvisiacom s rastlinami.

Predmetom vynálezu boli rastliny a semená rezistentné voči konkrétnym skupinám herbicídov tak, aby mohli byť selektívne chránené proti burinám a hubovým ochoreniam. Dosiahlo sa to integrovaním heterológnej DNA kódujúcej proteín, schopný inaktivovať alebo neutralizovať herbicidy do genómu rastlín.

Proti udeleniu patentu boli podané námietky v zmysle článku 53(a) EPD, najmä na základe toho, že predmetný vynález pravdepodobne spôsobuje vážne poškodenie životného prostredia.

Senát definoval „verejný poriadok“ ako pojem pokrývajúci ochranu bezpečnosti verejnosti a fyzickej integrity jedincov ako časti spoločnosti. Tento koncept zahŕňa aj ochranu životného prostredia. Vzhľadom na to boli vynálezy, ktorých využívanie by pravdepodobne vážne narušilo životné prostredie, vylúčené z patentovateľnosti, pretože sú v rozpore s verejným poriadkom.

Teda otázka v zmysle článku 53(a) EPD znela, či používanie nárokovaného predmetu mohlo vážne poškodiť životné prostredie, alebo či sa vzťahuje na zneužívanie alebo deštruktívne používanie rastlinných biotechnologických techník.

Z pohľadu senátu zrušenie patentu v zmysle článku 53(a) EPD, na základe toho, že využívanie vynálezu by vážne poškodilo životné prostredie, je možné, pretože ohrozenie životného prostredia v čase riešenia prípadu bolo dostatočne odôvodnené. EPÚ predmetný patent napokon zrušil.

Rozhodnutie **T 272/95** (OJ 1999, 590) sa týkalo vynálezu, ktorý predstavoval molekulárne klonovanie a charakteristiku ďalšej génovej sekvencie kódujúcej ľudský relaxín. V námietkovom konaní sa rozhodlo, že vynález zahŕňajúci ľudské gény nepredstavoval výluk z patentovateľnosti, pretože to nemôže byť všeobecne považované za urážlivé a kruté.

V súvislosti s námietkami oponentov senát vzal do úvahy pravidlo 23e(2) EPD (teraz 29(2)). Definuje, ktorý biologický materiál pochádzajúci z ľudského tela môže byť patentovateľný (prvok izolovaný z ľudského tela alebo inak vyrobený technickým spôsobom vrátane sekvencie alebo čiastkovej sekvencie génu ...).

S ohľadom na článok 164(2) EPD senát teda musel preveriť, či sú, alebo nie sú pravidlá, pokiaľ sa týkajú článku 53(a) EPD, v súlade s týmto článkom.

Na základe **G 1/98** (OJ 2000, 111) senát napokon prijal stanovisko, že vo všeobecnosti pravidlá súvisiace s článkami EPD sú iba interpretačné. Poskytujú len podrobnejšiu interpretáciu významu článku 53 EPD. Z textu samotného pravidla teda vyplýva, že predmet vynálezu nebol považovaný za výluk z patentovateľnosti v zmysle článku 53(a) EPD (vynálezy v rozpore s verejným poriadkom a morálkou).

Patentovateľnosť ľudských embryonálnych kmeňových buniek a z nich získaných bunkových línií

V ostatnom čase je o ľudské embryonálne kmeňové bunky veľký záujem, pretože majú potenciál diferencovať sa na všetky typy buniek v tele (sú pluripotentné) a v súčasnosti sú jedinými pluripotentnými kmeňovými bunkami, ktoré môžu byť ľahko izolované a ich kultúry pestované v dostatočnom počte na to, aby boli využiteľné.

Je potrebné rozlišovať medzi totipotentnými kmeňovými bunkami, ktoré majú

schopnosť vyvinúť sa do ľudskej bytosti a pluripotentnými, ktoré túto schopnosť nemajú.

Otázkou je, či je riešená patentovateľnosť kmeňových buniek v smernici č. 98/44/ES.

Ustanovenia smernice sú jasné vo vzťahu k totipotentným kmeňovým bunkám, keďže každá bunka je schopná vyvinúť sa do samostatnej ľudskej bytosti. Článok 5 ods. 1 uvedenej smernice hovorí, že ľudské telo na jednotlivých stupňoch svojho vzniku a vývoja nemôže predstavovať patentovateľný vynález.

V prípade pluripotentných embryonálnych kmeňových buniek je situácia zložitejšia.

Z určitého pohľadu by mohli byť ľudské kmeňové bunky považované za prvok izolovaný z ľudského tela, a teda by mohli byť patentovateľné. Na druhej strane je tu ustanovenie vylučujúce z patentovateľnosti využitie ľudského embrya na priemyselné alebo obchodné účely, pretože to je v rozpore s verejným poriadkom alebo dobrými mravmi.

V súčasnosti sa v otázke patentovateľnosti ľudských embryonálnych buniek berie do úvahy práve rozpor s verejným poriadkom alebo dobrými mravmi, keďže väčšinou súvisia s deštrukciou ľudského embrya.

V súvislosti s embryonálnymi kmeňovými bunkami Veľký stážnostný senát EPÚ v rozhodnutí **G 2/06** (OJ 2009, 306) riešil otázku, či aj produkty (v tomto prípade ľudské embryonálne kmeňové bunkové kultúry), ktorých získanie nevyhnutne vyžaduje deštrukciu ľudského embrya, z ktorého sú uvedené produkty odvodené, aj keď táto metóda nie je súčasťou nárokov, patria do výluk z patentovateľnosti v zmysle článku 53(a) EPD. Argumentovalo sa, že iba ľudské embryo ako také je vylúčené z patentovateľnosti.

Senát rozhodol, že v súlade s pravidlom 28(c) EPD (predtým 23d(c)) nie je možné udeliť patent nárokom zameraným na produkty (v tomto prípade ľudské embryonálne kmeňové bunkové kultúry), ktorých získanie nevyhnutne vyžaduje deštrukciu ľudského embrya, z ktorého sú uvedené produkty odvodené, a to aj keď táto metóda nie je súčasťou nárokov.

5. Spôsoby liečenia – medicínske metódy

Samostatnú skupinu tvoria vynálezy týkajúce sa spôsobov liečenia, t. j. medicínskych metód.

Z hľadiska etického a morálneho nemožno právne obmedzovať používanie lekárskeho alebo veterinárnych metód, či už ide o terapeutické, chirurgické, alebo diagnostické metódy.

Podľa článku 53(c) EPD sa európske patenty neudelujú na spôsoby chirurgického alebo terapeutického liečenia ľudského alebo zvieracieho tela a diagnostické spôsoby vykonávané na ľudskom alebo zvieracom tele, toto ustanovenie sa nevzťahuje na výrobky, najmä látky alebo zmesi, a ich využitie niektorým z uvedených spôsobov.

V predchádzajúcom znení EPD podľa článku 52(4) sa spôsoby chirurgického alebo terapeutického liečenia ľudského alebo zvieracieho tela a diagnostické spôsoby vykonávané na ľudskom alebo zvieracom tele nepovažovali za priemyselne využiteľné, a teda neboli patentovateľné. Tento článok bol v revidovanom znení EPD nahradený už spomenutým článkom 53(c), na základe čoho sú od 13. decembra 2007 chirurgické a terapeutické spôsoby liečenia ľudského alebo zvieracieho tela a diagnostické spôsoby vykonávané na ľudskom alebo zvieracom tele vylúčené z patentovateľnosti.

Na zistenie, či nárokovaná metóda je prípustná v zmysle článku 53(c) EPD, je nevyhnutné overiť podľa právnej teórie sťažnostných senátov, či žiaden z krokov metódy nespadá pod zákaz podľa článku 53(c) EPD. Nárok nie je prípustný, ak zahŕňa hoci aj jeden znak definujúci fyzickú aktivitu alebo činnosť, ktorá predstavuje metódu liečenia ľudského tela terapiou. V tomto prípade je účel nárokovaného predmetu a nevyhnutný účinok analyzovaného znaku najpodstatnejším kritériom.

Uvedené rozhodnutia sťažnostných senátov slúžia iba ako príklady výkladov príslušných ustanovení právnych predpisov a vzťahujú sa na akékoľvek spôsoby liečenia, či už ide o biotechnologické, alebo čisto technické metódy.

Terapeutické metódy

Prvá definícia výrazu „terapia“ bola uvedená v rozhodnutí **T 144/83** (OJ 1986, 301). Podľa neho sa terapia vzťahuje na liečenie chorôb vo všeobecnosti alebo na liečebné zákroky v užšom zmysle, ako aj na zmierňovanie symptómov bolesti a utrpenia.

V **T 81/84** (OJ 1988, 207) bola riešená otázka, či charakter menštruačných ťažkostí prejavujúci sa napríklad intenzívnymi bolesťami hlavy a ďalšími bolestivými symptómami bol taký, ktorého ošetrovanie by mohlo byť považované za terapeutické liečenie. Takéto a podobné príznaky môžu byť spôsobené prirodzenými okolnosťami (napr. menštruácia, tehotenstvo, vek atď.) alebo ako reakcia na vonkajšie situácie (početnosť podmienky vyvolávajúce únavu, bolesti hlavy atď.), ktoré sa prekrývajú a sú často nerozoznatelné od symptómov rôznych chorôb a zranení. Senát poznamenal, že je nemožné a neželateľné rozlišovať medzi základnou a symptomatickou terapiou, t. j. medzi liečbou a úplnou úľavou. Prípad uzavrel s tým, že bez ohľadu na pôvod

bolesti alebo ťažkostí ich úľavu podaním vhodných látok možno chápať ako terapiu alebo terapeutické použitie v zmysle článku 52 (4) EPD (teraz 53 (c)).

V ďalšom rozhodnutí **T 469/94** senát uviedol, že patentovateľnosť predmetu závisí od charakteru ošetrovania. Spornou otázkou bolo, či sa zvýšenie hladiny acetylcholínu v mozgu a v tkanive, a tým zníženie vnímavosti únavy u človeka práve intenzívne cvičiacom alebo po skončení cvičenia, počíta za terapeutickú alebo neterapeutickú liečbu ľudského tela. Senát ďalej konštatoval, že stav únavy vyvolanej cvičením bol prechodný fyziologický stav, spôsobený prirodzenými okolnosťami a odstrániteľný jednoduchým oddychom.

Senát v **T 820/92** (OJ 1995, 113) riešil otázku, či nárokované neterapeutické ošetrovanie, zahŕňajúce patentovateľný krok a nevyhnutný nepatentovateľný terapeutický krok, bolo nepatentovateľné vo svojej podstate, na základe článku 52(4) EPD (teraz 53(c)). Konštatoval, že výluke z patentovateľnosti podľa článku 52(4) EPD (teraz 53(c)) sa nedá zabrániť jednoduchým preformulovaním nároku, t. j. vymedzením účelu postupu ako neterapeutický.

Zaujímavé bolo aj rozhodnutie **T 36/83** (OJ 1986, 295) súvisiace s opisom vynálezu týkajúceho sa dvoch veľmi odlišných vlas-

tností zlúčeniny použitej pri liečbe uhrovnosti, t. j. antibakteriálnych a hygienických účinkov.

Senát rozhodol, že kozmetické využitie produktu, ktorý mal tiež terapeutické využitie, bolo patentovateľné, vzhľadom na to, že prihlasovateľ si nárokoval iba použitie kozmetického produktu. Výraz „kozmetický“ bol uznaný ako dostatočne presný a výstižný.

Chirurgické metódy

Chirurgia definuje skôr povahu ošetrovania, než jej účel. Podľa súčasnej lekárskej aj právnej lingvistiky sa za chirurgické ošetrovanie považuje napríklad aj kozmetické ošetrovanie, ukončenie tehotenstva, kastrácia, sterilizácia, umelé oplodnenie, transplantácia embrya, liečba na experimentálne a vedecké účely a odstraňovanie orgánov, transplantácia kože a kostnej drene zo živých darcov, ak sa uskutoční chirurgicky.

V rozhodnutí **T 35/99** (OJ 2000, 447) senát uviedol, že na rozdiel od postupov, keď je výsledkom smrť jedinca „v liečení“, ale aj zámerná alebo náhodná smrť, prioritu majú fyzické zákroky na ľudskom alebo zvieracom tele, na akýkoľvek účel, v záujme zachovania života a zdravia tela, na ktorom sú vykonávané a sú to vo svojej podstate metódy chirurgického ošetrovania v zmysle článku 52 (4) EPD (teraz 53 (c)).

Výluka zahŕňa akúkoľvek chirurgickú aktivitu, bez ohľadu na to, či je vykonávaná samos-

tatne alebo v kombinácii s ďalšími medicínskymi, alebo nemedicínskymi opatreniami.

Senát v **T 1172/03** sa vyjadril k názoru sťažovateľa, že formulovaním nároku ako kozmetická metóda sa vyhne výluke z patentovateľnosti podľa článku 52(4) EPD (teraz 5(c)), pričom sťažovateľ sa odvolával na právnu prax v oblasti patentovania zlúčenín a chemických látok, špeciálne na rozhodnutie **T 144/83** (OJ 1986, 301).

Senát konštatoval, že na účely článku 52(4) EPD (teraz 53(c)) musí byť nárok hodnotený na základe jeho podstaty a nie formálnej podoby (**T 775/97**). Ako je uvedené v rozhodnutí **T 1077/93**, výluka podľa článku 52(4) EPD (teraz 53(c)) sa nemôže jednoducho obísť formulovaním nároku ako kozmetická metóda, keď je podstata nároku vyslovene terapeutická. Z toho vyplýva, že kozmetická metóda musí byť vylúčená, ak kozmetické využitie nebolo vyjadrené ako technické znaky vlastné nárokovanej metóde, ale len ako úmyselné preformulovanie nároku prihlasovateľom (aj v **G 2/88** (OJ 1990, 93) sa uvádza, že znaky, ktoré boli iba zobrazením myšlienok osoby vykonávajúcej nárokovaný vynález, boli považované za subjektívne, netechnické znaky, ktoré boli irelevantné pre posúdenie patentovateľnosti).

Diagnostické metódy

Veľký sťažnostný senát EPÚ v rozhodnutí **G 1/04** (OJ 2006, 334) konštatoval, že na základe zavedenej právnej teórie EPÚ na určenie diagnózy ako súčasť medicínskeho ošetrovania ľudí alebo veterinárneho ošetrovania zvierat na liečebné účely by mali byť vykonané nasledujúce kroky:

- vyšetrujúca fáza zahrňujúca zbieranie údajov,
- porovnávanie týchto údajov so štandardnými hodnotami,
- nájdenie významných odchýlok, t. j. symptómov počas vyšetrovania,
- priradenie odchýlky ku konkrétnemu klinickému obrazu, t. j. fáza deduktívneho medicínskeho alebo veterinárneho rozhodnutia.

Otázkou však zostáva, či diagnostické metódy v zmysle článku 52(4) EPD zahrňujú výlučne fázu medicínskeho alebo veterinárneho rozhodnutia, ktorá závisí od priradenia odchýlky ku konkrétnemu klinickému obrazu, t. j. diagnostikovanie na liečebné účely *stricto sensu*, alebo či predstavujú aj jeden či viac dopĺňujúcich krokov zodpovedajúcich pozorovaniu, zhromažďovaniu údajov a porovnávaniu.

Keďže diagnostické metódy uvedené v článku 52(4) EPD boli vynálezmi v zmysle čl. 52(1) EPD, z toho vyplýva, že ak je fáza medicínskeho alebo veterinárneho rozhodnutia čisto výsledkom duševnej činnosti, t. j. krokom netechnickej podstaty,

tak metóda musí nevyhnutne zahŕňať aj dopĺňajúce kroky technickej povahy, aby bolo vyhovené požiadavkám článku 52(1) EPD. Predmet nároku zahrňujúci technické aj netechnické znaky by mohol zabezpečiť splnenie požiadaviek článku 52(1) EPD, ak netechnické znaky ovplyvnené technickými znakmi prinášajú už spomenutý technický účinok (**T 603/89**, OJ 1992, 230).

Cieľom výlučky terapeutických a diagnostických metód z patentovateľnosti je zabrániť tomu, aby lekári alebo veterinári boli pri aplikácii najlepšieho z možných liečebných postupov obmedzovaní patentovými právami.

Veľký sťažnostný senát EPÚ v rozhodnutí **G 1/07** riešil otázku, či akýkoľvek fyzický zákrok na tele, zahrnutý v nárokovanom postupe, vedie k jeho vylúčeniu z patentovateľnosti, a to bez ohľadu na to, že tento nárok nevedie k zachovaniu života alebo zdravia. Konkrétne sa riešilo, či nárokovaná zobrazovacia metóda na diagnostické účely, ktorá zahŕňa krok pozostávajúci z fyzického zákroku na ľudskom či zvieracom tele (v tomto prípade vstreknutie kontrastnej látky do srdca), je vylúčená z patentovateľnosti ako chirurgická metóda na ošetrovanie ľudského alebo zvieracieho tela v zmysle článku 52(4) EPD (teraz 53(c)), aj keď tento krok sám osebe nevedie k zachovaniu života a zdravia, teda nemá sám osebe liečebný účinok.

Senát potvrdil, že postupy zložené z viacerých krokov nemožno patentovať ani vtedy, keď zahrňujú aspoň jeden z krokov vylúčených z ochrany s tým, že bola vyslovená potreba užšej definície chirurgického ošetrovania. Podľa senátu je rozhodujúca povaha samotného chirurgického zákroku. Vzal tak do úvahy skutočnosť, že v súčasnosti niektoré invazívne techniky majú bezpečnú, rutinnú povahu. To pripúšťa možnosť, že niektoré drobné zákroky, ktoré nepredstavujú podstatné zdravotné riziko, by už nemuseli patriť do výluk z patentovateľnosti.

Implementácia smernice č. 98/44/ES do právnych predpisov členských štátov Európskej únie i niektorých ďalších štátov, a tiež do EPD, viedla k harmonizácii legislatívy v patentovaní biotechnologických vynálezov.

Postupom času a nezadržateľným vývojom sa však **vynárajú nejasnosti týkajúce sa termínov**, ktorými sú vymedzené napríklad výlučky z patentovateľnosti a problémy interpretácie ustanovení príslušných právnych predpisov. Tieto nejasnosti sa stávajú predmetom sporných prípadov, o ktorých rozhodujú sťažnostné senáty EPÚ. Ich rozhodnutia predstavujú výklad konkrétnych ustanovení a špecifikujú pojmy, ktoré nie sú definované v príslušnom právnom predpise.

Literatúra

BREŽŇANOVÁ, I.: Teória a prax v patentovaní biotechnologických vynálezov, ich význam, využitie a etický rozmer. Záverečná práca kurzu duševné vlastníctvo, Banská Bystrica, 2002.

Case Law of the Boards of Appeal. Fifth Edition, December 2006, [online].

Dohovor o udeľovaní európskych patentov (Európsky patentový dohovor – EPD).

EPO – Appeals (Information on the work of the boards of appeal), [online], <http://www.epo.org/patents/appeals.html> (31. 8. 2010)

Nariadenie Rady (ES) č. 2100/94 z 27. júla 1994 o právach Spoločenstva k odrodám rastlín. Úradný vestník Európskej únie L 227, 1. 9. 1994.

TÓTH D., BRINDZA, J.: Teoretické základy biologickej bezpečnosti. Biologická bezpečnosť a agropotravinárstvo '08 (zborník referátov), 2008, s. 41-62.

Smernica č. 98/44/ES Európskeho parlamentu a Rady zo 6. júla 1998 o právnej ochrane biotechnologických vynálezov. Úradný vestník Európskej únie L 213, 30. 7. 1998.

ŠEVČENKOVÁ, A.: Patentovanie biotechnologických vynálezov v súčasnosti. Záverečná práca kurzu duševné vlastníctvo, Banská Bystrica, 2008.

ŠEVČENKOVÁ, A.: Krátke dejiny moderných biotechnológií. Biologická bezpečnosť a agropotravinárstvo '08 (zborník referátov), 2008, s. 32-40.

Vyhláška č. 223/2002 Z. z., ktorou sa vykonáva patentový zákon č. 435/2001 Z. z.

Zákon č. 435/2001 Z. z. o patentoch, dodatkových ochranných osvedčeniach a o zmene a doplnení niektorých zákonov (patentový zákon) v znení neskorších predpisov

(Príspevok je skrátenou verziou záverečnej práce kurzu duševné vlastníctvo – ÚPV SR : 2010)

EXCEPTIONS TO PATENTABILITY OF BIOTECHNOLOGICAL INVENTIONS
RIEČANOVÁ, J.:

Selected decisions of the Boards of Appeal of the European Patent Office as examples of solution to cases at issue of the patentability of biotechnological inventions.

Pohnime rozumom! – 19. časť

3D – aj s vaším fotoaparátom

Ing. Štefan HOLAKOVSKÝ

patentová a známková kancelária GENIUM®, Bratislava

MVDr. Peter HOLAKOVSKÝ

Veľký Šariš

Ak ste pozorne čítali predošlé časti nášho seriálu, viete, že už pred vynájdením fotoaparátu sa dali pozerat' stereoobrázky. Pričinil sa o to najmä britský vynálezca a profesor Kráľovskej akadémie v Londýne **Charles Wheatstone** (1802 – 1875). Ten v roku 1838 publikoval článok, v ktorom podrobne objasnil teóriu stereoskopického videnia¹. Jeho prehladačky boli založené na princípe zrkadiel. V zrkadlách (jedno pre ľavé a druhé pre pravé oko) sa znázorňovali obrázky pre ľavé a pravé oko nakreslené na základe znalosti priestorovej geometrie.

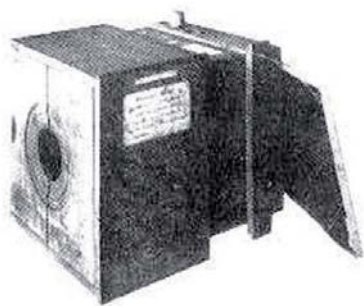
Ešte prekvapujúcejšie sú dvojice umeleckých obrázkov, ktoré na prelome 16. a 17. storočia kreslili **Giovanni Battista della Porta** (1538 – 1615) a **Jacopo Chimenti da Empoli** (1554 – 1640). Nepodarilo sa nám vypátrať, ako sa dali tieto dvojice pozorovať tak, aby bolo možné vidieť priestorový (stereo, 3D) obrázok. Pri priamom pozorovaní by museli byť tieto obrázky veľmi malé (tak, aby ich stredy boli navzájom vzdialené približne 65 mm) alebo by museli byť vzdialené tak, aby bol uhol medzi osami očných šošoviek skoro nulový.

Prípadne, že **Francois d'Agullion** (1567 – 1617) už v roku 1613 použil pojem „stéréoscopique“.²

Za prvú fotografiu sa považuje tá, ktorú vytvoril francúzsky vynálezca **Joseph Nicéphore Niépce** (1765 – 1833) pravdepodobne v roku 1827 (niektoré pramene uvádzajú aj rok 1826). Urobil ju pomocou kamery obskury na cínovú doštičku pokrytú živicou. Fotografia s rozmermi 20 x 25 cm bola exponovaná 8 hodín (iba nedávno sa objavili informácie, že Niépce ešte predtým vytvoril niekoľko fotografií). Niépceho postup, zrejme vďaka dlhému pôsobeniu slnečných lúčov na fotocitlivý materiál, sa nazýva **heliografia**.

Obr. 1 Niépceho fotografia z roku 1826

Obr. 2 Niépceho fotografická kamera obskura

Už aj z toho, čo sme doteraz spomenuli, je zrejme, že prví priekopníci fotografie asi vedeli o princípoch vytvárania a prezerania dvojíc obrázkov, ktoré sú vnímané ako stereo, 3D alebo priestorové.

Prvé stereodvojice fotografií boli vytvárané pomocou bežných fotoaparátov s jedným objektívom. Využíval sa pritom daguerrotypický proces, ktorý vynášiel Louis Jacques Mande Daguerre (1787 – 1851). Proces bol založený na fotografovaní na kovové platničky s fotocitlivými vrstvami. Po exponovaní prvej snímky bol prístroj posunutý približne

o vzdialenosť očí a na ďalšiu platničku bola exponovaná druhá snímka. Z tohto postupu je zrejme, že tak mohli byť vytvárané iba fotografie statických objektov. Takto sa dali robiť ateliérové fotografie, fotografie nepohyblivých interiérov a za vhodných podmienok aj fotografie krajínok. Vzhľadom na dlhšiu dobu expozície a čas potrebný na výmenu fotocitlivých doštičiek bolo dosť veľkým problémom vytvoriť aj portrétovú stereofotografiu. Portrétovaný musel nepohnute vydržať aj niekoľko desiatok minút, čo bolo problémom aj pri bežnom fotografovaní (jednej snímky).

V týchto súvislostiach nám nedá nespomenúť prínos slovenského rodáka zo Spišskej Belej, vedca a učiteľa prof. Dr. Ing. **Jozefa Maximiliána Petzvala** (1807 – 1891), ktorý pomocou originálnych výpočtov objektívov (v roku 1840) vytvoril predpoklady na výrobu objektívov s podstatne lepšou svetelnosťou (16x vyššia ako boli dovtedajšie). Vďaka objektívom, ktoré spoločnosť Voigtlander začala vyrábať, na základe Petzvalových výpočtov, sa podstatne skrátila expozičná doba a zvýšila ich presnosť, čo pomohlo najmä pri portrétových fotografiách.

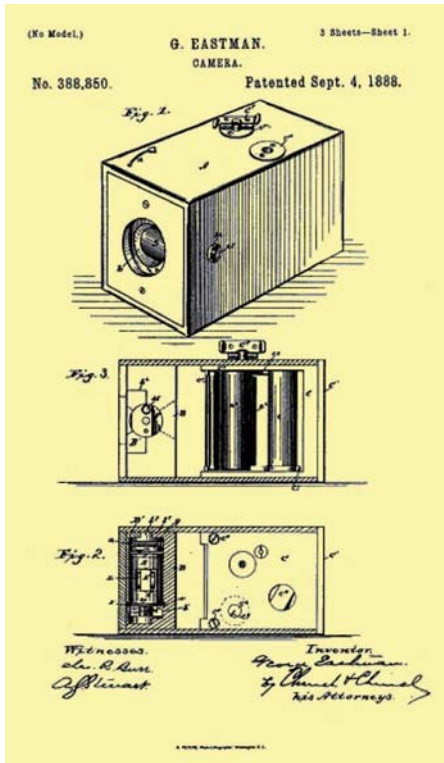

Obr. 3 Jozef Maximilián Petzval

1 „Philosophical Transactions“ of the Royal Society of London, Vol. 128, pp. 371-394.

2 Pozri: HOLAKOVSKÝ, P., HOLAKOVSKÝ, Š.: Pohnime rozumom! – 17. časť; Aj 3D je vynálezom prírody. In *Duševné vlastníctvo*, 2010, roč. XIV, č. 3, s. 30-37.

Základy modernej amatérskej fotografie však položila firma **Eastman Dry Plate Company**, ktorú založil americký vynálezca **George Eastman**. Začala vyrábať malé prenosné fotoaparáty značky **Kodak** (obr. 4, 5, 6). Ich reklamný slogan znel: „*Vy stisnete spúšť, my urobíme ostatné.*“ A skutočne, vďaka tejto firme človek, ktorý si chcel urobiť fotografie, už nemusel byť chemikom a mať vlastnú fotokomoru na ich spracovanie. Okrem stisnutia spúšte všetko ostatné zabezpečila firma.

Obr. 4 Eastmanov fotoaparát z roku 1888 na zvitkový film - z patentovej listiny

Obr. 5 Reklama na prvý KODAK na zvitkový film

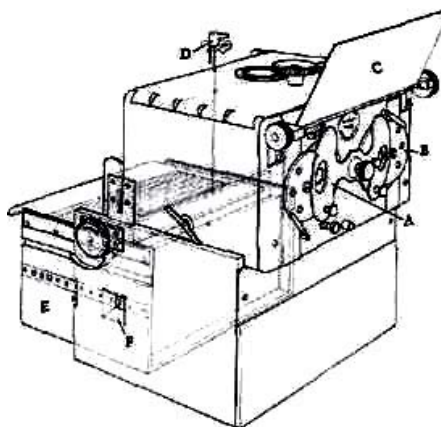
Obr. 6 Fotoaparát No. 2 BULLS-EYE, model z roku 1896, výrobca EASTMAN KODAK CO. (zo zbierky Š. H.)

Stereofotoaparáty

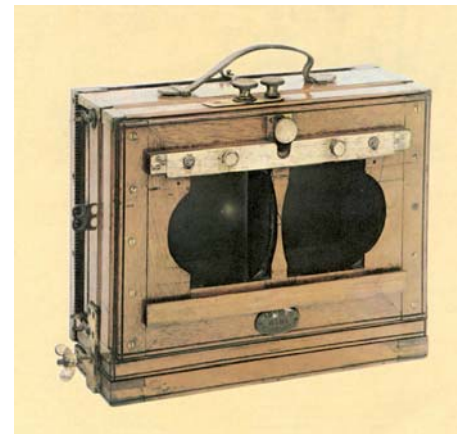
Vzhľadom na súčasný stav, keď je vo svete vyrábaných iba niekoľko typov 3D fotoaparátov, prekvapujúco pôsobí fakt, že pred viac ako sto rokmi bol výber stereofotoaparátov oveľa väčší.

Ponúkame vám ukážky niekoľkých typických historických stereofotoaparátov.

Prvý stereoskopický fotoaparát s dvoma objektívmi skonštruoval pravdepodobne anglický optik, vynálezca, člen Kráľovskej astronomickej spoločnosti John Benjamin Dancer (1812 – 1887) v roku 1852.³ Podľa iného prameňa⁴ „stereoskopický prístroj s dvoma objektívmi zostrojil ako prvý optik John Benjamin Dancer v roku 1865.“

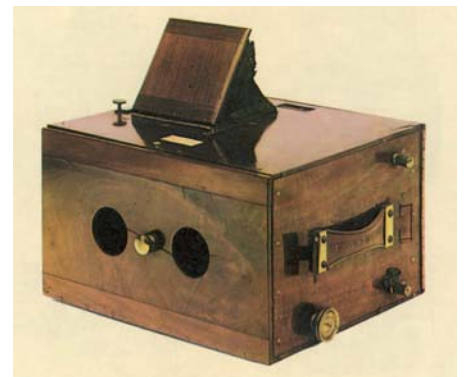

Obr. 7 Dancerov stereoskopický fotoaparát s dvoma objektívmi⁵

Obr. 8 Stereofotoaparát z roku 1885

Tento statívový stereoskopický prístroj bol na sklenené platne s fotocitlivou vrstvou formátu 13 x 21 cm. Objektívy majú možnosť spoločného horizontálneho aj vertikálneho posunu (to nemajú ani súčasné najmodernejšie digitálne fotoaparáty). Aj plocha záznamového média 13 x 21 cm je mnohonásobne väčšia, ako majú súčasné digitálne fotoaparáty. Jeho rozmery sú 260 x 220 x 180 mm. Vyrobil ho v roku 1885 J. Wanaus vo Viedni.

Obr. 9 Stereofotoaparát z roku 1890

Zaujímavý zrkadlový stereoskopický fotoaparát je na obr. 9. Bol na platne formátu 9 x 18 cm. Zaostraval sa posuvom nosičov objektívov vo vnútri skrinky. V roku 1890 ho vyrobil Loman & Co., v Amsterdame.

3 http://en.wikipedia.org/wiki/John_Benjamin_Dancer

4 JANDA, J.: Kamery obskury, fotografické prístroje z let 1840 – 1940. Praha : Nakladatelství dopravy a spojů, so súhlasom Národného technického múzea v Prahe.

5 www.all-art.org/history658_photography4-3.html

Obr. 10 Stereofotoaparát z roku 1895

Na obr. 10 je stereoskopický fotoaparát na platne formátu 9 x 18 cm. Má šesťšoškovkové objektívy s revolverovými clonami a objektívy sa dali zaostrávať od 1 m. Tak ako iné statívové fotoaparáty má aj tento možnosť „dialkovej“ pneumatickej spúšte. Fotoaparát vyrobil v roku 1895 J. Wanaus vo Viedni.

Obr. 11 Stereofotoaparát z roku 1898

Na obr. 11 je stereoskopický sklopný fotoaparát značky STEREO-HAWK-EYE model 6. Vyrobený bol v roku 1898 a bol už na zvitkový film s obrazovým polom 8 x 16 cm. Vyrábala ho už spomínaná firma Eastman Kodak Co., Rochetser.

Obr. 12 Stereofotoaparát z roku 1905

Na obr. 12 je krásny stereoskopický a panoramatický sklopný prístroj UNION

vzor 30 (na platne 9 x 18 cm) z roku 1905. Uzávierky má pneumatické, na časové a momentové expozície od 1/2 do 1/100 s. Výrobca: Hugo Stöckig & Co.

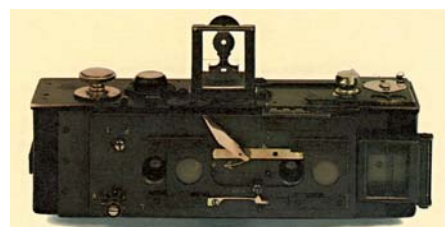
Obr. 13 Stereofotoaparát z roku 1910

Jednoduchý stereoskopický fotoaparát STELLA (obr. 13) bol na platne 8,5 x 17 cm. Uzávierky sú perové s časmi nastaviteľnými na časovú a momentnú expozíciu od 1 do 1/100 s. Objektívy sú pevne zaostrené, uzávierky a clony sú spriahnuté. Vyrábaný bol vo Švédsku v roku 1910.

Obr. 14 Stereofotoaparát GALLUS z roku 1922

Na obr. 14 je fotoaparát zo zbierky Š. Holakovského získaný na medzinárodnej internetovej aukcii v roku 2009. Prístroj je celokovový značky GALLUS na platne formátu 6 x 13 cm. Objektív STYLOR má svetelnosť 1 : 6,3 a ohniskovú vzdialenosť F = 75 mm. Clony 6,3, 11 a 18 sú posuvné. Expozíciu možno nastaviť od 1/5 do 1/200 s. Objektívy sú pevne zaostrené. Na presné nastavenie polohy má fotoaparát libelu (na fotografii vľavo hore), hľadáčik je tzv. Newtonov. Výrobné číslo konkrétneho prístroja na fotografii je 5931. Tieto prístroje boli vyrábané od roku 1922.

Obr. 15 Stereofotoaparát z roku 1923

Stereoskopický celokovový fotoaparát značky HOMÉOS (obr. 15) bol už na 35 mm perforovaný kinofilm. Každý negatív má veľkosť 18 x 24 mm. Zaujímavé sú posuvné predsádkové šošovky na snímanie bližších objektov. Stereouzáverka je na časové a momentové expozície od 1/5 do 1/200 s. Clony a expozície sú spriahnuté. V roku 1923 ho v Paríži vyrobil J. Richard.

Obr. 16 Stereofotoaparát z roku 1923

Na obr. 16 je reklamný obrázok z časopisu s výrečným názvom LA SCIENCE ET LA VIE, ktorý vyšiel v roku 1923.⁶ Časopis je aj v súčasnosti peknou ukážkou toho, ako možno spájať vedu so životom. Popri článkoch o novinkách z vedy a techniky v ňom boli uverejňované aj reklamy najnovších výrobkov.

Dvojice fotoaparátov

Aj napriek množstvu vyrábaných rôznych typov stereofotoaparátov bolo dosť fotografův, ktorí chceli vytvoriť stereofotografie aj bez stereofotoaparátu s dvoma objektívmi. Okrem už spomínanej možnosti fotografovania s jedným fotoaparátom, ktorý sa po exponovaní jednej snímky horizontálne posunul o vzdialenosť očí a urobila sa druhá snímka, využívala sa aj ďalšia možnosť. Bolo to spojenie dvoch rovnakých fotoaparátov tak, že osi objektívov boli súbežne vedľa seba. Výhodné bolo, ak sa dali spoločne ovládať aj spúšte, čo umožňovalo fotografovať aj pohyblivé scény.

Priznám sa, že som (Š. H.) pred asi 40 rokmi spojil dva fotoaparáty Mikroma na jednu podložku a vyrobil si tak náhradu Stereo-Mikromy (pozri v ďalšom texte). Táto „dvojité Mikroma“ mala dokonca viac nastavovacích možností ako profesionálne

6 LA SCIENCE ET LA VIE, č. 78, December 1923, s. XXX.

vyrábaná a svetovo uznávaná Stereo-Mikroma. A to som vôbec nevedel, že aj známi českí cestovatelia, inžinieri Zigmund a Hanzelka na svojich cestách po svete fotografovali dvoma spojenými fotoaparátmi.

Z fotografie môžeme dedukovať, že spomínaní cestovatelia sa chystajú zvečniť vzdialenejší objekt. Je to možné usúdiť z toho, že majú fotoaparáty spojené tak, že vzdialenosť osí objektívov je asi dvojnásobkom vzdialenosti očí.

Ak chceme dosiahnuť vnem priestorovosti aj pri fotografovaní vzdialenejších objektov je potrebné zväčšovať vzdialenosť osí objektívov fotoaparátov. Pri fotografovaní objektov vzdialených niekoľko kilometrov je vhodné urobiť zábery s osovou vzdialenosťou objektívov aj viac ako stoviek metrov.

Neuveriteľne pôsobí informácia, že v súčasnosti sa po obežných dráhach okolo Slnka pohybujú dve vesmírne sondy (STEREO A a STEREO B) vzdialené od seba tisíce kilometrov a fotografujú Slnko tak, že výskumníci na Zemi z prijatých informácií vytvárajú 3D fotografie Slnka. Sondy sa od seba plánovite vzdialili natoľko, že v súčasnosti (február 2011) vytvárajú synchronne snímky oboch polovíc Slnka, takže po ich spracovaní je možné prvýkrát vidieť naraz

celé Slnko.^{8,9}

Obr. 18 Stereo-Mikroma

Stereo-Mikroma bol na svoju dobu výnimočný fotoaparát (predávať sa začal v roku 1960). Priznám sa, že sa mi ho podarilo získať až po približne 40 rokoch hľadania (Š. H.), teraz už iba do zbierky.

Základné technické informácie:

Fotoaparátom sa robili dvojice fotografií rozmerov 12 x 13 mm na jednostranne perforovaný farebný alebo čiernobiely 16 mm film. Na jedno „nabitie“ (90 cm) filmu bolo možné urobiť 16 až 18 dvojíc obrázkov. Prístroj má dva rovnaké objektívy; jeden je zaostrený pevne na vzdialenosť 5 m a druhý na vzdialenosť 12 m. Tým sa pri pozeraní obrázkov zvyšoval dojem hĺb-

Obr. 17 Dvojica fotoaparátov, ktoré používali na svojich výpravách Zigmund a Hanzelka.⁷

ky ostrosti. Vzdialenosť optických osí objektívov je 61,5 mm. S uzávierkou je synchronizovaný výstup na blesk. Clony sú spriahnuté a plynulo nastaviteľné od 3,5 do 22. Film sa vkladal do kazety bez cievky a po exponovaní sa navíjal na cievku v kazete. Hmotnosť prístroja je 439 g a rozmery 145 x 53 x 50 mm.

Súčasťou predávaného prístroja boli aj: kožená taška, kazeta bez cievky, kazeta s cievkou, 2 krytky na objektívy, návod, záručný list, všetko uložené v lepenkovej škatuľke. Z ďalšieho bohatého zvláštneho príslušenstva možno spomenúť predádkovú dvojicu na snímky od 1 m do 3,2 m, predádkovú dvojicu od 0,6 do 1 m, 11 druhov filtrov na čiernobiely snímky a jeden filter na farebné snímky, rezačku na vyrezávanie dvojíc obrázkov z filmového pásu, prehliadačku Meoskop, osvetľovač pre prehliadačku, napájač osvetľovača. Návod bol naozaj návodom s množstvom inštruktážnych fotografií. Vďaka nemu sa nedalo pomýliť, na rozdiel od niektorých návodov v súčasnosti predávaných technických predmetov, keď sa niekedy nedá nepomýliť (pomýlil sa už prekladateľ, ktorý nepoznal potrebnú odbornú terminológiu ©).

Výrobca Meopta od roku 1965 začal vyrábať prístroj **STEREOMIKROMA II**, ktorá mala natahovanie spúšte spojené s prevíjaním.

Meopta Stereo 35

Obr. 19 Meopta Stereo 35

V roku 1971 v Meopte, n. p., Přerov, závod Hynčice začali vyrábať fotografický prístroj Meopta Stereo 35. Tento prístroj využíval bežný 35 mm kinofilm, ktorý prechádzal vnútrajškom prístroja šikmo, čím sa vytvárajú snímky veľkosti 13,5 x 11,5 mm v dvoch radoch nad sebou (pozri obr. 20). Ľavé snímky sú v dolnom rade a pravé snímky v hornom rade. Na film dlhý 1,6 m bolo možné nasnímať až 80 stereoskopických dvojíc. Osová vzdialenosť pevne zaostrených (fix-fokus) objektívov na vzdialenosť 3 m až nekonečno je 63,7 mm. Clony objektívov (plynule nastaviteľné od 3,5 do 22) sú spriahnuté a ovládané jazdcom v dolnej časti prístroja. S uzávierkou sú synchronizované kontakty na pripojenie blesku. Vodováha je umiestnená pred hľadáčikom tak, že pri fotografovaní je

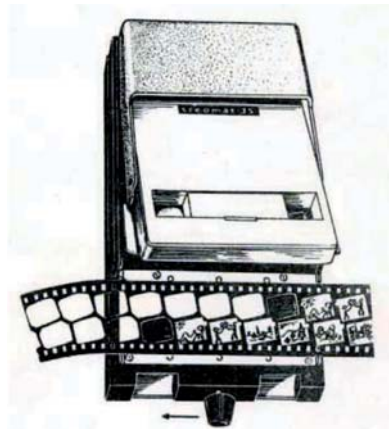
7 www.stereokotoucky.cz/index.html

8 www.nasa.gov/mission_pages/stereo/multimedia/index.html

9 <http://magazin.atlas.sk/spektrum/3d-zabery-slnka-pomozu-predpovedat-slnecne-burky-/684885.html>

viditeľná v jeho spodnej časti. Dovoľujeme si pripomenúť, že pri snímaní a prehlíadaní stereosnímkov je vo všeobecnosti dôležité, aby boli v rovnakej (horizontálnej a vertikálnej) polohe. Exponovaný film sa dá pretočiť späť do kazety. Hmotnosť tohto fotoaparátu bez puzdra je 616 g, rozmery 157 x 94 x 62 mm.

Jednotlivé dvojice snímok sa z vyvolaného filmu vyrezávajú špeciálnou rezačkou Steomat 35.

Obr. 20 Z návodu k rezačke Steomat 35

Stereopredsádky

Ďalšou možnosťou vytvárania stereofotografií je použitie špeciálnych stereopredsádok, ktoré sa nasádzajú na bežný fotoaparát, resp. na objektív bežného fotoaparátu. Optický systém zložený zo zrkadiel alebo optických hranolov a šošoviek zabezpečí to, že na film fotoaparátu sa exponujú vedľa seba dve snímky zodpovedajúce pohľadom ľavého a pravého oka. Takto vytvorené fotografie majú menšiu (polovičnú) šírku ako bežné fotografie. Na plochu jedného políčka sa musia zmestiť dve, vedľa seba situované, snímky.

Obr. 21 Stereopredsádka LOREO 3D¹⁰

Prakticky ten istý systém využívajú stereoaparáty, ktorých súčasťou je obdobný objektív, ako sme opísali pri stereopredsádke. Takéto fotoaparáty (obr. 22) sú kompaktnej-

šie ako fotoaparáty so stereopredsádkami.

Obr. 22 Fotoaparát LOREO STEREO

Vlastné 3D s vaším obyčajným fotoaparátom

V predchádzajúcom texte sme vám v skratke priblížili rôzne spôsoby a technológie, ktorými sa ľudia snažili zachytiť scénu v plnej hĺbke. Kvôli tomu vymýšľali rôzne princípy zobrazenia a konštruovali dômyselné prístroje.

Príroda problém priestorového (3D) videnia vyriešila dvojicou očí. Je to najmenší počet očí, pri ktorom je možné priestorové videnie (niektoré živočíchov majú aj viac očí). Určite aj preto väčšina stereofotoaparátov má dva objektívy alebo bola použitá dvojica fotoaparátov. Na dosiahnutie čo najvernejšieho priestorového vnemu je potrebné, aby vzdialenosť medzi objektívmi zodpovedala priemernej vzdialenosti ľudských očí (približne 6,5 cm). Takýmto spôsobom vzniknú dva obrázky, ktorých rozdielnosť (disparita) je rovnaká, akoby bola disparita zobrazenia na sieťniciach očí, keby sa na tú istú scénu pozeral človek.

Rovnakú dvojicu fotografií statického objektu si môžeme pri dodržaní určitých podmienok zhotoviť aj obyčajným jednoobjektívovým fotoaparátom. Musíme však dodržať niekoľko základných zásad:

- fotografovaný objekt a ani jeho časti medzi jednotlivými zábermi nesmú zmeniť svoju polohu alebo tvar,
- nesmie sa zmeniť osvetlenie (intenzita, smer alebo farba svetla),
- objektív sa medzi jednotlivými zábermi posunie do strany o vzdialenosť medzi očami (6 – 7 cm),
- nemalo by dôjsť ani k pootočeniu fotoaparátu okolo osi jeho objektívu, aj keď táto chyba sa pri úprave fotografií digitálnou cestou väčšinou ešte dá napraviť.

Pretože v súčasnosti sa na fotografovanie používajú väčšinou digitálne fotoaparáty, aj náš návod bude zameraný na prácu s takými prístrojmi.

Hlavným dôvodom na použitie digitálneho fotoaparátu je skutočnosť, že na úpravu a spracovanie digitálnych 3D snímok existuje viacero programov, ktoré nám prácu

výrazne zjednodušia. Aj v prípade klasických fotoaparátov je jednoduchšie získať snímky oskenovať a upravovať pomocou programu, ako ich klasicky spracúvať vo fotokomore. Ak by sme klasickým postupom chceli zo zhotovených snímok urobiť anaglyf, museli by sme najprv vyvolať film, potom ho cez farebné filtre exponovať na farebný fotopapier a ten potom vyvolať a ustáliť. Takto zhotovený anaglyf by sme však už nemohli ďalej upravovať, prípadne korigovať jeho chyby. Počítačové programy určené na spracovanie digitálnych snímok nám umožnia korigovať niektoré chyby snímok a vytvorený anaglyf pozrieť v náhlade ešte pred jeho uložením alebo vytlačením.

Praktický postup

Ako predlohu na zhotovenie 3D snímok obyčajným fotoaparátom si vyberieme nepohyblivý objekt. Pri fotografovaní v prírode by snímky mohol znehodnotiť aj slabý pohyb konárov na strome, prípadne listov na konári vplyvom vetra, alebo zmena osvetlenia spôsobená pohybom mrakov a podobne.

Samotné fotografovanie uľahčí rovná podložka, ktorá zlepší stabilitu fotoaparátu a zároveň umožní lepšie nastavenie jeho posunu a smeru optickej osi objektívu v oboch polohách. Na tento účel si niektorí fotografi urobili alebo dali urobiť nastavac na statív fotoaparátu s pohyblivými sánkami, ktoré umožňujú horizontálny posun fotoaparátu a jeho presné fixovanie v požadovanej polohe. Pri troche zručnosti a cviku je možné urobiť dobre páry snímok aj fotografovaním z voľnej ruky. Stačí na to pevný postoj, najlepšie je oprieť sa o nejaký pevný predmet (múr, strom, zábradlie) a dobre odhadnúť posun fotoaparátu pri zachovaní jeho smeru a horizontálnej polohy.

Pri druhom spôsobe sa mierne rozkročíme, prenesieme ťažisko na ľavú nohu (pričom chodidlo pravej nohy ostáva na zemi), zamierime fotoaparát na objekt a urobíme ľavú snímku. Pravú snímku urobíme tak, že sa snažíme nezmeniť polohu rúk držiacich fotoaparát a presunieme ťažisko na pravú nohu. Tento spôsob si môžete nacvičiť tak, že sa s fotoaparátom v rukách postavíte k zárubni, aby prah dverí bol medzi chodidlami a objektív sa takmer dotýkal zárubne. Pri zmene ťažiska z jednej nohy na druhú uvidíte, o akú vzdialenosť sa posunie objektív vzhľadom na zárubňu. Zmenou vzdialenosti medzi chodidlami sa mení aj vzdialenosť posunu objektívu fotoaparátu. Takýmto spôsobom si môžeme „nastaviť“ potrebnú vzdialenosť medzi chodidlami pre svoje telesné parametre.

Keď takto získame dve snímky, nasleduje ich ďalšie spracovanie. Môžeme z nich vytvoriť stereopár na pozeranie voľným okom. Takéto pozeranie však vyžaduje určitý cvik, o čom

10 http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/e/e0/Loreo_3D_lens.jpg

sme už predtým písali (Duševné vlastníctvo 4/2010), a nie každý to bez námahy zvládne.

Technológie zobrazovania 3D pomocou polarizovaného svetla alebo lenticulárnych fólií sú pomerne zložité a nákladné. Napriek tomu, že anaglyfy majú svoje nedostatky, ich tvorba nie je zložitá ani nákladná a cena okuliarov na ich pozeranie je prijateľná (od približne 50 centov po asi 10 eur). Z uvedených dôvodov sa preto zameriame práve na anaglyfy.

Na spracovanie digitálnych párov snímok do podoby anaglyfov je možné na internete nájsť viacero programov, z ktorých niektoré sú aj zadarmo. Azda najjednoduchším a najlacnejším riešením je navštíviť webovú stránku¹¹ www.make3dphotos.com/en. Táto stránka ponúka „Online 3D Photo Maker“. Po kliknutí na tlačidlo „Get started!“ vložíme ľavú a pravú snímku (každú do veľkosti 1MB) a stlačíme „Create 3D photo“. Po načítaní snímok sa zobrazí náhľad a vytvorený anaglyf si potom môžeme stiahnuť do počítača.

Na obr. 23a, 23b a 24 je názorná obrazová ukážka opísaného postupu.

Ďalšími dobrými programami, ktoré sú aj v slovenčine a češtine, sú Zoner 3D Photo Maker, prípadne Zoner Photo Studio. Sú to však komerčné produkty a v prípade záujmu je potrebné ich kúpiť.

Vynikajúcim programom na tvorbu 3D fotografií je na internete zadarmo (Freeware) ponúkaný StereoPhoto Maker¹². Pomocou neho je možné vytvoriť skoro všetky druhy stereoobrázok. Jeho nevýhodou je, že komunikuje iba v angličtine a množstvo možností nastavovania jednotlivých parametrov môže odradiť začiatočníkov. Pre pokročilejších je to však výborný nástroj. Na internete sa dajú nájsť aj ďalšie softvérové produkty.

V tejto súvislosti spomenieme ešte jednu metódu, ako sa dá bez špeciálneho 3D záznamového zariadenia (fotoaparát, kamera) získať priestorové zobrazenie. Je to možné pomocou výpočtovej techniky a programov vytvorených na tento účel. Jedným z nich je aj 3DJournal Software, pomocou ktorého sa dá aj zo starých 2D fotografií urobiť anaglyf. Viac sa o tomto programe dozvieme na internetovej stránke¹³.

A ešte dve zaujímavosti.

V súčasnosti sa už aj na Slovensku dajú kúpiť televízne prijímače, ktoré dokážu zobrazovať bežné 2D programy v 3D formáte. Pravdepodobne aj v tomto prípade bol použitý podobný princíp ako pri programe 3DJournal s tým, že celú úpravu 3D výstupu realizuje počítač zabudovaný do televízora.

Pri písaní tohto článku (Š. H.) som v Slovenskom rozhlasе počúval reláciu Nočná

Obr. 23a, 23b Ľavý a pravý obrázok pred spracovaním v „Online 3D Photo Maker“.

Obr. 24 Anaglyf vytvorený zo snímok na obr. 23a, 23b.

pyramída (10. februára 2011), v ktorej práve hovorili o 3D poštových známkach využívajúcich technológiu lenticulárnych fólií.

V ďalšom pokračovaní si môžeme túto technológiu tvorby a pozerania 3D obrázkov bez okuliarov priblížiť.

Literatúra a internetové zdroje¹⁴

HOLAKOVSKÝ, P., HOLAKOVSKÝ, Š.: Pohňme rozumom! – 17. časť; Aj 3D je vynálezom prírody. In Duševné vlastníctvo, 2010, roč. XIV, č. 3, s. 30-37.

„Philosophical Transactions“ of the Royal Society of London, Vol. 128, pp. 371-394.

JANDA, J.: Kamery obskury, fotografické přístroje z let 1840-1940. Praha : Nakladatelství dopravy a spojů, so súhlasom Národného technického múzea v Prahe.

LA SCIENCE ET LA VIE, č. 78, December 1923, s. XXX.

http://en.wikipedia.org/wiki/John_Benjamin_Dancer

www.nasa.gov/mission_pages/stereo-multimedia/index.html

<http://magazin.atlas.sk/spektrum/3d-zabery-slnka-pomozu-predpovedat-slnecne-burky-/684885.html>

www.stereokotoucky.cz/index.html

www.make3dphotos.com/en/

www.softpedia.com/get/Multimedia/Graphic/Graphic-Editors/Stereo-Photo-Maker.shtml

www.3djournal.com/001/download.php

http://en.wikipedia.org/wiki/Stereo_camera

Obrázky č.: 8, 9, 10, 11, 12, 13 sú z publikácie⁴ Obrázky č.: 6, 14, 18, 22, 23a, 23b, 24 autori Š. a P. Holakovskí

Pokračovanie v Duševnom vlastníctve č. 2/2011

THINK IT! – PART XIX

3D – Also with Your Camera

HOLAKOVSKÝ, Š., HOLAKOVSKÝ, P.:

Bionics (continuation). Brief survey of the stereoscopy history. Niépce, Daguerre, Petzval, Eastman – their contribution to the photography development. The first stereoscopic camera of John Benjamin Dancer. Examples of typical historical stereo cameras – substitute of a stereo camera. The sun research by means of cameras using principles of stereo. Stereo-Mikroma. Meopta Stereo 35. Stereo adapters. Instructions how to make easily 3D pictures by own camera with one object-lens.

¹¹ www.make3dphotos.com/en/

¹² www.softpedia.com/get/Multimedia/Graphic/Graphic-Editors/StereoPhoto-Maker.shtml

¹³ www.3djournal.com/001/download.php

¹⁴ Všetky odkazy na elektronické pramene v tomto článku vo vzťahu k jeho obsahu platné k 20. 2. 2011.

Z GALÉRIE TVORCOV

CHIRANA v Starej Turej naďalej úspešne napreduje

Cena Jána Bahýľa 2010

Dizajnér telom i dušou. Pod týmto titulkom sme v časopise Duševné vlastníctvo 4/2009 v rubrike Z galérie tvorcov predstavili našim čitateľom akademického sochára **docenta Ferdinanda Chrenku**, ktorý je profesionálnym dizajnérom a zároveň vedúcim ateliéru industrial dizajn na Katedre dizajnu Vysokej školy výtvarných umení v Bratislave. V júni 2009 získal spolu s výrobcom **CHIRANA Medical, a. s., Stará Turá** Národnú cenu za dizajn stomatologickej súpravy Chirana – CHEESE®. V priebehu desiatich rokov to bola už tretia cena, ktorou medzinárodná odborná porota Národnej ceny za dizajn ocenila F. Chrenku i spoločnosť CHIRANA Medical, a. s., za dizajn stomatologických súprav.

V roku 2009, v čase, keď sme v časopise Duševné vlastníctvo písali o F. Chrenkovi, sme ani netušili, že onedlho získa, resp. pričíní sa o získanie ďalšieho významného ocenenia pre firmu v Starej Turej, čo zároveň svedčí o tom, že v rubrike Z galérie tvorcov prinášame profily skutočných majstrov svojho remesla.

Dňa 21. októbra 2010 v jednej z domínant Banskej Bystrice, v historickom Barbakane, predsedníčka Úradu priemyselného vlastníctva SR Ing. Darina Kyliánová odovzdala **F. Chrenkovi Cenu Jána**

Bahýľa (6. ročník súťaže) za mimoriadne hodnotné priemyselnoprávne chránené slovenské riešenie – Polohovateľné kreslo, základňa polohovateľného kresla (dizajn 27446), ktoré je dnes kľúčovým výrobkom spoločnosti CHIRANA Medical, a. s. V kategórii stredné a veľké podniky s 50 a viac zamestnancami tak získala vlni Cenu Jána Bahýľa aj materská spoločnosť **M. O. C., s. r. o., Stará Turá**, majiteľ zapísaného dizajnu chráneného i na úrovni Európskej únie, výrobca a predajca dentálnej a zdravotníckej techniky.¹

Začiatkom februára tohto roka sme spolu s predsedníčkou ÚPV SR **D. Kyliánovou** vycestovali do Starej Turej, kde sme si dohovorili stretnutie s **F. Chrenkom, Ing. Oskarom Baranovičom**, konateľom spoločnosti M. O. C., generálnym riaditeľom jej dcérskej spoločnosti CHIRANA Medical, a. s., **Ing. Petrom Sivákom** i riaditeľom druhej dcérskej spoločnosti CHIRANA s. r. o., **Ing. Jánom Brkalom**.

Mimochodom, úzka spolupráca dizajnéra a výrobcu sa neskončila ukončením vývoja nového produktu, no intenzívne pokračuje i v súčasnosti pri príprave katalógov a marketingových prezentácií. Najväčšou výzvou pre spoločnosť CHIRANA Medical, a. s., Stará Turá je teraz prezentácia na 34. ročníku medzinárodnej výstavy **International Dental Show**, ktorá sa uskutoční od 22. do 26. marca v Kolíne nad Rýnom.

– *Ide o špičkovú výstavu dentálnej techniky a všetkého čo s ňou súvisí, organizovanú*

1 M. O. C., s. r. o., vznikla v roku 2001 ako zamestnanecká spoločnosť, ktorá vlastní prevádzkové aktíva spoločností CHIRANA Medical, a. s. (dentálne súpravy a náradie), a CHIRANA, s. r. o. (anestéziologické prístroje, prístroje na intenzívnu starostlivosť a resuscitáciu), pričom je jediným akcionárom týchto spoločností.

každý druhý rok, – rozhovoril sa **F. Chrenka** potom, ako sme sa usadili vo výstavnej miestnosti podniku. – *V Kolíne je možné oboznámiť sa s trendmi a novinkami v danej oblasti a aj Chirana zo Starej Turej sa chce prezentovať v čo najlepšom svetle, predstaviť svoje aktivity v uplynulom období. To si samozrejme vyžaduje aj patričné public relations aktivity, ktoré v nemalej miere dokážu ovplyvniť verejnosť.*

– *Napríklad v roku 1999, keď som sa prvýkrát zúčastnil na spomínanej výstave, boli sme to práve my z Chirany Stará Turá, ktorí sme prišli do Kolína s novou myšlienkou zatriktívniť stomatologické súpravy, – zapája sa do rozhovoru **O. Baranovič**. – *Vtedy sme ako prvý výrobca na svete predstavili farebné zubné súpravy, v snahe vniesť do tohto veľmi konzervatívneho odboru veselost, atraktivnosť a úsmev. V tom čase naši konkurenti považovali tento náš originálny prístup iba za určitú formu „exhibicionizmu“ a s údivom fotografovali naše prvé produkty radu SMILE. Dnes je výstava v Kolíne plná farieb...**

– *Približne koľko dentálnych súprav rôznych typov sa vám podarilo speňažiť v ostatných rokoch? – pýtame sa **O. Baranoviča**. – *Z projektu Smile, ktorý sme rozbehli v roku 1999, sme dosiaľ predali vyše 14-tisíc súprav, pričom 95 % z nich ide na export, najmä na východ do krajín bývalého Spoločenstva nezávislých štátov. S našimi produktmi sa však už presadzujeme i v krajinách smerom na západ, v Nemecku, Francúzsku, Španielsku, Portugalsku, vo Veľkej Británii a v súčasnosti sa snažíme preniknúť i na škandinávské trhy. Ročne vyrobíme približne 2-tisíc stomatologických súprav a kresiel rôznych variantov.**

V rozhovore s našimi hosťami logicky **nemôžeme obísť ani globálnu ekonomickú situáciu**, ktorá je v ostatných rokoch dosť napätá. V tejto súvislosti však poznamenávame, že aj keď finančné systémy viacerých krajín značne kolísali a prešli turbulenciami, dentálny priemysel je vo všeobecnosti predsa len na tom asi lep-

šie. Stomatológovia totiž pôsobia väčšinou ako súkromníci, hospodária sami, čiže maximálne efektívne, a preto sa z dôvodu zdravej podnikateľskej stratégie snažia čo najviac vyhnúť rizikám na finančných trhoch.

– *Ani my sme vplyvom hospodárskej krízy neočakávali nejaké dramatické zásahy do výroby našej dentálnej techniky, keďže finančná sila dentálneho sektora sa trvale zlepšuje, o čom svedčí i klesajúci podiel lízngov alebo úverov pri obstarávaní investične náročných výrobkov stomatologickej techniky, – reaguje na naše slová **J. Brkal**. – *Ale tak na Slovensku, ako aj v zahraničí zapracovali psychologické faktory krízy. Keď stomatológovia dennodenne čítajú alebo počúvajú v médiách o globálnej hospodárskej kríze, zákonite prirazia aj svoje investičné tempo a posúvajú významnejšie nákupné rozhodnutia na neskôr. Kríza preto pôsobila naplno i v komodite stomatologickej techniky, čo sme pocítili i v dopyte po výrobkoch našej firmy vrátane dentálneho náradia, ktoré z pohľadu lekára stomatóloga predstavuje v podstate spotrebný materiál a jeho spotreba by klesať nemala, keďže objem poskytnutých stomatologických výkonov bol stabilizovaný až rastúci. Je však pozitívom, že naše výrobné portfólio je sčasti diverzifikované a v roku 2009, keď hospodárska kríza kulminovala, nám pomohla produkcia dýchacej a anestetologickej techniky.**

– *Vo všeobecnosti platí a vyplýva to z rôznych výskumov, že dentálny trh je jednou z hlavných zložiek rastúceho trhu zdravotníckej starostlivosti, ľudia budú stále investovať do svojho zdravia, lenže napríklad u nás na Slovensku stomatólogov nie je veľa a nevyzerá to ružovo ani do budúcnosti, pretože štúdiom v tejto oblasti je dosť nákladné, – hovorí **P. Sivák**. – *Žiaľ, veľmi negatívne našu spoločnosť ovplyvňuje aj konkurencia z Číny, ktorá bezproblémovo získava všetky potrebné povolenia a certifikáty na predaj zdravotníckej techniky na teritóriu Európskej únie, pričom ponúkané produkty pri hlbšej analýze nielenže nespĺňajú príslušné normy EÚ,**

ale mnohokrát sú i život ohrozujúce. Stomatologické súpravy z Číny sú spravidla ponúkané v cenách, za ktoré my nenakúpime ani materiál, a zákazníci až neskôr zistia, aký pochybný čínsky tovar kúpili. Keď uvážime skutočnosť, že i pre vyspelé firmy z EÚ je takmer nemožné vstúpiť napríklad na trh USA, a pozorujeme ľahkosť, s akou sa na náš domáci trh dostávajú nekvalitné produkty z Číny, musíme sa oprávnené znepokojovať činnosťou príslušných zodpovedných inštitúcií jednak na národnej úrovni, ale najmä na úrovni EÚ.

Ako sa ďalej dozvedáme, na Slovensku, pokiaľ ide o výrobu stomatologickej techniky, **konkuruje Chirane v Starej Turej asi sedem firiem**. Jedna sídli v Piešťanoch a šesť montážnych firiem pôsobí v Humennom, pričom všetky zriadili bývalí vedúci pracovníci zoskupenia Chirana Stará Turá, ktorí sa už počas svojho pôsobenia v podnikoch Chirany Stará Turá systematicky pripravovali na „súkromnú“ dráhu...

– *Je smutné, že napríklad humenský podnikatelia, ktorí sa vo výrobe dentálnej techniky vydali vlastnou cestou, si spočiatku „požičali“ aj dizajn, na ktorom som sa podieľal, a pritom mi to vôbec neoznámili, nebrali do úvahy autorské práva..., – konštatuje **F. Chrenka**. – *Všimol som si to na jednej z výstav v Kolíne. Prezentovali výrobky, na ktorých bol aj môj rukopis. A takéto prípady, vo všeobecnosti, nie sú ojedinelé. Výrobca na cudzom dizajne niečo zmení a prisvojí si ho.**

– *Teraz je asi ťažké povedať, či napríklad výrobcovia dentálnej techniky v Humennom, v období, keď sa púšťali do podnikania, zámerne obchádzali autorské alebo priemyselné práva, – vstupuje do rozhovoru **D. Kyliánová**. – *Povedomie o duševnom vlastníctve totiž stále nie je na takej úrovni, ako by sa žiadalo. Je potrebné si uvedomiť, že každý výrobok je výsledkom duševnej činnosti, zhmotnením myšlienky do konkrétneho diela a za tou myšlienkou niekto stojí. Nemožno ho obchádzať. Aj samotní autori, resp.**

Zľava: P. Sivák, O. Baranovič, J. Brkal, F. Chrenka

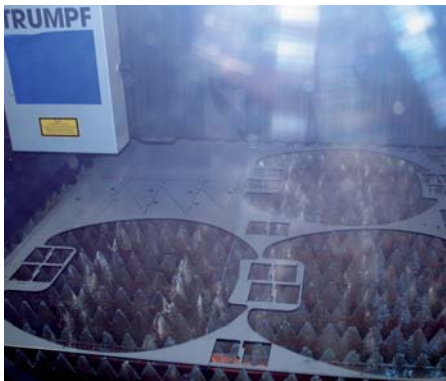

pôvodcovia riešení by sa mali viac starat' o ochranu svojho duševného vlastníctva. Často si na ňu spomenú, keď je už neskoro a niekto si ich myšlienku privlastnil. Ak tieto súvislosti ľudia nepochopia, stále sa budeme stretávať s prípadmi falšovania výrobkov či s autorským pirátstvom.

Spolu s našimi hosťami sme sa vybrali aj do jednotlivých prevádzok a exkurziu sme začali v novopostavenej hale, ktorá slúži na **centrálny príjem vstupného materiálu**. V nej dochádza aj k jeho základnému spracovaniu.

Všimame si **laserovú vyrezávačku plechu**. – Kúpili sme ju v minulom roku, – informuje nás O. Baranovič. – V minulosti plechy od subdodávateľov upravovali najmä naši klampiari, no nebolo to efektívne ani presné. Laserová technológia dokáže vyrezať plech rýchlo a v tisícinách milimetra. Navyše táto technológia dokáže efektívne eliminovať ďalšie operácie typu rezania, strihania, vrtna a podobne.

S cieľom zefektívniť výrobu spoločnosti Chirana v Starej Turej **už v roku 2001 komplexne zmenili logistiku**. Uvoľnila sa tým aj časť priestorov vo výrobných halách, ktoré Chirana dala následne do prenájmu nemeckej spoločnosti Leoni Cable Slovakia, zaoberajúcej sa výrobou špeciálnych káblových zväzkov potrebných v zdravotníckom priemysle. Uvedená spoločnosť zamestnáva v Starej Turej vyše 500 ľudí.

V zoskupení spoločnosti **M. O. C., s. r. o., Stará Turá pracuje viac ako 350 ľudí**, a to v dvojzmennej prevádzke.

Prechádzame prevádzkou, v ktorej zo základného materiálu už vznikajú **vysokopresné súčiastky** pre dentálne náradie a tiež pre anestetickú a dýchaciu techniku, pričom nemalým pomocníkom pri výrobe sú **moderné NC a CNC obrábacie stroje**.

O niečo ďalej pracuje v **mechanickej dielni aj robot švajčiarskej výroby**. – Je presný ako švajčiarske hodinky, – poznamenáva J. Brkal. – Robot sme kúpili pred dvoma rokmi. Zaplatili sme zaň približne milión eur a v takomto vyhotovení je azda jediným na Slovensku. Dokáže nahradiť šesť pôvodných strojov s obsluhou, pričom obsahuje dve od seba nezávislé pracoviská. Do zásobníka robota sa položí upravený základný materiál a bez ľudského faktora ho obrábí a vytvorí veľmi presné súčiastky, ktoré sú použité v našich finálnych produktoch.

– Robot dokáže pracovať celú noc bez nutnosti ľudskej obsluhy, – podotýka O. Baranovič. – Funguje na základe obrábacieho softvéru, ktorý nám vypracovali vlastní odborníci. Na výrobu vybraných súčiastok však využívame i staršie, no stále veľmi spoľahlivé stroje.

Dostávame sa na montážne pracovisko, kde je už možné vidieť polohovateľné dentálne kreslá i zubné súpravy, do ktorých pracovníci montujú elektrosúčiastky a ďalšie komponenty s cieľom finalizovať výrobky. Je možné z nich poskladať súpravu presne podľa konkrétnych požiadaviek zákazníka i jeho finančnej situácie. Polohovateľné kreslá sa dajú využiť tak na stomatologické, ako aj iné zdravotnícke, ošetrovateľské či kozmetické účely.

– Montáž súprav spočíva kvázi v „stromovom“ systéme. V závislosti od objednávok sú jednotlivé dielce „navliekané“ na základnú os, – vysvetľuje F. Chrenka. – Technológia je tvorená tak, aby bolo možné využiť čo najviac variantov zloženia súpravy. V prípade, že zákazník chce nejaký dielce vymeniť, chce väčší komfort, nie je problém. Jednotlivé dielce sú ľahko vymeniteľné pomocou drážok.

i vysoký hygienický štandard vďaka možnosti jeho sterilizácie.

Cestou späť do výstavnej miestnosti prechádzame prevádzkou, kde sa **kalibrujú anestetické prístroje**, ktoré sa používajú na podávanie anestézie pri operáciách. Prístroje sú už konštruované i na podávanie anestézie inertným plynom xenón a z hľadiska parametrov, univerzálnosti, bezpečnosti i ekonomiky prevádzky sa radia do svetovej špičky.

Vo výstavnej miestnosti sa okrem produktov **firma pýši aj oceneniami**, ktoré získala na rôznych výstavách a súťažiach. **Nechýba medzi nimi ani Cena Jána Bahýľa** z minulého roka.

– Pre našu spoločnosť **Cena Jána Bahýľa** predstavuje určité zadostučenie za prácu, ktorú sme doteraz vykonali, – zdôrazňuje O. Baranovič. – **Ctíme si kreativitu, novosť, pričom na výskum a vývoj ročne vynakladáme 10 % z obratu firmy a viac ako 10 % z mestnancov aj pôsobí v danej oblasti.**

A ako **Cenu Jána Bahýľa 2010** vníma s odstupom času F. Chrenka?² – **Beriem to aj tak, že je to ocenenie mojej práce i vo vzťahu k mojim študentom, pretože škola znamená pre mňa druhý život. V nej sa rodia budúci dizajnéri a dizajn, aspoň vo vyspelom svete, je uznávaným kultúrnym fenoménom. Ján Bahýľ je zasa symbolom určitej výnimočnosti a kvality a som rád, že v tejto súvislosti sa spomína i moje meno. Ale vo všeobecnosti by mala byť práca dizajnérov na Slovensku**

Najnovší produkt Chirana CHEESE je už vyrábaný technológiami a z materiálov, ktoré sa používajú vo vyspelých krajinách. Ide o veľmi presné odliatky, mäkké aj tvrdé PUR peny, je tam veľa elektroniky prinášajúcej nové funkcie, multimédiá a podobne.

Všetci poznáme ten nepríjemný zvuk, keď sedíme v stomatologickom kresle a stomatológ nám vrta do zuba...

– Ten zvuk nespôsobuje samotný vrták, ako si viacerí myslia, ale ložisko v zubárskom náradí s viac ako 300-tisíc otáčkami za minútu, – objasňuje P. Sivák. – **Keď má zubár**

dobré chladenie i náradie a zub nie je dlhodobo poškodený, nie je potrebné mať strach.

Zároveň nám P. Sivák ukazuje nový bezkomutátorový mikromotor, ktorý vďaka regulačnej technike zabudovanej v zubnej súprave je schopný aj bez špeciálnych násadiet pracovať plynule už od 60 otáčok za minútu, čo sa využíva pri implantológii a v zubnej chirurgii. – **Túto novinku v oblasti dentálneho náradia takisto predstavíme na výstave IDS v Kolíne. Výnimočné parametre a prijateľná cena spomínaného mikromotora ho v oblasti náradia robia vysoko konkurencieschopným. Má dlhodobú životnosť**

² F. Chrenka v roku 2003, v rámci tretieho ročníka Ceny Jána Bahýľa, získal čestné uznanie predsedníčky ÚPV SR za dizajn plynového vykurovacieho telesa podobne ako majiteľ predmetného dizajnu MORA SLOVAKIA, s. r. o., Bratislava.

viacej uznávaná, vzťahy medzi dizajnérmi a zástupcami priemyslu totiž dlhodobo pokračujú.

F. Chrenka spolu so svojimi študentmi pracuje v súčasnosti na veľmi **zaujímavom public relations projekte v bratislavskom nákupno-spoločenskom centre Eurovea**. – Podarilo sa nám tam na určitý čas získať trojizbový byt, ktorý zariadenia moji študenti. Jedna diplomantka v spolupráci s firmou Koryna projektuje kuchyňu, ďalšia pracuje na sedačke s firmou Domark, spoločne s Berndorf Sandrikom robíme príbory, skrátka celý interiér vrátane textílií či obrázkov vybavujú študenti počas dvoch semestrov. Spolupracujeme pritom s jednou pittsburskou školou, ktorá pre zmenu byt zariadi virtuálne z pohľadu Američanov. Naše dielo by sme chceli predstaviť verejnosti v októbri tohto roka. Potom majiteľ Eurovey byt predá a predpokladáme, že z toho bude mať určitý zisk aj naša vysoká škola.

Mimochodom, F. Chrenka pri našich spoločných stretnutiach už neraz vyslovil názor, že dizajn treba chápať ako komplexnú kvalitu. – Áno, dizajn podľa mňa už nie je len obal výrobku, ale vyvíja sa, rovnako ako sa menia jeho funkcie, napríklad z hľadiska ekológie. A tým, že už máme k dispozícii i digitálne technológie, dizajnér má blízko aj k technickým myšlienkam. Navrhnutému dizajnu je niekedy potrebné prispôsobiť technológiu alebo naopak, hoci je pravda, že vo väčšej miere je nutné dizajn prispôsobiť technológii. Stáva sa, že ja ako dizajnér nerobím len estetiku konkrétneho produktu, ale musím sa vžiť i do úlohy konštruktéra a prichádzam i s technickými myšlienkami, resp. nápadmi a potom to dávame dokopy. Tak to bolo i pri stomatologických súpravách, no priemyselno-právna ochrana je podľa mňa v tomto smere dosť konzervatívna.

Ako sme už v súvislosti s F. Chrenkom písali v Duševnom vlastníctve 4/2009, legislatíva (aj v zahraničí) odlišuje vynálezy či technické riešenia od vonkajšej úpravy výrobku alebo jeho častí.

Predseda ÚPV SR Darina Kyliánová reaguje: – Možnože niektoré zákony, týkajúce sa priemyselného vlastníctva, sú sčasti konzervatívne, no zatiaľ platia a treba ich rešpektovať. Vo výrobných halách sme boli svedkami vzniku aj stomatologických súprav. Určite sú veľmi zaujímavé, praktické, dizajn je veľmi moderný, no zaujíma ma, či aj z technickej stránky skutočne došlo pri týchto súpravách k inováciám, či môžeme hovoriť o novom technickom princípe. Pán Chrenka spomínal, že neraz prišiel s technickými nápadmi... V prípade, že v stomatologických

súpravách naozaj ide aj o nový technický princíp, bolo by múdre ho tiež priemyselno-právne chrániť, a to úžitkovým vzorom alebo patentom. Ale pán Chrenka, ak mám dobré informácie, zatiaľ nie je majiteľom žiadneho úžitkového vzoru ani patentu a rovnako ani spoločnosť M. O. C. Tá má v registri ÚPV SR zapísané dizajny a viacero ochranných známkok.

Keďže sa **F. Chrenka s firmou M. O. C. dohodol na licenčných právach**, predchádzajúce slová boli výzvov skôr pre jedného z konateľov spomínanej spoločnosti. O. Baranovič v tejto súvislosti hovorí: – Vo firme sme už diskutovali o tom, že v našich stomatologických súpravách aj anestetických i dýchacích prístrojoch by bolo možné chrániť aj niektoré jedinečné technické riešenia. Na druhej strane, musíme brať zreteľ i na financie, ktoré sú limitujúcim faktorom. Aktuálne uvažujeme skôr o patentovej ochrane režimu jedného z dýchacích prístrojov, o ktorom si myslíme, že je svetovým unikátom. Prístroj dokáže zachraňovať životy v kritických situáciách zlyhávajúcich pľúc, keď v súčasnosti používané prístroje už nedokážu nijako pomôcť. Samozrejme všetko musíme dobre zvážiť a určiť optimálnu stratégiu. Najpálčivejším problémom v oblasti duševného vlastníctva našej spoločnosti je momentálne predovšetkým otázka narušenia identity našej firmy nekalosúťažnou konkurenciou.

Naša spoločnosť je majiteľom súboru ochranných známkok známkového radu CHIRANA, pričom bola založená ako „**projekt zachovania i rozvoja výroby a značky CHIRANA v meste Stará Turá**“. Počas posledných rokov sme zaznamenali rastú-

ci počet pokusov nelegálneho používania ochrannej známky CHIRANA inými subjektmi, resp. ich snahy o narušenie našej známkovej ochrany návrhmi na výmaz alebo opakovaným podávaním prihlášok podobných alebo zhodných ochranných známkok. Z tohto dôvodu je naša spoločnosť nútená chrániť svoje práva i formou právnych krokov a súdnych sporov, ktoré pravdepodobne budú z dôvodu prietahov pokračovať i počas najbližších rokov. Verím však, že budeme úspešní a svoje duševné vlastníctvo, resp. značku, ktorá je takmer polstoročie spätá s výrobou zdravotníckej techniky v Starej Turej, si obhájjime.

PhDr. Július Šipoš

Foto: O. Očenáš, archív M. O. C., s. r. o., Stará Turá

CHIRANA IN STARÁ TURÁ MOVES FORWARD SUCCESSFULLY

In October 2010, the President of the Industrial Property Office of SR Ing. Darina Kyliánová awarded the Ján Bahýľ Award (6th year of the Competition) for extraordinary valuable technical solutions of Slovak inventors (category small and medium enterprises with 50 employees and more) the academic sculptor doc. Ferdinand Chrenka, an author of the design of the adjustable chair, the basement of the adjustable chair, and the Company M.O.C., Ltd., Stará Turá, which is an owner of the mentioned registered design protected also at the European Union level and is being oriented to production and sale of dental and medicinal facilities. This was the reason for our visit in Stará Turá in February.

Prehľad dizajnerských riešení a ochranných známk, ktorých majiteľom je M. O. C., s. r. o., Stará Turá**Dizajny zapísané v registri ÚPV SR**

1. **27446** Polohovateľné kreslo, základňa polohovateľného kresla
2. **27447** Viacfunkčný nožný ovládač
3. **26842** Viacfunkčný regulátor a merač prietokov narkotizačných plynov

Zapísané dizajny Spoločenstva (RCD) – OHIM

1. **000792205** Dentists' armchairs (Zubárske kreslá) 3 tvarové vyhotovenia
2. **000792957** Medical equipment (Medicínske zariadenie) 2 tvarové vyhotovenia
3. **001112700** Apparatus and equipment for doctors, hospitals and laboratories (Prístroj a zariadenie pre lekárov, nemocnice a laboratóriá)

Ochranné známky zapísané v registri ÚPV SR

			Platné od roku	Medzinárodný zápis – WIPO
1.		obrazová	1950	148027 1950
	<i>Pôvodná CS známka 150071 zanikla v r. 1989; posledným majiteľom bola CHIRANA, koncern, Stará Turá</i>			
2.	CHIRANA	slovná vpú ³	1950	148028 1950
	<i>Pôvodná CS známka 150112 zanikla v r. 1989; posledným majiteľom bola CHIRANA, koncern Stará Turá</i>			
3.	150170	PREMA	slovná	148588 1950
4.	150171		obrazová	148589 1950
5.	150172	PREMA	kombinovaná	148590 1950
6.	150172	PREMA	kombinovaná	444315 1979
	<i>Pôvodná CS známka 153213 zanikla v r. 1989; posledným majiteľom bola CHIRANA-PREMA, Stará Turá</i>			
7.	154552	Chirana – inox	slovná vpú	1960
8.	156439	Chirastom	slovná vpú	314241 1966
9.	165742	CHIRATOM	slovná	1984
10.	166758	CHIRAJET	slovná	1987
11.	184710	CHIRANA BALTIC	slovná	1996
12.	198403	CHIRANA	slovná	1991
13.	198404	CHIRANA	slovná vpú	1991
14.	173481	Satur	kombinovaná	671309 1997
15.	184677		obrazová	1996
16.	177040	CHIRANA-PREMA	kombinovaná	688812 1996
17.	193284		obrazová	1997
18.	197975	Smile CHARM	kombinovaná	1999
19.	197976	Smile AVANTGARD	kombinovaná	1999
20.	197977	Smile ELEGANT	kombinovaná	1999
21.	200543	Berny	kombinovaná	2001
22.	200544	VENAR	slovná vpú	2001
23.	225018	CHIRANA Medical	slovná vpú	2002
24.	225019	CHIRANA Medicare	slovná vpú	2002
25.	219519	CHIRATOM	slovná	2007

Ochranné známky Spoločenstva (CTM) – OHIM

1. **008182636** Chirana AURA kombinovaná 2009
2. **008182586** Chirana CHEESE slovná 2009
3. **008137391** CHIRANA slovná 2009
4. **004707824** mini slovná 2005
5. **004481834** VENAR slovná 2005
6. **004478822** ERGOSTAR slovná 2005
7. **004476115** SMILE slovná 2005
8. **003781441** CHIRANA slovná 2004

Prehľad dizajnerských riešení, ktorých pôvodcom je F. Chrenka (v registroch boli zapísané ako priemyselný vzor alebo dizajn)

1. **16097** Stolný ventilátor *Stolní ventilátor*
2. **19572** Termoska
3. **19573** Termoska
4. **19574** Termoska
5. **19575** Termoska
6. **26497** Elektronická ruleta
7. **26597** Plynové vykurovacie teleso
8. **26867** Tvarové riešenie stomatologického pracovného svietidla s odnímateľnou rukoväťou
9. **27446** Polohovateľné kreslo, základňa polohovateľného kresla
10. **27447** Viacfunkčný nožný ovládač

3 vpú – druh OZ „slovná v priloženej úprave“

Úspešné príbehy

Patentovaná funkčnosť – jedinečná obchodná ponuka „dýchajúcich“ topánok: GEOX

Prípadová štúdia malých a stredných podnikov

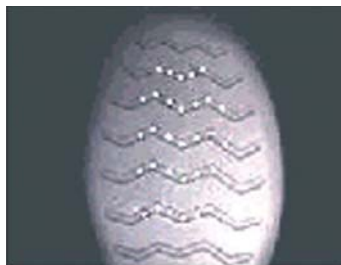
„Inovovať, inovovať, inovovať. V Taliansku je veľa vynálezcov, ale často zahadzujú svoje nápady, pretože si neveria a nevyužívajú patenty.“

Mario Moretti Polegato, prezident GEOXu

Sladký úspech

Mario Moretti Polegato je generálny riaditeľ spoločnosti GEOX vyrábajúcej topánky s priedušnými gumenými podrážkami. Ide o podrážky s otvormi, ktoré umožňujú topánkam v pravom zmysle slova „dýchať“. Nápad ešte pred dvanástimi rokmi väčšina výrobcov z obuvníckeho priemyslu považovala za komický, ale M. Moretti Polegato na tejto myšlienke vybudoval spoločnosť, ktorá v roku 2006 predala 16 miliónov párov topánok a o rok neskôr zvýšila svoju produkciu na 21 miliónov párov. So svojím výnosom na úrovni trhovej kapitalizácie 4 miliardy eur sa spoločnosť stala najväčším talianskym výrobcom obuvi.

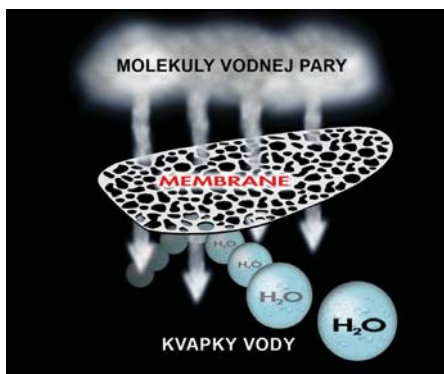
GEOX sa zrodil v momente, keď si M. Moretti Polegato vyrezal do podrážok svojich tenisiek diery, aby poskytol úľavu svojim prehriatym chodidlám. Neskôr si preštudoval podstatu tohto fyzikálneho javu a zistil, že perforovaná gumená podrážka

Perforácia gumenej podrážky

so zabudovanou membránou umožní prepustiť teplo vo forme vodnej pary, ale zároveň vďaka malým rozmerom perforačných otvorov nedovolí vode vniknúť dnu.

M. Moretti Polegato si svoj vynález nechal okamžite patentovať v piatich krajinách. Jeho pôvodným zámerom bolo novú technológiu predat', ale pre nedostatok záujmu zo strany svetových výrobcov obuvi musel sám vstúpiť na obuvnícky trh. Výrobu spustil v roku 1995 s piatimi zamestnancami.

O svojom takpovediac zjavení, ktoré sa udialo na prechádzke po púšti počas vinárskeho kongresu v nevadskom Rene (kde prezentoval rodinnú výrobu vína pro-secco), rozpráva: „Mal som obuté tenisky a nohy sa mi potili, tak som si narezal dve diery po stranách podrážok, aby sa mi cho-

didlá vetrali.“¹ Skúmal problém a vynášiel membránu, ktorá je vodotesná a zároveň priedušná – obsahuje milióny malých kanálikov alebo mikropórov menších, ako je kvapka vody. Výsledkom je, že voda cez ňu neprenikne, zatiaľ čo vodná para áno (pozri obrázok vľavo). Túto membránu zabudoval do gumenej podrážky. Nechal si ju patentovať a ponúkol ju niekoľkým spoločnostiam. Napokon sa rozhodol ísť vlastnou cestou. Zbral si pôžičku z miestnej banky. Zvolil si označenie GEOX ako svoju značku (grécke slovo „geo“ znamená zem a „x“ je jeden z technických symbolov). Zamestnal prvých zo svojich terajších 3500 pracovníkov. „A stále ešte máme pred sebou veľký neobsadený trh, veď 90 % ľudí nosí topánky s gumenou podrážkou, ktorá nedýcha,“ konštatuje úspešný vynálezca.

Topánky spoločnosti GEOX predstavujú kombináciu najnovších módnych trendov v obúvaní s takou úrovňou inovatívnosti, ktorá sa zvykne prisudzovať nemeckým výrobcom automobilov. Stačí si uvedomiť fakt, že v súvislosti s priedušnými podrážkami topánok GEOXu bolo udelených až štyridsať patentov.

Tento pozoruhodný vynález pozostáva z troch rôznych komponentov: perforovanej spodnej vrstvy, čiže vonkajšej strany podrážky, perforovanej vrchnej vrstvy, teda vnútornej strany podrážky, a medzi nimi sa nachádza tretia zložka, ktorá je priepustná

1 MORETTI POLEGATO, Mario. Why „ideas are worth more than a factory“. Dostupné na www.lunchoverip.com/2007/10/sif07-moretti-p.html

pre vodnú paru, ale súčasne vodotesná. Kombináciou týchto troch komponentov vzniká membrána s pórmí, ktorá je súčasťou podrážok a remienkov na všetkých topánkach spoločnosti GEOX. Táto membrána zabezpečuje, že para, ktorá sa tvorí na povrchu chodidla, voľne uniká, ale voda z vonkajšieho prostredia dnu nepreniká. Topánky teda doslovne dýchajú.

Je známe, že žiadny Talian, ktorému aspoň trochu záleží na svojom zjave, si neobuje škaredé topánky, funkčnosť pri výbere obuvi je až na druhom mieste. V GEOXe sú však presvedčení, že moderný spotrebiteľ by si nemal voliť medzi komfortnosťou a štýlom, ale mal by požadovať to najlepšie, čo obuvnícky priemysel v súčasnosti ponúka. Výsledkom je topánka, ktorá svojím zovňajškom konkuruje najlepším módnym značkám, pričom vynikajúci vzhľad nie je dosiahnutý za cenu straty pocitu pohodlia a priedušnosti topánky. GEOX dáva nový obsah pojmu „cool“ vo všetkých významoch tohto slova.²

V roku 2005 spoločnosť GEOX dosiahla príjmy z predaja vo výške 455 miliónov eur, čím zaujala postavenie najväčšieho talianskeho výrobcu obuvi. Stačilo jej iba jedno desaťročie na to, aby sa z nej stal prvotriedny svetový producent obuvi (spoločenskej, vychádzkovej a tradičnej), predstihujúci konkurenciu dosiahnutým postavením na trhu aj svojimi hospodárskymi výsledkami. Najprekvapujúcejším momentom na tomto neuveriteľne úspešnom príbehu je, že sa odohral uprostred ekonomickej krízy, v ktorej sa zmietať taliansky obuvnícky priemysel a ktorá sa dotkla všetkých cenových úrovní obuvi. GEOX sa stal priam hitom na trhu cenných papierov, pričom kurz jeho akcií sa viac ako zdvojnásobil oproti roku 2004, keď spoločnosť prvýkrát emitovala akcie a ponúkla ich na priamy predaj verejnosti na talianskej burze cenných papierov. Topánky spoločnosti GEOX sa dnes distribuujú do 68 krajín, predávajú sa v 10 000 nezávislých viacznačkových maloobchodných predajniach a v 669 exkluzívnych značkových alebo koncesovaných obchodoch GEOXu. Zákazníci vnímajú GEOX pod nálepkou „vyrobené v Taliansku“. Pravdou však je, že v talianskom Trevisi, kde je hlavné sídlo spoločnosti, pracuje iba

650 jej zamestnancov a **prakticky všetky svojetopánky vyrábajú mimo Talianska, a to v 28 krajinách po celom svete.** M. Moretti Polegato má záujem vytvoriť si stabilnú pozíciu vo všetkých trhových segmentoch – v detskej obuvi, teniskách aj spoločenskej obuvi. „My máme poslanie, nie to váreň na topánky,“ hovorí.

Hoci GEOX pôsobí na trhu ako talianska značka, svoju obuv vyrába v závodoch v Slovinsku, Rumunsku a Maďarsku. M. Moretti Polegato však tvrdí, že označenie „taliansky“ je v poriadku. „GEOX je stále originál vyrobený v Taliansku, hoci má svoje výrobné prevádzky v zahraničí, ale suroviny sú talianske, technológia je talianska, dizajn výrobkov je taliansky, mozog a srdce GEOXu sú talianske. V každom závode máme talianskych technických pracovníkov, ktorí priebežne dohliadajú na celý výrobný proces a sú pripravení zasiahnuť, ak zistia nejakú odchýlku. A napokon každý pár topánok sa vracia naspäť do Talianska na uskladnenie. Takýmto spôsobom máme kvalitu našich topánok pod kontrolou.“

Prívlastok „vyrobené v Taliansku“ je presvedčivým argumentom vo svete módy a dizajnu, a obzvlášť v obuvníckom priemysle. M. Moretti Polegato pripúšťa, že úspech dosahujú aj vďaka tomu, že vystupujú ako taliansky producent. No zároveň je prezident spoločnosti presvedčený, že najdôležitejším rozlišovacím znakom pri predaji ich obuvi je technológia, ktorej výsledkom sú priedušné podrážky. M. Moretti Polegato si uvedomuje, že Taliansko nepatrí medzi krajiny uznávané na poli technického pokroku. Napriek tomu dúfa, že GEOX sa stane výnimkou a vďaka svojej technológii v súhre s ostatnými identifikačnými črtami jeho značky (talianska kultúra a taliansky dizajn) bude aj naďalej ponúkať zákazníkom oboje – formu i funkčnosť.³

Spoločnosť GEOX ukázala celému talianskemu priemyslu, zmietajúcemu sa v tvrdej európskej a ázijskej konkurencii, že úspech v podnikaní je možný. Kombináciou inovatívneho prístupu, dizajnu, modernej výroby a agresívneho marketingu sa stala z GEOXu jedna z najrýchlejšie rastúcich spoločností v rámci Európy. Za uplynulé štyri roky vzrástol jej ročný odbyt v priemere

o 39 %. V priebehu menej ako šiestich rokov zaznamenala spoločnosť 33 %-nú zloženú mieru ročného rastu (CAGR) čistej tržby, čo v číslach predstavuje nárast zo 147,6 milióna eur v roku 2001 na 612,3 milióna eur v roku 2006.⁴

Paradoxné je, že v rovnakom čase európsky obuvnícky priemysel v priebehu štyroch rokov utrpel stratu 50 000 pracovných miest a prišiel takmer o 500 malých a stredných podnikov. Pravdou je, že oproti iným sektorom je toto priemyselné odvetvie vysokej úrovni medzinárodnej konkurencii v obzvlášť veľkej miere. Predurčuje ho k tomu niekoľko faktorov: potreba väčšej intenzity pracovnej sily, limitovaná návratnosť investícií do technologických inovácií, ľahká napodobiteľnosť výrobných postupov a samotných výrobkov.⁵

Spoločnosť pripisuje svoj úspech okrem iného aj odlišnému modelu podnikania v porovnaní s konkurenciou. V mnohých sektoroch talianskeho priemyslu je stále dominantným modelom typu „Mama & Papa korporácia“. GEOX nefunguje ako rodinný podnik, ako je to v prípade mnohých podnikov v Taliansku. Zamestnáva profesionálnych manažérov pre výrobu, marketing a distribúciu.

Konkurenčná výhoda spoločnosti vďaka patentovanej technológii

Konkurencieschopnosť spoločnosti spočíva v jej inovatívnej technológii, ktorá je tiež ústrednou témou jej reklamných kampaní ilustrujúcich podrážku, z ktorej uniká para. Prezident spoločnosti je pevne presvedčený, že jeho podnikateľský úspech nespočíva v marketingovej stratégii, ale v jedinečnosti výrobku vychádzajúceho z patentovanej technológie, vďaka ktorej sa topánky stávajú priedušnými. M. Moretti Polegato má tiež istotu, že spoločnosť čaká ďalší rast. Vychádza zo skutočnosti, že 90 % svetovej populácie používa gumené podrážky a len 10 % kožené podrážky, pričom s príchodom GEOXu sa všetky ostatné gumené podrážky stávajú zastaranými.

2 GEOX Breathes Life into the South African Shoe Market. Dostupné na www.spitz.co.za/news/geox_breathes_life_into_the_south_african_shoe_market.html

3 RUSCH, Robin. Mario Moretti Polegato: A Step Ahead. Dostupné na http://gerstmanandmeyers.com/careers_profile.asp?cr_id=30

4 THOMANN, Andreas. All Steamed up about GEOX. Dostupné na <https://emagazine.credit-suisse.com/app/article/index.cfm?fuseaction=OpenArticle&aoid=175497&coid=162&lang=EN>

5 Breathing Shoes and Complementarities: How Geox has rejuvenated the footwear industry. In Massachusetts Institute of Technology IPC Working Papers Series. Dostupné na <http://web.mit.edu/ipc/publications/pdf/05-005.pdf>

Neustále v strehu – výskum a vývoj

Od udelenia prvého patentu koncom 90. rokov GEOX naďalej pokračoval v inováciách a vo veľkých investíciách do výskumu a vývoja. Základ tvorí testovanie topánok v závislosti od rôznych vonkajších podmienok v prostredí s riadenými teplotnými zmenami. V roku 2003 GEOX investoval 7,5 milióna eur do výskumu a vývoja, teda len o niečo menej ako 3 % čistej tržby, čo je neobvykle vysoký podiel pre výrobcu obuvi. Výsledkom tejto výraznej podpory výskumu je celý rad patentovaných vynálezov a inovácií súvisiacich s pôvodným vynálezom, ako aj mnohé ďalšie týkajúce sa materiálov (napr. využitie plazmy), výrobkov (napr. priedušné kožené topánky), výrobných postupov (napr. lepidlo zjednodušujúce kompletizovanie a šitie a zároveň umožňujúce priedušnosť a ohybnosť topánok), zariadenia a strojového vybavenia (napr. na tvarovanie do formy a injektovanie pri výrobe podrážok). Tieto dodatočné patenty, ktoré sa odvíjajú od pôvodného patentu, majú za cieľ znemožniť konkurencii jednoducho prebrať ich vynález potom, ako pôvodný patent expiruje.

V súčasnosti GEOX vlastní celkovo 40 patentov, pričom ten základný, ktorý zanikol v roku 2009, je pre konkurenciu prakticky nepoužiteľný práve vďaka početným následným vylepšeniam chráneným ďalšími patentmi.

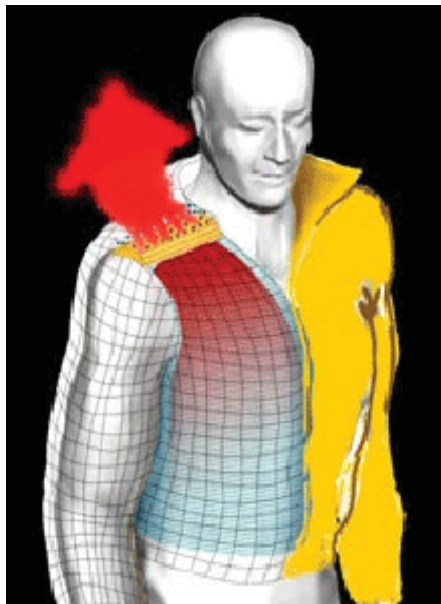
Technológia – nosný prvok v komunikačnej stratégii

Na rozdiel od väčšiny konkurencie GEOX svoju marketingovú stratégiu nestavia na kategóriách štýlu a módnosti, ale na technických vlastnostiach výrobku. Zdôrazňuje svoju jedinečnú obchodnú ponuku, a tou je patentovaná technológia umožňujúca topánkam dýchať. Výrobky GEOXu prinášajú riešenie problému, s ktorým si iné topánky nedokážu poradiť. Touto tézou spoločnosť prezentuje svoju špecifickosť a zároveň prostredníctvom tejto jedinej informácie propaguje svoje výrobky po celom svete a vo všetkých trhových segmentoch (pánska, dámska, detská, elegantná, športová

obuv), čím pracuje na budovaní svojej značky a zvyšovaní jej hodnoty. Je zrejme, že k upevňovaniu postavenia ochrannej známky GEOXu vo veľkej miere prispeli práve patenty a pomohli spoločnosti dostať sa na úroveň, na ktorej sa dnes nachádza.

Patentovaná technológia rozšírená aj na textil

Výskumno-vývojové oddelenie spoločnosti GEOX neprestajne študuje problematiku potenia a tvorby tepla na ľudskom tele. V spolupráci s najvýznamnejšími univerzitami vývojári GEOXu vynášali riešenie, ktoré prispeje k pocitu pohodlia aj pri nosení oblečenia.

Ľudské telo neustále vytvára teplo, pričom jeho produkcia výrazne stúpa pri duševnom alebo fyzickom strese. Prirodzenou reakciou tela je zvýšená tvorba potu. Odev, ktorý izoluje telo od vonkajšieho prostredia, bráni vlhku uniknúť a spôsobuje, že zostáva v tkanive oblečenia v blízkosti ľudskej kože.

Patentované riešenie, s ktorým prišiel GEOX, umožňuje teplému vzduchu a vlhku prejsť do akejsi dutiny, vytvorenej v časti oblečenia, odkiaľ potom uniká cez špeciál-

ne prevzdušňovacie otvory umiestnené v oblasti ramien a podpažšia.

Vynález, uplatňovaný v odevnom sortimente GEOXu, umožňuje prirodzené rozptýlenie potu z textilného tkaniva a zároveň prirodzenú reguláciu telesnej teploty.

Rozprávkový GEOX

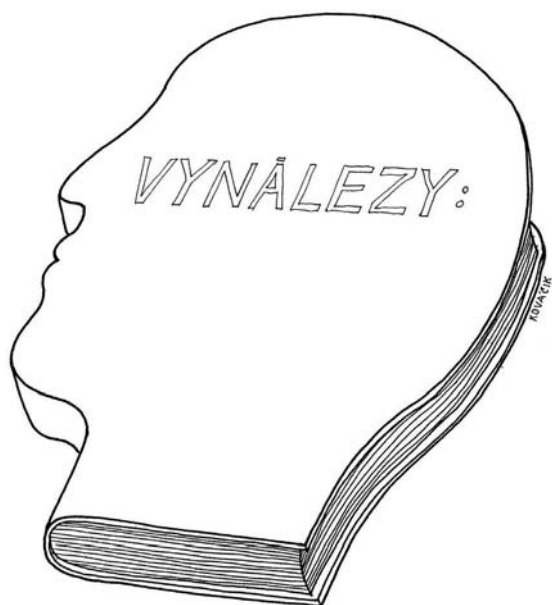
Na propagáciu svojej značky vytvorila spoločnosť GEOX zábavnú knižku pre deti s ústrednou zelenkastou slizkou postavíčkou nazvanou Nahromadený pot. Už na prvý pohľad je zrejme, že ide o fascinujúci príbeh o tom, ako môžete v mocných topánkach zvíťaziť nad močiarnymi cudzincami v málo známom športe zvanom šplechbal.

Hlavný protagonistu vo svojich štvorcových okuliaroch neodškriepiteľne pripomína Polegata. S pomocou priateľského ježka Pichliačika vynájde podrážky GEOX. V knižke má Polegato významnú úlohu – vydať sa na „dlhú medziplanetárnu cestu, aby priniesol svoj vynález všetkým, ktorí to potrebujú“.

*Z angličtiny preložila
Mgr. Andrea Kapustová
(Publikované so súhlasom
Svetovej organizácie
duševného vlastníctva – WIPO)*

6 Business Profile: A Man on a Mission to Save our Soles. Dostupné na www.telegraph.co.uk/finance/2846747/Business-Profile-A-man-on-a-mission-to-save-our-soles.html

Všetky odkazy na elektronické pramene v tomto článku vo vzťahu k jeho obsahu platné k 15. 2. 2011.

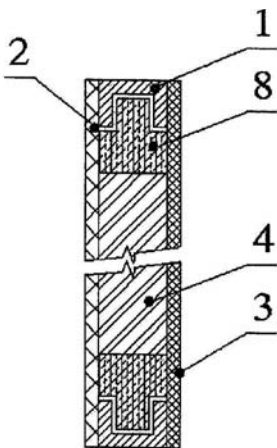
Spektrum dobrých nápadov a riešení

Zvukovopohltivý protihlukový konštrukčný prvok

Nevyhnutnosť vybudovania diaľničnej siete na Slovensku vyvolala diaľničný ošial, ktorý často neberie zreteľ na vedľajšie efekty výstavby, ako je napríklad nadmerný hluk. Hlučnosť je vo vyspelých priemyselných krajinách jednou z najrozšírenejších hrozieb zdravia obyvateľstva.

Prispieť k zníženiu hlučnosti sa rozhodol vývojový tím jednej z najinovatívnejších stavebných firiem na Slovensku – nitrianskej VÚSAPL, a. s. Uvedená spoločnosť aktuálne disponuje 10 úžitkovými vzormi z oblasti stavebníctva, pričom posledný z nich bol do registra Úradu priemyselného vlastníctva SR zapísaný pre zvukovopohltivý protihlukový konštrukčný prvok.

Vedúca firemného výskumu Ing. Danica Červinková nám v súvislosti s priemyselnoprávne chráneným technickým riešením povedala: – Jeho najväčším plusom je zhodnocovanie odpadu na báze recyklovaných materiálov z dvoch druhov odpadu. Zúžitkovávame minerálnu vlnu a gumovú drvinu z pneumatík. Konštrukčné prvky z nosnej konštrukcie vystužené kovovými profilmi sú následne spájané do protihlukových bariér, ktoré dosahujú výborné parametre odrazu hluku.

Ing. Karol Makovník z ÚPV SR oceňuje predovšetkým prínos technického riešenia pre životné prostredie. – *Protihlukové bariéry sú v prípade potreby účinným prvkom znižovania hlučnosti a ochrany prírody. Samotná konštrukcia pozostáva z nosných a ochranných prvkov z recyklovaných odpadov a zvukovopohltivého materiálu. Na konštrukcii je izolačná vrstva, ktorá spolu s kompaktnou zadnou stenou spôsobuje aj vzduchovú nepriepustnosť.*

Pôvodcami technického riešenia sú prof. Ing. František Máteľ, CSc., a Renáta Ochocová, ktorí však už nepracujú vo firme.

D. Červinková sa nám zmienila aj o úspešnosti zavedeného riešenia v praxi: – *Technológia je určená na ochranu pred nadmerným hlukom z dopravných komunikácií a v priemyselnom prostredí. Vylisované panely sme už použili pri diaľničnom obchvate v Bratislave, ako aj pri diaľnici v Hornej Stredě.*

Prostriedok na odstraňovanie grafitov

Grafity, označované niekedy aj ako umenie ulice, je osobitý spôsob písania sprejom na múry a veľké betónové plochy v mestách, na železničné vagóny a iné plochy. Etymologický pôvod slova možno hľadať v Taliansku a označuje niečo výnimočné, spontánne, nekonvenčné a rôznorodé.

Zatiaľ čo pre niekoho je grafit umením dvadsiateho storočia, iní ho vo všeobecnosti vnímajú ako negatívny jav, ktorý by mal byť potrestaný. Grafity sa aj na Slovensku vyvinuli do obrovských rozmerov. Z pohľadu majiteľov plôch, na ktorých sú grafity realizované bez ich povolenia, ide o vandalizmus, ktorého odstraňovanie stojí nemalé finančné prostriedky.

Nad možnosťami odstránenia neželaných výtvarných prejavov z budovy Fakulty chemickej a potravinárskej technológie Slovenskej technickej univerzity v Bratislave uvažoval niekoľko mesiacov i doc. Ing. Ján Cvengroš, DrSc., z oddelenia fyzikálnej chémie. Svoje sily a vedomosti spojil so študentom fakulty a rakúskym majiteľom firmy s chemikáliami a výsledkom ich úsilia je špeciálny chemický prostriedok, na ktorý získali slovenský patent.

– Celá budova našej fakulty bola posprejovaná rôznymi „umeleckými“ výtvormi. Keďže máme bohaté skúsenosti s chemickými látkami, rozhodli sme sa vynásť chemikáliu účinnú proti grafitom, – ozrejmuje pôvod vzniku vynálezu J. Cvangroš. – Počas vývoja prípravku sme kombinovali bežne používané rozpúšťadlá a na zabránenie deformovaniu tekutín tzv. viskozity sme použili polyester. Hoci sme tým nedosiahli zvýšenie viskozity, pridaním polyesteru sa prekvapivo zvýšil čistiaci efekt. V minulosti bol práve polyester nazývaný „kvapalným ryžák“ alebo „kefa na odstraňovanie náterov“.

Ing. Viera Geschnábelová z ÚPV SR v súvislosti s možnosťami odstránenia neželaných nápisov na rôznych povrchoch konštatuje:

– V súčasnosti sa aplikujú dva spôsoby čistenia povrchov, a to abrazívny a chemický. Abrazívne čistenie je zastaraná a tým pádom menej používaná metóda, ktorá poškodzuje povrch. Naopak, v prípade použitia chemických produktov zostane čistený povrch nepoškodený. Predmetný odstraňovač grafitov kombinuje až trojicu rozpúšťadiel. Okrem doteraz používaného cyklohexónu a metylesteru tretím rozpúšťadlom je polyester. Napučiací efekt prináša anorganická zložka, ktorou je v tomto prípade expandovateľný silikagél.

Princíp kombinovania spomínaných rozpúšťadiel prináša dvojaký účinok – rozpúšťací a napučiací. Pri rozpúšťaní sa farba rozpustí, zatiaľ čo pri napučívaní účinná zložka preniká do štruktúry farby, rozleptáva ju, narušuje jej kontakt s podkladom a umožňuje ľahké odstránenie z podkladu.

– Naš vynález sme mali možnosť prakticky otestovať priamo na budove fakulty. Zaujímavosťou je, že rôzne farby, napríklad červená a čierna, sa rozdielne odstraňujú z fasád budov. Môžeme však konštatovať, že niekoľkokomesačnú vojnu so sprejermi sa nám podarilo vyhrať a v súčasnosti je budova fakulty bez grafitov, – dodáva spokojne J. Cvangroš.

WC sedadlo najmä na odsávanie zápachu

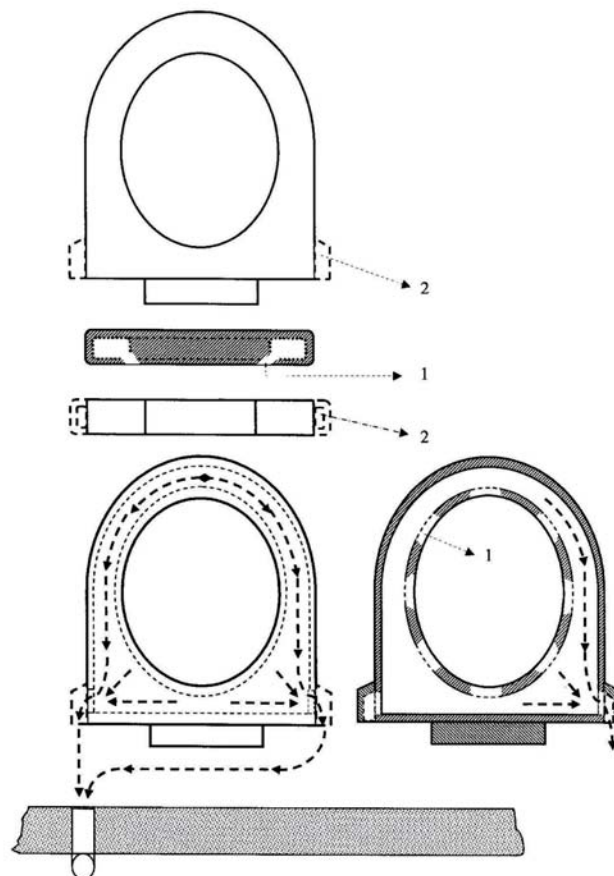
Aj na prvý pohľad jednoduché WC sedadlo môže mať množstvo zaujímavých úžitkových vlastností. Preto je dobré ich poznať a vyberať sedadlo na základe vlastných potrieb. Na trhu je tento produkt z rôznorodých materiálov v rozličných farebných vyhotoveniach.

Počas stavebných úprav pri rekonštrukcii svojho bytu sa Ing. Lubomír Hurčík z Bratislavy zaoberal ideou inovácie WC sedadla. – Dôvodov začať sa pohrávať s touto myšlienkou bolo niekoľko. Systém vetrania v miestnosti, kde nie je vetracie okno, je bežne taký, že nasávací ventilátor je umiestnený pod stropom a, prirodzene, pri použití WC sa nežiaduci zápach dostáva i mimo miestnosti. Vyvetranie nie vždy je účinné, a tak na potlačenie nepríjemného zápachu sa používajú pohlcovače pachov alebo osviežovače vzduchu.

Z tohto dôvodu sa L. Hurčík zameril na odsávanie zápachu pomocou sústavy nasávacích otvorov a jedného odvádzacieho otvoru. Výsledkom je technické riešenie zapísané do registra úžitkových vzorov.

Podstatu technického riešenia približuje Ing. Karol Makovník z ÚPV SR: – WC sedadlo je duté a na vnútornom spodnom obvode sa nachádzajú nasávacie otvory. V zadnej, prípadne bočnej časti je

umiestnený odvádzací otvor na pripojenie hadice alebo rúrky od ventilátora na odsávanie vzduchu. Zápach sa odsáva buď automaticky, alebo manuálne jednoduchými technickými prostriedkami. Navrhnutá konštrukcia je veľmi jednoduchá a ľahko aplikovateľná.

ÚV SK 5631

Samotné prepojenie WC sedadla s odsávacím ventilátorom pomocou hadíc, resp. rúr si vyžaduje dôraz na dizajn v harmónii s misou, prípadne i so splachovacou nádržou. Pôvodca technického riešenia sa domnieva, že sedadlo s odsávaním môže mať aj ekologický prínos tým, že dochádza k obmedzeniu používania sprejov s freónmi.

– Som presvedčený o praktickom využití inovovaného WC sedadla v novostavbách i existujúcich priestoroch po menších technických úpravách. Prednosťou je možnosť montáže aj na bežne používané misy. Nedávno som rozbehol niekoľko obchodných rokovanií a verím v komerčný úspech môjho riešenia – zdôrazňuje L. Hurčík.

Ing. Marián Michalovský
(Publikované so súhlasom pôvodcov)

ZAUJALO NÁS

V OHIM-e umožňujú aj teleworking

Je bežné, že v inštitúciách Európskej únie pôsobia aj experti z jednotlivých členských krajín. Tak je to i v prípade Úradu pre harmonizáciu vnútorného trhu (OHIM) v španielskom Alicante, agentúry EÚ zmeranej na konania o prihláškach ochranných známok Spoločenstva a dizajnoch Spoločenstva. V rámci spolupráce s úradmi priemyselného vlastníctva členských krajín umožňuje ich expertom dočasne pôsobiť priamo v OHIM-e.

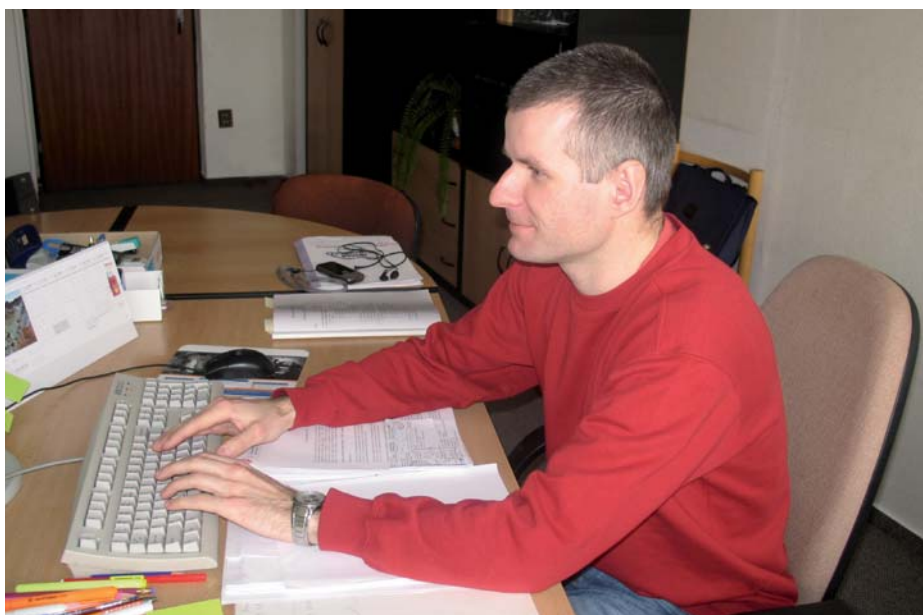
Takúto možnosť mal aj pracovník Úradu priemyselného vlastníctva SR **Mgr. Miroslav Stančík**, ktorý sa z Alicante vrátil po dvoch rokoch, a to bola príležitosť na nasledujúci rozhovor.

OHIM je multikultúrnou inštitúciou. Pôsobia v ňom experti z viacerých štátov s odlišnými jazykmi i kultúrami. Bolo náročné prispôbiť sa týmto podmienkam?

Nie, nebolo. Všetci kolegovia, s ktorými som spolupracoval, nech boli akejkoľvek národnosti, boli veľmi milí. Vo všetkom mi od začiatku ochotne pomáhali a veľa som sa od nich naučil. Prirodzene, najbližšie som mal k Slovákom a Čechom. V OHIM-e je vysoká koncentrácia vzdelaných, inteligentných a jazykovo mimoriadne dobre vybavených ľudí. Pracovať v takomto kolektíve je pre každého človeka prínosom.

Pôsobenie medzinárodného tímu expertov si zrejme vyžaduje aj špecifické prístupy zo strany riadiacich pracovníkov...?

Ja som mal možnosť pôsobiť v dvoch rôznych servisných útvaroch v rámci odboru ochranných známok, a teda zažil som aj dvoch rôznych riaditeľov. Jeden bol Francúz Alain Rassat a druhý Nemecký Ralph Pethke. Každý z nich bol po ľudskej stránke iný, ale obidvaja boli skvelí ľudia. Chápali, že ako nový pracovník potrebujem čas, aby som sa mohol všetko potrebné naučiť. Pokiaľ ide o samotné manažovanie práce, treba povedať, že bežný pracovník neprichádza s riaditeľom odborov často do kontaktu, najmä ak si plní svoje pracovné úlohy tak, ako má. Náš kontakt sa obmedzil viac-menej na úvodné zoznámenie vrátane zadania úloh a na konci roka to bolo vyhodnotenie pracovných výsledkov. Samozrejme, že každý z riaditeľov priebežne informuje pracovníkov v servisnom útvere o priebežných výsledkoch a štatistikách. Treba mať na pamäti, že v jednom útvere pôsobí v priemere 50 pracovníkov, a preto nie je priestor na osobné konzultácie. Každý pracovník má presne pridelené úlohy, presne vie, čo má robiť, s kým sa môže v prí-

pade potreby poradiť a s kým má spolupracovať.

Ako vyzerá pracovný čas v OHIM-e?

Pracovný čas v OHIM-e je rovnako ako v ÚPV SR pohyblivý. Pracovník je povinný byť na pracovisku v čase od 9.30 do 12.30 a poobede od 15.00 do 16.00. Zvyšok si môže prispôbiť podľa vlastnej potreby. Mne napríklad viac vyhovovalo prísť do práce skôr, t. j. na 7.30, resp. 8.00 a mohol som potom odísť o 16.00 hod. Výhodou je napríklad, že nadpracovaný čas sa spočítava a zamestnanec si potom môže vybrať tzv. „flexi leave“, a to celkovo dva dni voľna do mesiaca. Okrem toho OHIM poskytuje dlhoročným a skúseným zamestnancom možnosť „pracovať z domu“, tzv. teleworking. To sú veľké výhody.

Ešte donedávna oblasťami s najväčším rozdielom medzi jednotlivými členskými štátmi EÚ boli pracovno-právne

vzťahy a sociálne zabezpečenie, no už aj v tomto smere existujú štandardy záväzné pre všetky členské štáty.

Zo sociálnych výhod, ktoré OHIM poskytuje, som využil akurát možnosť zobrať si deň-dva plateného voľna, keď som bol chorý. V úrade tiež vynikajúco funguje program vzdelávania zamestnancov, a to nielen v oblasti duševného vlastníctva. O ostatné sociálne výhody som sa až tak nezaujímal, no určite ich je veľa, najmä pre zamestnancov s deťmi.

Venovali ste sa najmä prieskumu prihlášok ochranných známok Spoločenstva...

Áno, prvý rok som vykonával prieskum prihlášok ochranných známok Spoločenstva, konkrétne prieskum formálnych náležitostí, čiastočne aj prieskum zatriedenia tovarov a služieb, prieskum priority a seniority, ale najmä prieskum zápisnej spôsobilosti prihlášok ochranných známok Spoločenstva na

absolútne dôvody. Toto všetko tak v anglickom, ako aj v slovenskom jazyku. Mojou hlavnou náplňou však bol prieskum zápisnej spôsobilosti (absolútne dôvody) medzinárodných prihlášok dizajnovaných pre EÚ. Druhý rok som absolvoval intenzívny tréning na písanie rozhodnutí o námietkach a toto som vykonával až do konca môjho pracovného pobytu.

Najmä v čom môže byť OHIM príkladom pre ÚPV SR, hoci oba úrady majú aj svoje špecifiká?

Riadiaci pracovníci OHIM-u investujú veľa energie (a nepochybne aj peňazi) do zlepšovania kvality práce úradu jednak navonok, vo vzťahu ku klientovi, ale i dovnútra, smerom k svojim zamestnancom. Neustále sa pracuje na modernizácii činností úradu, najmä v oblasti IT, ale i v oblasti organizácie práce tak, aby úrad pracoval rýchlejšie a kvalitnejšie. Na druhej strane, veľkou „brzdou“ pre OHIM, a to po stránke kvalitatívnej i kvantitatívnej, je podľa môjho názoru vysoká fluktuácia zamestnancov.

Podľa vás, aj OHIM sa má čím inšpirovať od ÚPV SR?

V OHIM-e leží na pleciah prieskumového pracovníka odboru ochranných známok pomerne veľká zodpovednosť. Jeden človek rozhodne, či prihlasované označenie spĺňa alebo nespĺňa podmienky na zápis do registra ochranných známok. Prieskumoví referenti na odbore ochranných známok ÚPV SR vedia, aké náročné je posudzovanie zápisnej spôsobilosti prihlasovaných označení, pokiaľ ide o absolútne dôvody. U nás každý „pokyn na zverejnenie“ označenia prechádza mini-

málne dvojistou kontrolou. V OHIM-e neexistuje takáto kontrola. Keď zoberieme do úvahy fakt, že o zápise označenia ako ochrannej známky do registra rozhoduje napr. neskúsený examiner po dvojdňovom tréningu na „absolute grounds“, výsledkom môže byť, že sa v registri ochranných známok OHIM-u objavia i zapísané ochranné známky Spoločenstva platné v celej Európskej únii, ktoré by tam nemali byť. Pointou v podstate je, že OHIM by mal rovnako ako ÚPV SR stavať na skúsených pracovníkoch, pretože skúsenosti nemožno nadobudnúť zo dňa na deň, ale je to dlhodobý proces.

Ako ste zvykli využívať voľný čas v Alicante?

Keďže Alicante je prímorským mestom ležiacim na juhovýchode Pyrenejského polostrova, teplejšia subtropická klíma umožňuje veľa času tráviť kúpaním sa v mori. Tiež som túto možnosť hojne využíval. Je to vidieť aj v samotnom meste a v jeho okolí. Alicante s vyše 300-tisíc obyvateľmi je jedno z najrýchlejšie rastúcich miest v Španielsku a jeho ekonomika je založená najmä na turistickom ruchu. Z mesta pravidelne odchádzajú trajekty na Baleárske ostrovy a do Alžírsku. Alicante si udržuje svoje kúzlo aj ako univerzitné mesto, na každom kroku stretávate študentov. Hektické tempo je tam neznámy pojem a „siesta“ sa berie veľmi vážne. Ľudia relaxujú na krásnych bulvároch a promenáde, vychutnávajú si kávu, horch (mandľové mlieko) alebo Granizado (ľadový citrónový nápoj). Alicante ponúka aj atraktívny a rozmanitý kultúrny program, je tam veľa kín, divadiel, sú organizované koncerty. Miestnou zaujímavosťou je určite aj Hrad sv. Barbory. Hory nad mestom s nadmorskou výškou viac ako 1 500 m sú zasa príležitou na turistiku a horolezecké výlety. Na Slovensko som sa vrátil s krásnymi zážitkami.

PhDr. Július Šípoš
Foto: D. Zaoral, M. Vlček

ZAUJALO NÁS

EPÚ pokračuje v podpore inovatívnych riešení na zmiernenie klimatických zmien

V predchádzajúcom čísle časopisu Duševné vlastníctvo v rubrike Zaujalo nás sme sa venovali štúdiu o stave techniky zameraného na technológie využívajúce obnoviteľné zdroje energie a ich potenciál na riešenie klimatických zmien.

Európsky patentový úrad (EPÚ) nadväzuje sprístupnil **bezplatný online rešeršný nástroj pre patenty na čisté energetické technológie (CETs)**.

Rešeršný nástroj poskytuje neobmedzený prístup do približne 700 000 patentových dokumentov z celého sveta týkajúcich sa CETs. Vznikol získaním príslušných údajov o patentoch, o vývoji a distribúcii CETs na základe už spomenutej štúdie, ktorú EPÚ vypracoval v rámci environmentálneho programu Organizácie spojených národov (UNEP) v spolupráci s Medzinárodným centrom pre obchod a udržateľný rozvoj (ICTSD).

Jedným z cieľov štúdie (**Patenty a čistá energia: prekľutenie priepasti medzi dôkazmi a politikou**) a zároveň aj informačného nástroja je zlepšiť transparentnosť vlastníctva patentov týkajúcich sa CETs, informovanosť o relevantných technológiách na zmiernenie klimatických zmien a zvýšiť vedomosti rozhodovacích orgánov o princípoch a mechanizme patentového systému.

– *Nový informačný nástroj je priekopníckym činom v poskytovaní možnosti prístupu verejnosti k poznatkom, ktoré môžu byť ďalej rozvíjané a uplatňované v prospech spoločnosti*, – povedal prezident EPÚ **Benoît Battistelli**. – *Patenty poskytujú informácie o existujúcich technológiách, ktoré by inak neboli zverejnené. Zabezpečenie prístupu k takýmto informáciám rýchlo a jednoducho môže výrazne zvýšiť vedomosti o CETs, a tým ich lepšie využiť v boji proti klimatickým zmenám.*

Online rešeršný nástroj a štúdia boli prezentované 30. novembra 2010 ako sprievodné podujatie na konferencii o klimatických zmenách v mexickom Cancúne.

Rešeršný nástroj EPÚ predstavuje zjednodušený prístup do rozsiahlej oblasti technických vedomostí o CETs. Formálne pretrieduje existujúce údaje (okolo 60 mi-

liónov patentových dokumentov z celého sveta), rozdeľuje patenty súvisiace s CETs do niekoľkých hlavných tried a stoviek podtried až na úroveň jednotlivých zariadení a komponentov.

Je zrejmé, že jednoduchý a verejný prístup k poznatkom o CETs môže byť pridanou hodnotou faktov do diskusie o právach duševného vlastníctva v boji s klimatickými zmenami v oblasti, kde dosiaľ chýbali empirické údaje.

Porozumejte úlohe CETs

Patentoví prieskumoví pracovníci a experti na dokumentáciu z EPÚ vyvinuli informačný online nástroj v spolupráci s tímom, ktorý v rámci štúdie skúmal efekt patentov na celosvetový transfer CETs. **Základ štúdie tvorilo počítačové triedenie okolo 400 000 patentových dokumentov** týkajúcich sa obnoviteľnej energie, biopa-

lív a niektorých špecifických technológií „čistého uhlia“. Tento program bol neskôr rozšírený na ďalšie technológie v oblasti výroby energie so zníženým potenciálom klimatických zmien.

Z výsledkov do roku 2007 vyplýva, že hoci Japonsko, USA, Nemecko, Južná Kórea, Francúzsko a Veľká Británia sú zdrojom takmer **80 % všetkých inovácií** v oblasti CETs, krajiny ako Čína a Brazília, ale aj menšie ekonomiky z Ameriky a Európy tiež zohrávajú nemalú úlohu vo vývoji špičkových technológií. Ako však odhalil príslušný dotazník, transfer CETs do rozvojových krajín je stále nízky.

Štúdia tiež ukazuje, že **k nárastu patentovej činnosti** v oblasti CETs došlo **po prijatí Kjótskeho protokolu v roku 1997**. Bol to signál, že aj politické rozhodnutia môžu stimulovať rozvoj technológií v snahe o zmiernenie klimatických zmien. Štatistická analýza zároveň ukázala, že podiel patentov vo vybraných CETs narástol približne o 20 % ročne odvtedy, čo tempo rozvoja určovali fosílna palivá a technológie nukleárnej energie.

Pochopenie dynamiky vývoja CETs a ich rozširovanie môže zohrať veľkú úlohu v zmiernení klimatických zmien. EPÚ vytvorením nového informačného nástroja len potvrdil svoju pozíciu ako jednej z vedúcich svetových patentových autorít podieľajúcich sa na sprístupňovaní dôležitých informácií. Vytvoril tím väčšiu transparentnosť a reálny základ pre ďalšie rokovania o klimatických zmenách, čím sa aj rozšíri a urýchli transfer čistých technológií.

www.epo.org

(ač)

Foto: archív EPO

Z rozhodnutí ÚPV SR

Námietky proti zápisu prihláseného označenia do registra ochranných známk

Prihlásené označenie:

Prvá staršia ochranná známka namietateľa:

Druhá staršia ochranná známka namietateľa:

(rozhodnutie zn. POZ 6317-2006 II/12-2010, § 59 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov v spojení s § 7 písm. a) zákona č. 506/2009 Z. z. o ochranných známkach, právoplatnosť 8. 3. 2010, potvrdenie prvostupňového rozhodnutia)

Prvostupňovým rozhodnutím úradu bolo vyhovené námietkam podaným v spojení s § 4 ods. 1 písm. a) zákona č. 55/1997 Z. z. o ochranných známkach v znení neskorších predpisov proti zápisu kombinovaného označenia CONSTRUCT (ďalej prihlásené označenie) do registra ochranných známk. Dôvodom tohto rozhodnutia bolo konštatovanie, že prihlásené označenie CONSTRUCT je zameniteľné s kombinovanými ochrannými známkami namietateľa MUL-T-LOCK, ktoré sú platné na území Slovenskej republiky a sú zapísané so skorším právom prednosti (ďalej staršie ochranné známky). K takémuto záveru dospel prvostupňový orgán na základe tak čiastkového porovnania prihláseného označenia so staršími ochrannými známkami z vizuálneho, fonetického a sémantického hľadiska, ako aj porovnania označení ako celkov. Prvostupňový orgán uviedol, že napriek výskytu identického grafického prvku „svalnatý kľúč“ v oboch označeniach porovnávané označenia nevykazujú takú podobnosť, ktorá by viedla k ich priamej zameniteľnosti. V hodnotených označeniach sa totiž nachádzajú aj úplne odlišné slovné prvky CONSTRUCT a MUL-T-LOCK, ktoré vylučujú, aby si ich spotrebiteľ priamo zamenil. Hoci priamu zameniteľnosť medzi prihláseným označením a skoršími ochrannými známkami prvostupňový orgán odmietol, dospel k záveru, že existencia rovnakého grafického prvku v po-

dobe „svalnatého kľúča“ v hodnotených označeniach dáva v prospech spotrebiteľskej verejnosti reálny predpoklad vzniku mylnej predstavy o tom, že takto označené vhodné a podobné tovary pochádzajú od rovnakého alebo prepojeného podnikateľského subjektu. Súčasne prvostupňový orgán porovnal tovary prihláseného označenia s tovarmi starších ochranných známk a konštatoval ich zhodnosť a podobnosť. Posudzované tovary majú rovnaké zameranie, vlastnosti, spôsob a oblasť použitia, okruh spotrebiteľov, distribučné kanály i ponukové miesta. Vzhľadom na uvedené, prvostupňový orgán uviedol, že porovnávané označenia sú zameniteľné, a preto námietkam vyhovel.

Proti tomuto rozhodnutiu podal prihlasovateľ rozklad, v ktorom napadol výsledky porovnania tovarov prihláseného označenia s tovarmi starších ochranných známk. Ďalej poukázal na skutočnosť, že po zápise zúženého zoznamu tovarov a služieb prihláseného označenia do registra ochranných známk požaduje ochranu tohto označenia už len pre tovary v triede 12 Medzinárodného triedenia výrobkov a služieb, ktoré nekolidujú s tovarmi starších ochranných známk, pretože ani v jednej z nich si prihlasovateľ neuplatňuje ochranu pre tovary v uvedenej triede. V tejto súvislosti pripomenul, že kolízne tovary majú odlišnú povahu, slúžia na iný účel a v žiadnom prípade nie sú vzájomne zastupiteľné.

Prihlasovateľ poukázal tiež na to, že prvostupňový orgán nevezal do úvahy skutočnosť, že namietateľ a spoločnosť R..., ktorej súčasťou je aj spoločník prihlasovateľa, uzatvorili 4. novembra 2002 zmluvu, ktorej obsahom je aj vzájomné vymedzenie práv a povinností týkajúcich sa používania loga „muscleman key“. Podľa prihlasovateľa z ustanovení tejto zmluvy vyplýva, že spoločnosť R... je oprávnená používať toto logo pre tovary patriace do oblasti zabezpečovacích zariadení vozidiel, zatiaľ čo namietateľ má pre predmetné tovary zakázané používať logo „muscleman key“. Z uvedeného vyplýva, že logo „muscleman key“ vo vzťahu k zabezpečovacím zariadeniam vozidiel na svetovom trhu je jednoznačne spájané a identifikované so skupinou R... a z tohto dôvodu je vylúčené akékoľvek nebezpečenstvo vzniku mylnej predstavy o vzájomnej spojitosti namietateľa s prihlasovateľom patriacim do skupiny R... Prihlasovateľ zároveň pripomenul, že hoci súdne konanie medzi jeho spoločníkom a namietateľom ohľadne interpretácie ustanovení predmetnej zmluvy nebolo dosiaľ právoplatne ukončené, úrad vo veci podaných námietok už rozhodol.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti prihlasovateľ požiadal odvolací orgán o zmenu rozhodnutia prvostupňového orgánu a následné zamietnutie námietok podaných proti prihlásenému označeniu v plnom rozsahu.

Namietateľ sa k podanému rozkladu v konaní nevyjadril.

Z odôvodnenia rozhodnutia:

Podľa § 4 ods. 1 písm. a) zákona č. 55/1997 Z. z. o ochranných známkach v znení neskorších predpisov za ochrannú známku nemožno uznať označenie, o ktorom úrad na základe námietok uplatnených podľa § 9 zistí, že je vhodné s ochrannou známkou so skorším právom prednosti, ak je táto ochranná známka zapísaná pre podobné tovary alebo služby alebo zameniteľné s ochrannou

známkou, ak je táto ochranná známka zapísaná pre rovnaké alebo podobné tovary alebo služby.

V zmysle § 54 ods. 1 zákona č. 506/2009 Z. z. o ochranných známkach konania o prihláškach, ktoré neboli právoplatne skončené do účinnosti tohto zákona, dokončia sa podľa tohto zákona s tým, že prihlasovateľ je povinný na výzvu úradu v určenej lehote uviesť svoju prihlášku do súladu s požiadavkami tohto zákona.

Podľa § 7 písm. a) zákona č. 506/2009 Z. z. o ochranných známkach sa označenie nezapíše do registra na základe námietok proti zápisu označenia do registra podaných podľa § 30 majiteľom staršej ochrannej známky, ak z dôvodu zhodnosti alebo podobnosti označenia so staršou ochrannou známkou a zhodnosti alebo podobnosti tovarov alebo služieb, na ktoré sa označenie a staršia ochranná známka vzťahujú, existuje pravdepodobnosť zámény na strane verejnosti; za pravdepodobnosť zámény sa považuje aj pravdepodobnosť asociácie so staršou ochrannou známkou.

Prihláška kombinovanej ochrannej známky CONSTRUCT, proti ktorej námietky smerovali, bola podaná 8. novembra 2006 a zverejnená vo vestníku pre tovary „obyčajné kovy, zliatiny obyčajných kovov, kovové výrobky, a to mechanické zabezpečovacie zariadenia, kovové zámky s výnimkou elektrických, kovové zámky pre vozidlá, zámky na radiacu páku prevodovky vozidla, zámky na pedále a volant vozidla, západky zámku, kovové vložky, kľúče, bezpečnostné kovové reťaze, pružinové zámky, visacie zámky“ v triede 6, pre tovary „elektrické, elektronické a elektromechanické zabezpečovacie systémy, najmä zabezpečovacie zariadenia proti odcudzeniu a krádeži, elektrické zámky, imobilizéry, zvukové poplašné zariadenia, lokátory, satelitné a mobilné komunikačné zariadenia na zabezpečenie dopravných prostriedkov, rádiotelefonné zariadenia, mobilné rádiotelefonné zariadenia, prístroje na záznam prenos a reprodukciu zvuku a/alebo obrazu“ v triede 9, pre tovary „zabezpečovacie zariadenia proti odcudzeniu vozidiel a ich príslušenstvo, zabezpečovacie poplašné zariadenia proti odcudzeniu vozidiel a ich príslušenstvo“ v triede 12, pre tovary „zámky na vozidlá s výnimkou kovových, zámky s výnimkou kovových a elektrických, zabezpečovacie zariadenia proti odcudzeniu vozidiel s výnimkou kovových a elektrických“ v triede 20, pre služby „sprostredkovanie obchodu s tovarmi v oblasti mechanických zabezpečovacích zariadení a elektronických zabezpečovacích zariadení“ v triede 35, pre služby „montáž a opravy zabezpečovacej techniky, najmä zámkov a zabezpečovacích zariadení, inštalácia a opravy poplašných systémov proti vlámaniu“ v triede 37 a pre služby „vývoj a výskum v oblasti zabezpečovacej techniky“ v triede 42 medzinárodného triedenia tovarov a služieb. Na základe žiadosti prihlasovateľa zo 7. septembra 2007 bol zoznam prihlasovaných tovarov a služieb zúžený na tovary „zabezpečovacie zariadenia proti odcudzeniu vozidiel a ich príslušenstvo, zabezpečovacie poplašné zariadenia proti odcudzeniu vozidiel a ich príslušenstvo“ prihlásené v triede 12 Medzinárodného triedenia výrobkov a služieb.

Namietateľ je majiteľom prvej staršej kombinovanej ochrannej známky MUL-T-LOCK s dátumom platnosti na území Slovenskej republiky od 28. septembra 1995. Bola zapísaná pre tovary „bezpečnostné zariadenie vrátane kovových zámkov, zámkové závory, závory na dvere, zapustené zámky, zámkové systémy, automobilové zámky, kľúče a formy na kľúče, kovové závory, visacie zámky, haspky, valčeky, bezpečnostné reťaze z kovu, kovové krúžky na kľúče, kovové uzávery, kovové dverové panely, patentné zámky a kovové závory s patentnými zámkami, zariadenia na otváranie a zatváranie dvier, pancierové pokladnice z bežných kovov, identifikačné štítky z kovu, malé súčiastky kovových hardvérov, časti a súčasti uvedených výrobkov“ v triede 6 a pre služby „konštrukč-

né a vykonávacie služby na dvere, okná a podobné zariadenia, zámočnicke práce, príprava, údržba a opravy zámkov a kľúčov, služby v núdzi, napr. otváranie a zatváranie dverí zámkov a pod.“ v triede 37 Medzinárodného triedenia výrobkov a služieb.

Namietateľ je rovnako majiteľom aj druhej staršej kombinovanej ochrannej známky MUL-T-LOCK, s dátumom platnosti na území Slovenskej republiky od 6. decembra 1990, ktorá bola zapísaná pre „ocelové dvere, bezpečnostné schránky (trezory), zámky, visacie zámky, kľúče, valce, automobilové prevodové zámky, zápinky, kovové bezpečnostné zariadenie na visacie zámky a zámky“ v triede 6 Medzinárodného triedenia výrobkov a služieb.

Zápisná výluka v zmysle § 4 ods. 1 písm. a) zákona č. 55/1997 Z. z. o ochranných známkach v znení neskorších predpisov bola od 1. januára 2010 nahradená zápisnou výlukou podľa § 7 písm. a) zákona č. 506/2009 Z. z. o ochranných známkach. Podľa tohto ustanovenia zákona sa pravdepodobnosť zámény medzi označením a staršou ochrannou známkou chápe ako nebezpečenstvo, že by sa relevantná verejnosť mohla domnievať, že predmetné tovary alebo služby pochádzajú z toho istého podniku, prípadne z ekonomicky prepojených podnikov. Za pravdepodobnosť zámény sa považuje aj pravdepodobnosť asociácie. Pravdepodobnosť zámény musí byť posudzovaná celkovo podľa toho, ako príslušná verejnosť vníma označenie, resp. staršiu ochrannú známku a predmetné tovary alebo služby, berúc do úvahy všetky činitele, ktorými sa vyznačuje daný prípad, predovšetkým vzájomnú previazanosť medzi podobnosťou označenia a podobnosťou označovaných tovarov alebo služieb.

Prihlasovateľ v rozklade spochybnil prvostupňové rozhodnutie v otázke posúdenia podobnosti tovarov prihláseného označenia s tovarmi starších ochranných známk.

Odvolačný orgán sa v konaní venoval preskúmaniu podobnosti medzi tovarmi prihláseného označenia „zabezpečovacie zariadenia proti odcudzeniu vozidiel a ich príslušenstvo, zabezpečovacie poplašné zariadenia proti odcudzeniu vozidiel a ich príslušenstvo“ a tovarmi starších ochranných známk „bezpečnostné zariadenie vrátane kovových zámkov, zámkové závory, závory na dvere, zapustené zámky, zámkové systémy, automobilové zámky, kľúče a formy na kľúče, kovové závory, visacie zámky, haspky, valčeky, bezpečnostné reťaze z kovu, kovové krúžky na kľúče, kovové uzávery, kovové dverové panely, patentné zámky a kovové závory s patentnými zámkami, zariadenia na otváranie a zatváranie dvier, pancierové pokladnice z bežných kovov, identifikačné štítky z kovu, malé súčiastky kovových hardvérov, časti a súčasti uvedených výrobkov“ a „ocelové dvere, bezpečnostné schránky (trezory), zámky, visacie zámky, kľúče, valce, automobilové prevodové zámky, zápinky, kovové bezpečnostné zariadenie na visacie zámky a zámky“, ktoré prihlasovateľ spochybnil v podanom rozklade.

Pri posúdení podobnosti predmetných tovarov odvolací orgán vychádzal z toho, že za zhodné alebo podobné tovary a služby sú považované tie, ktoré majú rovnaké alebo blízke podstatné znaky, a v dôsledku toho môžu u relevantnej časti spotrebiteľskej verejnosti vyvolať predstavu o tom, že pochádzajú od jedného a toho istého výrobcu či poskytovateľa. Hlavný význam pri tvorbe úsudku v otázke, či ide o tovary zhodné alebo podobné, majú také skutočnosti, ktoré svedčia o tom, že tovary predstavujú v očiach výrobcu a spotrebiteľa výsledok príbuzného výrobného postupu, že patria do príbuznej oblasti spotreby, sú určené na podobný spôsob použitia a že na základe toho by mohli byť považované spotrebiteľom za tovary pochádzajúce z jedného zdroja. Hodnotenie podobnosti tovarov a služieb môže byť podstatne ovplyvnené aj spôsobom a miestom predaja tovarov alebo poskytovania služieb.

V otázke posúdenia podobnosti tovarov prihláseného označenia s tovarmi starších ochranných známk prvostupňový orgán dospel k záveru, že tieto tovary sú zhodné alebo podobné, súvisiace, prípadne doplnkové. Odvolací orgán sa s takýmto záverom stotožnil. Uviedol, že z opisu tovarov prihláseného označenia „zabezpečovacie zariadenia proti odcudzeniu vozidiel a ich príslušenstvo, zabezpečovacie poplašné zariadenia proti odcudzeniu vozidiel a ich príslušenstvo“ vyplýva, že ide o mechanické, ako aj elektronické zabezpečovacie zariadenia vozidiel, ktorých úlohou je eliminovať riziko odcudzenia motorového vozidla. Mechanický zabezpečovací systém spravidla predstavuje konštrukciu so zámkom, brániacu ovládaniu vozidla. Elektronické zabezpečovacie zariadenia automobilov sú založené na rôznych princípoch, pričom jedným z nich je systém, ktorý odpojí jeden alebo viac okruhov riadenia chodu motora, ak automobil nebol naštartovaný kľúčom. Ďalšou skupinou elektronických zabezpečovacích zariadení sú autoalarmy, v zozname tovarov prihláseného označenia označené ako „zabezpečovacie poplašné zariadenia proti odcudzeniu vozidiel“, ktoré bránia odcudzeniu vozidla tak, že prostredníctvom mikroprocesora, ktorý spracúva a vyhodnocuje signály, prijímané z jednotlivých snímačov po narušení vozidla, sa aktivuje siréna, prípadne sa blokuje jeden alebo viacero elektronických okruhov vozidla. V zmysle opisu tovarov prihláseného označenia je zrejme, že tovary starších ochranných známk „zámky, bezpečnostné zariadenie vrátane kovových zámkov, zámkové systémy, automobilové zámky“ predstavujú samotné mechanické zabezpečovacie systémy automobilov, pričom ďalšie tovary starších ochranných známk, napríklad „kľúče“, slúžia ako príslušenstvo k zabezpečovacím zariadeniam automobilov (príslušenstvo elektronických zabezpečovacích systémov).

Odvolací orgán ďalej uviedol, že hodnotené tovary sa zhodujú aj v účele ich používania, pretože slúžia na zabezpečenie pred odcudzením, a teda u relevantnej spotrebiteľskej verejnosti môžu vyvolať predstavu o tom, že pochádzajú z jedného zdroja.

Vzhľadom na uvedené, odvolací orgán konštatoval, že tovary prihláseného označenia a tovary starších ochranných známk sú zhodné a podobné.

Prihlasovateľ argumentoval aj tým, že posudzované tovary nemôžu byť považované za zhodné, resp. podobné, pretože sú zaradené v rôznych triedach, tovary prihláseného označenia patria do triedy 12 a tovary starších ochranných známk do triedy 6 Medzinárodného triedenia výrobkov a služieb. Odvolací orgán však poukázal na to, že zhodnosť a podobnosť, resp. odlišnosť tovarov a služieb nie je možné odvodzovať od toho, či sú, alebo nie sú zaradené v rovnakých triedach Medzinárodného triedenia výrobkov a služieb. Na konštatovanie zhodnosti alebo podobnosti tovarov a služieb je rozhodné hľadisko vnímania priemerným spotrebiteľom a nie ich zatriedenie do tried Medzinárodného triedenia výrobkov a služieb, ktoré spotrebiteľ spravidla ani nepozná, pričom tovary a služby vníma podľa iných kritérií, ako je napríklad ich účel a použitie.

Odvolací orgán ďalej uviedol, že prihlasovateľ nespochybnil napadnuté rozhodnutie v časti zaoberajúcej sa posúdením podobnosti medzi prihláseným označením a staršími ochrannými známkami z vizuálneho, fonetického a sémantického hľadiska. Naopak, stotožnil sa so závermi prvostupňového orgánu v tom, že hodnotené označenia nie sú podobné, pretože hoci obsahujú spoločný grafický prvok „svalnatý kľúč“, pozostávajú aj z úplne rozdielnych slovných prvkov, na základe ktorých je možné ich odlíšiť.

V tejto súvislosti odvolací orgán zdôraznil, že pravdepodobnosť zámeny medzi prihláseným označením a staršími ochrannými známkami je v zmysle § 7 písm. a) zákona o ochranných známkach potrebné posúdiť nielen vzhľadom na vizuálnu, fonetickú a sémantickú podobnosť medzi hodnotenými označeniami, ale aj

s ohľadom na pravdepodobnosť asociácie medzi porovnávanými označeniami.

Pri posudzovaní pravdepodobnosti asociácie medzi prihláseným označením a staršími ochrannými známkami bolo nutné zhodnotiť, či porovnávané označenia neobsahujú taký spoločný prvok, ktorý by mohol spôsobiť medzi nimi asociáciu, resp. vyvolať predstavu o vzájomnej súvislosti. Odvolací orgán v tejto súvislosti konštatoval, že takýmto spoločným prvkom je grafický prvok v podobe „svalnatého kľúča“, prihlasovateľom označovaný „muscleman key“, ktorý v obidvoch označeniach patrí medzi dominantné prvky a má rovnocenné postavenie so slovnými prvkami. Navyše skutočnosť, že na základe prvkov „svalnatý kľúč“, resp. „muscleman key“ si spotrebiteľ môže vytvoriť súvislosť s iným označením obsahujúcim takýto prvok, nespochybnil ani prihlasovateľ v podanom rozklade. Na základe uvedeného odvolací orgán dospel k názoru, že medzi prihláseným označením a staršími ochrannými známkami existuje pravdepodobnosť asociácie a spotrebiteľ si podľa tohto obrazového prvkov bude vytvárať spojitosť medzi podobnými tovarmi takto označenými.

Keďže podľa § 7 písm. a) zákona o ochranných známkach sa za pravdepodobnosť zámeny považuje aj pravdepodobnosť asociácie so staršou ochrannou známkou, odvolací orgán konštatoval, že medzi prihláseným označením a staršími ochrannými známkami existuje pravdepodobnosť zámeny na strane verejnosti.

Odvolací orgán sa ďalej vyjadril aj k poukázaniu prihlasovateľa na to, že prvostupňový orgán pri rozhodovaní vo veci podaných námietok neprihliadol na zmluvný vzťah medzi prihlasovateľom a namietateľom, z ktorého vyplývajú práva na používanie prvkov „svalnatý kľúč“ / „muscleman key“ v súvislosti so zabezpečovacími zariadeniami v prospech prihlasovateľa. Predmetná skutočnosť podľa prihlasovateľa absolútne vylučuje akékoľvek nebezpečenstvo vzniku mylnej predstavy o vzájomnej spojitosti medzi označením prihlasovateľa a ochrannou známkou namietateľa. V tejto súvislosti odvolací orgán uviedol, že zmluvný vzťah medzi prihlasovateľom a namietateľom bol len konštatovaný, pričom neboli predložené žiadne dôkazové prostriedky, ktoré by tento vzťah skutočne preukazovali. Poukázal tiež na to, že v napadnutom rozhodnutí bolo predmetom posúdenia hodnotenie zameniteľnosti medzi prihláseným označením a staršími ochrannými známkami, pri ktorom boli porovnávané označenia v podobe, v akej boli prihlásené, resp. v akej boli zapísané do registra ochranných známk, pričom záväzkové vzťahy medzi prihlasovateľom a namietateľom a z toho plynúce práva a povinnosti nemôžu byť predmetom posúdenia pri hodnotení zameniteľnosti, resp. pravdepodobnosti zámeny označení a ochranných známk. Odvolací orgán sa preto v predmetnej veci stotožnil s postupom prvostupňového orgánu a súčasne konštatoval, že nebol dôvod prerušiť konanie o podaných námietkach, až do právoplatného ukončenia súdneho konania medzi prihlasovateľom a namietateľom, pretože uvedené okolnosti nemajú vplyv na posúdenie zameniteľnosti, resp. pravdepodobnosti zámeny medzi prihláseným označením a namietanými ochrannými známkami.

Odvolací orgán na záver konštatoval, že napadnuté rozhodnutie bolo výsledkom vecne správneho posúdenia a bolo vydané v súlade s právnou úpravou platnou v čase jeho vydania. Keďže v konaní o rozklade neboli zistené dôvody, pre ktoré by bolo nutné napadnuté prvostupňové rozhodnutie zrušiť alebo zmeniť, odvolací orgán rozklad zamietol a prvostupňové rozhodnutie potvrdil.

Spracovala Mgr. Jana Budovičová

Z rozhodnutí Súdneho dvora Európskej únie

Komentár

... k inzercii na klúčové slová

Martin HUSOVEC¹

Nasledujúci text analyzuje známkovoprávny vplyv minuloročného rozhodnutia Súdneho dvora v spojených veciach *Google France C-236/08*, *Google vs. Viaticum C-237/08* a *Google vs. CNRRH C-238/08* (ďalej *Google France*), nadväzujúcich rozhodnutí *BergSpechte C-278/08*, *Eis.de C-91/09*, *Portakabin C-558/08* a marginálne tiež možného vplyvu ďalších očakávaných rozhodnutí *Interflora C-323/09* a *L'Oréal vs. eBay C-324/09*.

Rozhodnutie *Google France* bez zveličovania možno označiť za **najvýznamnejší judikát** v oblasti informačnej spoločnosti od čias rozhodnutia vo veci *Promusicae C-275/06*. Súdny dvor sa okrem analýzy hmotného známkového práva prvýkrát vyjadril aj k vylúčeniu zodpovednosti poskytovateľov služieb informačnej spoločnosti.

Rozhodnutiu predchádzalo pomerne kontroverzne vnímané stanovisko generálneho advokáta prof. Miguela Poiarosa Madura². Súdny dvor sa nakoniec vybral cestou odlišnej interpretácie, ktorá je pre technologické spoločnosti, podľa nášho názoru, omnoho priaznivejšia.

Pred Súdnym dvorom dnes ešte „stoja“ ďalšie prípady, ktoré môžu mať veľký vplyv na obchodnú prax inzercie na klúčové slová. Okrem už spomenutých, sú to najmä prípady súvisiace s otázkami zodpovednosti poskytovateľov služieb informačnej spoločnosti (najmä *Sabam C-360/10* a *Scarlet Extended C-70/10*) a otázky jurisdikcie či rozhodného práva pre známkový delikt (najmä *Wintersteiger C-523/10* a *eDate Advertising C-509/09*).

Inzercia na klúčové slová

Keyword advertising je jedna z najpoužívanejších metód predávania reklamy na internete. Drvivá väčšina používateľov ju pozná najmä z vyhľadávačov ako Google, ktorý na nej postavil celý svoj obchodný model a exponenciálne zmohtnel. Na ilustráciu, len táto spoločnosť na nej zarobí ročne viac ako 23 miliárd amerických dolárov.

Internetové vyhľadávače popri bežných prirodzených (organických) výsledkoch vyhľadávania zobrazujú aj sponzorované odkazy (anorganické výsledky), ktoré bývajú „navrchu“ alebo vedľa

tých organických. Inzerent si v rámci predom určenej formy sám navrhuje svoj reklamný odkaz, pričom určuje aj klúčové slová, pri ktorých sa reklama bude zobrazovať používateľom. Ak potom používateľ zadá do vyhľadávača napríklad výraz „Louis Vuitton“, zobrazia sa mu organické výsledky a súbor reklamných odkazov tých inzerentov, ktorí chcú zobraziť svoju reklamu pri tomto klúčovom slove a zároveň zaň ponúkli najviac peňazí za klik (aukčný princíp). Ide samozrejme o určité zjednodušenie. Spor vzniká v momente, keď vyhľadávač umožní inzerovať na klúčové slovo zhodné alebo podobné s ochrannou známkou, a to osobe odlišnej od osoby oprávnenej (majiteľa či držiteľa licencie). To samozrejme namietajú majitelia ochranných známk, ktorí sa domnievajú, že **jednak inzerent a jednak vyhľadávač** tak používajú ochrannú známkou v rozsahu ich výlučného práva, a preto si želajú takéto použitie zakázať.

Rozsah interpretovania prvej známkovej smernice

Predmetom výkladu vo všetkých prípadoch bol predovšetkým článok 5 prvej známkovej smernice³. Súdny dvor v prvom rade **odmietol „trojpoužitie“ ochrannej známky** tak, ako ho vo svo-

The screenshot shows a Google search for "Plastové dvere". The search bar contains the text "Plastové dvere" and the search button is labeled "Hľadať". Below the search bar, there are options for "Hľadať:" with radio buttons for "web", "stránky písané po slovensky", and "stránky zo Slovenska". The search results are divided into two sections: "Platené výsledky" (Sponsored results) and "Neplatené výsledky" (Non-sponsored results). The sponsored results include "Plastové dvere Aneko" and "Dvere na www.e-firmy.sk". The non-sponsored results include "Plastové dvere, vchodové dvere a interiérové dvere" and "ANEKO SK - Plastové dvere interiérové, plastové dvere exteriérové".

- 1 Autor komentára je študentom 5. ročníka na Právnickej fakulte UPJŠ v Košiciach. Pripomienky či námety posielajte prostredníctvom adries uvedených na <http://husovec.blogspot.com>.
- 2 Pozri komentár k stanovisku generálneho advokáta In: HUSOVEC, Martin. *Výbrané právne problémy internetových vyhľadávačov – Keyword advertising*. [online] Košice : SOLAIN.org, 2009. 27 s.
- 3 Prvá smernica Rady 89/104/EHS z 21. 12. 1988 o aproximácii právnych predpisov členských štátov v oblasti ochranných známk (Ú. v. ES L 40, 1989, s. 1; Mím. vyd. 17/001, s. 92) (ďalej **známková smernica** alebo **smernica**). Článok 5(1) písm. a) upravuje prípad zhodného označenie pre zhodné tovary a služby, článok 5(1) písm. b) upravuje prípady (i) zhodného označenie pre podobné tovary a služby, (ii) podobné označenie pre zhodné tovary a služby, (iii) podobné označenie pre podobné tovary a služby. Článok 5(2) upravuje ochrannú známkou s dobrým menom, jednak pre uvedené situácie článku 5(1), ale aj zhodné označenie pre nepodobné výrobky a služby, ako aj podobné označenie pre nepodobné výrobky a služby. Tieto ustanovenia smernice sú identické s ustanoveniami nariadenia o ochrannej známke Spoločenstva a s § 8 ods. 2 slovenského zákona č. 506/2009 Z. z. o ochranných známkach a § 8 ods. 2 českého zákona č. 441/2003 Sb. o ochranných známkách. Dnes je už spomínaná smernica nahradená smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2008/95/ES z 22. 10. 2008 o aproximácii právnych predpisov členských štátov v oblasti ochranných známk. (Ú. v. EÚ L 299, 8. 11. 2008, s. 25-33). Čísła týchto ustanovení sú však identické.

jom stanovisku rozpracoval generálny advokát prof. Maduro. Ten navrhol, aby súd rozoznával niekoľko použití ochrannej známky a aby o každom vždy rozhodol autonómne. Išlo o (i) použitie pri selekcii kľúčových slov, (ii) pri zadávaní otázky používateľom a (iii) v rámci samotného reklamného odkazu. Súdny dvor svoj výklad prezentoval jednoliato, neviažuc sa na technologické štádia služby. *Google France* a nadväzujúce rozhodnutia však s generálnym advokátom držia líniu **rozlišovania použitia ochrannej známky (i) inzerentom a (ii) poskytovateľom inzerentnej služby**.

K samotnému výroku. Súdny dvor v prípade *Google France* judikoval, že majiteľ ochrannej známky môže zakázať **inzerentovi** použiť kľúčové slovo, ktoré je zhodné s ochrannou známkou pre zhodné tovary alebo služby, ak uvedená reklama priemernému používateľovi internetu **neumožňuje alebo len ťažko umožňuje zistiť**, či tovary alebo služby uvedené v reklame pochádzajú od majiteľa ochrannej známky alebo z podniku, ktorý je s ním hospodársky prepojený, alebo naopak, od tretej osoby. V prípade *Google France* sa tak Súdny dvor dostal iba k interpretácii hypotézy článku 5 (1) písm. a) známkovej smernice (dvojitá zhodnosť). Svoj výklad rozšíril o dva dni neskôr v prípade *BergSpechte*, keď uviedol, že tento výrok sa vzťahuje i na kľúčové slová podobné s ochrannou známkou, v prípade inzercie na zhodné tovary a služby (jedna z alternatív hypotézy článku 5 (1) b)). Rozhodnutie vo veci *Eis.de* potom už len mechanicky opakuje argumenty z prípadu *Google France*. Rozhodnutie *Portakabin* dopĺňa ucelený výklad článku 5(1) a rozvíja interpretáciu článku 6 a 7 smernice. Neinterpretovanou časťou smernice z **pohľadu inzerenta** nateraz ostal prípad použitia ochrannej známky s dobrým menom (hypotéza článku 5(2)). Jej interpretácia sa očakáva vo veci *Interflora*.

Naopak, z **pohľadu predajcu reklamy** Súdny dvor rozhodol vyčerpávajúco. Dospel k prevratnému záveru, že **poskytovateľ služby** odkazov na internete, ktorý ukladá označenie zhodné s ochrannou známkou ako kľúčové slovo a na základe neho zabezpečuje zobrazenie reklám, sa „**nedopúšťa používania tohto označenia**“. Súdny dvor uviedol, že Google len umožňuje svojim zákazníkom používať označenia zhodné alebo podobné ako ochranné známky bez toho, aby sám používal uvedené označenia. Tento záver nevyvracia skutočnosť, že uvedený poskytovateľ je odmeňovaný za používanie uvedených označení svojimi zákazníkmi. To, že niekto vytvorí technické podmienky potrebné na používanie označenia a je za túto službu odmeňovaný, totiž neznamená, že ten, kto poskytuje túto službu, sám používa uvedené označenie⁴. V tomto smere možno rozpoznať priamy rozkol s americkým známkovým právom, ktoré v rozhodnutiach *Geico vs. Google*⁵ a *Rescuecom vs. Google*⁶ dospelo k spoločnému záveru, a to, že i poskytovateľ takejto služby ochrannú známkou používa. Pod doktrínou použitia ochrannej známky sa tu rozumie len odpoveď na otázku, či ide o použitie v obchodnom styku (použitie v širšom zmysle). Je teda iba jedným z obligatórnych znakov skutkovej podstaty zásahu do práva majiteľa ochrannej známky.

Použitie ochrannej známky, ktoré napĺňa všetky znaky skutkovej podstaty známkového deliktu, môžeme potom označiť ako „použitie známky v užšom zmysle“, resp. použitie, ktoré možno zakázať.

Význam funkcií ochrannej známky⁷

Vo všetkých rozsudkoch bolo opätovne potvrdené, že **porušenie známkového práva je závislé od zásahu do funkcií známky**⁸. Súdny dvor totiž v judikatúre zastáva názor, že výlučné právo bolo majiteľovi ochrannej známky poskytnuté na účely ochrany jeho špecifických záujmov ako majiteľa tejto ochrannej známky, teda s cieľom zabezpečiť, aby táto ochranná známka mohla plniť svoje vlastné funkcie. Preto musí byť výkon tohto práva vyhradený pre prípady, v ktorých používanie označenia treťou osobou zasahuje alebo je spôsobilé zasahovať do funkcií ochrannej známky.

Z judikatúry ďalej vyplýva, že **majiteľ ochrannej známky nemôže zabrániť používaniu označenia zhodného s ochrannou známkou, ak toto používanie nespôsobuje ujmu žiadnej z funkcií tejto ochrannej známky**⁹. Nie je teda prekvapením, že inzercia inzerentom na zhodné kľúčové slovo „Louis Vuitton“ pre zhodné tovary nie je per se porušením známkového práva. Vnútroštátny súd musí vždy pristúpiť k materiálnemu testu, a teda či takéto použitie kľúčového slova zasahuje alebo je spôsobilé zasahovať do jednej z funkcií ochrannej známky. „Narábanie“ Súdneho dvora s funkciami ochranných známk tak už nepochybne prepísalo normatívne znenie smernice. Ide o čisto judikatórny príkaz¹⁰. Možno teda povedať, že inzercia na kľúčové slová „stojí a padá“ na zásahu do niektorej z funkcií ochrannej známky. V judikatúre Súdneho dvora ich možno identifikovať niekoľko. Jediná **základná funkcia** (i) garancie pôvodu tovarov a služieb a tzv. **ostatné funkcie**: (ii) garancie kvality výrobkov, (iii) komunikačná, (iv) investičná a (v) reklamná. Obe kategórie funkcií majú odlišný význam pri jednotlivých skutkových podstatách zásahu do práv z ochrannej známky. Práve na týchto odlišnostiach ilustroval generálny advokát prof. Maduro **tzv. pohyblivú stupnicu ochrany inovácie a investície**. Podľa tejto stupnice sú „ostatné funkcie“ ochrannej známky chránené v tomto poradí (od najdôležitejšej, resp. podľa „citlivosti“):

- i) ochranná známka s dobrým menom podľa čl. 5 (2) smernice,
- ii) bežná známka v režime čl. 5 (1) písm. a) smernice a
- iii) bežná známka v režime čl. 5 (1) písm. b) smernice.

Žiadna takáto **stupnica neexistuje, pokiaľ ide o zásah do základnej funkcie**, pretože **vždy, ak jestvuje pravdepodobnosť zámény, dochádza aj k porušeniu známkového práva**¹¹. Toto konštatovanie platí napriek tomu, že pravdepodobnosť zámény nie je v normatívnom texte stanovená ako podmienka zásahu v prípade čl. 5 (1) písm. a) smernice a ani v prípade čl. 5 (2). **Pravdepodobnosť zámény je však vyjadrením zásahu do základnej funkcie ochrannej známky, ktorá je chránená vždy.**

4 Pozri body 56 a 57 rozhodnutia *Google France*.

5 Konanie *Government Employees Insurance Co. vs. Google, Inc.*, sp. zn. 1:04cv507.

6 Konanie *Rescuecom vs. Google, Inc.*, sp. zn. 5:04-cv-1055.

7 Pozri viac HUSOVEC, Martin: Výklad článku 5(1) a (2) známkovej smernice v judikatúre Súdneho dvora EÚ. In: *Průmyslové vlastnictví* č. 1/2011, s. 19-28.

8 Pozri body 58 a 60 prípadu *L'Oréal vs. Bellure C-487/07*, bod 16 prípadu *Hölterhoff C-2/00*, bod 51 prípadu *Arsenal C-206/01*, bod 16 prípadu *Céline C-17/06*, bod 42 *UDV North America C-62/08*.

9 Pozri body 75 a 76 prípadu *Google France*, body 51 a 54 prípadu *Arsenal*, body 21 a 22 prípadu *Adam Opel C-48/05*, body 58 a 60 prípadu *L'Oréal vs. Bellure*.

10 Generálny advokát v *L'Oréal vs. eBay* vyslovene hovorí o „*The conditions stemming from case-law*“.

11 Pozri bod 97 rozhodnutia *Google France*.

Jej absenciou ako znaku skutkovej podstaty sa len zvyšuje ochrana ostatných funkcií známky tak, ako je zobrazená na stupnici. Na druhej strane **zásah len do jednej z ostatných funkcií** síce postačuje pri skutkovej podstate čl. 5 (1) písm. a) a čl. 5 (2), **ne- stačí však pri čl. 5 (1) písm. b)**. V tomto prípade môže byť zásah do ostatnej funkcie len akcesorickým prvkom, nie však prvkom „konštitujúcim“ porušenie práva. Vyplýva to z normatívneho znenia, ktoré explicitne vyžaduje pravdepodobnosť zámény, a teda zásah do základnej funkcie. Vnútroštátny súd má preto najprv skúmať naplnenie niektorej z hypotéz uvedených v čl. 5 a po naplnení jednej z nich musí obligatórne preskúmať aj zásah do funkcií ochrannej známky. Článok 5 je doplnený takto:

- i) normatívne znenie čl. 5 (1) a) plus zásah do hociktovej funkcie¹²,
- ii) normatívne znenie čl. 5 (1) b) plus zásah aspoň do základnej funkcie,
- iii) normatívne znenie čl. 5 (2) plus zásah do hociktovej funkcie.

Záver z prípadu Google France

V konaní vo veci *Google France* sa konštatovalo, že zo strany inzerenta ide o použitie cudzej ochrannej známky (i) bez súhlasu, (ii) v obchodnom styku, (iii) označenia zhodného, (iv) pre zhodné tovary a služby. Inými slovami, došlo k naplneniu skutkovej podstaty podľa čl. 5 (1) písm. a). Súdny dvor preto musel pristúpiť k materiálnemu testu ovplyvnenia funkcií. Pri svojich úvahách uviedol, že v tomto prípade **môžu byť ovplyvnené iba dve funkcie**, a to funkcia garancie pôvodu a funkcia reklamná.¹³

Cieľom reklamnej funkcie je informovať a presvedčiť spotrebiteľa v rámci reklamy, t. j. pôsobenie známky ako prostriedku podpory predaja, resp. nástroja obchodnej stratégie.¹⁴ Zásah do reklamnej funkcie Súdny dvor odmietol s poukazom na to, že keď používateľ internetu zadá názov ochrannej známky ako slovo do vyhľadávania, úvodná a reklamná stránka majiteľa uvedenej ochrannej známky sa objaví v zozname prirodzených výsledkov, a to zvyčajne na poprednom mieste v tomto zozname. Toto zobrazenie, ktoré je okrem toho zadarmo, spôsobuje zaručenie zviditeľnenia tovarov a služieb majiteľa ochrannej známky pre používateľa internetu nezávisle od toho, či sa tomuto majiteľovi podarí zaistiť, aby sa na poprednom mieste takisto zobrazovala reklama v rubrike „sponzorované odkazy“¹⁵. Takýto argument je síce pádny, no nemal by byť jediný použitý. V konkrétnom prípade nemusí byť vždy majiteľ ochrannej známky medzi prvými v organických výsledkoch, resp. tam nemusí byť vôbec (napríklad ak nemá webstránku). Pri iných reklamných systémoch využívajúcich inzerciu na klúčové slová nemusí byť prítomný nikdy (napríklad Facebook).

Vlastné rozhodnutie Súdneho dvora, ako už bolo prezentované v predchádzajúcom texte, je preto založené výsostne na zásahu do základnej funkcie ochrannej známky. Súd totiž rozhodol, že v prejednávanej veci ostatné funkcie nie sú dotknuté a jediná dotknutá funkcia (reklamná) nie je negatívne zasiahnutá.

Francúzsky Cour de cassation, ktorý položil prejudiciálne otázky, tak ostatné funkcie skúmať nemôže, pretože ich skúmal už sám Súdny dvor, a výrok rozhodnutia reklamnú funkciu skúmať nevyžaduje. Právna veta výroku (*ratio decidendi*) môže byť aplikovaná iba na rovnaký skutkový stav ako v prejednávanej veci. Ak by sa totiž majiteľ ochrannej známky neobjavoval v organických výsledkoch vyhľadávania na popredných miestach, resp. vôbec, súd musí vzhľadom na závery Súdneho dvora posúdiť aj funkciu reklamnú.

K otázke, či v prejednanom prípade dochádza k zásahu do základnej funkcie ochrannej známky (garancie pôvodu), sa má vyjadriť až vnútroštátny súd. Táto funkcia vyplýva z toho, že ochranná známka musí predstavovať záruku, že všetky ňou označované tovary alebo služby boli vyrobené alebo poskytnuté pod kontrolou jediného podniku, ktorému možno pripisovať zodpovednosť za ich kvalitu¹⁶.

Súdny dvor judikatúrou postupne vytvára celý rad hľadísk ako posúdiť tento zásah. Pravdepodobnosť zámény, či už priama alebo nepriama, je vlastne kritériom zásahu do základnej funkcie ochrannej známky. Pravdepodobnosť zámény je potom „meraná“ prostredníctvom právnej konštrukcie priemerného spotrebiteľa. Súdny dvor však vo vlastnom rozsudku odkazuje na „**možnosť, resp. obtiažnosť zistiť pôvodcu**“ danej reklamy. Nakoľko je obtiažnosť zistiť pôvodcu totožná s pravdepodobnosťou zámény, nám ukáže len ďalšia judikatúra. Javí sa však, akoby sa Súdny dvor snažil vyhnúť spojeniu „pravdepodobnosť zámény“, ktoré absentuje v interpretovanom článku 5 ods. 1 písm. a). Zaujímavá je aj konštrukcia „priemerného používateľa internetu“, t. j. priemerného spotrebiteľa služieb na internete. V zmysle uvedeného rozhodnutia ním nie je neobratný občasný návštevník internetovej kaviarne, ale skôr dennodenný používateľ internetu, ktorý je bežne informovaný a primerane pozorný.¹⁷ Dôležitý záver, ktorý teda prináša prípad *Google France*, je v prvom rade ten, že inzercia na klúčové slová môže zasiahnuť len reklamnú funkciu a funkciu garancie pôvodu. Tento záver preberá aj *Portakabin*¹⁸ a *BergSpechte*. Preskúmať pred vnútroštátnym súdom je preto nutné iba tieto dve funkcie, prípadne ak sa majiteľ ochrannej známky objaví aj vo výsledkoch vyhľadávania, len funkciu garancie pôvodu (*pozri* už spomenuté).

Záver z prípadu Portakabin

Rozhodnutie vo veci *Portakabin* významne prispieva k výkladu článku 6 (obmedzenia účinku) a článku 7 (vyčerpanie práva) známkovej smernice vo vzťahu k možnosti inzerenta brániť sa nimi pri inzercii na klúčové slová. Účelom oboch ustanovení je zosúladiť základné záujmy známkovoprávnej ochrany s voľným pohybom tovarov a slobodným poskytovaním služieb¹⁹.

Podľa článku 6(1) nemôže majiteľ ochrannej známky zakázať tretím osobám používať v obchodnom styku ich:

- a) vlastné meno alebo adresu,
- b) údaje týkajúce sa druhu, kvality, množstva, účelu, hodnoty, zemepisného pôvodu, času výroby alebo iných vlastností tovaru alebo služieb,

12 Pozri bod 79 rozhodnutia *Google France*.

13 Bez akejkoľvek argumentácie sa nesúkumali ďalšie funkcie; pozri bod 81 *Google France*.

14 Pozri body 91 a 92 rozhodnutia *Google France*.

15 Pozri body 94 až 98 rozhodnutia *Google France*.

16 Pozri bod 27 rozhodnutia *Céline*.

17 Pozri rovnakú ideovú konštrukciu priemerného používateľa internetu v doménovom rozhodnutí mestského súdu v Prahe *Prace vs. Sprace*, sp. zn. 15 Cm 46/2004-918.

18 Pozri bod 31 rozhodnutia *Portakabin*.

19 Pozri bod 57 rozhodnutia *Portakabin*, bod 62 *BMW C-63/97*, bod 29 *Gillete Company C-228/03*.

- c) alebo ochrannú známku, ak je to potrebné na označenie zamýšľaného účelu výrobku alebo služby, predovšetkým, ak ide o príslušenstvo alebo náhradné diely.

V praxi ide napríklad o zvolenie kľúčového slova inzerentom, ktorý predáva náhradné diely k výrobkom majiteľa ochrannej známky. Článok 6(1) smernice však môže tretia osoba uplatniť ako obranu **iba za predpokladu**, že príslušnú ochrannú známku používa **v súlade s čestným konaním v priemysle alebo obchode**²⁰. Ako uvádza Súdny dvor, táto podmienka je výrazom povinnosti lojálnosti vo vzťahu k legitímnym záujmom majiteľa ochrannej známky²¹. Podľa *Portakabin* však **obranu článkom 6 nemožno uplatniť**, ak použitie **možno zakázať podľa článku 5 smernice** (celého, t. j. aj 5(1) aj 5(2))²². Ak totiž použitie ochrannej známky možno zakázať podľa článku 5, nemôže ísť zo strany tretej osoby o čestné konanie v priemysle a obchode. V dôsledkoch to znamená, že inzerent, ktorý predáva náhradné diely, nemôže používať cudziu ochrannú známku ako kľúčové slovo v prípade, ak by dochádzalo k priamej alebo nepriamej pravdepodobnosti zámeny (čl. 5(1)) či zásahu do niektorej funkcie ochrannej známky (čl. 5(1) (a) a čl. 5(2)).

Podľa článku 7 nemôže majiteľ ochrannej známky zakázať jej používanie na tovary, ktoré boli pod touto ochrannou známkou uvedené majiteľom alebo s jeho súhlasom na trh v Spoločenstve. Ide o takzvané vyčerpanie práva, ktoré má azda najväčší význam pri predaji z druhej ruky. Z ustálenej judikatúry Súdneho dvora však vyplýva, že predajca **môže príslušnú ochrannú známku takisto použiť nato, aby oznámil verejnosti ďalšie uvedenie daných výrobkov na trh**²³. Tento záver však najmä vo vnútroštátnom práve²⁴ bude nutné odvodzovať eurokonformným výkladom vzhľadom na jemne odlišné jazykové znenie. V praxi tak napríklad predajca použitých výrobkov zvolí kľúčové slovo zodpovedajúce ochrannej známke, ktorú tieto výrobky nesú, aby tak svoj predaj z druhej ruky propagoval na internete. **Obranu článkom 7 však nemožno uplatniť**, ak má majiteľ **legitímny dôvod brániť ďalšiemu obchodovaniu s tovarom**, najmä ak sa po uvedení tovaru na trh zmenil alebo zhoršil jeho stav. Ako vidieť, „legitímny dôvod“ je otvorenou kategóriou, ktorú dotvára práve judikatúra.

Súdny dvor v prípade *Portakabin* uviedol, že ak použitie označenia inzerentom vyvolá dojem, že existuje obchodný vzťah medzi ním a majiteľom ochrannej známky, t. j. inzerent patrí do jeho obchodnej siete alebo medzi nimi existuje iný osobitný vzťah, ide práve o takýto legitímny dôvod²⁵. V podstate tak podľa nášho názoru stanovil, že ak existuje nepriama pravdepodobnosť zámeny, nemožno sa na článok 7 odvolávať. O to viac by preto takýto záver mal platiť aj pri priamej pravdepodobnosti zámeny.

Medzi ďalšie legitímne dôvody uvádzané v judikatúre patrí najmä prípad vážneho poškodenia dobrého mena známky²⁶ alebo prelepovania etikiet výrobkov inou ochrannou známkou²⁷. Na druhej strane samotná skutočnosť, že predajca má z používania

ochrannej známky v zmysle článku 7 prospech²⁸ alebo že používa kľúčové slovo s doplnkom „použitie“ či „opotrebované“, nie je takýmto legitímnym dôvodom²⁹.

Veľmi zaujímavý je prípad, ak sa ochranná známka použije v inzercii na predaj použitých výrobkov, no predajca predáva okrem tejto značky aj použité výrobky inej ochrannej známky, resp. aj svoje vlastné výrobky. Súdny dvor v takomto prípade zastáva názor, že o legitímny dôvod pôjde len vtedy, ak ďalším predajom týchto iných výrobkov vzhľadom na jeho objem, zobrazenie (reklamu) alebo zlú kvalitu hrozí vážne poškodenie „obrazu“, ktorý majiteľ v súvislosti so svojou ochrannou známkou vytvoril³⁰. Je teda na vnútroštátnom súde, aby v konkrétnom prípade posúdil, či môže byť naplnený niektorý z legitímnych dôvodov na zakázanie takejto inzercie na kľúčové slová.

O dôsledkoch rozhodnutí Súdneho dvora pre internetovú reklamu

Hoci Súdny dvor rozhodol, že Google ako poskytovateľ inzertnej služby neporušuje známkové právo, jeho víťazstvo môže byť len zdanlivé. Skutočnosť totiž závisí od situácie inzerentov. Bez nich môže totiž Google prísť o svoje príjmy a v konečnom dôsledku „prehrá vojnu“, hoci vyhral bitku.

Prípady *Google France*, *Bergspechte* a *Portakabin* sú pre inzerentov návodom „ako vhodne inzerovať“. Hoci Súdny dvor to výslovne neuvádza, treba odlišovať situácie, keď sa cudzia ochranná známka (i) objaví aj priamo v texte reklamy, a situácie, keď sa (ii) tam neobjaví. V obidvoch situáciách **môže dôjsť k zásahu do práv z ochrannej známky**, no v praxi to bude **najmä v prípadoch, keď sa známka objaví priamo v texte reklamy**, v prípade ak sa v texte reklamy neobjaví, môže zasiahnuť do práv skôr hypoteticky³¹. Na druhej strane to, že sa ochranná známka objaví i v texte reklamy, ešte nemusí znamenať zásah do práv jej majiteľa. Súdny dvor však sám uvádza, že **otázka, či k zasahovaniu do práv z ochrannej známky dochádza**, keď sa používateľom internetu na základe kľúčového slova zhodného s ochrannou známkou zobrazí reklama tretej osoby, akou je konkurent majiteľa tejto ochrannej známky, **závisí najmä od spôsobu, akým je táto reklama prezentovaná**³².

20 Pozri aj výrok rozhodnutia vo veci *Céline*.

21 Pozri bod 67 rozhodnutia *Portakabin*.

22 Pozri bod 69 a 72 a vlastný výrok rozhodnutia *Portakabin*.

23 Pozri bod *Parfums Christian Dior C-337/95*, rozhodnutie *BMW*, rozhodnutie *Portakabin*.

24 Porovnaj znenie slovenského a českého zákona o ochranných známkach „používanie .. na tovaroch“ a slovenské znenie smernice „používanie na tovary“ s anglickým „use in relation to goods“ a nemeckým „die Marke für Waren zu benutzen“.

25 Pozri bod 80 rozhodnutia *Portakabin*.

26 Pozri bod 79 rozhodnutia *Portakabin*, bod 46 *Parfums Christian Dior*, bod 49 *BMW*.

27 Pozri bod 86 rozhodnutia *Portakabin* a bod 24 *Loendersloot C-349/95*.

28 Pozri enuciát rozhodnutia *Portakabin*.

29 Pozri enuciát rozhodnutia *Portakabin*.

30 Pozri enuciát rozhodnutia *Portakabin*.

31 Pozri bod 24 rozhodnutia *Eis.de*.

32 Pozri bod 83 rozhodnutia *Google France*.

Skúsme si teda uviesť aspoň základné podmienky, ktoré by reklama v rámci internetových vyhľadávačov používajúca cudziu ochrannú známku (napr. ako klúčové slovo či text reklamy) mala splňať, aby nezasiahla do práv jej výlučného majiteľa. Inzercia na klúčové slová ako celok predovšetkým:

- i) **nesmie** vyvolávať stav, keď si **verejnosť zamení označenie používané v reklame s ochrannou známkou iného majiteľa** (priama pravdepodobnosť zámény),
- ii) **nesmie** vytvárať **dojem ekonomického prepojenia** medzi inzerentom a majiteľom ochrannej známky (nepriama pravdepodobnosť zámény),³³
- iii) **nesmie** byť taká neurčitá, **pokiaľ** ide o pôvod predmetných tovarov alebo služieb, **že používateľ internetu**, ktorý je bežne informovaný a primerane pozorný, nemôže **na základe reklamného odkazu a k nemu pripojeného reklamného textu** vedieť, či je inzerent treťou osobou odlišnou od majiteľa ochrannej známky, alebo naopak, hospodársky prepojený s ním³⁴ a
- iv) ochranná známka **nesmie** byť používaná takým spôsobom, že **priemerný spotrebiteľ si ju môže interpretovať ako označenie pôvodu**.³⁵

Podmienka „neurčitosti reklamy“ je v judikatúre Súdneho dvora úplne novým javom v zásahoch do základnej funkcie ochrannej známky. Judikatúra sa zatiaľ nevyslovila k ochrannej známke s dobrým menom, ale podľa nášho názoru je analýza zásahu do „ostatných funkcií“ v rozsudku *Google France* a ďalších ako základ použiteľná i tu. Nakoľko sú pri ochrannej známke s dobrým menom „ostatné funkcie“ citlivejšie, ako naznačil generálny advokát³⁶, ukáže až rozhodnutie *Interflora C-323/09*. To má interpretovať aj podmienky, za ktorých nedochádza k nečestnému ťaženiu (free-riding) alebo ujme (dilution) na dobrom mene alebo rozlišovacej spôsobilosti. Na zhrnutie, použitie cudzej ochrannej známky možno v prípade známkovoprávnej litigácie tohto druhu brániť tým, že cudzia ochranná známka je³⁷:

- a) **používaná mimo rozsahu majetkových práv** majiteľa ochrannej známky, a to najmä preto, že nejde o použitie označenia
 - i) v obchodnom styku (napríklad reklama náboženských služieb),
 - ii) pre tovary a služby (napríklad reklama paródie),
 - iii) ktoré by zasahovalo do funkcií ochrannej známky (použitie na čisto opisné účely³⁸),
- b) **používaná na základe článku 6** smernice (obmedzenie účinku),
- c) **používaná na základe článku 7** smernice (vyčerpanie práva),
- d) **používaná v rámci porovnávacej reklamy** podľa článku 3a (1) smernice 97/55/ES, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 84/450/EHS týkajúca sa kľamlivej reklamy tak, aby zahŕňala porovnávaciu reklamu³⁹

alebo brániť tým, že

- e) majiteľov **výkon práva zakázať** používanie jeho ochrannej známky v inzercii na klúčové slovo podľa článku 5(1) alebo 5(2) je **zneužitím výkonu tohto práva** podľa ustanovenia § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

O vplyve rozhodnutí Súdneho dvora na rozhodovaciu prax v členských štátoch

Je teraz na národných súdoch, aby aplikovali poskytnutý výklad. Prihliadajúc na doterajšiu súdnu prax v členských štátoch je dosť možné, že judikatúra národných súdov sa rozpolí a jednotliví efekt nebude dosiahnutý. Je možné, že zatiaľ čo nemecké súdy sa v prípade použitia známky iba ako klúčového slova (bez obsiahnutia v texte) vyslovia proti porušeniu známkového práva inzerentom, francúzske súdy budú v rovnakej skutkovej situácii zastávať opačný názor.

Nedotknuté sú i ustanovenia o nekalej súťaži, čo aj sám Súdny dvor na niekoľkých miestach pripomína. Z doterajšieho „post-Google France“ vývoja v členských štátoch možno za všetky spomenúť rozhodnutia nemeckého Oberlandesgericht Braunschweig⁴⁰ a rakúskeho Oberster Gerichtshof (rakúsky Najvyšší súd)⁴¹. Prvý rozhodol, že aj keď sponzorované výsledky vo vyhľadávani neobsahovali ochrannú známku, a teda sporným bolo iba klúčové slovo, bola táto inzercia veľmi neurčitá, čím zasiahla do práv majiteľa ochrannej známky. Možno len dodať, že v očakávanom rozhodnutí Bundesgerichtshof vo veci *Eis.de*⁴², ktorá sa tak vrátila zo Súdneho dvora, väčšina nemeckých právnikov predpokladá presne opačný výsledok. Dôvodom je doterajšia judikatúra Bundesgerichtshof⁴³. Rakúsky Najvyšší súd rozhodol vo vrätenej veci *BergSpechte* podobne ako nemecký súd v Braunschweig-u, a to, že inzercia na klúčové slovo bez zobrazenia ochrannej známky v reklame samotnej vedie k pravdepodobnosti zámény na strane verejnosti.

Zhodnotiť vývoj vnútroštátnej judikatúry však bude možné až niekedy na konci roka 2011, keď sa všetky ostatné prejudiciálne otázky vrátia na domovské súdy, menovite v Holandsku (*Portakabin*), Nemecku (*Eis.de*), vo Veľká Británii (*Inteflora a tiež L'Oreal v. eBay*) a napokon vo Francúzsku (*Google France*).

V Slovenskej republike ani Českej republike nie je autorovi tohto komentára známy žiadny prebiehajúci súdny spor súvisiaci s inzerciou na klúčové slová na internete. To však samozrejme neznamená, že takéto spory reálne nevznikajú. Spomenúť môžeme napríklad používanie slovenskej národnej kombinovanej ochrannej známky „iLekáreň“ konkurentmi jej majiteľa⁴⁴. V danom prípade však nešlo o použitie označenia „iLekáreň“ ako klúčového slova, ale iba v rámci samotného textu sponzorovaných výsledkov vo vyhľadávani Google.

33 Pozri bod 89 rozhodnutia *Google France* a bod 26 *Eis.de*.

34 Pozri bod 90 rozhodnutia *Google France* a bod 27 *Eis.de*.

35 Pozri bod 27 rozhodnutia *Céline*.

36 Pozri bod 101 návrhu generálneho advokáta vo veci *Google France*.

37 Otázne však je, či b), c) a d) v podstate nekonvergujú s oblasťou mimo rozsahu majetkových práv, keďže sú podmienené niekedy rovnakými kritériami. Táto úvaha však už je mimo rozsahu tohto článku.

38 Pozri bod 54 rozhodnutia *Arsenal C-206/01* a rozhodnutie *Hölterhoff C-2/00*.

39 Pozri rozhodnutie vo veci *O2 Holdings C-533/06*.

40 Rozhodnutie Oberlandesgericht Braunschweig z 24. 11. 2010, sp. zn. 2 U 113/08.

41 Rozhodnutie Oberster Gerichtshof vo veci *BergSpechte* z 21. 6. 2010, sp. zn. 17 Ob 3/10f.

42 Predtým známe ako *Bananabay*, dnes *Eis.de* – sp. zn. I ZR 125/07.

43 Predovšetkým rozhodnutia *Pcb*, sp. zn. I ZR 139/07 a *Beta-Layout*, sp. zn. I ZR 30/07.

44 Pozri www.apotheka.sk/default.asp?prg=article&id=313 (číslo zápisu ochrannej známky 216686).

Vybrané rozhodnutia vo veciach prejudiciálnych otázok z oblasti ochranných známk

JUDr. Lenka MIDRIAKOVÁ

Úrad priemyselného vlastníctva SR, Banská Bystrica

System prejudiciálneho konania je mechanizmom práva Európskej únie, ktorého účelom je poskytnúť súdom jej členských štátov prostriedok na zabezpečenie jednotného výkladu a uplatňovania práva EÚ.

Problematika ochranných známk je viac-menej obsiahnutá v niekoľkých právnych predpisoch EÚ. Okrem smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/95/ES z 22. októbra 2008 o aproximácii právnych predpisov členských štátov v oblasti ochranných známk (pôvodne smernica Rady 89/104/EHS) či nariadenia Rady (ES) č. 207/2009 z 26. februára 2009 o ochrannej známke Spoločenstva (pôvodne nariadenie Rady (ES) č. 40/94) je možné nájsť ustanovenia o ochranných známkach napríklad aj v smernici Rady 84/450/EHS z 10. septembra 1984 o klamlivej a porovnávacej reklame a v nariadení Rady (ES) č. 510/2006 z 20. marca 2006 o ochrane zemepisných označení a označení pôvodu poľnohospodárskych výrobkov a potravín.

Porúčame vám výber z rozsudkov Súdneho dvora Európskych spoločností, ktoré sa zaoberajú výkladom niektorých pojmov smernice 2008/95/ES a nariadenia č. 207/2009, vzťahom zemepisných označení a ochranných známk a použitím ochrannej známky v porovnávacej reklame.

Rozsudok Súdneho dvora zo 14. júna 2007 (C-246/05) – pojem „deň ukončenia konania o zápise – neexistencia riadneho používania ochrannej známky“

Predloženie prejudiciálnej otázky vo veci C-246/05 predchádzalo konanie medzi spornými stranami Armin Häupl a Lidl Stiftung & Co. KG (ďalej pán Häupl a Lidl).

Lidl mal už od 12. októbra 1993 zapísanú v Rakúsku medzinárodnú slovnú ochrannú známku „Le Chef DE CUISINE“. Medzinárodný úrad Svetovej organizácie duševného vlastníctva (ďalej medzinárodný úrad) však túto ochrannú známku zverejnil vo svojom vestníku a oznámil to príslušným štátom až 2. decembra 1993.

Svoju prvú predajňu Lidl otvoril v Rakúsku 5. novembra 1998 a až v tento deň začal predávať vo svojej predajni tovary pod uvedenou ochrannou známkou. Dňa 13. októbra 1998 pán Häupl podal návrh na výmaz (návrh na zrušenie) predmetnej medzinárodnej ochrannej známky pre územie Rakúska poukazujúc na rakúsku normu, ktorá je transpozíciou čl. 10 ods. 1 smernice 89/104/EHS. Podľa tohto ustanovenia, ak majiteľ ochrannej známky nezačal ochrannú známku skutočne používať v priebehu piatich rokov odo dňa ukončenia konania o zápise označenia pre príslušné tovary alebo služby, podlieha ochranná známka sankciám, konkrétne je možné podať žiadosť o jej zrušenie. Pán Häupl bol teda toho názoru, že Lidl nepoužíval svoju ochrannú známku v Rakúsku dlhšie ako päť rokov, pretože toto obdobie začalo plynúť od 12. októbra 1993. Lidl však vo svojom vyjadrení uviedol, že päťročné obdobie mohlo začať plynúť až 2. decembra 1993, a teda uplynulo 2. decembra 1998. Napriek tejto argumen-

tácii výmazové oddelenie ochrannú známku pre územia Rakúska vymazalo, proti čomu sa Lidl odvolal.

Vzhľadom na nejednoznačnosť slovného spojenia „**odo dňa ukončenia konania o zápise**“ predložil Oberster Patent- und Markensenat Súdneho dvoru prejudiciálnu otázku, akým spôsobom sa má vykladať uvedené slovné spojenie, teda či päťročné obdobie, ktoré má majiteľ ochrannej známky nato, aby ju začal riadne používať, začína plynúť v okamihu, keď začína ochranná doba príslušnej ochrannej známky.

Súdny dvor v rozhodnutí zdôraznil, že v prípade medzinárodných ochranných známk je konanie upravené Madridskou dohodou o medzinárodnom zápise továrenských alebo obchodných známk (ďalej Madridská dohoda) a zároveň vnútroštátnymi právnymi úpravami, ktoré musia byť v súlade so smernicou 89/104/EHS. Uvedená smernica však neupravuje konanie o ochranných známkach. Ako vyplýva z piateho bodu jej odôvodnenia, zámerom smernice nebola úplná aproximácia právnych predpisov a „**členské štáty by mali mať naďalej možnosť voľne určovať ustanovenia o postupe týkajúcom sa zápisu, zrušenia a vyhlásenia neplatnosti ochranných známk získaných zápisom**“.

Vzhľadom na uvedené, Súdny dvor zaujal názor, že v čl. 10 ods. 1 sa jednoznačne nestanovuje začiatok plynutia päťročného obdobia, ktoré je v ňom upravené, keďže začiatok jeho plynutia sa definuje vo vzťahu ku konaniu o zápise, čo je oblasť smernicou neupravená.

Členské štáty EÚ môžu voľne upraviť konanie o zápise, a preto im prináleží aj rozhodovať, kedy bude toto konanie považované za skončené, pričom rozhodné sú len procesné pravidlá obsiahnuté v právnej úprave toho-ktorého štátu.

Súdny dvor tak nezaujal názor, ktorý by bol priamo aplikovateľný, a na rozhodnutie vo veci je potrebné urobiť výklad rakúskej právnej normy, čo však prináleží rakúskym úradom.

Predloženie spomínanej otázky bolo zrejme dôsledkom odlišného režimu zápisu medzinárodných ochranných známk v porovnaní s národnými.

V podmienkach Slovenskej republiky je pri národných ochranných známkach „dňom ukončenia konania o zápise“ deň zápisu ochrannej známky do registra Úradu priemyselného vlastníctva SR (§ 33 zákona o ochranných známkach). Zápis medzinárodných ochranných známk je odlišný, keďže tieto ochranné známky sú v zmysle čl. 3 ods. 4 Madridskej dohody zapisované ku dňu, keď úrad pôvodu prijal prihlášku ochrannej známky, resp. ku dňu, keď medzinárodný úrad prijal medzinárodnú prihlášku (obdobne upravuje deň zápisu ochrannej známky aj Protokol k Madridskej dohode). Po tomto dni je však medzinárodná ochranná známka v určených štátoch zapísaná len podmienene, keďže štáty môžu medzinárodnému úradu oznámiť, že ochrannej známke nebude na ich území poskytnutá ochrana. Spornou tak môže byť otázka, či päťročné obdobie pri medzinárodných ochranných známkach dezinovaných pre SR začína plynúť už odo dňa zápisu podľa Madridskej dohody alebo až odo dňa, keď SR márne uplynie lehota na odmietnutie zápisu ochrannej známky, prípadne od nejakého iného dňa.

Podľa ustanovenia § 47 ods. 5 zákona o ochranných známkach sa na účely použitia medzinárodnej ochrannej známky z dátum zápisu považuje dátum priznania ochrany medzinárodnej ochrannej známke pre územie SR.

Od 1. januára 2011 nadobudlo účinnosť pravidlo 18ter ods. 1 Vykonávacieho predpisu k Madridskej dohode a k Protokolu k tejto dohode, ktoré ustanovuje povinnosť národným úradom zasielať medzinárodnému úradu oznámenia o priznaní ochrany, a to ihneď, ako sa ukončí prieskum medzinárodných ochranných známk. Práve dátum, keď SR oznámi priznanie ochrany medzinárodnej ochrannej známke (dátum priznania ochrany), sa bude považovať, na účely posúdenia použitia medzinárodnej ochrannej známky, za dátum zápisu medzinárodnej ochrannej známky.

V rámci konania vo veci C-246/05 bola predložená aj otázka, ktorá sa týkala čl. 12 ods. 1 smernice 89/104/EHS. Toto ustanovenie obsahuje liberálnu podmienku, za splnenia ktorej nebude ochranná známka zrušená, aj keď existujú dôvody na jej zrušenie. Rakúsky súd sa v prejudiciálnej otázke pýtal, či riadne dôvody na nepoužívanie ochrannej známky existujú vtedy, keď sa realizácia stratégie podniku, ktorú uplatňuje majiteľ ochrannej známky, oneskorí z dôvodov, ktoré nie sú na strane majiteľa ochrannej známky, alebo či je majiteľ povinný zmeniť stratégiu tak, aby mohol ochrannú známku používať. Lidl totiž v rámci konania poukázal aj na to, že otvorenie predajní, v ktorých predáva tovary aj pod predmetnou ochrannou známkou, sa oneskorilo pre „byrokratické prekážky“.

Súdny dvor v odpovedi okrem iného uviedol, že **„za riadne dôvody nepoužívania možno považovať iba prekážky, ktoré majú dostatočne priamy vzťah s ochrannou známkou, spôsobujú nemožnosť alebo nevhodnosť jej používania a sú nezávislé od vôle jeho majiteľa“**. Zároveň uviedol, že **„vnútroštátnemu súdu prináleží, aby vzhľadom na tieto úvahy posúdil skutkové okolnosti sporu v konaní vo veci samej“**.

Rovnaký záver, najmä vo vzťahu k vôli majiteľa ochrannej známky, možno vyvodiť aj z ustanovenia čl. 19 Dohody o obchodných aspektoch práv duševného vlastníctva (TRIPS). V zmysle tohto článku sa za oprávnené dôvody nepoužívania ochrannej známky budú považovať okolnosti vznikajúce nezávisle od vôle majiteľa, ako je napríklad dovozná obmedzenie alebo iné vládne požiadavky na tovary alebo služby chránené ochrannou známkou.

Rozsudok Súdneho dvora zo 6. októbra 2009 (C-301/07) – ochranná známka Spoločenstva, ktorá má dobré meno v rámci Spoločenstva – zemepisný rozsah dobrého mena

V konaní vo veci C-301/07 sa Súdny dvor zaoberal výkladom čl. 9 ods. 1 písm. c) nariadenia Rady (ES) č. 40/94.

Návrh na začatie prejudiciálneho konania predložil rakúsky súd, ktorý riešil spor medzi spoločnosťami PAGO a Tirolmilch. Spoločnosť PAGO je majiteľom ochrannej známky Spoločenstva, ktorej hlavným prvkom je vyobrazenie zelenej sklenenej fľaše s charakteristickou etiketou a uzáverom, zapísanej aj pre ovocné nápoje a ovocné šťavy. Spoločnosť ponúka v takýchto fľašiach na rakúskom trhu veľmi známu ovocnú šťavu s názvom „PAGO“. Vo fľašiach, ktoré sa podobajú ochrannej známke spoločnosti PAGO, predáva ovocný svaťkový nápoj iná spoločnosť – Tirolmilch.

Vzhľadom na uvedené, spoločnosť PAGO podala na obchodný súd vo Viedni návrh na nariadenie predbežných opatrení, ktoré mali zakázať spoločnosti Tirolmilch akýmkoľvek spôsobom používať sporné fľaše.

Zatiaľ čo na súde prvého stupňa bola spoločnosť PAGO úspešná, na súde druhého stupňa bol jej návrh zamietnutý, a preto podala opravný prostriedok. V rámci konania spoločnosť PAGO tvrdila, že spoločnosť Tirolmilch, v zmysle čl. 9 ods. 1 písm. c) nariadenia č. 40/94, bez náležitého dôvodu neprávom ťaží z rozlišovacej spôsobilosti a z dobrého mena ich ochrannej známky Spoločenstva v Rakúsku.

Rakúsky súd konajúci o opravnom prostriedku prerušil konanie a Súdnemu dvoru predložil otázku: **„Je ochranná známka Spoločenstva chránená v rámci celého Spoločenstva ako „ochranná známka, ktorá má dobré meno““**, v zmysle čl. 9 ods. 1 písm. c) nariadenia č. 40/94, ak má „dobré meno“ len v jednom členskom štáte?“

Uvedenou otázkou sa rakúsky súd pýtal na význam slovného spojenia „má dobré meno v rámci Spoločenstva“ a zároveň žiadal, aby Súdny dvor určil, či je táto podmienka splnená, ak má ochranná známka dobré meno iba v jednom členskom štáte.

V rozhodnutí Súdny dvor uviedol, že pojem „dobré meno“ predpokladá istý stupeň znalosti u príslušnej skupiny verejnosti, pričom tento stupeň je dosiahnutý, ak podstatná časť verejnosti, ktorá sa zaujíma o tovary alebo služby, na ktoré sa ochranná známka vzťahuje, túto ochrannú známku pozná. Vo vzťahu k územnému rozsahu ochrannej známky Spoločenstva s dobrým menom uviedol, že **„vzhľadom na všetky okolnosti vo veci samej možno územie daného členského štátu považovať za podstatnú časť územia Spoločenstva“**.

V odôvodnení rozhodnutia tak Súdny dvor poukázal výslovné na „územie daného členského štátu“, t. j. Rakúska. Vzhľadom na takúto formuláciu je otázne, či územie každého členského štátu EÚ možno považovať za dostačujúce nato, aby mohlo byť konštatované, že ochranná známka Spoločenstva má dobré meno v EÚ, ak má dobré meno len v jednom štáte. Je pravdepodobné, že ak by išlo o územie štátu väčšieho ako Rakúsko, odpoveď by mala byť kladná. Na druhej strane by sa dalo polemizovať o štátoch, ktoré sú síce rozlohou územia menšie, no počtom obyvateľov väčšie ako Rakúsko, prípadne o dvoch členských štátoch EÚ, ktoré sú však rozlohou územia menšie ako Rakúsko.

Rozhodnutie Súdneho dvora v tejto veci napriek tomu, že neposkytlo jednoznačnú odpoveď na predloženú otázku, môže byť významným na definovanie rozhodných kritérií pri posúdení otázky, či má ochranná známka „dobré meno“.

Súdny dvor v odôvodnení rozsudku neuvádza požiadavku na kvalitu tovarov alebo služieb. V bode 25 rozsudku je uvedené, v nadväznosti na skôr prezentovaný názor, podľa ktorého „dobré meno“ predpokladá istý stupeň znalosti u príslušnej skupiny verejnosti, že **„pri skúmaní tejto podmienky musí vnútroštátny súd zohľadniť všetky relevantné okolnosti veci, najmä podiel ochrannej známky na trhu, intenzitu, geografický rozsah a dobu jej používania, ako aj výšku investícií, ktoré podnik vynaložil na propagáciu ochrannej známky“**.

Rozsudok Súdneho dvora z 2. júla 2009 (C-343/07) – koexistencia ochrannej známky a chráneného zemepisného označenia

V právnej veci C-343/07 bola Súdnemu dvoru predložená talianskym súdom prejudiciálna otázka týkajúca sa čl. 14 ods. 2 nariadenia Rady (EHS) č. 2081/92 o ochrane zemepisných označení a označení pôvodu poľnohospodárskych výrobkov a potravín, v ktorom je upravený vzťah medzi označeniami pôvodu, resp. zemepisnými označeniami a ochrannými známkami zapísanými

v dobrej viere pred dátumom podania žiadosti o zápis označenia pôvodu alebo zemepisného označenia. V súčasnosti je ochrana označení pôvodu a zemepisných označení poľnohospodárskych výrobkov a potravín obsiahnutá v nariadení č. 510/2006, ktoré nahradilo nariadenie č. 2081/92.

V roku 2001 bolo na základe žiadosti nemeckého združenia Bayerischer Brauerbund zapísané chránené zemepisné označenie „Bayerisches Bier“. V septembri 2004 toto nemecké združenie podalo žalobu, ktorou sa domáhalo, aby bolo spoločnostiam Bavaria a Bavaria Italia zakázané používať ich ochranné známky, ktoré obsahujú slovo „Bavaria“, teda ekvivalent slova „bayerisches“ (bavorský), v súvislosti s pivom. Na odôvodnenie združenie uviedlo, že tieto ochranné známky kolidujú s chráneným zemepisným označením a že v prípade piva spoločností Bavaria a Bavaria Italia ide o holandské pivo, takže ochranné známky obsahujú zavádzajúci zemepisný údaj.

Taliany súd predložil Súdnemu dvoru viacero otázok, no z hľadiska ochranných známok má význam otázka týkajúca sa čl. 13 a 14 ods. 2 nariadenia č. 2081/92.

Článok 13 tiež ustanovuje, že registrované označenia sú chránené proti akémukoľvek klamlivému označeniu alebo zavádzajúcemu označeniu o mieste pôvodu výrobku. Podľa čl. 14 ods. 2 v prípade ochranných známok, ktoré boli zapísané v dobrej viere pred dátumom podania žiadosti o zápis označenia pôvodu alebo zemepisného označenia, môžu byť tieto ochranné známky naďalej používané, aj napriek zápisu označenia pôvodu alebo zemepisného označenia, ak nie je žiaden dôvod vyhlásiť takéto ochranné známky za neplatné, resp. ich zrušiť podľa čl. 3 ods. 1 písm. c) a g) a čl. 12 ods. 2 písm. c) smernice 89/104/EHS.

Článok 14 ods. 2 teda neupravuje nové dôvody na vyhlásenie ochrannej známky za neplatnú, resp. jej zrušenie, ale len odkazuje na smernicu 89/104/EHS. V prípade ochrannej známky, ktorá klame verejnosť o zemepisnom pôvode tovarov, pre ktoré je zapísaná, by táto ochranná známka mala byť vyhlásená za neplatnú, resp. zrušená už vzhľadom na úpravu uvedenú v smernici 89/104/EHS (teraz smernica 2008/95/EHS). Rovnaké právne následky by mala znášať aj ochranná známka obsahujúca klamlivý zemepisný údaj, ktorý označením pôvodu, resp. zemepisným označením nie je.

Je teda zrejme, že ak je ochranná známka obsahujúca zemepisný údaj používaná na tovaroch alebo službách, ktoré majú pôvod v súlade s týmto zemepisným údajom, používaniu ochrannej známky existencia neskoršieho označenia pôvodu (resp. zemepisného označenia) nebráni. V zmysle ustanovenia čl. 14 ods. 2 nariadenia č. 2081/92 musí skoršia ochranná známka spĺňať ešte podmienku zápisu „v dobrej viere“, no ak by túto podmienku nespĺňala, v štátoch, ktoré prebrali aj ustanovenie čl. 3 ods. 2 písm. d) smernice 89/104/EHS (teraz smernice 2008/95/ES), by mala byť vyhlásená za neplatnú.

Súdny dvor v uvedenej právnej veci zaujal názor, že **„nariadenie č. 1347/2001 sa má vykladať v tom zmysle, že neovplyvňuje platnosť a možnosť používania, ktoré zodpovedá jednej zo situácií uvedených v čl. 13 nariadenia č. 2081/92, skôr existujúcich ochranných známok tretích osôb, v ktorých sa nachádza slovo „Bavaria“, zapísaných v dobrej viere pred dňom podania žiadosti o registráciu chráneného zemepisného označenia „Bayerisches Bier“ pod podmienkou, že tieto ochranné známky nie sú postihnuté dôvodmi neplatnosti alebo výmazu, ktoré sú upravené v čl. 3 ods. 1 písm. c) a g), ako aj v čl. 12 ods. 2 písm. b) prvej smernice 89/104/EHS“.**

V súvislosti s nariadením č. 2081/92, resp. v súčasnosti s nariadením č. 510/2006 ešte možno poznamenať, že nebráni ani

existencii neskoršej ochrannej známky obsahujúcej zemepisný údaj zhodný s označením pôvodu alebo zemepisným označením. Žiadosť o zápis takej neskoršej ochrannej známky, ktorá zodpovedá jednej zo situácií uvedených v čl. 13 tohto nariadenia a týka sa rovnakej triedy výrobkov, sa však zamietne.

Rozsudok Súdného dvora z 11. júna 2009 (C-529/07) – kritériá na posúdenie „neexistencie dobrej viery“ prihlasovateľa pri podávaní prihlášky ochrannej známky

Ďalšie prejudiciálne konanie sa týkalo výkladu čl. 51 ods. 1 písm. b) nariadenia č. 40/94 (teraz čl. 52 ods. 1 písm. b) nariadenia č. 207/2009), podľa ktorého sa ochranná známka Spoločenstva, na základe návrhu podaného úradu, vyhlási za neplatnú, ak prihlasovateľ nekonal pri podávaní prihlášky ochrannej známky v dobrej viere.

Predloženiu prejudiciálnej otázky predchádzal spor medzi spoločnosťami Chocoladefabriken Lindt & Sprüngli AG a Franz Hauswirth GmbH (ďalej Lindt a Hauswirth).

Lindt vyrába od polovice minulého storočia čokoládové zajačky, ktoré od roku 1994 predáva aj v Rakúsku. V roku 2000 sa táto spoločnosť stala majiteľom ochrannej známky – sediaceho zlatého čokoládového zajaca. Podobného čokoládového zajaca však už od roku 1962 predáva v Rakúsku aj Hauswirth. Do roku 2000, teda pred zápisom ochrannej známky, sa Lindt bránil len proti uvádzaniu na trh rovnakých čokoládových zajacov, ako uvádzal na trh sám. Po zápise ochrannej známky sa však začal brániť uvádzaniu na trh aj zajacov, ktoré boli podobné s jeho ochrannou známkou, čo sa dotklo aj zajacov spoločnosti Hauswirth, keď na túto spoločnosť Lindt podal žalobu, v ktorej žiadal ukončenie výroby a predaja čokoládových zajacov.

Proti žalobe sa Hauswirth bránil tým, že podal návrh, ktorým žiadal o vyhlásenie ochrannej známky Lindtu za neplatnú, poukazujúc na čl. 51 ods. 1 písm. b) nariadenia č. 40/94, teda na to, že čokoládový zajac Lindtu nemôže byť chránený ako ochranná známka, pretože Lindt nekonal pri podaní jej prihlášky v dobrej viere. Podľa názoru Hauswirth neexistencia dobrej viery je preukázaná v tých prípadoch, keď prihlasovateľ v čase podania prihlášky vedel, že jeho konkurent aspoň v jednom členkom štátu EÚ používal podobné alebo zhodné označenie pre podobné alebo zhodné tovary alebo služby, pre ktoré má byť zapísaná ochranná známka, a zároveň, keď je zrejme, že cieľom zápisu bolo zabrániť konkurentovi v používaní jeho označenia.

V rozhodnutí Súdny dvor zdôraznil, že relevantným okamihom na posúdenie neexistencie dobrej viery prihlasovateľa je okamih podania prihlášky ochrannej známky. Zároveň súd uviedol, že skutočnosť, keď prihlasovateľ vie o uvádzaní na trh podobných alebo zhodných tovarov jeho konkurentom pod podobnou alebo rovnakou ochrannou známkou, sama osebe nestačí na konštatovanie neexistencie dobrej viery. Nevyhnutné je zohľadniť úmysel prihlasovateľa, pričom úmysel brániť tretej osobe v predaji výrobku, ktorý dlhé roky uvádza na trh, môže byť za určitých okolností znakom nedostatku dobrej viery. Je to napríklad vtedy, ak sa ukáže, že k zápisu ochrannej známky došlo bez toho, aby ju majiteľ mal v úmysle používať, a jediným dôvodom zápisu sa potom javí len zabránenie vstupu inej osoby na trh s rovnakým alebo podobným označením. Na druhej strane však nemožno vylúčiť, že ani keď sa prihlasovateľ snaží podaním prihlášky ochrannej známky zabrániť konkurencii uvádzať podobné tovary alebo služby na trh pod podobným alebo rovnakým označením, ako je jeho ochranná známka, sleduje tak legitímny cieľ.

Z výroku rozhodnutia Súdneho dvora v tejto veci vyplýva, že „na účely posúdenia neexistencie dobrej viery prihlasovateľa v zmysle čl. 51 ods. 1 písm. b) nariadenia č. 40/94 je vnútroštátny súd povinný zohľadniť všetky relevantné faktory, ktoré sú vlastné veci samej a ktoré existovali v okamihu podania prihlášky na zápis označenia ako ochrannej známky Spoločenstva, najmä skutočnosť, že prihlasovateľ vie alebo musí vedieť, že tretia osoba používa najmenej v jednom členskom štáte zhodné alebo podobné označenie pre zhodný alebo podobný výrobok, ktoré by mohlo viesť k zámene s prihlasovaným označením, úmysel prihlasovateľa zabrániť tejto tretej osobe pokračovať v používaní takéhoto označenia, ako aj stupeň právnej ochrany, ktorú požíva označenie tejto tretej osoby a prihlasované označenie“.

Z citovaného výroku je zrejmé, že Súdny dvor neuzavrel okruh skutočností, ktoré sú významné na posúdenie dobrej viery. Takýto záver je však pochopiteľný, keďže „dobrá“, resp. „zlá viera“ sú subjektívnymi kategóriami a konštatovať ich existenciu je možné až po zohľadnení širokého okruhu objektívnych skutočností, ktoré nemožno vopred vymedziť.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že ďalšími skutočnosťami môže byť aj povaha prihláseného označenia alebo stupeň všeobecnej známosti označenia v okamihu podania prihlášky na účely jeho zápisu ako ochrannej známky Spoločenstva.

Rozsudok Súdneho dvora z 12. júna 2008 (C-533/06) – použitie označenia zhodného alebo podobného s ochrannou známkou v porovnávej reklame

Rozsudok vo veci C-533/06 sa týka použitia ochrannej známky v porovnávej reklame.

Prejudiciálnu otázku predložil Súdnemu dvoru Court of Appeal (Veľká Británia), pred ktorým prebiehalo odvolacie konanie vo veci porušenia práv z ochrannej známky spoločností O2 a O2 (UK).

Spoločnosti O2 a O2 (UK) sú vo Veľkej Británii majiteľmi dvoch ochranných známk (statický obraz bublín). Označenia podobné s týmito ochrannými známkami použila v reklame na svoje služby spoločnosť H3G, keď porovnávala cenu svojich služieb s cenami služieb O2 a O2 (UK). Kvôli tomuto použitiu podali O2 a O2 (UK) žalobu pre porušenia práv z ich ochranných známk, aj keď uviedli, že porovnanie cien bolo presné, reklama nebola klamlivá a nevyvolávala dojem o obchodnom spojení medzi nimi (O2 a O2 (UK)) a spoločnosťou H3G. Na prvostupňovom súde bola žaloba spoločností O2 a O2 (UK) zamietnutá s tým, že použitie ochranných známk síce patrilo do pôsobnosti čl. 5 ods. 1 písm. b) smernice 89/104/EHS, ale reklama bola v súlade s čl. 3a smernice Rady 84/450/EHS o klamlivej a porovnávej reklame.

Počas odvolacieho konania predložil súd Veľkej Británie Súdnemu dvoru prejudiciálnu otázku, či v prípadoch, ak osoba používa v reklame na svoj tovar alebo službu ochrannú známku inej osoby, aby porovnávala vlastnosti svojich tovarov alebo služieb s vlastnosťami tovarov alebo služieb majiteľa ochrannej známky, sa uplatňujú na takéto používanie ustanovenia čl. 5 ods. 1 písm. a) alebo b) smernice 89/104/EHS.

Podľa týchto ustanovení bez súhlasu majiteľa nemôžu tretie osoby používať v obchodnom styku označenie, ktoré je zhodné s jeho ochrannou známkou pre zhodné tovary alebo služby, ako sú zapísané pre ochrannú známku. Zároveň tento článok ustanovuje, že bez súhlasu majiteľa nemôžu tretie osoby používať označenie, ktoré je zhodné alebo podobné s ochrannou známkou majiteľa pre zhodné alebo podobné tovary alebo služby, ak existuje zo

strany verejnosti pravdepodobnosť zámene.

Pre tento prípad bol významný aj čl. 3a ods. 1 smernice 84/450/EHS o klamlivej a porovnávej reklame, ktorý, za určitých podmienok, pripúšťa porovnávaciu reklamu (napr. keď nie je klamlivá, nespôsobuje zámenu na trhu medzi ochrannými známkami, obchodnými názvami, nevyužíva nečestnú výhodu dobrého mena ochrannej známky alebo obchodného názvu a pod.). Z odôvodnenia smernice č. 97/55, ktorá novelizovala smernicu 84/450/EHS, vyplýva, že je potrebné, aby sa porovnávací reklama odvolávala na ochrannú známku, resp. obchodný názov sťažiteľov (konkurentov), keďže toto odvolanie umožňuje identifikovať sťažiteľov a bez identifikácie sťažiteľa by porovnávací reklama nemala význam.

Na zodpovedanie otázky tak bolo potrebné zohľadniť obe smernice a najmä vzťah medzi nimi. Súdny dvor uviedol, že preto, aby majiteľ ochrannej známky mohol zakázať tretej osobe používať zhodné alebo podobné označenie, musia byť súčasne splnené štyri podmienky, a to konkrétne, že k používaniu označenia musí dochádzať v obchodnom styku, že k nemu musí dôjsť bez súhlasu majiteľa ochrannej známky a, samozrejme, že používanie sa musí uskutočňovať pre tovary alebo služby, ktoré sú zhodné s tovarmi alebo službami, pre ktoré je zapísaná ochranná známka. Zároveň musí byť splnená aj podmienka, že používanie označenia musí poškodzovať alebo byť schopné poškodiť funkciu ochrannej známky, ktorou je najmä schopnosť odlišiť tovary alebo služby jedného sťažiteľa od tovarov alebo služieb iného sťažiteľa. Inak povedané, medzi označením a ochrannou známkou musí existovať pravdepodobnosť zámene.

V spornom prípade bolo nepochybné splnenie prvých troch podmienok, no spoločnosť H3G používala ochranné známky O2 a O2 (UK) takým spôsobom, že v porovnávej reklame nijakým spôsobom nenaznačila, že by medzi ňou a O2 a O2 (UK) existoval obchodný vzťah.

Vzhľadom na tento vecný a právny stav veci Súdny dvor rozhodol tak, že majiteľ nemôže zakázať používanie jeho ochrannej známky v porovnávej reklame, ak porovnávací reklama spĺňa všetky podmienky čl. 3a ods. 1 smernice 84/450/EHS. Zároveň Súdny dvor uviedol, že „**čl. 5 ods. 1 písm. b) smernice 89/104/EHS sa má vykladať v tom zmysle, že majiteľ zapísanej ochrannej známky nemôže zakázať použitie označenia podobného tejto ochrannej známke pre tovary alebo služby zhodné alebo podobné tým, pre ktoré bola táto ochranná známka zapísaná, treťou osobou v porovnávej reklame, ak toto použitie nespôsobuje na strane verejnosti pravdepodobnosť zámene, a to nezávisle od skutočnosti, či uvedená reklama spĺňa alebo nespĺňa všetky podmienky prípustnosti uvedené v čl. 3a smernice 84/450“.**

V rozsudku vo veci C-533/06 súd vykladá aj pojem „**pravdepodobnosť zámene**“ vo vzťahu k čl. 4 ods. 1 písm. b) a k čl. 5 ods. 1 písm. b) smernice 89/104/EHS. Uvádza, že ide o pojem, ktorý je rovnaký, ale pri jeho výklade je potrebné zohľadniť obsah a účel týchto článkov. Čl. 4 ods. 1 písm. b) sa týka prihlášky ochrannej známky a jej vzťahu k zapísanej ochrannej známke. Pri výklade tohto článku je potrebné zohľadniť všetky okolnosti, v ktorých by bolo možné prihlasovanú ochrannú známku použiť, ak by bola zapísaná. Pravdepodobnosť zámene sa tak vyhodnocuje hypoteticky. Naopak, čl. 5 ods. 1 písm. b) sa vždy týka konkrétnych okolností a pri posudzovaní pravdepodobnosti zámene podľa tohto ustanovenia je tak rozhodný faktický a nie hypotetický stav.

Poznámka: Všetky rozhodnutia uvedené v tomto príspevku sú dostupné na internetovej adrese Súdneho dvora – <http://curia.europa.eu>

(Príspevok je skrátenou verziou záverečnej práce kurzu duševné vlastníctvo – ÚPV SR : 2010)

Správy z ÚPV SR

www.patentovat.sk

Úrad priemyselného vlastníctva SR v snahe zvýšiť povedomie verejnosti o význame duševného vlastníctva a jeho ochrany sprístupní začiatkom apríla tohto roka nový internetový portál – www.patentovat.sk.

Ide o aktualizáciu informačného multimediálneho DVD Duševné vlastníctvo – dobré treba chrániť!, ktoré úrad vydal v roku 2007. Internetový portál však bude reagovať na nové trendy v informačných technológiách a okrem oficiálneho webového sídla ÚPV SR bude prepojený i na stále populárnejšie sociálne siete, čím osloví širšie spektrum záujemcov o problematiku duševného vlastníctva.

Internetový portál www.patentovat.sk bude určený širokej verejnosti, pričom jeho hlavným cieľom bude popularizácia duševného vlastníctva a poskytnutie informácií o možnostiach priemyselno-právnej ochrany a súvisiacich službách a produktoch ÚPV SR.

Popularizačný interaktívny portál bude spĺňať i štandardy platné pre informačné systémy verejnej správy. Portál bol vytvorený aj vďaka financiám, ktoré ÚPV SR získal z národného akčného plánu.

(dz)

Krištáľový Merkúr pre inovátorov

ÚPV SR mal zastúpenie v hodnotiacej komisii, ktorá rozhodovala o udelení ceny za inovácie **Krištáľový Merkúr 2010**. Organizátorom súťaže je Banskobystrická regionálna komora SOPK (BBRK SOPK) spolu s jej lučenskou kanceláriou a Banskobystrický samosprávny kraj.

Do 16. ročníka súťaže, ktorá pozostávala i z novej kategórie mladých inovátorov, sa prihlásilo 19 subjektov. Slávnostný akt odovzdávania ceny, **aj za účasti predsedníčky ÚPV SR Ing. Dariny Kyliánovej**, sa konal 21. februára 2011 v rámci spoločenskej časti valného zhromaždenia členov BBRK SOPK.

V kategórii produktová inovácia boli udelené dve hlavné ceny:

- **DREVOKOV Krupina, s. r. o., Krupina** – elektrický akumulčný kotol ELAK
- **Grand Power, s. r. o., Banská Bystrica** – samonabíjacia pištoľ GRAND POWER P11

V kategórii mladý inovátor (mladí ľudia do 30 rokov) získal Krištáľový Merkúr študent Strednej odbornej školy drevárskej vo Zvolene **Pavel Janáček** za celočalúnený nábytkový prvok: kreslo – kocka CUBE.

V kategórii inovácia technológie, riadenia a marketingu porota cenu neudelila.

(mz)

Foto: www.vucbb.sk

Prediagnostika priemyselných práv Oživenie v zbrojárskom priemysle

Slovenský zbrojársky priemysel sa začiatkom deväťdesiatych rokov po strate zahraničných trhov ocitol v neľahkej situácii. Uviazli zbrojné obchody, oslabil sa modernizačný potenciál, poklesla výroba špičkových obranných technológií.

Opätovná šanca pre slovenské zbrojárstvo nastala vstupom krajiny do NATO, keď vznikla potreba aplikovať nové štandardy, ponúknuť modernizačné riešenia s cieľom „westernizácie“ zbraňových systémov „východného“ typu, vďaka čomu sa otvorili nové trhy v strednej a východnej Európe, Afrike, Latinskej Amerike a na Strednom východe.

Zbrojárske firmy si dobre uvedomujú, že byť lacnejším dnes už nestačí, preto **sa usilujú oživiť vlastný vývoj a výskum a poskytnúť produkty s vyššou pridanou hodnotou**. Výsledným efektom týchto zmien v ostatných rokoch je i **zvýšený záujem o priemyselno-právnu ochranu**. Aj z tohto dôvodu akciová spoločnosť **DMD GROUP so sídlom v Trenčíne** privítala možnosť vykonania prediagnostiky priemyselných práv vo svojich dcérskych spoločnostiach.

Nosnou oblasťou podnikania skupiny je vývoj i výroba špeciálnej techniky a do jej portfólia patria zbrojárske spoločnosti

KONŠTRUKTA-Defence, a. s., ZTS – ŠPECIÁL, a. s., a ZVS holding, a. s. Produktová diverzifikácia a snaha o prerazenie na vzdialených trhoch (India, Bangladéš a Malajzia) poskytli expertom ÚPV SR rozsiahly priestor na analýzu jednotlivých spoločností a nadväzné odporúčania ako zvýšiť konkurencieschopnosť firiem prostredníctvom priemyselných práv.

Okrem trenčianskych zbrojárův v prvých dvoch mesiacoch roka 2011 experti ÚPV SR podrobili prediagnostike ďalšie štyri **inovatívne podniky v Prešove, Liptovských Sliačoch, Spišskej Teplici a v Novej Dubnici.**

Priamy kontakt so súkromným sektorom prostredníctvom prediagnostiky sa pre ÚPV SR javí ako najúčinnjší nástroj podpory inovácií a konkurencieschopnosti malých a stredných podnikov. Dôkazom toho je aj **69 prijatých prihlášok predmetov priemyselných práv ako dôsledok prediagnostiky v priebehu troch rokov od spustenia projektu.**

(mm)

Jeden modul kurzu duševné vlastníctvo už majú za sebou

Podpredsedníčka ÚPV SR a odborná garantka kurzu duševné vlastníctvo Ing. Zdena Hajnalová odovzdala 18. februára 2011 **osvedčenia o ukončení** jedného zo štyroch jeho modulov, **modulu A** – základy práva duševného vlastníctva a autorské právo – 19 frekventantom kurzu **v školskom roku 2010/11.**

Pre poslucháčův s technickým profesijným zameraním je **modul A jedným z najnáročnejších**, najmä z hľadiska právnej terminológie a pochopenia vzťahův medzi jednotlivými právnymi normami zabezpečujúcimi ochranu duševného vlastníctva. Vďaka skúseným lektorom však frekventanti kurzu zvládli danú problematiku.

Uvedený modul tvorí základ ďalšieho vzdelávania v moduloch **B** – tvorivosť, jej manažovanie, marketing a ekonomika, **C** – informácie v oblasti duševného vlastníctva a **D** – právo priemyselného vlastníctva.

(lh)

Foto: D. Zaoral

Z podnetu ÚPV SR

Predsedníčka ÚPV SR Darina Kyliánová sa v dňoch 4. a 7. februára 2011 stretla v Bratislave s predstaviteľmi troch organizácií – **GfK Slovakia**, ktorá je na Slovensku lídrom v oblasti prieskumu trhu a marketingového poradenstva, **Konzervatívneho inštitútu M. R. Štefánika** orientujúceho svoje aktivity najmä na oblasť ekonomiky a sociálnej politiky a **Zväzu obchodu a cestovného ruchu SR.**

Agentúre GfK Slovakia môže v prípade potreby poskytnúť ÚPV SR štatistické údaje a informácie súvisiace s priemyselnoprávnou ochranou.

Predstaviteľom ďalších dvoch inštitúcií D. Kyliánová navrhla témy, ktorým by sa mohli venovať v rámci prípravy vzdelávacích aktivít, a v tejto súvislosti prislúbila účasť prednášateľův z radův expertův ÚPV SR.

Zväz obchodu a cestovného ruchu SR (ZOCR SR) prejavil záujem o účasť zástupcu ÚPV SR napríklad v panelovej diskusii v rámci konferencie **CATEGORY FÓRUM 2011.** Uskutoční sa 5. apríla v Bratislave a bude zameraná na monitorovanie názorův odborníkův z rôznych oblastí na smerovanie regulácie vybraných kategórií tovarův.

Do budúcnosti ZOCR SR v spolupráci s ÚPV SR uvažuje aj o prednáškach zameraných na problematiku označenia pôvodu výrobkův, ich zemepisných označení a tiež na tradičné špeciality.

Na spomínaných stretnutiach **D. Kyliánová zdôraznila:** – *K väčšiemu rešpektovaniu duševného vlastníctva na Slovensku vedie jedine cesta koordinácie a súčinnosti medzi verejnou správou, vysokými školami, priemyslom, súkromným sektorom vrátane mimovládnych organizácií.*

(jš)

Stretnutie s primátorom

Predsedníčka ÚPV SR **Darina Kyliánová** bola iniciátorkou aj stretnutia s novým primátorom Banskej Bystrice **Petrom Gogolom**, ktoré sa uskutočnilo 27. januára 2011 v mestskom úrade.

Predstavitelia oboch inštitúcií hovorili o **možnostiach spolupráce**, najmä v súvislosti s podporou inovácií v regióne a zvyšovaním povedomia verejnosti o priemyselnoprávnej ochrane.

Primátor prislúbil, že významnejšie podujatia bude môcť ÚPV SR organizovať aj v zrekonštruovanej radnici mesta a problematika duševného vlastníctva dostane väčší priestor i v mestských Radničných novinách.

D. Kyliánová **pozvala primátora Petra Gogolu na návštevu ÚPV SR** a v tejto súvislosti pripomenula blížiaci sa Svetový deň duševného vlastníctva.

(jš)

Colné riaditeľstvo ocenilo aj pracovníka ÚPV SR

Dňa 26. januára, pri príležitosti Svetového dňa colníctva, generálna riaditeľka Colného riaditeľstva SR Mária Machová odovzdala **Čestné uznanie Svetovej colnej organizácie** nielen vybraným desiatim nominovaným colníkom, ale i štyrom mimocolným subjektom, ktoré tiež prispeli k naplneniu hlavnej témy na rok 2011 – **Vzdelávanie, predpoklad úspešnej práce colníka**.

Okrem colníkov si čestné uznanie prevzali zástupcovia spoločností Philip Morris Slovakia, Nike, zástupca Veľvyslanectva Spojených štátov amerických na Slovensku a rovnako aj **Ing. Emil Žatkuliak** z odboru medzinárodných vzťahov ÚPV SR.

V prípade E. Žatkuliaka Colné riaditeľstvo SR, aj v prítomnosti predsedníčky ÚPV SR D. Kýliánovej, ocenilo jeho dlhodobé angažovanie sa pri organizovaní školení pre zástupcov štátnej správy, najmä príslušníkov colnej správy a Policajného zboru SR v oblasti vymožitelnosti práv duševného vlastníctva.

Ocenenie pracovníka ÚPV SR je samozrejme i ocenením samotného úradu.

(ež)

Foto: archív ÚPV SR

Aj o ochrane duševného vlastníctva

Zástupcovia ÚPV SR sa 26. januára 2011 v úlohe prednášajúcich zúčastnili v Bratislave na odbornom seminári **Transfer technológií na európskom trhu a ochrana práv duševného vlastníctva**. Seminár zorganizovala Národná agentúra pre rozvoj malého a stredného podnikania (NADSME) v spolupráci s Univerzitným technologickým inkubátorom InQb Slovenskej technickej univerzity, kde sa seminár aj konal (STU je jedným z partnerov ÚPV SR v rámci informačno-poradenských miest úradu pre inovácie – inoinfo).

Experti ÚPV SR vyše 20 účastníkom seminára – podnikateľom a zástupcom inštitúcií činných v oblasti výskumu a vývoja **priblížili možnosti ochrany duševného vlastníctva na Slovensku i v zahraničí**.

Podujatie bolo organizované v rámci európskej podpornej siete *Enterprise Europe Network (Európska sieť podnikov)*, ktorá podnikateľom poskytuje komplexné ľahko dostupné poradenstvo a podporu v oblasti podnikania, inovácií a výskumu. Sieť, v rámci ktorej je **ÚPV SR asociovaným partnerom**, združuje vyše 600 organizácií s 3 000 profesionálmi poskytujúcimi svoje služby v 45 krajinách. Projekt je spolufinancovaný z prostriedkov Európskej komisie.

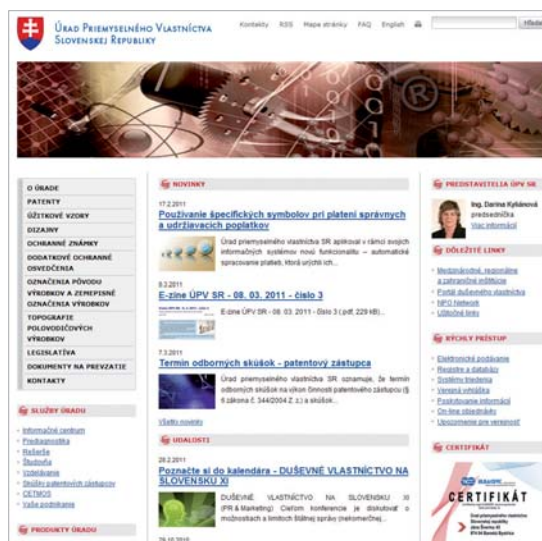
(ll)

Foto: L. Lalíková

Webové sídlo ÚPV SR najlepšie spomedzi monitorovaných

Ministerstvo financií SR (MF SR) zverejnilo 24. januára 2011 na webovej adrese www.informatizacia.sk výsledky monitorovania niektorých štandardov platných pre informačné systémy verejnej správy (ISVS).

Predmetné štandardy upravuje Výnos MF SR č. 312/2010 Z. z. o štandardoch pre ISVS. Uvedený výnos nadobudol účinnosť 15. júla 2010 a nahradil dovtedy platný výnos č. MF/013261/2008-132.

Monitorovanie štandardov prebiehalo v období od 1. do 31. decembra 2010 a do monitorovanej vzorky bolo zaradené aj webové sídlo ÚPV SR – www.upv.sk.

Hodnotená bola vzorka v rozsahu 50 webových sídiel. Do hodnotenia boli zahrnuté všetky primárne webové sídla ústredných orgánov štátnej správy, samosprávnych krajov a pomerové počty webových sídiel ostatnej štátnej správy, miest a obcí.

Monitorované boli tieto oblasti:

- názvoslovie elektronických služieb (e-mailly)
- používanie súborov
- obsah a funkcie webov

V oblasti názvoslovia elektronických služieb, konkrétne dodržiavania štandardov pre e-mailové adresy, a v oblasti používania súborov, t. j. dodržiavania štandardov použitých súborov v rámci webového sídla, dosiahol ÚPV SR hodnotenie 100 %, čo je najvyššie možné hodnotenie.

Pokiaľ ide o obsah a funkcie webov, boli monitorované tri časti, z nich dve, ktorých plnenie je už povinné, a jedna časť, ktorej plnenie sa bude vyžadovať až od 15. júla 2011. V rámci dvoch povinných častí, konkrétne dodržiavania štandardov obsahu webového sídla a dodržiavania štandardov komponentov a funkcionalít webového sídla, dosiahol ÚPV SR hodnotenie tiež 100 %.

Webové sídlo ÚPV SR tak dosiahlo hodnotenie 4 x 100 % v povinných oblastiach ako jediné spomedzi všetkých monitorovaných webových sídiel.

Snahou ÚPV SR je, aby jeho webové sídlo v čo najväčšej miere zodpovedalo aj požiadavkám a štandardom prístupnosti pre znevýhodnených občanov, medzi ktorých môžeme zaradiť nevidiacich a zrakovo postihnutých používateľov, používateľov s pohybovým postihnutím horných končatín a podobne.

Ako je uvedené na internetovej adrese www.blindfriendly.sk, ktorá je v gescii Únie nevidiacich a slabozrakých Slovenska, odhaduje sa, že na Slovensku žije približne 50-tisíc ľudí s ťažkým zrakovým postihnutím a pre mnohých z nich môže byť web významným pomocníkom a často aj jedinou cestou na samostatné vykonanie určitej činnosti, či už je to prečítanie najnovších správ na spravodajskom webe, objednanie tovaru v internetovom obchode, stiahnutie knihy z knižnice digitálnych dokumentov, resp. prečítanie informácií z oblasti priemyselného vlastníctva, čo je prípad webového sídla ÚPV SR.

Úrad aj naďalej pracuje na zdokonaľovaní svojho webového sídla. V tejto súvislosti venuje v súčasnosti pozornosť najmä splneniu štandardov (vizuálne rozloženie webových stránok), ktoré nadobudnú účinnosť 1. júla 2011, a pracuje aj na aktualizácii obsahu svojho webového sídla s cieľom prinášať jeho používateľom čo najaktuálnejšie informácie z oblasti priemyselného vlastníctva.

(pk)

Foto: www.upv.sk

Nová služba úradu – patentová rešerš medzinárodného typu

Od 1. januára 2011 ponúka ÚPV SR verejnosti novú službu – **patentovú rešerš medzinárodného typu**. Je vhodná pre záujemcov, ktorí uvažujú o možnosti chrániť si výrobok či technológiu pred uvedením na trh patentom alebo iným vhodným prostriedkom priemyselnej ochrany.

Podstatou služby je rešerš v patentových databázach na predmet uvedený v objednávke, môže ním byť výrobok, zariadenie alebo technológia. Predmet rešerše musí byť opísaný technickými konštrukčnými znakmi a v prípade potreby prediskutovaný s expertmi úradu, ktorí na vykonávanie rešerší majú k dispozícii potrebné informačné zdroje, systémy a majú znalosti i skúsenosti s vyhľadávaním v špecializovaných patentových databázach.

Výsledkom rešerše je zoznam dokumentov relevantných k predmetu zadania. Každý dokument je v zozname uvedený formou citácie spolu so stručným komentárom jeho obsahu vo vzťahu k predmetu zadania. Citované dokumenty sú interpretované znakom vypovedajúcim o miere ich relevancie k predmetu rešerše.

Slovné spojenie „rešerš **medzinárodného typu**“ vychádza z podobnosti úradom vypracovávanej rešeršnej správy so správou o medzinárodnej rešerši, ktorá býva prílohou k zverejneným medzinárodným prihláškam podľa Zmluvy o patentovej spolupráci (PCT).

Podrobnejšie informácie o tejto službe a jej cene nájdete na webovej stránke ÚPV SR v časti Rešerše.

(rm)

Správy z WIPO

Proti falšovaniu a pirátstvu

Viac ako 800 delegátov národných vlád, medzivládnych organizácií, podnikateľského sektora i agentúr zameraných na vymožiteľnosť práv z viac ako 100 krajín sa 2. až 3. februára 2011 stretlo v Paríži na **6. celosvetovom kongrese o boji proti falšovaniu a pirátstvu**. Poukázali na nebezpečný celosvetový vplyv narastajúceho obchodu s falšovaným a pirátskym tovarom a potrebu viacej rešpektovať ochranu duševného vlastníctva. Kongres sa konal pod záštitou prezidenta Francúzskej republiky.

Hostiteľom účastníkov kongresu, ktorému predsedala Svetová organizácia duševného vlastníctva (WIPO) bol francúzsky Národný inštitút priemyselného vlastníctva (INPI). Spoluorganizátormi boli Medzinárodná organizácia kriminálnej polície – Interpol, Svetová colná organizácia (WCO), Medzinárodná asociácia pre ochranné známky (INTA) a obchodnú komunitu zastupovala Medzinárodná obchodná komora (ICC) prostredníctvom iniciatívy BASCAP (Business Action to Stop Counterfeiting and Piracy).

V úvodnom prejave **generálny riaditeľ WIPO Francis Gurry** okrem iného povedal, že 6. celosvetový kongres predstavuje pre verejný a súkromný sektor i ďalšie zúčastnené strany príležitosť, aby sa stali lídrami v boji proti falšovaniu a pirátstvu v medzinárodnom meradle. V súvislosti s ústrednou témou kongresu – **Budovanie rešpektu k duševnému vlastníctvu** – a s potrebou potlačiť falšovanie a pirátstvo F. Gurry vyzval k zosúladeniu sociálnej, ekonomickej i politickej dimenzie a zároveň k zohľadneniu všetkých aspektov v rámci integrovaného konania.

Generálny riaditeľ INPI Yves Lapierre uviedol, že pre Francúzsko je kongres výsledkom záväzku francúzskej vlády prispieť spolu so všetkými sektormi vrátane všetkých krajín k boju s falšovaním a pirátstvom, ktoré majú zničujúci efekt nielen na zdravie a bezpečnosť spotrebiteľov, ale aj na ekonomiku.

Poukázaním na operáciu Jupiter v rokoch 2004 až 2009, počas ktorej zadržaný falšovaný tovar dosiahol hodnotu viac ako 200 miliónov amerických dolárov a došlo k takmer tisícke zatknutí, uviedol svoj príspevok **generálny tajomník Interpolu Ronald K. Noble**. Zdôraznil úlohu ochrany verejnosti aj pred potenciálnymi škodlivými falzifikátmi a imitáciami tovarov.

Na súvisiace fakty poukázali vo svojich príspevkoch aj ďalší predstavitelia už spomínaných organizácií. **Generálny tajomník ICC Jean-Guy Carrier** informoval, že v rámci programu BASCAP vyvinú ďalšie aktivity na podporu ochrany duševného vlastníctva vrátane vzdelávacích podujatí určených spotrebiteľom.

Falšovanie a pirátstvo každoročne predstavujú pre ekonomiku krajín miliardové straty v eurách. Aj preto bol takýto kongres celosvetového rozsahu veľmi dôležitý. **Je žiaduca koordinácia aktivít i aktívny postoj proti kriminalite v danej oblasti.**

www.wipo.int
(ač)

PCT podania v roku 2010

V predbežnej štatistike WIPO sa uvádza, že v **roku 2010** bolo podľa Zmluvy o patentovej spolupráci (PCT) **podaných 162 900 medzinárodných prihlášok**, čo v porovnaní s rokom 2009 predstavuje nárast o takmer 5 %. Ide o druhý najväčší nárast počtu podaných medzinárodných prihlášok od roku 1978.

Najviac prihlášok podali v minulom roku **subjekty z USA** – 44 855 (27,5 %), Nemecka – 17 171 (10,5 %), Japonska – 32 156 (19,7 %) a Číny – 12 337 (7,6 %).

Prihlasovatelia z európskych krajín, ktoré sú zmluvnými štátmi Európskeho patentového dohovoru, sa na minuloročnom celkovom počte medzinárodných prihlášok **podielali 32,4 %**, čo je o 2,2 % menej ako v roku 2009 (34,6 %).

Zvýšený nárast podaní medzinárodných prihlášok bol zaznamenaný z **priemyselných krajín východnej Ázie**, predovšetkým z Číny (+ 56,2 %), Kórey (+ 20,5 %) a Japonska (+7,9 %).

Medzi prihlasovateľov s najvyšším počtom PCT podaní v roku 2010 patrili tieto spoločnosti:

1. Panasonic Corporation (JP)	2 154
2. ZTE Corporation (CN)	1 863
3. Qualcomm Incorporated (US)	1 677
4. Huawei Technologies Co., Ltd (CN)	1 528
5. Koninklijke Philips Electronics N.V. (NL)	1 435
6. Robert Bosch GmbH (DE)	1 301
7. LG Electronics Inc. (KR)	1 298
8. Sharp Kabushiki Kaisha (JP)	1 286
9. Telefonaktiebolaget LM Ericsson (SE)	1 149
10. NEC Corporation (JP)	1 106

V roku 2010 sa najdynamickejšie rozvíjala oblasť digitálnej komunikácie, v ktorej oproti roku 2009 vzrástol počet medzinárodných prihlášok o vyše 17 %.

Minuloročné predbežné štatistické údaje zverejnilo WIPO na adrese www.wipo.int/pressroom/en/articles/2011/article_00-04.html

PCT Newsletter, 2/2011
(1h)

Pilotný program PCT-PPH

Do dvojročného pilotného programu **PCT – Patent Prosecution Highway**, ktorý WIPO spustilo v januári 2010, sa už zapojilo 12 patentových úradov, pričom Austrálsky patentový úrad a Fínsky patentový a registračný úrad podpísali dohodu o spolupráci s Patentovým a známkovým úradom USA s účinnosťou od 24. januára 2011.

Program PCT-PPH využíva výsledky práce expertov medzinárodných rešeršných a prieskumových orgánov zriadených podľa Zmluvy o patentovej spolupráci (PCT). To znamená, že po vstupe medzinárodnej prihlášky do národnej fázy konania môže prihlasovateľ požiadať o zrýchlený prieskum prihlášky.

Zrýchlený prieskum sa vykonáva iba na medzinárodné prihlášky s kladným písomným posudkom o patentovateľnosti vypracovaným buď orgánom pre medzinárodnú rešerš (ISA), alebo orgánom pre medzinárodný predbežný prieskum (IPEA) alebo s pozitívnou správou o medzinárodnom predbežnom prieskume patentovateľnosti (hlava II PCT) vydanou aj inými participujúcimi úradmi z hľadiska ich funkcie ISA alebo IPEA.

Cieľom spolupráce v rámci programu PCT-PPH je, aby prihlasovateľ na svoje technické riešenie **dostal patentovú ochranu čím skôr** v tých úradoch, ktoré sa podieľajú na programe.

Dohody medzi patentovými úradmi v rámci programu PCT-PPH **podstatne zefektívňujú medzinárodný patentový systém** v oblasti prieskumového konania medzinárodných prihlášok v národnej fáze.

PCT Newsletter, 2/2011

(1h)

Foto: jiuunlimited.com

ePCT – spustenie počiatočnej fázy pilotného projektu

Novú službu s predbežným názvom ePCT sprístupnil Medzinárodný úrad WIPO (ďalej medzinárodný úrad). Služba umožňuje prihlasovateľom alebo ich zástupcom prístup k dokumentom pred zverejnením medzinárodných prihlášok a aktualizovať bibliografické údaje v spise, ktorý je v medzinárodnom úrade. **Služba sa týka iba medzinárodných prihlášok podaných elektronicky 1. januára 2011 a neskôr.**

ePCT dopĺňa už existujúce online služby WIPO – sprístupnenie elektronickej verzie PCT formulárov prihlasovateľom prostredníctvom e-mailu, Online Document Upload, PCT E-Payment a PATENTSCOPE.

Nová služba má **zefektívniť vybavovanie, administratívu a komunikáciu medzi prihlasovateľom alebo jeho zástupcom a medzinárodným úradom a tiež s inými osobami v konaní podľa PCT.** Služba je počiatočnou fázou pilotného projektu. Medzinárodný úrad požiadal skupinu skúsených používateľov systému PCT, aby uvedenú službu otestovali a prípadne navrhli jej zlepšenie. Ďalší používatelia systému PCT budú môcť participovať až na neskorších fázach pilotného projektu.

Službu ePCT je zatiaľ možné využívať iba pri medzinárodných prihláškach podaných medzinárodnému úradu prostredníctvom **softvéru PCT-SAFE a s digitálnym certifikátom WIPO.** S rozširovaním pilotnej fázy sa bude postupne rozširovať i počet priha-

sovateľov, ktorí podávajú medzinárodné prihlášky podľa PCT aj na iných prijímacích úradoch, ako je medzinárodný úrad, a ktorí používajú aj iné typy softvéru na elektronické podávanie medzinárodných prihlášok. Napokon by sa služba mala rozšíriť aj na prihlášky podané na papieri alebo podané elektronicky na fyzickom médiu bez použitia elektronického podpisu.

Postupne budú teda môcť všetci prihlasovatelia alebo ich zástupcovia **elektronicky vykonávať úkony aj priamo vo svojich medzinárodných prihláškach**, napríklad odsunúť na neskôr úpravy týkajúce sa žiadosti o zmenu podľa pravidla 92bis PCT (zmena mena, bydliska, národnosti, občianstva, prihlasovateľa, pôvodcu alebo zástupcu). Takto dôjde k zníženiu duplicitnej práce a zrýchli sa proces zmien, ktoré v súčasnosti vykonáva medzinárodný úrad.

Ďalší vývoj systému služby ePCT závisí od testovania a spätnej väzby od používateľov počiatočnej fázy pilotného projektu.

Prioritou medzinárodného úradu je zaistiť bezpečnosť systému, pričom aj od jeho používateľov sa žiada zodpovednosť za bezpečné zaistenie svojich informácií v danom systéme.

S cieľom propagovať výhody a dôveryhodnosť služby ePCT poskytne WIPO jeho používateľom aj rôzne reklamné materiály vrátane online školiacich dokumentov, zorganizuje vzdelávacie semináre atď.

PCT Newsletter, 1/2011

(1h)

Podávanie výpisu sekvencií v elektronickej forme

Medzinárodný úrad WIPO pripomína prihlasovateľom, že výpis sekvencií, ktorý je súčasťou elektronickej podaných medzinárodných prihlášok, nie je potrebné zasielať v oboch formátoch, t. j. v textovom a obrázkovom.

To znamená, **ak medzinárodná prihláška bola podaná elektronicky** a obsahuje jeden alebo viac sekvencií nukleotidov alebo aminokyselín vo forme sekvenčného výpisu v samostatnej časti opisu technického riešenia podľa pravidla 5.2(a) podľa PCT, stačí, aby takýto výpis sekvencií bol predložený v jednom samostatnom súbore v textovom formáte, v súlade s odsekom 40 prílohy C administratívnych smerníc PCT (bez ohľadu na to, na ktorom prijímacom úrade bola prihláška podaná, ak úrad rešpektuje elektronické podávanie medzinárodných prihlášok). V dôsledku toho nie je potrebné podávať na prijímacom úrade žiadnu inú kópiu výpisu sekvencií v obrázkovom formáte alebo na papieri. V prípade elektronickej podania prihlasovateľ neplatí ani poplatok za každú stranu výpisu sekvencií (pozri sekciu 707(a-bis) administratívnych smerníc).

Naopak, prihlasovateľovi stále zostáva **povinnosť zaplatiť za každú stranu výpisu sekvencií, ak bol podaný v obrázkovom formáte alebo na papieri** (pozri sekciu 707(a) administratívnych smerníc).

Ďalšie informácie týkajúce sa elektronickej podávania výpisu sekvencií podľa PCT sú zverejnené v prílohe C administratívnych smerníc PCT, v PCT Applicant's Guide, odseky 5.099-5 a Practical Advice v PCT Newsletter č. 7 – 8/2009 alebo na webovej stránke Európskeho patentového úradu

www.epo.org/patents/law/legal-texts/journal/2010/05.html

PCT Newsletter, 12/2010

(1h)

Správy z EPO

V prospech európskej inovatívnej komunity

Lepší prístup k službám, intuitívne vyhľadávanie na webových stránkach a jasné línie dizajnu by sa mali stať atribútmi nového webového sídla Európskeho patentového úradu (EPÚ), ktoré je používateľom k dispozícii od 1. marca 2011.

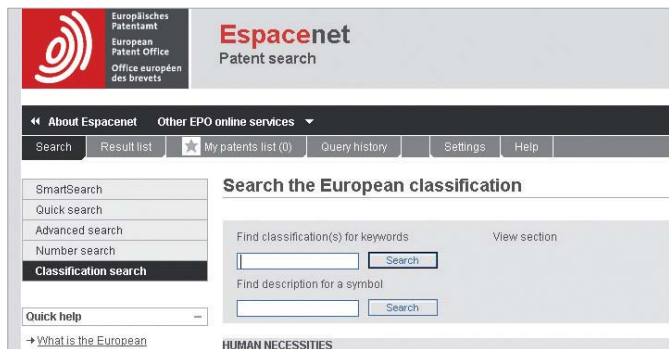
– Dôležitú úlohu pri zmene našich webových stránok zohrala spätná väzba od používateľov. EPÚ považuje za svoju povinnosť prístupnosť účinným spôsobom patentové informácie tak odborníkom, ako aj verejnosti, – povedal prezident **Benoît Battistelli**.

Pod zavedenie nových vyhľadávacích funkcií sa podpísala **spolupráca so spoločnosťou Google**. Novinkou je napríklad možnosť vyhľadávania z každej webovej stránky.

Espacenet v novom

Nový dizajn majú aj webové stránky patentovej databázy Espacenet. Grafické rozhranie (GUI – graphical user interface) je v „tímových farbách“ EPÚ a pribudlo aj niekoľko funkcií. Dokumenty je možné prezerat' novým spôsobom (RSS) a zadané požiadavky systém ukladá v záložke história.

Nová verzia Espacenetu je od 1. marca zatiaľ v testovacej prevádzke (<http://t1.espacenet.com>), no zároveň zostáva plne funkčná i predošlá verzia dostupná aj v slovenskom jazyku na sk.espacenet.com. Nové grafické rozhranie bude postupne prispôbené rôznym jazykovým mutáciám.

Databáza Espacenet poskytuje **bezplatný prístup k viac ako 70 miliónom patentových dokumentov z celého sveta**, obsahuje informácie o vynálezoch a technickom vývoji od roku 1836. Podľa prieskumov patrí medzi najznámejšie a najvyužívanejšie patentové databázy.

Kozmetickými úpravami prešiel aj Register Plus a EPÚ ho predstavil s novým názvom – **Európsky patentový register**.

www.epo.org
(kd)

10 %-ný nárast patentových prihlášok v EPÚ

EPÚ v roku 2010 dostal 232 000 európskych patentových prihlášok, t. j. o 10 % viac ako v predchádzajúcom roku (211 000). 39 % prihlášok pochádzalo z členských štátov Európskej patentovej organizácie, 26 % z USA, 18 % z Japonska a 5 % z Južnej Kórey a Číny.

V roku 2010 EPÚ udelil 58 100 patentov, o 11 % viac ako v roku 2009 (52 400).

– Tieto čísla jasne ukazujú, že po hospodárskom útlme v predchádzajúcich dvoch rokoch je dopyt po patentovej ochrane opäť na vzostupe, – uviedol prezident EPÚ Benoît Battistelli.

EPÚ očakáva nárast európskych patentových prihlášok aj v roku 2011.

(mz)

126. zasadanie

V holandskom Haagu sa v polovici decembra minulého roka konalo **126. zasadanie Správnej rady Európskej patentovej organizácie** (SR EPO), ktoré viedol jej predseda Jesper Kongstad. Na zasadnutí sa zúčastnili zástupcovia všetkých 38 členských štátov EPO.

SR EPO okrem iného ocenila iniciatívu prezidenta EPÚ Benoíta Battistelliho **zlepšiť sociálny dialóg** vo vnútri úradu aj vo vzťahoch s používateľmi európskeho patentového systému.

Za nového podpredsedu SR EPO zvolili na zasadnutí Miklósa Bendzsela z Maďarska, za podpredsedu rozpočtového a finančného výboru Rakúšana Friedricha Rödlera a Švédka Susanna Sivborgová bola zvolená za členku Predstavenstva SR EPO. Všetci traja budú vykonávať funkciu 3 roky.

Miklós Bendzsel

Friedrich Rödler

Susanna Sivborgová

Mihály Ficsor

Mihály Ficsor z Maďarska informoval SR EPO, že v súvislosti s jeho nástupom do funkcie predsedu Správnej rady OHIM-u rezignuje na funkciu predsedu Výboru pre patentové právo v EPO. Voľba nového predsedu uvedeného výboru sa uskutoční v marci 2011 na 127. zasadnutí SR EPO.

SR EPO schválila **rozpočet na rok 2011 vo výške 1 638 750 000 eur**, čo je oproti minulému roku viac o 66 045 000 eur.

(zv)

Európsko-marocké partnerstvo prospeje patentovému systému

Ahmed Reda Chami, marocký minister priemyslu, obchodu a nových technológií a prezident EPÚ Benoît Battistelli

Dňa 20. decembra 2010 marocký minister priemyslu, obchodu a nových technológií Ahmed Reda Chami a prezident EPÚ Benoît Battistelli podpísali **zmluvu o validácii európskych patentov v Maroku**. Zmluva vstúpi do platnosti, keď príslušný legislatívny návrh schváli marocký parlament.

Podľa tejto zmluvy – prvej svojho druhu – prihlasovatelia si budú môcť určiť svoju európsku patentovú prihlášku a udelený európsky patent aj pre Maroko, hoci táto krajina nie je zmluvným štátom Európskeho patentového dohovoru (EPD) a nemá ani podpísanú zmluvu s Európskou patentovou organizáciou o rozšírení patentov.

Prihlášky a patenty určené pre Maroko budú mať ten istý právny účinok ako tie, ktoré prihlasovatelia dezignujú pre členské štáty EPO.

Európske patenty môžu byť v súčasnosti platné v 40 európskych krajinách.

Zmluva, ktorá podčiarkuje vedúcu úlohu EPÚ v budovaní vyváženého medzinárodného patentového systému a rozhodnutie Maroka rozvíjať ambicióznú inovačnú politiku, má **podporiť technologický transfer medzi Európou a Marokom**.

Navyše EPÚ a Marocký úrad pre priemyselné a obchodné vlastníctvo (OMPIC) podpísali aj bilaterálnu dohodu a technickú zmluvu, ktoré umožňujú OMPIC-u prístup do systému EPOQUENet, čím môže využívať vedeckú a technickú dokumentáciu EPÚ a zároveň systematicky vypracovávať rešeršné správy pre marocké patentové prihlášky a posudok o ich patentovateľnosti – podstatné informácie pre marockú ekonomiku.

OMPIC je samofinancujúca organizácia. Jej 80 zamestnancov každý rok vybaví približne 1 000 patentových prihlášok vrátane 200 od marockých prihlasovateľov, ďalej 16 000 prihlášok ochranných známok a 1 000 prihlášok priemyselných dizajnov. OMPIC spravuje aj centrálny obchodný register v Maroku.

www.epo.org
(ač)

Foto: epo.org

Opäť o prípadoch „brokolica“ a „paradajky“

V decembri minulého roka Veľký sťažnostný senát EPÚ v Mníchove vydal rozhodnutie, v prípadoch „brokolica“ (G2/07) a „paradajky“ (G1/08), súvisiace so správnou interpretáciou pojmu „*v podstate biologické spôsoby vytvárania rastlín alebo zvierat*“ uvedeného v EPD, ktorým sa definujú výluky takýchto metód z patentovateľnosti.¹

Veľký sťažnostný senát EPÚ vo svojom rozhodnutí uvádza, že produkčná metóda zahŕňajúca generatívne rozmnožovanie rastlín krížením ich genómov a následná selekcia rastlín **nie je patentovateľná**. Vynálezcovský stupeň, ktorý prispieva k postupu generatívneho kríženia rastlinných genómov a následnej selekcii rastlín, neruší výnimku z patentovateľnosti.

Zatiaľ čo technické zariadenia alebo prostriedky, ako sú genetické markery, môžu byť samy osebe patentovateľné, ich použitie „*v podstate biologickom spôsobe*“ nie je možné patentovať.

Senát nakoniec uviedol, že spôsoby vytvárania rastlín vkladaním alebo modifikáciou vlastnosti genómu použitím genetického inžinierstva nesúvisia s generickým rozmnožovaním rastlín krížením ich genómov, a preto môžu byť patentovateľné. Ale v takomto prípade krok generického rozmnožovania krížením a následná selekcia nesmú byť predmetom vynálezu (patentových nárokov), pretože ani ďalšie kroky technického postupu pred a po generickým rozmnožovaním krížením a následná selekcia nie sú patentovateľné.

Pred vynesením rozhodnutia senát zvažoval argumenty majiteľov patentov a oponentov v prípadoch súvisiacich s rozhodnutiami (T 83/05 – Brokolica a T 1242/06 – Paradajky), pripomienky predložené prezidentom EPÚ a do úvahy bral aj nemalé množstvo podaní verejnosťou, tzv. „amicus curiae“ podania, ktorými verejnosť naliehala na proces.

70-stranové rozhodnutie Veľkého sťažnostného senátu EPÚ poskytuje ucelený prehľad aj o historickom vývoji legislatívy a judikatúry týkajúcej sa otázok patentovateľnosti „*v podstate biologických spôsobov*“ v Európe vrátane vývoja tzv. biotechnologickej smernice 98/44/ES.

Cieľom tohto a rovnako aj už existujúcich súvisiacich rozhodnutí je objasniť právny význam znenia pojmu „*v podstate biologické spôsoby*...“ podľa EPD.

Prvý výklad k sporným prípadom poskytujú technické sťažnostné senáty, ktoré potom takéto prípady predložia Veľkému sťažnostnému senátu EPÚ, aby rozhodol v zmysle svojej smernice.

www.epo.org
(ač)

1 Čl. 53 EPD Výluky z patentovateľnosti: Európske patenty sa neudelujú na: odsek b) – odrody rastlín alebo plemená zvierat, alebo v podstate biologické spôsoby vytvárania rastlín alebo zvierat; toto ustanovenie sa nevzťahuje na mikrobiologické postupy alebo výrobky takto získané.

Spolupráca EPÚ a Google

Strojový preklad by mohol podporiť konkurencieschopnosť v Európe

EPÚ a spoločnosť Google podpísali 30. novembra 2010 **Memorandum o spolupráci** s cieľom zlepšiť prístup k prekladom patentov vo viacerých jazykoch.

V rámci spolupráce bude EPÚ používať technológiu strojového prekladu od spoločnosti Google na preloženie patentov do jazykov 38 krajín, v ktorých sú platné. Na Google zasa bude mať prístup k preloženým európskym patentom, čo umožní spoločnosti optimalizovať technológiu strojového prekladu. Tá bude používaná na preklad patentov pochádzajúcich z Európy, ako aj z iných regiónov sveta, s pôsobnosťou pre európske štáty.

Cieľom spolupráce je **ponúknuť rýchlejšie a lacnejšie preklady patentov** pre výskumných pracovníkov, vynálezcov a inovatívne firmy. V súčasnosti ten, kto chce získať patent, musí podať prihlášku v jednom z troch úradných jazykov EPÚ – v angličtine, nemčine alebo vo francúzštine. Nadväzne je potrebné zabezpečiť preklad patentu – na vlastné náklady – do jazykov všetkých krajín, v ktorých chce vynálezca získať patentovú ochranu. Tento zložitý a finančne nákladný postup znamená, že mnoho európskych patentov nie je dostupných, resp. právne záväzných vo všetkých členských štátoch Európskej patentovej organizácie (EPO). Rovnako je ťažké získať dôležité údaje pre výskumné projekty tým, čo vyhľadávajú patentové informácie v iných jazykoch.

– *Európsky patentový úrad je jedným z najväčších poskytovateľov bezplatných informácií o stave techniky uvedených v patentových spisoch z celého sveta. Partnerstvo so spoločnosťou Google zamerané na strojový preklad patentov pomôže vynálezcom, inžinierom a výskumno-vývojovým tímom získať príslušné dokumenty efektívnejšie – vo svojom vlastnom jazyku – z bohatstva publikovaných patentových informácií. Zmluva so spoločnosťou Google stavia EPÚ do popredia snáh o posilnenie medzinárodného charakteru patentového systému a zlepšenia jeho kvality v prospech globálnej ekonomiky,* – povedal prezident EPÚ **Benoît Battistelli**.

Ďalším cieľom spolupráce je **zjednodušenie rozhodovacieho procesu v štátoch EÚ v ich úsilí zaviesť jednotný celoeurópsky patent**. Hoci EPÚ zabezpečuje jednotný udeľovací patentový proces, majiteľ patentu ešte musí preložiť patent do jazykov jed-

notlivých európskych krajín, dôsledkom čoho je získanie patentovej ochrany v Európe oveľa drahšie ako na iných trhoch, napríklad v Spojených štátoch. Jednotný patent EÚ by mohol znížiť náklady konania o patentovej prihláške a zvýšiť právnu istotu inovátorov.

Spolupráca s EPÚ znamená pre Google príležitosť **zlepšiť** svojej **prekladateľské služby**. EPÚ ponúka prístup k približne 1,5 miliónu patentových dokumentov a toto číslo každý rok narastá o viac ako 50 000 novoudeľených patentov. Partnerstvo zahŕňa aj ázijské jazyky. Uľahčenie prístupu k rýchlo narastajúcemu objemu japonských, čínskych a juhokórejských technologických informácií je jednou z najväčších výziev, ktorým čelí svetový patentový systém.

– *Táto spolupráca je vzrušujúca pre obidvoch – Google i Európu. Pomôže všetkým Európanom zlepšiť prístup k patentovým informáciám, podporí inovačný proces a umožní európskej ekonomike posilniť jej konkurencieschopnosť,* – povedal **Carlo d'Asari Biondo**, obchodný viceprezident Googlu pre južnú a východnú Európu, Stredný východ a Afriku. – **Tento prípad demonštruje ako súkromné spoločnosti môžu spolupracovať s verejnými inštitúciami pri hľadaní inovačných riešení na zložité problémy.**

Google Translate (prekladač) pracuje pomocou vlastného softvéru v rôznych jazykoch. Softvér vyhľadaním v preložených častiach textu rozpoznáva a štatisticky určuje, čo dané slovo alebo slovné spojenie v predmetnom kontexte znamená. Keďže patenty sú písané vo veľmi špecifickom jazyku a formáte, získanie prístupu k obsahu ich prekladov pomôže Googlu Translate zlepšiť kvalitu prekladov patentových spisov.

Google pôsobí v oblasti patentovej ochrany už niekoľko rokov. Od roku 2006 prostredníctvom Google Patent Search zaznamenaná všetky patenty a prihlášky z USA, čím uľahčuje vyhľadávanie patentov, ich prezeranie, prípadne stiahnutie vo formáte PDF.

EPÚ do značnej miery sprístupnil **svoje patentové dokumenty** na internete **od roku 1998** a usiluje sa o otvorenú politiku šírenia technických informácií vo svojej vyhľadávacej databáze. V spolupráci s členskými štátmi EPO tiež zverejňuje národné patentové databázy, ktoré sú súčasťou strojového prekladu od roku 2004 s ohľadom na rastúci problém so sprístupnením patentových údajov v jeho úradných jazykoch. Strojový preklad sa stal kľúčovým nástrojom na sprístupnenie a rozširovanie európskych patentových údajov medzi širokou a odbornou verejnosťou využívajúcou patentové informácie.

www.epo.org
(jš, mm)

Správy z OHIM-u

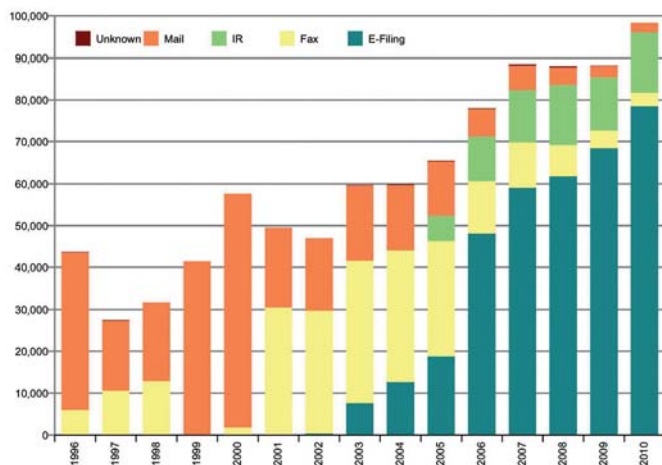
OHIM zverejnil štatistické údaje za rok 2010

Úrad pre harmonizáciu vnútorného trhu (ochranné známky a dizajny) (OHIM) zverejnil minuloročnú štatistiku prihlášok ochranných známk Spoločenstva (CTM) a zapísaných dizajnov Spoločenstva (RCD) spolu s medziročnými porovnaniami.

Z údajov vyberáme:

CTM

- úrad v minulom roku prijal 98 217 prihlášok CTM, čo je najviac v jeho doterajšej histórii,
- 80 % prihlášok bolo podaných online,
- do registra bolo zapísaných 100 803 nových CTM a obnovených bolo 21 087 CTM,
- najviac prihlášok podali prihlasovatelia z Nemecka (18 448) a zo Spojených štátov (12 852),
- takmer štvrtina prihlásených označení (23,83 %) sa týkala produktov alebo služieb zaradených podľa Medzinárodného triedenia výrobkov a služieb do tried 9 (napr. periodiká, informačné katalógy, počítačový softvér), 35 (napr. reklamná, inzertná, propagačná a marketingová činnosť) a 42 (napr. projektová činnosť, návrh počítačových systémov, grafický dizajn), čo kopíruje dlhodobý trend,
- 57,49 % z prihlásených označení malo slovný a 41,81 % obrazový charakter, 3D označení bolo prihlásených 494 (0,50 %) a zvukových 23 (0,02 %).

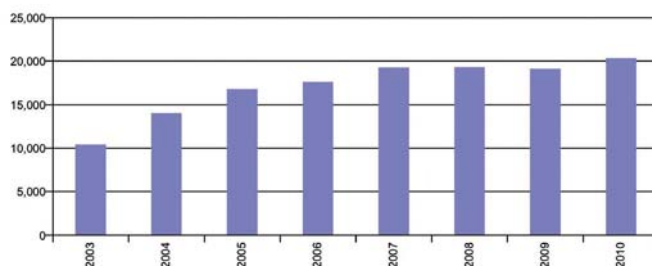
Graf: Prehľad počtu prihlášok CTM od roku 1996 a spôsobu ich podávania (zdroj: OHIM, štatistika CTM 2010, s. 1)

Slovenské subjekty v roku 2010 podali 175 prihlášok CTM, čo v meradle Európskej únie predstavuje 0,25 % a v celosvetovom meradle 0,18 %.

Od roku 1996 (zavedenie systému CTM) bolo zo Slovenska podaných 747 prihlášok (EÚ 0,12 %, svet 0,08 %).

RCD

- v minulom roku prijal úrad 20 288 prihlášok RCD, z nich 51 % predstavovali hromadné prihlášky,
- v počte prihlásených dizajnov obsadilo v regióne EÚ prvú priečku Nemecko s takmer tretinovým podielom (18 250 prihlásených dizajnov); nasleduje Taliansko s 10 229 dizajnmi (17,56 %) a Francúzsko so 7 023 dizajnmi (12,05 %),
- štatistiku obohatili Spojené štáty (5 543 prihlásených dizajnov), Japonsko (2 356), Švajčiarsko (2 040) a Čína (1 363),
- s veľkým náskokom dominovali prihlášky dizajnov výrobkov zaradených podľa Medzinárodného triedenia pre priemyselné dizajny do tried 06 (nábytok) a 02 (odevné výrobky a galantéria), nasledovali triedy 09 (obaly a kontajnery na dopravu alebo manipuláciu s tovarom), 26 (osvetľovacie zariadenia a telesá), 23 (zariadenia na rozvod tekutín (plynov), zariadenia sanitárne, regulačné, ventilačné a vzduchotechnické).

Graf: Prehľad počtu prihlášok RCD od roku 2003 (zdroj: OHIM, štatistika RCD 2010, s.1)

Zo Slovenska bolo v roku 2010 prihlásených na registráciu 109 dizajnov, čo v meradle EÚ predstavuje 0,19 % a v celosvetovom meradle 0,15 %.

Od roku 2003 (zavedenie systému RCD) bolo zo Slovenska podaných 765 prihlášok RCD (EÚ 0,19 %, svet 0,14 %).

<http://oami.europa.eu/ows/rw/pages/OHIM/statistics.en.do>
(kd)

Správy z EÚ

Európska únia a Rusko si želajú užšiu spoluprácu

Európska komisia a jej predseda José Manuel Barroso boli 24. februára 2011 hosťiteľmi ruskej vlády na čele s Vladimírom Putinom. Rozhovory na najvyššej úrovni sa týkali politických a hospodárskych vzťahov Európskej únie s Ruskou federáciou, ktorá je tretím najväčším obchodným partnerom EÚ.

EÚ od roku 1991 poskytla Rusku finančnú podporu vo výške 2,8 miliardy eur, ktorá sa postupne menila na spolufinancovanie projektov v oblasti:

- hospodárstva a obchodu,
- ochrany ľudských práv a vnútornej bezpečnosti,

- vonkajšej bezpečnosti a globálnej spolupráce,
- spolupráce v oblasti výskumu, inovácií, vzdelávania a kultúry.

Na spoločnom stretnutí obe strany prejavili záujem o ešte užšiu spoluprácu v rámci spoločného susedstva EÚ a Ruska.

www.eeas.europa.eu

(kd)

Foto: www.ec.europa.eu

Tisíci výrobok chránený v Európskej únii

Ovčí syr Piacentinu Ennese z talianskej provincie Enna na Sicílii bol zapísaný ako tisíci výrobok do Registra chránených označení pôvodu (CHOP) a chránených zemepisných označení (CHZO) poľnohospodárskych výrobkov a potravín vedeného Európskou komisiou. Syr je zapísaný ako **CHOP**.

Aby mohol byť výrobok zapísaný do uvedeného registra, jeho výroba, spracovanie a príprava sa musia uskutočňovať vo vymedzenej zemepisnej oblasti a kvalita i vlastnosti výrobku musia byť dané vymedzeným zemepisným územím.

Piacentinu Ennese sa vyrába v oblasti talianskej provincie Enna na Sicílii zo surového ovčieho mlieka, kde sa ovce tradične chovajú na prírodných alebo kultivovaných pastvinách s miestnymi ekotypmi a kde po stáročia rastie šafran.

Osobitý charakter získava syr vďaka vzdialenosti oblasti produkcie od mora a subkontinentálnemu podnebiu, ale najmä šafranu, ktorý sa pridáva do mlieka v procese výroby syra a dodáva mu charakteristickú žltú farbu a arómu.

Označenie pôvodu (OP) alebo zemepisné označenie (ZO) je možné chrániť na úrovni EÚ aj v spojitosti s vínom, ale liehovinám prináleží len ochrana ZO.

Existuje aj európsky register zaručených tradičných špecialít (poľnohospodárske a potravinárske výrobky).

(ač)

Správy zo sveta

Podpora vede a výskumu

Spojené štáty americké – A, B, C. Ide o začiatkové písmená anglických slov **A**stronomy, **B**iodiverzity a **C**hemistry.

Zatiaľ čo rok 2009 bol z podnetu Organizácie spojených národov Medzinárodným rokom astronómie, v roku 2010 rezonovala v medzinárodnom meradle problematika biodiverzity, **rok 2011** vyhlásil generálny tajomník OSN Pan Ki-mun spolu s UNESCO a Medzinárodnou úniou čistej a aplikovanej chémie (IUPAC) za **Medzinárodný rok chémie**, čiže aj do tretice sa deklaruje podpora prírodnej vede.

To, že OSN venuje rok 2011 práve chémii, nie je náhoda. Chemické vedné disciplíny sú úzko späté s oblasťou medicíny a farmácie, pričom súvisiaci výskum je jedným z najdynamickejších, no zároveň najkomplikovanejších. Nadväzne jeho výsledky môžeme vidieť v nových liekoch, v spôsoboch ich prípravy, v nových

liečebných aplikáciách, ktoré sú väčšinou aj predmetmi priemyselno-právnej ochrany.

V rámci sprievodných podujatí Medzinárodného roka chémie sa bude hovoriť napríklad aj o úlohe žien v chémii. Tohto roku si totiž svet pripomína aj storočnicu udelenia Nobelovej ceny za chémiu **Marie Curie Sklodowskej** (1911) za izoláciu čistého rádia a za objavenie dvoch chemických prvkov – rádia a polónia.

www.unesco.org

(ač)

Prístup k liekom, patentové informácie a voľné obchodovanie

Švajčiarsko – Druhé zo série spoločných technických sympózií, organizovaných Svetovou zdravotníckou organizáciou (WHO), Svetovou organizáciou duševného vlastníctva (WIPO) a Svetovou obchodnou organizáciou (WTO), sa konalo **18. februára 2011 v ženevskom sídle WHO**. Sympóziu, ktoré otvorili generálni riaditelia spomínaných organizácií – Margaret Chanová, Fran-

cis Gurry a Pascal Lamy, predchádzal 17. februára workshop vo WIPO o patentových rešeršiach a slobodnom obchodovaní.

Sympóziu o prístupe k liekom, patentových informáciách a voľnom obchodovaní podčiarklo rastúci **význam patentových informácií pre verejné zdravie** v oblasti zadávania verejných zákaziek na lieky, technologického transferu a stanovenia priorít súvisiaceho výskumu a stratégie. Zároveň sympóziu poukázalo na dostupnosť a možnosti využitia patentových informácií v kontexte zabezpečenia prístupu k liekom, i na existujúce rezervy. Konalo sa v nadväznosti na minuloročné júlové zasadanie, ktorého témou bola tvorba cien a dovoz výrobkov.

Na tohtoročnom sympóziu sa zúčastnili experti z medzinárodných a dobročinných organizácií, odborníci na patentové informácie, občianske organizácie, zástupcovia priemyslu, ktorí pracujú v oblasti verejného zdravia alebo majú záujem o patentové informácie súvisiace so zdravím. Sympóziu bolo súčasťou prebiehajúcej **trilaterálnej spolupráce medzi WHO, WIPO a WTO**, ktorá zahŕňa implementáciu globálnej stratégie WHO a akčný plán o verejnom zdraví, inováciách a duševnom vlastníctve.

www.wipo.int
(ač)

Zvyšovanie úrovne spolupráce medzi EPÚ a ASEAN-om

Vietnam – V hlavnom meste Vietnamu Hanoi sa 13. – 14. januára 2011 stretli najvyšší predstavitelia národných úradov duševného vlastníctva krajín združenia ASEAN, ktoré sa zameriava na hospodársku, politickú a kultúrnu spoluprácu v juhovýchodnej Ázii, na šiestej konferencii **HIPOC 2011** (Heads of Intellectual Property Offices Conference).

Na konferencii sa zúčastnili aj zástupcovia Svetovej organizácie duševného vlastníctva a Európskeho patentového úradu na čele s jeho prezidentom **Benoitom Battistellim**.

Ešte pred otvorením konferencie bolo podpísané **Memorandum o porozumení medzi EPÚ a Národným úradom priemyselného vlastníctva Vietnamu (NOIP)**, čo sa považuje za pomyselný odrazový mostík k strategickej spolupráci EPÚ s krajinami ASEAN-u (členskými štátmi sú Brunej, Kambodža, Indonézia, Laos, Malajzia, Mjanmarsko, Filipíny, Singapur, Thajsko a Vietnam).

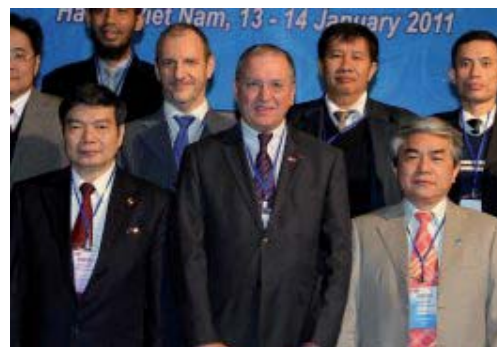
Mapa členských štátov ASEAN-u (foto: www.aseansec.org/69.htm)

Na úvod konferencie B. Battistelli povedal: – *Vietnam je stelesnením dynamiky a pokroku regiónu ASEAN, ktorý sa stal motorom rastu svetovej ekonomiky.*

Spolupráca medzi EPÚ a ASEAN-om sa datuje **od deväťdesiatych rokov**; začala sa spoločným projektom ECAP I, ktorý z poverenia Európskej komisie realizoval EPÚ spolu s WIPO. Projekt ECAP I (1993 – 1997) bol zameraný na práva priemyselného vlastníctva a ich posilnenie v národných právnych systémoch krajín ASEAN-u. V januári 2010 bol spustený ECAP III; „trojka“ sa orientuje na investovanie a obchod s Áziou.

V dôsledku postupného začleňovania štátov ASEAN-u do systému svetového obchodu národné úrady jeho členských krajín čelili vysokému nárastu patentových prihlášok. V súčasnosti ich dokážu zvládnuť **viac ako 30 000 ročne**, z nich približne jednu tretinu tvoria prihlášky od prihlasovateľov z členských štátov EPÚ (údaj z roku 2008). Súčasne dochádza aj k nárastu počtu európskych patentových prihlášok z ASEAN-u, v rokoch 2005 – 2010 bolo podaných približne 1 800 prihlášok.

Na konferencii HIPOC 2011 **boli predstavené alternatívy spolupráce** na bilaterálnej aj regionálnej úrovni, ako aj možnosti zavedenia schémy spolupráce i na medzinárodnej úrovni v rámci Zmluvy o patentovej spolupráci.

V spodnom rade zľava: vietnamský minister pre vedu a techniku prof. Hoang Van Phong, prezident EPÚ, Benoît Battistelli a generálny riaditeľ Národného úradu priemyselného vlastníctva Vietnamu Tran Viet Hung. (foto: www.epo.org)

www.epo.org
(kd)

Zmena názvu patentového úradu

Maďarsko – V minulom roku novelizovali v Maďarsku niektoré zákony, čím došlo od 1. januára 2011 nielen k zmene organizácie ministerstiev, ale aj k premenovaniu tamojšieho patentového úradu na **Maďarský úrad duševného vlastníctva** a rozšírili sa i jeho kompetencie.

Úrad okrem ochrany práv priemyselného vlastníctva **dohliada** už napríklad aj na **výkon kolektívnej správy práv**, tzn. na výkon autorského práva a práv súvisiacich s autorským právom organizáciami konajúcimi v prospech autorov, výkonných umelcov a ostatných nositeľov práv (predmetmi kolektívnej správy práv sú autorské diela, umelecké výkony, zvukové a zvukovo-obrazové záznamy či rozhlasové a televízne vysielania).

Vo väčšej miere sa chce úrad podieľať i na šírení dobrého mena typických maďarských výrobkov.

www.hipo.gov.hu
(zv)

Londýnsky dohovor platí už aj v Maďarsku

Maďarsko – Dňa 1. januára 2011 nadobudol u našich južných susedov účinnosť aj Londýnsky dohovor a Maďarsko sa tak stalo 16. zmluvným štátom Európskeho patentového dohovoru (EPD), ktorý k Londýnskému dohovoru pristúpil. **Ide o dobrovoľnú dohodu štátov zriekajúcich sa požiadavky prekladu patentových spisov udelených európskych patentov do svojho národného jazyka**, čo podstatne znižuje cenu európskeho patentu. V súčasnosti totiž preklady európskych patentových spisov predstavujú 20 – 40 % z celkových nákladov na udelenie patentu.

K udeleným európskym patentom s platnosťou pre Maďarsko od 1. januára 2011 už nie je potrebné dodať preklad európskeho patentového spisu v prípade, že patent bol udelený v anglickom jazyku alebo ak spis v angličtine bol dodaný v súlade s článkom 65, odsek 1 EPD¹. V prípade, že nie je k dispozícii anglický preklad patentového spisu, prihlasovateľom zostáva možnosť podať aj maďarský. Patentové nároky však musia byť vždy preložené do maďarského jazyka.

Nové pravidlá v Maďarsku sa vzťahujú aj na európske patenty v námietkovom a odvolacom konaní alebo v konaní o obmedzení patentu, ktoré boli udelené pred 1. januárom 2011 a zmenené v tento deň alebo neskôr.

Na dosiahnutie všetkých výhod Londýnskeho dohovoru je potrebné, aby k nemu pristúpili všetky zmluvné štáty EPD. Ak by sa tak stalo, financie ušetrené na prekladoch európskych patentov by mohli byť využité vo vedeckovýskumnom sektore a na vývojové aktivity.

Slovenská republika nie je členom Londýnskeho dohovoru. V záujme Slovenska je, aby informácie o stave techniky a nových technológiách boli dostupné v slovenskom jazyku. Preklady európskych patentov do národných jazykov umožňujú rýchly prístup k patentovým informáciám a k ich využitiu v technickom a vedeckom vývoji.

Prístupom Slovenska k Londýnskému dohovoru by veda a priemysel stratili významný zdroj informácií v slovenskom jazyku.

www.epo.org
(zv)

Manažment duševného vlastníctva na univerzitách Spojeného kráľovstva

Spojené kráľovstvo – Úrad duševného vlastníctva Spojeného kráľovstva zverejnil 52-stranovú správu, ktorá je podľa úvodných slov jej autorov – *...originálnym príspevkom k pochopeniu rozličných modelov manažmentu duševného vlastníctva v procese transferu poznatkov z univerzitného výskumu do priemyslu. Ponúka nové analýzy absolútnej a relatívnej hodnoty rôznych druhov duševného vlastníctva, formálneho (hard IP) a neformálneho (soft IP), pri transfere poznatkov.*

V správe sa autori zaoberajú aspektmi **priameho a nepriameho prenosu poznatkov** z univerzít nielen do priemyslu, ale aj pre potreby vlády a celkove pre spoločnosť a zároveň spätnou väzbou celého procesu, ktorá sa k univerzitám dostáva vo forme nadobudnutých vedomostí a financií. Správa mapuje situáciu v akademickom roku 2007/2008.

Autori podrobili výskumu 40 inštitúcií, čo predstavuje 26 % z celkového počtu 154 univerzít a škôl poskytujúcich vysokoškolské vzdelanie, pričom sa snažili zostaviť ich reprezentatívnu vzorku vzhľadom na históriu, veľkosť, zameranie a región. Informácie od zostávajúcich 114 inštitúcií poslúžili ako referenčné údaje.

Pre potreby tejto správy autori k formálnemu typu duševného vlastníctva radia patent a autorské právo, k neformálnemu typu open-source a inovácie nechránené prostriedkami ochrany duševného vlastníctva.

Výsledky správy potvrdzujú, že **čím vyšší je podiel zamestnancov univerzít zapojených do vedy a výskumu, tým väčší je rozsah transferu patentov**. Takýto vzťah sa pri iných sledovaných formách duševného vlastníctva nepotvrdil.

Univerzity založené do polovice 19. storočia (tzv. staré univerzity) a bývalé polytechnické školy, ktoré získali status univerzity v roku 1992, sú v transfere patentov najaktívnejšie. Pri celkovom prehľade transferu rôznych foriem duševného vlastníctva **si najlepšie počínajú práve „staré“ univerzity**.

Tab. Prehľad transferu rôznych foriem duševného vlastníctva na vybraných 40 univerzitách

Forma duševného vlastníctva (DV) určená na transfer	Počet univerzít	%
Patent	23	57,5
Autorské právo	13	35,2
Open source	12	30,0
Nechránené inovácie	13	32,5
Žiadna z uvedených foriem	13	32,5
Iba formálny druh DV	8	20,0
Iba neformálny druh DV	2	5,0
Obidva druhy DV	4	10,0

Tabuľka zostavená z vybraných údajov zo správy na s. 27.

Zo správy ďalej vyplýva

- 77,5 % univerzít (t. j. 31 zo 40 respondentov) zriadilo interné oddelenie, ktoré sa venuje komercializácii duševného vlastníctva univerzity, 17,5 % sa spolieha na služby externej firmy a zvyšné školy sú bez takejto podpory;
- 57 % univerzít (t. j. 23 zo 40 respondentov) prihlasuje predmety duševného vlastníctva na ochranu prostredníctvom externej firmy, 35 % škôl vo vlastnej réžii;
- vo viac ako polovici univerzít sa požaduje od zamestnancov, aby zverejnili, resp. sprístupnili vynález, počítačový alebo výučbový softvér či databázu; takéto zverejnenie býva v 95 % prípadoch honorované. Vyššie percento zverejňovania bolo zaznamenané v tých inštitúciách, ktoré na prihlasovanie predmetov duševného vlastníctva na ochranu využívajú služby externej spoločnosti.

Autori správy zistili, že univerzity v relatívne vyššej miere pristupujú k transferu formálneho druhu duševného vlastníctva **za finančnú odmenu** (ide hlavne o predaj patentu a autorského práva alebo poskytnutie licencie) a v menšej miere v snahe zvýšiť, resp. posilniť prenos poznatkov.

Správu vypracovali pracovníci School of Business (Economics and Informatics, University of London) poverení SABIP-om (Strategy Advisory Board for Intellectual Property Policy²).

www.ipo.gov.uk
(kd)

1 Článok 65 odsek 1 EPD umožňuje zmluvným štátom EPD, pre ktoré bol európsky patent udelený, požadovať, aby jeho majiteľ predložil v stanovenej lehote preklad európskeho patentového spisu (t. j. opisu a nárokov) do úradného jazyka príslušného určeného štátu. Zmluvný štát môže ďalej stanoviť, že keď nebude tento preklad do úradného jazyka predložený, považuje sa európsky patent v tomto štáte za neplatný.

2 SABIP bol samostatný verejný orgán, ktorý vláde Spojeného kráľovstva poskytoval poradenstvo v oblasti politiky duševného vlastníctva. V rámci svojej činnosti SABIP zadával iným subjektom výskumné úlohy s cieľom zhromaždiť nezávislé, strategické a dôkazmi podložené informácie. Bol založený v júni 2008, od polovice roku 2010 bol pričlenený k Úradu duševného vlastníctva Spojeného kráľovstva.

Nové publikácie

Výber zahraničných publikácií

AUSTIN, Graeme. Human rights and intellectual property.
New York : Cambridge University Press, 2011. 475 s.
ISBN 9780521884372.

BOUCHE, Nicolas. Intellectual property law in France.
London : Kluwer Law International, 2011. 304 s.
ISBN 9041134344.

BUCKNELL, Duncan. Pharmaceutical, biotechnology and chemical inventions.
New York : Oxford University Press, 2011. 2100 s.
ISBN 0199289018.

BURRELL, Robert R., HANDLER, Michael M. Australian trademark law.
New York : Oxford University Press, 2011. 688 s.
ISBN 0195565398.

CARRIER, Michael A. Innovation for the 21st century.
New York : Oxford University Press, 2011. 416 s.
ISBN 0199794286.

COMPUTER games and virtual worlds : a new frontier in intellectual property law.
Chicago : American Bar Association, 2010. 270 s.
ISBN 9781604427509.

COPYRIGHT and cultural heritage.
Cheltenham : Edward Elgar Publishing, 2011. 240 s.
ISBN 1849800049.

DEERE, Carolyn. Implementation game : the TRIPS agreement and the global politics of intellectual property reform in developing countries.
New York : Oxford University Press, 2011. 432 s.
ISBN 0199587477.

DONNER, Irah H. Constructing and deconstructing patents.
Arlington : Bna Books, 2010. 600 s.
ISBN 157018934X.

ENFORCING intellectual property rights.
Baden-Baden : Nomos Verlagsgesellschaft, 2011. 140 s.
ISBN 3832953663.

GOMULKIEWICZ, Robert W. Licensing intellectual property : law & application.
Gaithersburg : Aspen Publishers, 2011. 744 s.
ISBN 0735599726.

HOŠKOVÁ, Marta. Mezinárodní patentová ochrana – PCT.
Praha : Metropolitní univerzita, 2010. 166 s.
ISBN 9788086855608.

INTELLECTUAL property and competition law.
New York : Oxford University Press, 2011.
ISBN 9780199589951.

INTELLECTUAL property law : economic and social justice perspective.
Cheltenham : Edward Elgar Publishing, 2010. 212 s.
ISBN 9781848446274.

JAKL, Ladislav. Úvod so systému právni ochrany průmyslového vlastnictví.
Praha : Metropolitní univerzita, 2010. 268 s.
ISBN 9788086855653.

KUANPOTH, Jakkirt. Patent rights in pharmaceuticals in developing countries.
Cheltenham : Edward Elgar Publishing, 2011. 256 s.
ISBN 1848446748.

MANAGING university intellectual property in the public interest.
Washington : National Academies Press, 2010. 128 s.
ISBN 0309161118.

MENDIS, Sunimal. Copyright the freedom of expression and the right to information.
Baden-Baden : Nomos Verlagsgesellschaft, 2011. 120 s.
ISBN 3832958495.

O'CONNELL, Donal. Harvesting external innovation : managing external relationships and intellectual property.
Farnham : Gower Publishing, 2011.
ISBN 9781409418337.

RECENT trends in trademark protection.
Boston : Aspatore Books, 2011. 168 s.
ISBN 0314274103.

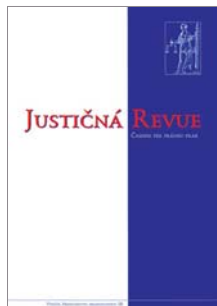
ROOT, Joseph E. Rules of patent drafting.
New York : Oxford University Press, 2011. 514 s.
ISBN 0199734925.

SEHGAL, Sanjay. Intellectual property rights and copyright laws.
New Delhi : Global India Publications, 2011. 663 s.
ISBN 938022883X.

TECHNOLOGY transfer and intellectual property issues.
New York : Nova Science Publishers, 2010. 233 s.
ISBN 9781607418757.

Spracovala Mgr. Gabriela Píšová

Z obsahov vybraných časopisov

Justičná revue

č. 11/2010

Adspirantes legum

HORNIÁKOVÁ, A.: Porovnávacía reklama verzus nekalá súťaž

č. 12/2010

Štúdie

ERDŐSOVÁ, A.: Vymožitelnosť práva v kontexte rozhodovacej činnosti Súdneho dvora Európskej únie a Európskeho súdu pre ľudské práva

Články

Lalík, T.: Interpretácia ústavy a úloha ústavného súdu

Európska únia a Slovensko

BRITVÍK, T., ŠRAMELOVÁ, S.: Závaznosť soft law v práve Európskej únie

Zo zahraničia

MAREK, K.: Závazkové vzťahy v mezinárodnom obchode v obchodnom zákonníku

č. 1/2011

Diskusia

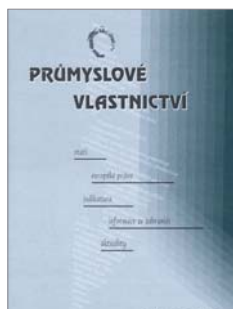
TÓTHOVÁ, K.: Opätovne k problémom doručovania (súdnych rozhodnutí a iných písomností súdu účastníkom konania a tretím osobám v občiansko-súdnom konaní)

Európska únia a Slovensko

ŠRAMEL, B.: Európsky verejný prokurátor – nevyhnutný ochranca Európy?

Zo zahraničia

MAREK, K.: Obchodní podmienky, vykladací pravidla a obchodní zvyklosti

Průmyslové vlastnictví

č. 6/2010

SEDLÁČEK, Václav: Peňažité nároky pri porušení práv z patentu v americkom práve

HUBENÝ, David: Patentní úřad, 1918 – 1938; 1. část

Evropské právo

Sdělení Evropského patentového úřadu z 29. června 2010 týkajícího se zpráv podle pozměněného pravidla 161 EPC

Judikatura

Uplatnění práva předchozího uživatele na uložení povinnosti strpět užívání označení

Rozhodnutí zahraničních soudů

Informace ze zahraničí

Aktuální upozornění z WIPO, OHIM, EPÚ

č. 1/2011

KRATOCHVÍL, Josef: Úřad průmyslového vlastnictví v roce 2010

HUBENÝ, David: Patentní úřad, 1918 – 1938; 2. část

HUSOVEC, Martin: Výklad článku 5(1) a (2) známkovej smernice v judikatúre Súdneho dvora EÚ

LAŇKOVÁ, Michala: Způsoby podávání mezinárodních přihlášek PCT u Úřadu průmyslového vlastnictví

Evropské právo

Ke sdělení Evropského patentového úřadu z 20. září 2010 týkajícího se nároků švýcarského typu pro druhé a další medicínské použití, které již nadále nebudou na základě rozhodnutí Velkého stížnostního senátu G 2/08 ze strany EPÚ akceptovatelné

Judikatura

Rozhodnutí zahraničních soudů

Informace ze zahraničí

Aktuality

EPO Gazette

č. 1/2011

CHEMISTRY- our life, our future (Chémia – náš život, naša budúcnosť)

Organizácia spojených národov vyhlásila rok 2011 za Medzinárodný rok chémie (IYC) s ústrednou témou Chémia – náš život, naša budúcnosť.

V nadväznosti na ústrednú tému, ďalšími námetmi na tohtoročné aktivity sú: pokrok v chemických vedách, ktorý prispieva k úspechom v medicíne; prístup k čistej vode a zvýšenie produkcie potravín; čistejšie životné prostredie, udržateľnejšia energetická výroba; technologické postupy chrániace prírodné zdroje a nové ekologické materiály.

Patenty sú súčasťou vytvárania, rozširovania a zavádzania hodnotných nových technológií do praxe s cieľom splniť globálne ciele. Ale patenty v oblasti chémie sú často aj zdrojom protirečení. Cieľom podujatí organizovaných v súvislosti s Medzinárodným rokom chémie je práve zvýšiť povedomie verejnosti o úlohe a funkcii patentov v oblasti chémie.

Viac informácií o seminároch, ďalej príspevky patentových prieskumových pracovníkov i patentové dokumenty týkajúce sa chémie je možné nájsť na internetovej adrese www.epo.org/chemistry

KIEBOOMS, Rafaël: Uniting physics and chemistry (Spájanie fyziky a chémie)

O²E summit organizovaný centrom „Organic Opto-Electronics“ koncom roka 2010 umožnil expertom z Európskeho patentového úradu výmenu informácií s odborníkmi z univerzít, výskumných centier a priemyslu o organických fotovoltických materiáloch a solárnych článkoch. Na interdisciplinárnom sympóziu sa zúčastnilo približne 30 patentových expertov z troch oblastí techniky, a to polymérov, priemyselnej chémie, elektrotechniky a technológie polovodičov. Z podobných aktivít organizovaných v roku 2009 vyplynula potreba zlepšiť výmenu informácií medzi chemikmi a fyzikmi, expertmi EPÚ v Mníchove a Haagu a rovnako aj medzi EPÚ a prihlasovateľmi.

Sympóziu O²E bolo tiež príležitosťou získať viac informácií zo súvisiacich odborov optoelektronických zariadení.

SPRINGETT, Peter: Reading the future (Vízia budúcnosti)

Spolupráca na programe strojového prekladu európskych patentov pomáha Európe zotrvať na poprednom mieste v inováciách a súťažiť na svetových trhoch. Na súčasnom rýchlo sa rozvíjajúcom svetovom trhu je prístup k informáciám dôležitejší ako kedkoľvek predtým. Potrebu chrániť duševné vlastníctvo prezentuje EPÚ radom nových výziev a príležitostí a podporuje agendu Európskej únie v tejto oblasti.

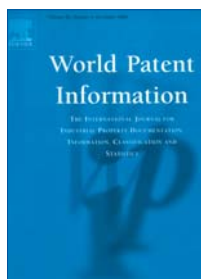
EPÚ má právny záväzok sprístupniť európske patentové dokumenty verejnosti. Ich počet v ostatných rokoch vzrástol, tak ako počet členov Európskej patentovej organizácie (EPO). Prezident EPÚ označil investície do vývoja technológie strojového prekladu ako jednu zo svojich najväčších priorít. Kvalita európskych patentov je tiež závislá od prístupu k ázijským patentom a nepatentovej literatúre, čo si zasa vyžaduje preklady do a z európskych jazykov. Manuálne preklady vyžadujú veľa času, sú finančne nákladné a to vynálezcom, ak si chcú udržať konkurencieschopnosť, sťažuje situáciu.

Prezident EPÚ uviedol, že je potrebné nájsť rovnováhu medzi sprístupnením patentových informácií spoločnostiam, hlavne malým a stredným podnikateľom, a znížením jazykového obmedzenia. V závere minulého roka prezident podpísal Memorandum o spolupráci so softvérovým gigantom Google, zameranej na vývoj ďalšej generácie technológie strojového prekladu patentov.

WIRNER, Christoph: Accessing Asia (Prístup k Ázii)

Význam patentov z ázijských krajín sa neustále zvyšuje, a preto je dôležité, aby experti EPÚ boli informovaní o najnovších nástrojoch umožňujúcich prístup k ázijskej literatúre. Z tohto dôvodu sa koncom roka 2010 stretli v Haagu a Berlíne patentoví experti a pracovníci zaoberajúci sa ázijskými patentovými informačnými službami a spoluprácou skupiny IP5 (najväčšie svetové patentové a známkové úrady: americký, japonský, čínsky, kórejský a európsky). Účastníci stretnutia sa oboznámili s možnosťami získavania údajov o stave techniky z Ázie a zároveň si vymenili skúsenosti o získavaní informácií z japonských, kórejských a čínskych patentových dokumentov. Všetky súvisiace informácie majú experti EPÚ k nahliadnutiu v systéme EPOQUE.

Spracovala Ing. Anna Čechvalová

World Patent Information

č. 4/2010

QUALITY Assurance in the EPO Patent Information Resource (Záruka kvality v patentových informačných zdrojoch EPÚ)

Základnými zdrojmi patentových informácií Európskeho patentového úradu (EPÚ) v súčasnosti je niekoľko databáz, z ktorých hlavnú úlohu zohráva databáza DOCDB. Je prepojená s ostatnými databázami EPÚ a obsahuje bibliografické údaje viac ako 69 miliónov patentových dokumentov z 92 národných a regionálnych patentových úradov.

Snahou EPÚ je vytvárať a udržiavať spoľahlivé databázy a poskytovať kvalitné informácie týkajúce sa súčasného stavu techniky. Úrad venuje mimoriadnu pozornosť kvalite vstupných údajov ukladaných do jednotlivých databáz a ich štandardizácii, ktorá prispieva k efektívnejšiemu vyhľadávaniu informácií používateľmi. Napríklad do štandardizovanej podoby sa upravujú rôzne varianty mien prihlasovateľov a vynálezcov, veľmi často sa mení formát čísiel patentových dokumentov a pod. Prvým krokom vykonávaným v rámci procesu štandardizácie údajov je zmapovanie formátov vstupných údajov.

VISWANATHAN, Arvind: Wallace Carothers: More than the Inventor of Nylon and Neoprene (Wallace Carothers: Viac ako vynálezca nylonu a neoprénu)

Wallace Hume Carothers (1896 – 1937) bol aktívnym a úspešným americkým vynálezcom. Počas pôsobenia vo firme DuPont v rokoch 1928 až 1937 objavil syntetické vlákno, ktoré dostalo meno nylon, a firma DuPont ho dala v roku 1937 patentovať. Dôkladné analýzy patentových trendov však ukázali, že Carothersove prvé patenty boli z oblasti polyesterov. Celkovo mu bolo udelených 92 patentov, z toho 56 amerických, 34 kanadských, 1 francúzsky a 1 nemecký.

LIST, Jane: An A to X of Patent Citations for Searching (Citácie patentov pre prieskum od A po X)

Citácie uvádzané v patentových dokumentoch predstavujú užitočný zdroj informácií. Prvé takéto citácie začal uvádzať Americký patentový a známkový úrad (USPTO) od februára 1947 a Eugene Garfield bol prvým autorom Patentového citačného indexu, ktorý bol publikovaný v roku 1964 ako časť citačného indexu z oblasti vedy (Science Citation Index).

Citácie sa zvyčajne uvádzajú na titulnej strane patentových dokumentov pod INID kódom (56) (kódy INID – medzinárodne uznávané čísla na identifikáciu bibliografických údajov). Zverejňujú sa

nielen citácie patentových dokumentov, ale aj ďalších druhov dokumentov, napríklad kníh, časopisov, konferenčných správ a pod. Na rozdiel od vedeckej literatúry, do patentových dokumentov môžu byť citácie pridané v rôznom čase a z rôznych príčin. Môže ich pridať vynálezca pred podaním patentovej prihlášky, prieskumový pracovník počas prieskumu prihlášky alebo aj tretie osoby. Ako už bolo uvedené, prvé citácie v patentových dokumentoch začal uvádzať USPTO. V súčasnosti sa v amerických dokumentoch uvádzajú dva druhy citácií – citácie vynálezcov a citácie prieskumových pracovníkov. Európsky patentový úrad vydáva k patentovým prihláškam rešeršné správy, v ktorých sú jednotlivé citované dokumenty označené kódmi bližšie určujúcimi vzťah citovaného dokumentu k predmetu prihlášky.

TRAINER, Matthew: The 50th Anniversary of the Laser (50. výročie lasera)

Jedným z najväčších vynálezov 20. storočia bol laser. Dnes sa využíva v medicíne, napríklad v oblasti oftalmológie, dermatológie, diagnostiky, chirurgie a pod., či v telekomunikáciách. Prvýkrát sa laser objavil v USA v roku 1960 a v priebehu šesťdesiatych a sedemdesiatych rokov minulého storočia došlo k rýchlemu vývoju rôznych typov laserov. V tom období boli podané aj prvé významné patentové prihlášky prehrávača kompaktných diskov a snímača čiarových kódov na báze lasera.

Princíp lasera objavili Rusi Nikolaj G. Basov, Alexander M. Prochorov spolu s Američanom Charlesom H. Townesom. Po nich sa vývojom laserových technológií začalo zaoberať množstvo nadšencov po celom svete.

BRAGARNYK, Oleksandr: Patent Information of the Former USSR countries (Patentové informácie bývalého Sovietskeho zväzu)

Po rozpade Sovietskeho zväzu sovietsky patentový systém zanikol a v jednotlivých republikách vznikli samostatné národné patentové úrady. Hlavným a najväčším nástupcom v tamjšom regióne sa stal ruský Federálny inštitút pre duševné vlastníctvo, patenty a ochranné známky – Rospatent, ktorý má vo svojich zbierkach najväčší počet dokumentov a najlepšiu úroveň služieb z krajín bývalého Sovietskeho zväzu. V súčasnosti už takmer všetky tieto krajiny vydávajú vestníky a plné texty dokumentov na elektronických nosičoch alebo sa podieľajú na vydávaní regionálneho CD nosiča – CIS Patent.

Patentové informácie krajín bývalého Sovietskeho zväzu sú dostupné aj prostredníctvom databáz, napríklad esp@cenet®, EAPATIS, STN, Dialog, Questel, DWPI a pod. Žiaľ, vo všetkých týchto zdrojoch majú jednotlivé krajiny rôzne zastúpenie, pričom najlepšie sú zastúpené Rusko, Moldavsko, Ukrajina a pobaltské krajiny Litva, Lotyšsko a Estónsko.

Zdroje patentových informácií bývalého Sovietskeho zväzu možno rozdeliť do troch skupín – prvú skupinu tvoria sovietske autorské osvedčenia a patenty, druhú národné patentové dokumenty krajín bývalého Sovietskeho zväzu a tretiu euroázijské patenty.

Spracovala Mgr. Gabriela Píšová

	Úrad priemyselného vlastníctva SR		Vynálezy, patenty a dodatkové ochranné osvedčenia		Úžitkové vzory
	Ochranné známky		Dizajny		Označenia pôvodu výrobkov a zemepisné označenia
	Topografie polovodičových výrobkov		Podnikanie a priemyselno-právna ochrana		Tvorivosť hrou

Slávni vynálezcovia

Kde sa nachádzate: Domov Inventors

- ÚPV SR
- Vynálezy, patenty a dodatkové ochranné
- Úžitkové vzory
- Ochranné známky
- Dizajny
- Tvorivosť hrou
- Označenia pôvodu výrobkov a zemepisné
- Topografie polovodičových výrobkov
- Podnikanie a priemyselno-právna ochrana

ÚPV na sociálnych sieťach

Stlačte sa našim fanúšikom na [facebook](#)

	Milan Rastislav Štefánik Milan Rastislav Štefánik – astronóm, diplomat a generál (1880 – 1919)
	Štefan Banič Štefan Banič – priekopník vynálezu padáka (1870 – 1941)
	Dušan Samo Jurkovič Dušan Samo Jurkovič – architekt, priekopník montovaných (1868 – 1947)
	Jozef Murgaš Jozef Murgaš – vynálezca, priekopník rádiatelegrafie (1864 – 1929)
	Aurel Stodola Aurel Stodola – vedec svetového mena (1859 – 1942)

Najnovšie príspevky ▮ Všetky príspevky

Kde sa nachádzate: Domov Tvorivosť hrou Tvorivosť hrou

Tvorivosť hrou

- Svet duševného vlastníctva okolo nás
- Učebné materiály pre školy
- Hra
- Kvíz

ÚPV na sociálnych sieťach

Stlačte sa našim fanúšikom na [facebook](#)

Stratégie na ochranu Vašich práv

Prečo chrániť vynález patentom?

Najdôležitejším dôvodom na získanie patentovej ochrany je úsilie chrániť jedinečné riešenie a jeho komerčného využitia, pretože vynález chránený patentom nemôže žiadna iná osoba bez súhlasu jeho majiteľa využívať. Nesmie ho vyrábať, predávať, ani využívať iným spôsobom. Patent tiež zakazuje dovoz chránených výrobkov z krajín, kde tento vynález nie je patentovaný. To znamená, že majiteľ patenty získa na určité obdobie a na určitom území monopol na jeho využívanie. Z toho vyplýva pre neho možný ekonomický prospech, návrat investícií vložených do vývoja vynálezu a zisk.

Ak majiteľ nemá záujem sám patent využívať, môže s ním narábať ako s každým iným predmetom vlastníctva, čiže ho môže previesť na iného majiteľa, môže poskytnúť súhlas na jeho využívanie poskytnutím licencie, prípadne

Hra

Tvorivosť hrou

- Svet duševného vlastníctva okolo nás
- Učebné materiály pre školy
- Hra
- Kvíz

ÚPV na sociálnych sieťach

Stlačte sa našim fanúšikom na [facebook](#)

Najnovšie príspevky ▮ Všetky príspevky

- Poznačte si do kalendára – DUŠEVNÉ VLASTNÍCTVO NA SLOVENSKU XI »
- Použitie špecifických symbolov pri platení správnych a užívacích poplatkov »
- Webové sídlo ÚPV SR najlepšie spomedzi montovaných »

LEVEL 01 02 03 04 05 06 07 08 09 10

Flash – hra

Poukladajte ozubené koleska na hrádke v správnom poradí a takto vyvíreným prevodom ručičke druhé veľké ozubené koleso. Každé na vás ďalšia (ťažšia) úroveň.

Časopis Duševné vlastníctvo vydáva:

Úrad priemyselného vlastníctva SR, Jána Švermu 43,
974 04 Banská Bystrica, Slovenská republika
www.upv.sk

Riadi redakčná rada:

Predseda: prof. JUDr. Peter Vojčík, CSc.
Členovia: JUDr. Zuzana Adamová, PhD., Ing. Štefan Holakovský,
Ing. Darina Kyliánová, Ing. Lubomír Poliak, prof. JUDr. Ján Švidroň, CSc.,
prof. PhDr. Ing. Miroslav Tuma, DrSc.

Publikované názory autorov príspevkov sa nemusia stotožňovať s názor-
mi vydavateľa časopisu. Odborné príspevky boli recenzované.

Adresa redakcie:

Úrad priemyselného vlastníctva SR, „Duševné vlastníctvo“,
Jána Švermu 43, 974 04 Banská Bystrica, Slovenská republika
tel.: 048/43 00 270, fax: 048/43 00 402,
e-mail: casopisDV@indprop.gov.sk

Výkonný redaktor: PhDr. Július Šípoš

Jazyková korektúra: Mgr. Janka Krajčiová

Grafická úprava: Bc. Janka Zimová

Registrované MK SR – EV 3081/09

ISSN 1335-2881

Vychádza 4x ročne

Tlač: KOPRINT

Cena jedného výtlačku je **3 €** + poštovné, ročné predplatné je **12 €** + poš-
tovné. Odberateľovi časopisu sa účtuje poštovné podľa platného cenníka.

Rozširuje a objednávky prijíma (aj do zahraničia):

Úrad priemyselného vlastníctva SR, Jána Švermu 43,
974 04 Banská Bystrica, Slovenská republika
Informácie o obsahu jednotlivých čísel si môžete vyhľadať aj na URL
adrese <http://www.upv.sk/?dusevne-vlastnictvo-archiv>

Foto na titulnej strane: www.jiunlimited-com

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tohto časopisu sa nesmie reprodukovať, uložiť do vyhľadávacieho systému alebo použiť v akejkoľvek forme pomocou elektronických, mechanických, fotokopírovacích a záznamových prostriedkov alebo akýmkoľvek iným spôsobom bez predchádzajúceho písomného povolenia vydavateľa.

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system or utilized in any form by electronic, mechanical, photocopying, recording means or otherwise without prior written permission of the Publisher.

Ján Barica

MALÝ SLOVENSKÝ PANTEÓN VEDY A TECHNIKY

Vydal: Úrad priemyselného vlastníctva SR, 2004

MICHAL IGNÁC LENHOŠEK

(1773 - 1840)

Priekopník očkovania proti kiahňam u nás

JOZEF DEKRET-MATEJOVIE

(1774 - 1841)

Priekopník moderného lesníctva na Slovensku

JÁN ČAPLOVIČ

(1780 - 1847)

Vedecký zakladateľ slovenskej etnografie

ISSN 1335-2881

